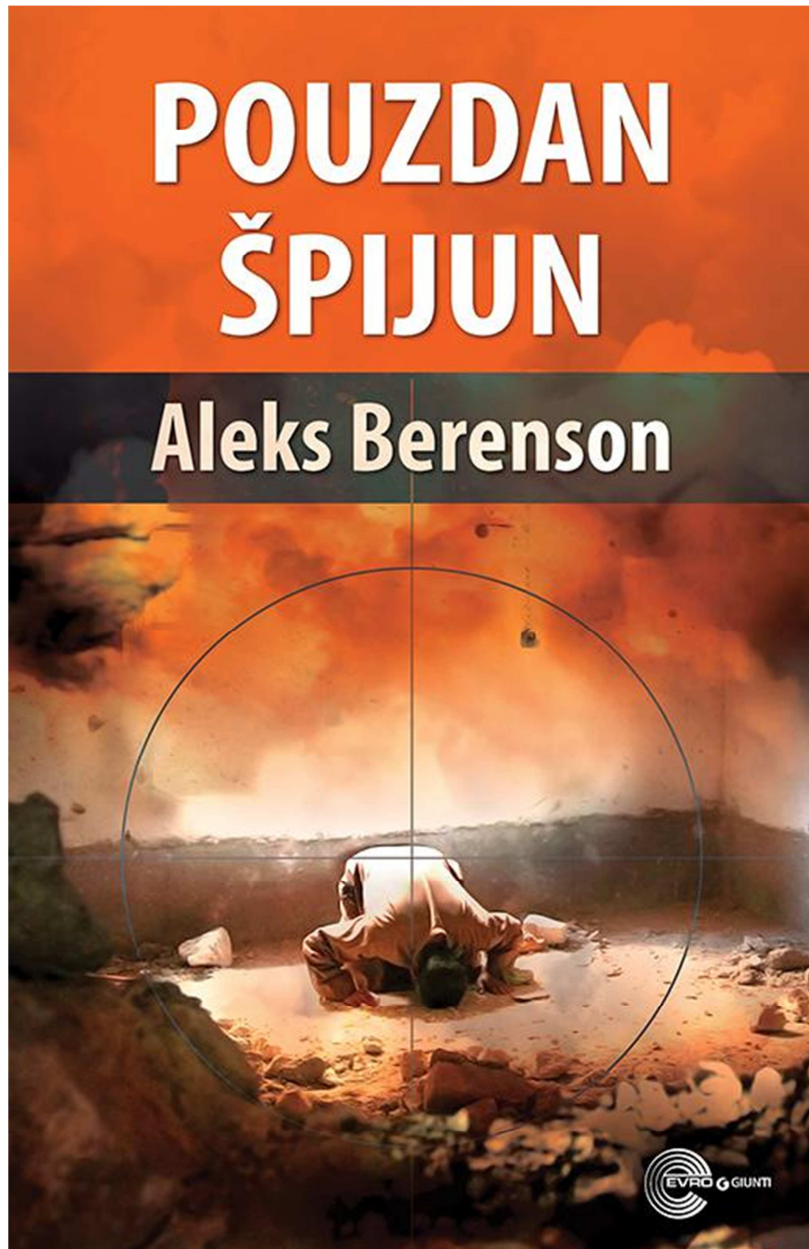

Aleks Berenson

POUZDAN ŠPIJUN

Naslov originala
Alex Berenson
The Faithful Spy
2006

S engleskog preveli
Danko Ješić i Vladan Sibinčić

Pripadnicima 5. motorizovanog pešadijskog puka i ostalim muškarcima i ženama iz vojske Sjedinjenih Država koji hrabro obavljaju službu u složenoj svetskoj situaciji – i u čast Fahera Hajdera, koji je umro za istinu.

Bog je na strani onih koji imaju bolju artiljeriju.

Napoleon

Prolog

Jesen 2001.

Ravnica Šamali, severno od Kabula, Avganistan

Džon Vels podiže pogled prema nebu u potrazi za dva aviona F-15 koji su lagano kružili u tami. Američke mlaznjake bilo je teško uočiti čak i danju, a sad, sa suncem skrivenim za planine, bili su gotovo nevidljivi. Vels je mogao samo da se nada da ni piloti ne mogu da vide njih, jer bi bombe ispod krila mogle u trenu da zbrišu s lica zemlje i njega i njegove ljude.

Iz kokpita tih mlaznjaka rat izgleda kao video-igra, mislio je Vels. Sivi čovečuljci tiho trčkaraju po kompjuterskim ekranima, centimetar po centimetar, sve dok se uz beli blesak ne prizemlje bombe. U stvarnosti, na tlu, sve je izgledalo daleko neprijatnije; na mestu piksela stajali su krv i kosti. Vels u mislima odluta u davno nedeljno jutro i ugleda svog oca, hirurga, najboljeg *mesara* u zapadnoj Montani, kako nakon noći provedene u operacionoj sali ulazi u kuhinju i besomučno pere ruke u sudoperi.

- Šta se desilo, tata? - rekao je Vels tog jutra. - Je li bilo strašno?

Imao je deset godina, dovoljno da zna kako ne bi trebalo da postavlja takva pitanja, ali radoznalost je nadvladala. Herbert je zatvorio slavinu, obrisao ruke, sipao kafu i zagledao se u Velsa umornim plavim očima. Vels je taman zaustio da se izvini zbog neumesnog pitanja, kad je otac napokon progovorio i dao mu odgovor kakav nije očekivao.

- Sve zavisi od toga s koje strane sačmare se nalaziš - rekao je Herbert i otpio gutljaj kafe, kao da začikuje sina da nastavi s pitanjima. Tad ga nije razumeo, ali sad razume. To je bila prava istina. Pitao se šta bi otac, mrtav već dve godine, mislio o čoveku u koga se pretvorio. On je upravo bio krenuo svojim putem kad je Herbert preminuo, a otac je, šta god mislio o tome, to zadržao za sebe.

- Imaš šake hirurga, Džone - rekao mu je jednom, dok je Vels bio na koledžu, ali kad mu nije odgovorio, Herbert je digao ruke od toga. Otac mu je uvek govorio da mora da prokrči sopstveni put, da ovaj svet nije mesto za slabiće. Vels je smatrao da je tu lekciju naučio i više nego dobro. Postao je ubica, a ne lekar, i težio je da zada rane koje nijedan hirurg ne bi mogao da zakrpi. Ipak, nekako je mislio da bi Herbert mogao da razume potrebu za ljudima poput njega. Ili se barem nadao da je tako.

* * *

Vels je odustao od potrage za mlaznjacima, ali pogled mu je ostao usmeren nagore. U ovoj zemlji bez struje, zvezde i mesec sijali su sjajem koji je s vremenom zavoleo. Tiho je nabrajao sva sazvežđa kojih je mogao da se priseti, sve dok mu snažan nalet vetra nije bacio prašinu u oči i ponovo mu skrenuo pažnju na tlo.

Ahmed, njegov pomoćnik, zakorači preko ognjišta i stade kraj njega. – Hladno – tiho reče Ahmed na arapskom.

– *Nam.* – Da.

Tokom dana vetar se pojačao; ledeni povetarac spuštao se sa severa predskazujući oštru zimu. Noćasnji udari bejahu posebno snažni; podizali su pepeo s ognjišta vatre koju su Vels i njegovi ljudi zapalili, rugajući se njihovim pokušajima da se ugreju. Vels čvršće prigrnu cebe oko ramena i priđe ljudima šćućurenim oko slabašne vatre. Voleo bi da je plamen jači, ali nije smeo da se izloži opasnosti da privuče pažnju mlaznjaka.

– Zima će biti duga.

– Hoće – reče Vels.

– A možda će biti i kratka. – Preko Ahmedovog lica pređe mračan osmeh. – Možda ćemo pre proleća svi biti u raj.

– Možda će nas šaik sve poslati na odmor – reče Vels, dopustivši sebi da se našali, što je retko činio. – Ili na hadžiluk. – Hodočašće u Meku, na koje bi svaki pobožan musliman trebalo da ode makar jednom.

Na pomen hadžiluka, podrugljiv smešak nestade s Ahmedovih usana. – *Inšalah*, Džalal – smerno reče. Ako bog da.

– *Inšalah* – reče Vels. Talibani i Al Kaidini gerilci zvali su ga Džalal. To ime je uzeo pre mnogo godina, pošto je kao prvi zapadnjak završio obuku u Al Kaidinim logorima kraj Kandahara. Ni desetak ljudi nije znalo njegovo pravo ime. Njih nekolicina zvali su ga Ameriki, Amerikanac, ali malo ko je bio spreman da ga tako nazove u lice. Veliki deo novih regruta zapravo i nije znao da je on u stvari Amerikanac.

A i zašto bi znali, pitao se Vels. Nakon godina koje je proveo boreći se u džihadu, u Čečeniji i Avganistanu, savršeno je govorio arapski i paštunski. Brada mu je bila duga, šake žuljevite. Jahao je dobro, gotovo kao starosedeooci – istini za volju, nijedan došljak nije mogao da se drži u sedlu poput Avganistanaca – i igrao je buskaši, grubu igru nalik na polo koju su obožavali, muški koliko i oni. Molio se s njima. Dokazao je da mu je mesto ovde, s ovim ljudima.

Ili se bar nadao da jeste. Šta Bin Laden i ostale visoke vođe Al Kaide stvarno misle o njemu nije znao. Niti je bio siguran da će ikad saznati. Pogotovo sad, kad su njihove zemlje u ratu s njegovom. Tek kad bi umro za njih, mogao bi uistinu da se dokaže, a to nije nameravao da uradi.

Velsa ponovo obuze drhtavica, ovog puta dolazila je iznutra. Dosta je bilo nagađanja. Pogleda šestoricu svojih ljudi koji su tiho razgovarali u mraku, s kalašnjikovima na ramenima. Trojica su bili Avganistanci, trojica Arapi; pod pritiskom

rata, talibani i Al Kaida postali su prisniji. Njegovi vojnici uglavnom su bili brbljivi i glasni, rođeni pripovedači. Međutim, Vels nije bio govornik na zadacima i oni su to poštovali. Bili su prilično prijateljski nastrojeni i prekaljeni u borbi, a njegova naređenja izvršavali su brzo i bez pogovora. Nijedan zapovednik ne bi tražio više od toga. Ono što im noćas sleduje jeste nesreća, i gore od toga, ali to nikako ne može da se spreči.

Južno od njih jak blesak osvetli nebo. Za njim još jedan, a onda i sledeći.

- Ponovo počinju - reče Ahmed. Amerikanci su bombardovali Kabul, glavni grad Avganistana, pedesetak kilometara južno. Zasad se nisu obazirali na Šamali, ravnicu severno od Kabula, gde su se talibani suočavali sa Severnom alijansom - avganistanskom pobunjeničkom vojskom koja je nakon 11. septembra Amerikancima postala novi najbolji prijatelj.

Vels je sa svojim ljudima logorovao u bezimenom selu, sastavljenom od nekoliko kućeraka, na grebenu brda što se uzdiže nad ravnicom. Sa severa i zapada štitele su ih planine, a više su voleli da jašu konje nego da se voze u tojota kamionetima, omiljenim među talibanima. Ovde gore ih niko neće uznemiravati i s lakoćom mogu da nadziru ravnicu pod sobom. A Vels je odabrao ovo mesto iz još jednog razloga, koji nije saopštio svojim ljudima. Uz malo sreće, u susednom selu, severno odatle, nalaziće se jedinica američkih specijalnih snaga.

- Noćas je gore - reče Ahmed pošto su blesci nastavili da paraju nebo.

- *Nam* - Da. Mnogo gore. Nakon mesec dana zamajavanja Sjedinjene Države ustremile su se na Kabul. To je bio loš znak za talibane, koji su već bili poljuljani krahom svoje odbrane na severu. Navodno neosvojivi gradovi padali su nakon dva-tri dana američkog bombardovanja.

Međutim, noćas će talibani prirediti iznenađenje Severnoj alijansi. Vels pogleda prema jugu, gde je izlokani put izlazio iz Kabula u ravnicu. Eno ih. Automobilski farovi, usmereni prema severu. Desetak vozila u zbijenoj koloni, pa prazan prostor, pa još desetak. Kamioneti u čijim su sanducima bili mitraljezi kalibra 12,7 mm na postoljima. Petotonci za prevoz ljudstva sa po dvadeset vojnika u svakom. Izašao je mesec, a farovi su i dalje pristizali. Desetina za desetinom. Talibani su se grupisali da udare na linije Severne alijanse.

Kamioni su gasili svetla kako su se približavali linijama. Vels je izvukao noćni dvogled - svoj jedini luksuz, koji je uzeo od zlosrećnog ruskog majora u Čečeniji - i osmotrio dolinu pod sobom. Stotine kamiona nagomilale su se u njoj. Sve u svemu, možda i tri hiljade vojnika, Avganistanaca i Arapa što su došli da brane Kabul od nevernika koji su hteli da dozvole ženama da pokazuju lice u javnosti. Ako bi probili linije Severne alijanse, talibani bi ponovo mogli da zauzmu veliki deo onoga što su izgubili. Velsova jedinica poslata je da potraži znake koji bi mogli da pokažu da je Alijansa doznala za napad. Zasad nije primetio nikakve pripreme za odbranu.

Vels pruži dvogled Ahmedu. - Dakle, istina je?

- *Nam*. Noćas napadamo.

- Možemo li da pobedimo?

Pre mesec dana bilo je nezamislivo da Ahmed postavi takvo pitanje. Američko bombardovanje poljuljalo je talibanima samopouzdanje više nego što je mislio.

- Svakako - odgovori on. - *Inšalah*. - Uistinu, Vels se divio smelosti njihovog plana. Talibani će radije udariti na neprijatelja nego da iščekuju smrt u bunkerima. Međutim, grupisani talibanski vojnici predstavljace laku metu mlaznjacima što im kruže nad glavama. Da bi uspeali, talibani moraju brzo da probiju linije Severne alijanse. U tom slučaju će njihovi i protivnički vojnici biti izmešani u bliskoj borbi. Amerikanci neće moći da bombarduju jer bi time uništili i neprijatelje i saveznike.

Vojnici u dolini rasturili su se u jedinice veličine čete, spremajući se da krenu napred.

Nisu dobili priliku da to i učine.

Bombe su počele da padaju gotovo istog časa kad je poslednji kamion s borcima pristigao do linije fronta. Eksplozije su zaparale noć, crveno-beli blesci u dolini izgledali su kao vatromet okrenut naopačke. Oštri prasci i dugotrajna potmula tutnjava nailazili su nasumično, po tri-četiri uzastopno, praćeni dugim pauzama. Njihova snaga zatresla je kolibe pred kojima je stajao Vels sa svojim ljudima, a crvena vatrena lopta jedne eksplozije obasja noć.

- To mora da je bio kamion s municijom - reče Vels, napola Ahmedu, napola sebi.

* * *

Činilo se da je baraž trajao satima, ali kad je okončan, Vels je pogledao na sat i shvatio da je prošlo tek četrdeset minuta. Prineo je dvogled očima kako bi osmotrio dolinu. Plamenovi su lizali olupine kamioneta i petotonaca. Ljudi su ležali raštrkani po tvrdom tlu. Amerikanci su čekali sve vreme i namamili talibane u zamku. Što znači da su specijalci bili skriveni u blizini i navodili bombardovanje. Baš kao što se nadao.

Njegovi ljudi su se utišali, potreseni prizorom koji su videli. Talibani u dolini pokušavali su da se regrupišu, ali Severna alijansa ih je obasula vatrom iz mitraljeza i minobacača. A nije bilo sumnje da će uslediti i novo bombardovanje. Pošto im je propalo iznenađenje, talibani više nisu imali nikakvih izgleda.

Vels spusti dvogled. - Idemo - reče.

- Natrag? - upita Ahmed.

Vels odmahnu glavom i pokaza ka severu, iznad nazubljenih vrhova brda. - Gore su Amerikanci koji navode bombe. - Ahmed je izgledao iznenađeno, ali ništa ne reče. Vels je i ranije bivao u pravu, a u svakom slučaju, kao zapovednik, mogao je da radi šta mu je volja.

Osedlali su konje i odjahali u mrak, ka severu. Za razliku od veličanstvenih

planina severnog Avganistana, gorje Šamaliya bejaše patuljasto i džombasto, nisko pobrđe prekriveno razjedenim stenama i prašinom. Jahali su u vrsti, ujednačenim kasom, predvođeni Hamidom, najboljim konjanikom među njima. Pod njima su ponovo padale bombe. Nekoliko pari farova već je krenulo ka jugu, u pravcu Kabula – talibanski napad je posustao pre no što je i počeo.

- Polako – reče Vels kad se odred približio vrhu brda severno od njihovog logorišta. Bio je ubeđen da su Amerikanci odabrali položaj sličan onome koji je i sam odabrao. Prešli su preko vrha i zaustavili se. Predeo pred njima se spuštao, pa ponovo uzdizao. Vels pogleda kroz dvogled. Bili su tu; petorica-šestorica ljudi stajali su kraj skupine kućeraka od blata, zagledani u talibanske linije u dolini. To su mogli da budu i seljani, uznemireni bombardovanjem... ali nisu. Bili su to Amerikanci. To je dokazivao kamionet, nehajno sakriven iza jednog kućerka.

Taj kamionet značio je da specijalci verovatno imaju puškomitraljez, a možda i mitraljez kalibra 12,7, oružje jače od svega što su njegovi ljudi nosili sa sobom. Međutim, Velsov odred imaće prednost iznenađenja. Vels mahnu svojim ljudima da krenu, upozorivši ih da budu tihi. Obuzelo ih je uzbuđenje, uzbuđenje zbog prilike da napadnu Amerikance. I sam Vels, mada nije bio rad da to prizna, bio je uzbuđen.

* * *

U. S. S. Starker, Atlantski okean

Let je protekao bez teškoća, ali Dženifer Eksli je osetila da joj se želudac zgrčio kad je zakoračila na sivu metalnu palubu *Starkera*, osamdesetak kilometara istočno od Norfoka u Virdžiniji. Brod se, naravno, nalazio u međunarodnim vodama, tako da njegov dragoceni teret nije potpadao pod nadležnost američkih sudova.

Starker, nekadašnja mornarička jurišna amfibija, pretvoren je u tamnicu, u plutajući zatvor. U plovidbu se u tom času nalazio samo jedan zatvorenik, Tim Kifer, poznat i kao Muhamed Fejsal, dvadesetdvogodišnji Amerikanac, zarobljen dok se borio na strani talibana kod Mazar e Šarifa u severnom Avganistanu. Na strani talibana *protiv Sjedinjenih Država*. Dženifer Eksli je još uvek pokušavala to da shvati.

Vest o zarobljavanju Džona Vokera Linda, drugog američkog talibana, objavljena je širom sveta. Međutim, Kiferovo pritvaranje ostalo je skriveno od očiju javnosti. Predsednik Buš potpisao je naredbu kojom je Kifer proglašen za „neprijateljskog borca“, čime su mu privremeno oduzeta sva prava, među kojima i pravo na suđenje pred američkim sudovima. Tako je Kifer doslovno plutao u čeličnom čistilištu, na mestu na kom nisu važili zakoni SAD. Ekslijeva nije bila načisto da li se slaže s tom odlukom, ali ovo možda i nije pravo vreme za brigu o sitnicama poput Zakona o pravima. Brod joj se zaljulja pod nogama i ona ciknu izgubivši ravnotežu na klizavoj metalnoj palubi. Njen vodič, prijatan mladi potporučnik, pruži joj ruku i pridržava je da ne padne.

- Jeste li dobro, gospođo Eksli?

- Jesam.

Izveo ju je s palube u jarko osvetljen hodnik. - Muhamed je u bolnici - saopšti mornar. - Trudimo se da budemo pažljivi, ali on ne prestaje da pravi izgrede. Udara glavom u vrata, takva sranj... - Setio se da razgovara sa ženom pa se ugrizao za jezik, sinu joj. - Takve *stvari*.

Potpuno očekivano, pomisli Ekslijeva. Dobro je da ga već nisu ubili.

- Pretpostavljam da bi ga posada radije bacila u more?

- Morali bismo da izvlačimo slamke da odlučimo ko će biti srećnik - veselo reče oficir. - Stigli smo.

Dvojici mornara postavljenih ispred Kiferove sobe pokazala je iskaznicu CIA i specijalnu mornaričku propusnicu. Obojica pažljivo osmotriše papire i salutiraše joj. Potporučnik iz džepa izvuče debeli ključ i ubaci ga u glomaznu bravu na vratima. Polako ih gurnu i ona zakorači u prostoriju bez prozora.

- Slobodno ostanite koliko god želite, gospođo - reče potporučnik zatvarajući vrata za njom. - Muhamed neće nikud odavde.

Kifer je ležao na uskom bolničkom sklopivom krevetu. Ruke i noge bile su mu svezane za okvir, a u venu na mišici priključena infuzija. Bio je neravnomerno obrijan i kratko ošišan. Imao je žutu masnicu na levom oku. Mršav i nizak, izgledao je poput apsolutna filozofije ili nečeg podjednako beskorisnog. Nije bilo mnogo opasnosti od njegovog bekstva, ali kamera u uglu je, za svaki slučaj, bila usmerena prema njegovom krevetu, a još dvojica mornara stajala su kraj vrata. I jedan i drugi bi jednom rukom mogli da bace Kifera u Atlantik. Na tren, Ekslijeva je osetila sažaljenje. Samo na tren.

* * *

Pod uobičajenim okolnostima Ekslijeva uopšte ne bi razgovarala s Kiferom. Ona je bila nadzornik agenata, ne islednik, a CIA i DIA - vojna obaveštajna služba, Ramsfeldovi momci - već nedeljama su rešetale Kifera. Međutim, pošto su pročitali transkripte s Kiferovog isleđivanja, Ekslijeva i Elis Šafer, njen šef, upravnik odeljenja za Bliski istok, odlučili su da bi ona trebalo lično da porazgovara s Kiferom.

Ekslijeva je rešila da odigra ulogu majke. Bila je dovoljno stara, a on verovatno već neko vreme nije video ženu. Prišla je krevetu i spustila mu ruku na rame. Njegove drogirane oči zažmirkaše i otvoriše se. Naglo ustuknu, povijenih ramena, a zatim se malo umiri pošto mu se ona nasmeši.

- Ja sam Džen Eksli, Time.

On trepnu, ali ne reče ništa.

- Jesi li dobro?

- A kako ti izgledam?

Neverovatno. Glupavi klinac i dalje želi da glumi žestokog tipa. Sa svojih šezdesetak kila. Srećom, natrijum-pentotal i morfijum što su mu kolali venama pomalo su ga omekšali. *Amnesti internešenel* bi sigurno imao koju zamerku na to, ali oni ovde nisu imali pravo glasa. Ekslijeva se trudila da izgleda saosećajno, da prikrije prezir koji je osećala. - Smem li da sednem?

On slegnu ramenima, lisice zazveckaše na krevetu. Ekslijeva dovuče stolicu.

- Jesi li ti advokat?

- Nisam, ali mogu da ti ga dovedem. - Mala laž.

- Hoću advokata - reče Kifer zaplićući jezikom, a zatim zatvori oči i stade da vrti glavom, sporo, metronomski pravilno, kao da nalazi utehu u pokretima. - Rekli su nema advokata. Znam svoja prava.

To ćeš morati da rešiš s nekim na mnogo većem položaju od mog, pomisli Ekslijeva.

- Mogu da ti pomognem - reče ona. - Ali i ti moraš da pomogneš meni.

Kifer ponovo zavrte glavom, sad zlovoljno. - Šta hoćeš?

- Pričaj mi o tamošnjem Amerikancu. Ne o Džonu Vokeru Lindu. O drugom. Starijem.

- Ispričao sam ti.

Dodirnula mu je lice i okrenula mu glavu ka sebi kako bi je pogledao u plave oči - ono najbolje na njoj, to su joj uvek govorili, čak i kad su se pojavile bore oko njih.

- Pogledaj me, Time. Pričao si nekom drugom, a ne meni.

Mogla je da vidi kako mu iz očiju iščezava ratobornost, pošto je ili on, ili droge u njemu, odlučio da se ne vredi suprotstavljati. - Zvali su ga Džalal. Neko je rekao da se zove Džon.

- Džon?

- Možda su ga pobrkali s Džonom Vokerom Lindom. Ja čak i nisam siguran da je Amerikanac. Nikad nisam razgovarao s njim.

- Nijednom? - nadala se da joj se u glasu ne može prepoznati razočaranje.

- Ne - reče Kifer i zatvori oči. Čekala je. - Mesto je bilo veliko. On je čas bio tu, čas nije.

- Mogao je da dolazi i odlazi kad je hteo?

- Tako se činilo.

- Kako je izgledao?

- Krupan tip. Visok. Imao je bradu, kao i svi drugi.

- Neke upadljive telesne karakteristike?

- I da ih je imao, nisam ih video. Nije to bila takva vrsta logora.

Ekslijeva se nagnu prema njemu i nasmeši se. Dah mu je zaudarao užeglo i kiselo

u isto vreme, kao trula pomorandža. Verovatno mu nisu često prali zube. – Sećaš li se još nečeg?

Činilo se da razmišlja. – Mogu li da dobijem vode?

Ekслиjeva pogleda mornara kraj vrata. On slegnu ramenima. Kraj metalnog umivaonika u uglu sobe bile su naslagane plastične čaše. Ona uze jednu, napuni je vodom, priđe Kiferu, prinese mu je ustima i pažljivo nagnu.

– Hvala. – Kifer zatvori oči. – Amerikanac, Džalal, momci su govorili da je prava vojničina. Žestok tip. Bio je u Čečeniji. To su rekli. – Otvori oči i pogleda je. – Šta još mogu da vam kažem?

Ono što je stvarno želela da zna nije mogla da ga pita. Koliko poznaješ Kuran? Da li stvarno mrziš Ameriku ili je sve to bila samo pustolovina? Uzgred, kad će nas tvoji prijatelji ponovo napasti? Gde? Kako?

I kad su joj se već po glavi vrzmala sva ta pitanja koja niti je mogla postaviti, niti dobiti odgovor na njih, kako bi bilo da postavi i ovo: Na čijoj je on strani? On, odnosno Džalal. Džon Vels. Jedini agent CIA koji se ikad uvukao u Al Kaidu. Čovek za čije postojanje nije znalo ni desetak zvaničnika Agencije. Čovek izuzetno značajan za državu.

Samo što se taj čovek izuzetno značajan za državu već dve godine nije potrudio da stupi u vezu sa svojim nadzornikom iz CIA, to jest s Ekслиjevom. Što znači da nije bio ni od kakve pomoći u sprečavanju 11. septembra. Zašto, Džone? Živ si i nisi zatvoren. Ovaj klinac je potvrdio makar to, ako ništa drugo. Nisi znao? Ili si se srodio s njima? Oduvek si bio pomalo lud. Možda nikad nije trebalo da odeš u te planine. Možda si proveo previše vremena klečeći na molitvenim ćilimima s lošim momcima. Možda si postao jedan od njih.

– Još nešto? – upita Ekслиjeva. – Ne mogu ničeg da se setim. – Ona spusti praznu čašu i ustade. Bilo je vreme za odlazak. Pogledi im se sretoše; Kifer je sad stvarno izgledao kao uplašeni klinac. Tek počinje da shvata u kakvoj je nevolji, pomisli ona. Hvala bogu pa ja ne moram da brinem o tome.

– A advokat? Obećali ste...

– Odmah ću se pozabaviti time – reče koračajući prema vratima. – Srećno, Time.

* * *

Vels i njegovi ljudi nalazili su se na kilometar i po od Amerikanaca. Konje su ostavili za sobom pre nekoliko minuta. Poveo ih je u uski prevoj, stenovitu uzbrdicu što ih je skrivala od američkih pogleda. Kad izađu odatle, neće imati zaklona, od neprijatelja će ih deliti samo brisani prostor. Baš kao što je Vels i želeo. Nije se zavaravao da će njegov odred moći da se približi neprimećen. Unaokolo nije bilo gotovo nijednog drveta, a njegov noćni dvogled nije mogao da se meri s opremom

specijalnih jedinica.

Podelio je ljude u dve grupe. Ahmed će povesti trojicu ka severu, u čeonu napad na neprijateljski položaj, dok će Vels, Hamid i Abdulah – najžešći borac među njima – napraviti polukrug ka severozapadu, uspeti se uz brdo i sjuriti se na Amerikance odozgo.

– Moramo da udarimo brzo – reče Vels. – Pre no što stignu da pozovu avione. Bez njih su nemoćni. – Načičkani oko njega, ljudi su uzbuđeno dodirivali oružje.

A sad ono najvažnije. – Kao vaš zapovednik, ovaj napad proglašavam mučeničkom misijom. – Čudotvorne reči. Boriće se do smrti. Nema povlačenja, nema predaje. – Da li su svi razumeli? – Vels potraži znake straha na licima svojih ljudi. Ne nađe ih. Oči su im bile nepokolebljive. – Borićemo se u slavu Alaha i Muhameda. Neprijatelj nam je došao nadohvat ruke. Neka je hvala Alahu, mi ćemo ga uništiti. *Alahu ekber.*

– *Alahu ekber* – tiho rekoše borci. Bog je veliki. Vels je jasno video da su uzbuđeni. Najveća slava je ubiti Amerikanca, ili poginuti u pokušaju da to uradiš.

Ahmed ubaci metak u cev kalašnjikova i povede svoje ljude iz prevoja. Za njim krenu i Vels, polukružno, uzbrdo. Nekoliko minuta kasnije, na četiristo metara od američkih položaja, Vels zaleže za razjedenu stenu i dade znak Hamidu i Abdulahu da učine isto. – Čekajte – reče im. – Ahmed napada prvi. – Odsad će se sve odvijati veoma brzo. Poviri iza stene. Kroz dvogled je video da se specijalci spremaju za odbranu, postavljaju teški mitraljez i raspoređuju se iza kućeraka i stenja; nisu baš trčali, već su se kretali hitro i sigurno, obučenost im se videla u svakom pokretu.

Kad im je Ahmed sa svojim ljudima prišao na sto metara, specijalci otvoriše vatru i brdima stade da odjekuje strahovita pucnjava. Ahmed je preživeo prvi plotun. Ostala trojica pala su istog trena; tela iskasapljenih teškim mitraljezom, umrli su i pre no što su dodirnuli zemlju.

– *Alahu ekber* – uskliknu hrabri zlosrećni Ahmed i potrča prema američkom položaju. Vatra je sukljala iz cevi njegovog kalašnjikova. Nije poživio ni nekoliko sekundi, baš kao što je Vels i očekivao. Morao je da prizna da je veština Amerikanaca zadivljujuća.

Vels ponovo proverio Ahmeda i njegove saborce. Bili su tihi i nepomični. Pridiže se i kleknu, pazeći da ne izađe iz stenine senke. Načas zastade. Hamida i Abdulaha poznavao je godinama, zajedno su lomili hleb, zajedno su proklinjali studen ovih planina.

Iz futrole na kuku izvuče makarov. Plop. Plop. Jedan hitac u Hamidovu glavu, jedan u Abdulahovu. Brzo i prosto. Zgrčiše se, zakrkljaše i umiriše se. Vels zatvori oči. *Izvinite*, promrmlja kroz zatvorene usne. Ipak, tako je moralo biti. Sakrio se iza stene i osluškivao. Znao je da su Amerikanci čuli pucnje i da gledaju u njegovom pravcu. Moraće da se pokrene, sad ili nikad.

– Amerikanac – doviknu im na engleskom. – Ja sam Amerikanac. Ne pucajte. Ja

sam vaš.

Rafal iz mitraljeza prozvižda mu tik iznad glave.

- Ja sam Amerikanac - ponovo dreknu. - Ne pucajte!

- Ako si Amerikanac, ustani! - doviknu čovek. - Izađi da te vidimo. S podignutim rukama.

Vels učini kako mu je rečeno, nadajući se da ga neće saseći zato što su preplašeni, besni, ili samo zato što im se može. Čuo je kako dvojica ljudi koračaju uzbrdo prema njemu. Zaslepeše ga dva snažna zraka svetla. - Istupi napred i lezi potrbuške, raširenih ruku.

Vels zabi glavu u kamenitu prašinu i poljubi zemlju. Zamisao je uspela. Ostvario je kontakt.

* * *

Vojnici se uzvrteše svuda unaokolo. - Šta je, dođavola, ovo? - uzviknu neko pošto pronađeše Hamida i Abdulaha. Reflektor obasja tlo oko Velsa, a puščana cev mu se zabi u potiljak.

- Ne mrdaj ni prstom, gospodine Amerikanče - reče glas, ovoga puta iz neposredne blizine. - Ko si ti, dođavola? I šta se desilo onim tvojim prijateljima?

- Ja sam agent CIA - reče Vels. - Zovem se Džon Vels.

Cev se hitro povuče natrag. Oštar zvižduk. - Majore - reče glas. Došaptavanje, a zatim novi glas. - Šta reče, kako se zoveš?

- Džon Vels.

Cev mu se ponovo zabi u potiljak. - Koji je tvoj tajni kod, gospodine Vels? - Dokaz identiteta u slučaju nužde. Kratka rečenica, drugačija za svakog agenta na terenu, koja mu omogućava da dokaže identitet u situacijama poput ove, koja obično ne sme da bude otkrivena nikom ko ne pripada CIA. Međutim, Vels je računao da bi ovog puta mogao da napravi izuzetak, zato što su specijalci očigledno bili obavešteni kako je moguće da iza talibanskih linija deluju američki agenti. A i zato što mu je puška bila zabijena u lobanju.

- Moj kod je *red socks*, majore. - Prođe još nekoliko sekundi. Vels je slušao kako vojnik lista papire nad njim.

- Ne zajebavaj - glas je ovog puta zvučao malo više prijateljski. Jedva primetan južnjački naglasak. - Izgleda da je tako. Ja sam Glen Holms. Možete da ustanete.

Vels se podiže, a Holms, nizak mišićav čovek s kratkom kosom i riđeplavom jarećom bradicom, stisnu mu ruku. - Rado bih vas ponudio pivom, agente Vels, ali ostavili smo ga u Tadžikistanu.

- Zovite me Džon - reče Vels, mada je znao da ga Holms neće poslušati. Vels je

bio svestan da mu specijalci ne veruju u potpunosti. Uzeli su mu pušku i pištolj, kao i nož privezan oko lista, kako bi ih „pričuvali“. Međutim, činilo se da mu veruju kad im je ispričao kako je navukao svoje ljude u njihovu zasedu ne bi li mogao da porazgovara s njima. U svakom slučaju, specijalci ga nisu vezali, niti su mu stavili vreću na glavu da bi ga podstakli na saradnju.

I onda im je ispričao stvari koje je došao da im ispriča. Sve što je znao o Al Kaidinim logorima, o obuci kroz koju prolaze džihadisti, o Al Kaidinim eksperimentima s hemijskim naoružanjem. – To je hemija na nivou osnovne škole. Pomešajte sastojke iz menzure A sa sastojcima iz menzure B i pratite šta će se dogoditi. Pobili su nekoliko pasa.

– A biološko oružje? Atomsko?

– Jedva da i struju imamo. Mi, ovaj oni... – I u tom prevrtanju zamenica savlada ga pometnja. On je Amerikanac, sad i doveka, i nikad neće izdati svoju zemlju. Ali nakon toliko godina provedenih u logorima, postepeno je zavoleo neke ljude. Ahmeda, na primer, koga je poslao u smrt. Zavrte glavom. Kasnije će rasplesti svu tu zbrku u svojoj glavi.

Holms ga je sve vreme posmatrao, ne progovarajući.

– Voleli bi oni da se dočepaju svih tih stvarčica, i biološkog i atomskog oružja, ali ne znaju kako.

– Da li vam je čudno da toliko pričate na engleskom? – iznenada upita Holms.

– I nije baš – odgovori Vels. – Jeste, čudno mi je.

– Želite li da se malo odmorite?

– Dobro mi je. Samo... – Vels zastade, nije želeo da ispadne blesav. – Da nemate možda malo gatorejda?

– Fice, imamo li imalo gatorejda?

Smučkali su mu paketić gatorejda s ukusom narandže u flaši vode i Vels ga je polokao kao da je konkvistador koji je pronašao izvor mladosti. Ispričao im je sve što zna o Bin Ladenovim najbližim saradnicima, a znao je mnogo manje nego što je želeo; o načinima finansiranja Al Kaide; rekao im je gde misli da je pobegao Bin Laden. Specijalci su snimali sve. Sipao je informacije najbrže što je mogao, mereći sate po mesečevom kretanju. Želeo je da se vrati do jutra. Što veću zbrku bude našao po svom povratku, to će se suočiti s manje pitanja o sudbini svog odreda. Noćas su poginule stotine talibana i Arapa. Ko će приметiti da ih nedostaju još šestorica?

Zora je počela da rudi i Vels je znao da mora da krene. – To je to – reče. – Voleo bih da sam imao više vremena. Moram da se vratim.

– Da se vratite? – Holms na tren razrogači oči. – Zar ne želite da se izvučete?

Izvlačenje. Želite li da idete kući? Vels je nekako zaboravio čak i da razmotri tu mogućnost. Verovatno zato što mu je zvučala ostvariva koliko i put na Mesec. Želite li sedište u loži na bejzbol stadionu *Fenvej*? Pogled na okean? Želite li da vidite ženu u mini-suknji? Želite li da nagazite gas i projurite Montanom na putu prema domu? Želite

li da kleknete kraj oćevog groba i izvinite se što mu niste došli na sahranu? Źelite li da vidite Evana, Heder i svoju mamu?

Odgovor na sva pitanja glasio je „da“. Dom je bio Źivot, njegov pravi Źivot, i bol zbog njegovog gubitka preplavi ga tako snaŹno da zatvori oći i zaroni lice u Źake.

– Velse? – reće Holms.

I tad se priseti veselja što se pronelo logorima 11. septembra, pevanja i razmetanja, molitvi Alahu. Znao je da se sprema nešto veliko, ali ne i pojedinosti. Trebalo je da pokuša da dozna više, međutim pretpostavljao je da Al Kaida cilja neku ambasadu ili saudijsko naftno postrojenje. Nije Źeleo da pobudi sumnje prevelikom ljubopitljivošću. Ni sanjao nije da bi to mogao da bude Svetski trgovinski centar. Udar je bio tako velik, tako razoran. To mu nikako nije padalo na pamet, kao ni ostalima.

Tog dana Vels je obećao samom sebi: Tako nešto se nikad više neće dogoditi, ne dok sam Źiv i dok mogu da ga sprećim. Ništa drugo nije vaŹno. Mada mu i nije preostalo mnogo toga. Heder se preudala, a Evan verovatno nije imao pojma ko je on. Hoće li ikad upoznati Evana? Godinama nije video čak ni sliku svog sina. Njegov pravi Źivot, šta god to znaćilo, išćezao je. Njegov noćašnji ćin to je potvrdio. Hladnokrvno ubistvo ljudi kojima je zapovedao.

Kako bi njegova porodica mogla da ga prepozna kad ni sam sebe ne može prepoznati?

– Ništa od izvlaćenja – reće Vels. – Mogu li da dobijem papir i olovku, majore?

Holms mu doda blok i olovku. Vels zapisa: „Tragaću za UBL-om“, inicijali koje je Agencija koristila za Osamu, kog su nazivali Usama. „Nisam imao saznanja o pripremama za 11. septembar. I dalje na vašojoj strani. DŹon.“

Ugrize se za usnu i dopisa još jedan red. „P. S. Recite Heder, Evanu i mojojoj majci da mi nedostaju.“

Istrgnuo je list, presavio ga i napisao „Eksli“ na spoljašnjoj strani. „MoŹete li ovo da predate DŹenifer Eksli iz CIA? Ona je moj pretpostavljeni.“

– Da, gospodine.

– Ne bih Źeleo da ovo proćitate. – Preda list Holmsu.

– Razumem. – Holms izvuće koverat iz dŹepa, ubaci papir u njega i zapećati ga.

– Majore, mogu li nešto da vas pitam? Kako je bilo?

– Šta?

– Pre dva meseca. Jedanaesti septembar.

– Jedanaesti septembar? – Holms zavrte glavom, ćinilo se da u mislima ponovo vrti slike tog dana. – Kao da je cela zemlja zviznuta u stomak. Ljudi su bespomoćno sedeli u kućama i zurili u televizore. Gledali su kule kako padaju, iznova i iznova. Ljude koji iskaću, udar drugog aviona... Bilo je neverovatno. Hoću da kaŹem, ja nisam mogao da verujem. Da se na televiziji pojavio Tom Brokaw¹ i rekao: „Hej, Ameriko, samo se zajebavamo s tobom, ha-ha-ha“, ja bih kazao: „Pa dobro“. To bi mi delovalo smislenije

od onog što se zaista dogodilo.

- Ti tipovi. Spremni su na sve. - Vels je bio svestan da nije izgovorio neku veliku mudrost, ali naprasno ga je spopala strašna iscrpljenost.

- Pre dve godine umrla mi je majka - reče Holms. - Rak. Užas. Najgori dan u mom životu. A 11. septembar je na drugom mestu. Svi su se tako osećali. Neki momci iz Delta odreda krenuli su ka Njujorku da izvlače ljude iz ruševina, ali ja nisam bio među njima. Znao sam da ćemo biti potrebni u bazi.

Holms pogleda Velsa. - Jeste li dobro, Džone? Možda bi valjalo da vas Fredi pregleda?

- Iscrpljen sam, ništa drugo - reče Vels. - Treba da krenem. - Ustade i osmotri dolinu. - Ta linija se neće dugo održati.

- Vaši momci neće izdržati ni sedam dana - reče Holms.

- Moji momci. - Velsa ponovo obuže čudna vrtoglavica.

- Ne zamerite.

- Ne zameram.

- Slušajte - reče Holms. - Kad se vratite kući, pozovite me. Naći ćete me u imeniku, pod ženinim imenom - Debi Tarner. Sajler Siti, Severna Karolina. Vodim vas na pecanje. Priroda je predivna.

- Skoro kao i u Montani.

- Kad dođete kući, Džone.

- To možda i neće biti uskoro - reče Vels. Ustade. Holms mu je vratio oružje. Vels je privezao nož, strpao pištolj u futrolu i prebacio pušku preko ramena. Major mu je pružio ruku, a on je sklopio obe svoje oko nje.

- Majore - reče. - Ima još nešto.

- Da, gospodine?

- Hoću da me upucate.

Holms se namah nakostreši i ustuknu za korak.

- U mišicu. Inače će biti sumnjivo. Ne mogu da se vratim neokrznut a svi ljudi su mi izginuli.

- Nema teorije - reče Holms.

- Majore. U suprotnom ću morati sam to da uradim.

- Bože.

- Kroz meso. Prostrelna rana. Ne u kost.

Holms je za trenutak oklevao, pa klimnuo glavom. - Dobro. Okrenite se i pođite.

- Da pođem?

- Ja sam Delta, agente Vels - izgovori Holms, otežući reči kao pravi žitelj Karoline. - Jednim hicem mogu da ofikarim kitu oposumu sa sto koraka razdaljine. U koju ruku?

- Bolje u levu - reče Vels. Okrenuo se i pošao, polako, držeći ruku odmaknutu od tela. Hitac je stigao nakon dve-tri sekunde, probadajući mu kožu i levi biceps, kao da mu je neko u ruku zabio usijanu iglu za pletenje. - *Kosumak* - procedi Vels gadnu arapsku psovku kad krv prсну iz rane. U pičku materinu. Seo je na zemlju i pogledao u Holmsa, koji je i dalje držao pištolj u ruci. Za svaki slučaj.

- Dobar pogodak, majore. - Uistinu. Rana je bila čista i uredna.

- Želite li još jednu?

Vels se zasmija, isprva tiho, a zatim sve glasnije; grcao je i brektao dok mu se krv slivala niz ruku. Holms je zasigurno mislio da je potpuno lud. Ali Vels nije mogao da se zaustavi. talibani nisu zbijali takve šale.

- Jedna će biti dovoljna - reče, polako prestajući da se smeje.

- Da vas previjemo?

- Bolje bi bilo da to uradim sam. - Vels otcepi parče svog ogrtača, labavo podveza mišicu i krvarenje se svede na neznatno curkanje. Bol se vratio, mučna vrelina uspinjala mu se uz ruku, do ramena. Biće mu još gore. Živeće. Ustade i svet se okrenu oko njega. Sklopio je oči i sačekao da vrtoglavica utihne.

- Sajler Siti - doviknu Holms za njim. - Ne zaboravite.

Vels se okrenu i odbaulja prema jugu, u avganistansku noć.

* * *

Lengli, Virdžinija

Kancelarija Dženifer Eksli bila je uobičajena za analitičare srednjeg nivoa. Bez prozora, s policom za knjige ispunjenom istorijama Bliskog istoka i Avganistana, dva računara - jedan povezan s unutrašnjom, poverljivom mrežom, drugi s internetom - i sefom, ovlašno skrivenim iza fotografije tipičnog engleskog krajolika. Na stolu jesu stajale dve-tri fotografije njene dece i Rendijeva simpatična rođendanska čestitka, ali CIA nije baš blagonaklono gledala na preterano isticanje osobenosti kod svojih službenika. Uvijena poruka je glasila: Danas si tu, a sutra ko zna gde.

Dobila je Velsovu poruku četiri dana kasnije. Pretpostavljala je da su specijalne snage imale i važnijeg posla. U međuvremenu, Kabul je pao u ruke Severne alijanse. Bitka na Šamaliju dokazala je da talibani - kao ni bilo ko drugi - ne mogu da se odupru američkoj vazduhoplovnoj moći. Ekslijeva je sedela za stolom i čitala nejasnu poruku i izveštaj specijalca što je stigao uz nju, koji ju je uzrujavao čak i više od same poruke. - Vels je zahtevao da ga major Holms ustrelji u mišicu kako bi izgledalo da je učestvovao u borbi s američkim snagama...

Ekslijeva prstima stisnu koren nosa i zatvori oči, ipak, kad ih je otvorila, ništa se nije promenilo. Kad stigne kući, Dejvid i Džes će spavati, a Rendi će gledati televiziju,

sasvim primetno se neće duriti i sasvim primetno neće pitati koliko još treba da trpi njene kasne dolaske i radne vikende. Spasavanje sveta loše utiče na brak. Posebno kad je spasilac supruga.

- Taj se neće vratiti.

Ona podiže pogled i ugleda Šafera, svog šefa, gde stoji na vratima. Uživao je da nenajavljeno bane u njenu kancelariju. Jedna od njegovih ne baš tako zgodnih osobina. Mada mu ni urednost nije bila jača strana. Mahao je svojom kopijom Velsove poruke.

- Taj se neće vratiti - ponovi Šafer. - Promenio je stranu. A možda je jednostavno poludeo. Šta god da je, kladim se u šolju sveže kafe da nam se više nikad neće javiti. Baš šteta. - Ne bi se reklo da ti se srce cepa zbog toga, pomisli Ekslijeva.

- Nisam baš toliko ubeđena.

- A zašto?

- Zbog postskriptuma. „Recite Heder, Evanu i mojoj majci da mi nedostaju.“

Šafer slegnu ramenima. - Poslednja volja i testament.

- U tom slučaju bi napisao da ih voli. Tamo stoji da mu nedostaju. Želi ponovo da ih vidi. On će možda tamo i poginuti, ali ne nastoji da to učini.

- Hmm - procedi Šafer, okrenu se i krenu niz hodnik. - Skoro je deset. Idi kući i odmori se malo - doviknu joj na odlasku.

- A ti uvuci tu košulju - promrmlja ona. Još jednom je pogledala Velsovu poruku, a zatim ju je zaključala u sef. Šaferu i njoj, pa čak i samom Velsu, ne ostaje ništa drugo nego da čekaju, zar ne? Ništa drugo nego da čekaju.

PRVI DEO

Trijumfalan povratak

1.

Današnjica

Severozapadna provincija, na granici Avganistana i Pakistana

Šeik Gul se namršti na svoju pastvu. – Danas svaki musliman mora da vojuje u džihadu – reče na pašunskom, iz reči u reč sve glasnije. – Kad Mongoli osvojiše Bagdad, narodu Bagdada nije pomoglo što su bili pobožni muslimani. Posekoše ih neverničke sablje.

Šeik podiže ruke uvis.

– Islam je ponovo opsaden. Opsaden u zemlji dveju džamija i zemlji dveju reka – Saudijskoj Arabiji i Iraku. – Opsaden ovde, u Pakistanu, gde naše vođe rade za Amerikance i Jevreje. Opsadjeni smo svuda – reče šeik Muhamed Gul. Bio je to nizak, bradat čovek, zdepastog tela, skrivenog pod glatkim smeđim ogrtačem. Glas mu je zvučao kao da pripada nekom mnogo krupnijem. Džamiju, jednostavnu građevinu od cigle, u belo okrečenih oljuskanih zidova, prože romor odobravanja vernika, ponesenih istim zanosom. Međutim, njihova podrška još više razjari šeika.

– Kažete: „Tako je, tako je“. Ali šta radite kad dođe kraj molitvi? Da li se žrtvujete? Ne, vi se razidete kućama i ne činite ništa. Današnji muslimani vole ovozemaljski svet, a mrze smrt. Odrekli smo se džihada! – urlao je šeik. A onda zastade, pogledom pređe preko gomile i podiže obrvu. – I zato je Alah dozvolio da budemo podjarmljeni. Tek kad se budemo žrtvovali, povrat ćemo slavu islamu. Tog dana Alah će nam se konačno nasmešiti.

Samo što se čini da niko od nas neće poživeti kako bi to video, pomisli Vels. Slušao je Gulove propovedi godinama, i šeik je s vremenom bivao sve gnevniiji. Nije bilo teško shvatiti odakle izvire sav taj bes. Sećanje na 11. septembar je izbledelo, a slavni povratak islama i dalje je, kao i oduvek, bio na dugom štapu. Izraelom su još vladali Jevreji, a u Iraku, zemlji kojoj su odvajkada vladali suniti, Amerikanci su postavili šiitsku vladu. Da-da, i šiiti su muslimani. Međutim, šiiti i suniti su u zavadi gotovo od rađanja islama. Za Osamu i njegove saborce, sunitske fundamentaliste – katkad zvane i vehabije – šiiti su tek malo bolji od Jevreja.

Al Kaida, iliti „baza“ revolucije, nikad se nije oporavila od gubitka svog uporišta u Avganistanu, pomisli Vels. Kad su talibani pali, Al Kaidine jedinice utekle su na istok, u Severozapadnu provinciju, planinsko granično područje između Pakistana i Avganistana. Vels je za dlaku izbegao američku bombu na Tora Bori, u zadnjoj velikoj bici avganistanskog rata. Voleo je da zamišlja da je bombu navodio Glen Holms, koji ju je u poslednjem času skrenuo s putanje kako ne bi udarila u kolibu u kojoj se skrivao Vels.

Ipak, Sjedinjene Države nisu zatvorile obruč oko Tora Bore, a Vels nikad nije shvatio zbog čega. Na hiljade džihadista je pobeglo. Godine 2002. stigli su u planine Severozapadne provincije, koju su tako nazvali Britanci, pošto je to bila severozapadna granica kolonijalne Indije. Severozapadnom provincijom, vrletnom bestragijom, vladali su Paštuni – pobožni muslimani koji su podržavali Al Kaidin tip džihada – a američki i pakistanski vojnici nisu imali stvarnog pristupa u nju. Tu čak ni specijalne jedinice nisu mogle da deluju u dužim razdobljima.

I tako je Al Kaida preživela. Ipak, ruže joj nisu cvetale. Osama i njegovi zamenici trčkarali su iz jedne jazbine u drugu i s vremena na vreme objavljivali video-zapise ne bi li rasplamsali žar sledbenika. Svaka dva-tri meseca njihova družina je preduzimala nov napad. Digli su u vazduh železničku stanicu u Madridu, razneli hotele u Egiptu i londonski metro, napali radnike u saudijskim naftnim postrojenjima. U Iraku su se borili s američkim okupatorima. Ali ništa što bi moglo da uzdrma ceo svet, poput događaja od 11. septembra.

A u međuvremenu su Vels i njegovi saborci, džihadisti, živeli u jadu i bedi. U načelu, Al Kaidini blagajnici utanačili su da ih zbrinu paštunski seljani. U stvarnosti, bili su na grbači izrazito siromašnim porodicama, tako da su morali da rade kako bi preživeli, baš kao i svi drugi. Vels i pet-šest Arapa, smeštenih u ovom selu, odmah kraj Akora Hataka, preživljavali su na bajatom hlebu i parčićima ovčetine. Vels nije želeo ni da nagađa koliko kila je izgubio. Jedva je uspevao da se prepozna u ona dva-tri puta kad se pogledao u ogledalu. Rana od metka u njegovoj mišici postala je čvornovati ožiljak, koji je znao da ga iznenada zaboli.

Zime su bile posebno teške, čak i njemu, koji je proveo detinjstvo igrajući se po planinskom vencu Biterut, na granici Montane i Ajdaha. Studen mu se zavlčila u kosti. Nije mogao ni da zamisli kako je tek bilo Saudijcima. Dosta njih postali su mučenici, ali ne zbog bombi ili metaka. Umirali su od upale pluća i visinske bolesti i nečeg što je poprilično ličilo na skorbut. Umirali su dozivajući majke, a neki su na samrtnoj postelji proklinjali i Osamu i ovo grozno mesto na koje ih je doveo. Vels je jeo sveže voće kad god je bio u prilici, što se nije često dešavalo, i divio se izdržljivosti Paštuna.

Kako bi sačuvao zdrav razum, radio je na svojim vojničkim veštinama što je više mogao. Mesni plemenski starešina pomogao mu je da napravi malo strelište, na zaravni nekoliko kilometara udaljenoj od sela. Svake druge sedmice odjahao bi tamo s nekolicinom ljudi i ispalio svaki metak koji je mogao da odvoji. Ipak, nije ni pokušavao da se zavarava da je to išta više od razbibrige. Da je sukob između Amerike i Al Kaide

školska fudbalska utakmica, sudije bi se odavno pozvale na pravilo o fer-pleju i okončale meč.

Gul zađe među okupljene vernike. Pogleda ljude oko sebe i ponovo progovori, dubokim i snažnim glasom. – Prošlo je vreme za reči, braćo – kaza. – Uz Alahovu pomoć, brzo ćemo videti i dela. Alah blagoslovio sve verne muslimane. Amin.

Ljudi se skupiše kako bi zagrlili šeika. Dok je čekao da dođe na red, Vels se pitao da li Gul nešto zna ili samo pokušava da osokoli pastvu. Jezikom je džarnuo klimavi kutnjak i cela vilica mu utrnu od bola. U Severozapadnoj provinciji briga o zubima bila je samo pusta želja. Ovih dana će morati da ode do ambulante u Akori da mu „pregledaju“ zub. Ili će jednostavno naći neka klešta i sam to odraditi.

U poslednje vreme je maštao o odlasku. Lako bi mogao da nađe neki prevoz do Pešavara, ukrca se na autobus za Islamabad i pokuca na vrata američke ambasade. Ili, ako ćemo cepidlačiti, da pokuca na barikadu postavljenu ne bi li se sprečilo da se kamioni-bombe isuviše približe zidovima ambasade otpornim na eksplozije. Za koji minut bio bi unutra. Za koji dan kod kuće. Niko ne bi rekao da nije ispunio svoju dužnost. Bar ne njemu u lice. Rekli bi da je učinio sve što je mogao, da niko ne bi mogao da uradi više. Međutim, znao bi da to nije istina. I nikad to sebi ne bi mogao oprostiti.

Zato što ovo nije školska fudbalska utakmica. Pravilo o fer-pleju ne postoji. Ljudi okupljeni oko njega u ovoj džamiji rado bi dali svoj život ne bi li bili zapamćeni kao mučenici. Oni jesu zaglavili u ovim vrletima, ali ciljevi su im ostali isti. Kazniti krstaše za njihovu oholost. Povratiti Jerusalem. Ubijati Amerikance. Al Kaidinu želju za uništavanjem ograničavao je samo nedostatak sredstava. Trenutno jesu slabi, ali to bi začas moglo da se izmeni. Kad bi Al Kaidini atentatori uspeli da smaknu pakistanskog predsednika, vlast nad zemljom lako bi mogla da padne u šake vehabija. A tad bi Bin Laden dobio igračku u vidu nuklearnog oružja. Islamsku bombu. I kad-tad, u Njujorku, Londonu ili Vašingtonu pojavila bi se ogromna rupa.

Pa ipak, ovdašnji život pružao je i neke nadoknade za silne patnje. Vels nikad nije očekivao da će do te mere izučiti Kuran. Stekao je osećaj o tome kakvi su bili životi srednjovekovnih monaha, provedeni u prepisivanju Biblije. Spoznao je kako jedna knjiga može istovremeno da bude moralni i duhovni vodič i razonoda.

Nakon toliko godina provedenih u Avganistanu i Pakistanu, Vels je shvatio da je njegovo verovanje u islam, koje je nekad bilo samo maska, postalo iskreno. Prožela ga je pobožnost kakvu hrišćanstvo nikad nije moglo da mu pruži. Vels je oduvek bio sumnjičav prema religiji. Dok je noću, u samoći svog kreveta, čitao Kuran, gajio je isto nepoverenje prema obećanom raj u kakvo i nekad prema apostolskim pričama o Hristovom dizanju iz groba. Ipak, voleo je to što je Kuran pozivao ljude da se jedni prema drugima odnose kao braća i da koliko god mogu odvajaju za milosrđe. *Uma*, bratstvo vernih, bilo je stvarno. Ako bi ušao u bilo koju kuću u ovom selu, ponudili bi ga vrelin zaslađenim čajem i obrokom, mada su jedva uspevali da prehrane sopstvenu decu. I nikom nije trebala pomoć sveštenika kako bi dosegao božansko; ko god je bio smeran i vredno učio mogao je da traga za prosvetljenjem.

Međutim, najveća snaga islama bila je i njegova najteža slabost. Njegova otvorenost prema različitim tumačenjima pretvorila ga je u pokriće za gnev ljudi kojima je dodijalo da bitišu pod vlašću Amerikanaca i Zapada. Islam je postao marksizam dvadeset prvog veka, iza kog su se zaklanjale sve vrste pokreta za nacionalno oslobođenje. Sem što vrhovno sveštenstvo marksizma svojim sledbenicima nije obećavalo nagradu na onom svetu u zamenu za smrt na ovom. Vehabije poput Bin Laden a sjedinile su svoj gnev prema Sjedinjenim Državama s neobično nakaradnim viđenjem islama. Oni su želeli veru kakva je bila u pustinji iz sedmog veka. Pošto ne mogu da se nose sa savremenim svetom, pretvaraće se da on i ne postoji. Ili će ga uništiti. Njihov bes naišao je na odjek u srcima stotina miliona neverovatno siromašnih muslimana. Međutim, po Velsu, oni su izopačili veru koju su tvrdili da zastupaju. Islam nije nespojiv s napretkom. Naime, muslimanski narodi svojevremeno su se ubrajali među najnaprednije na svetu. Pre osam stotina godina, dok su hrišćani spaljivali veštice, Abasidi su u Bagdadu osnovali univerzitet koji je posedovao osamdeset hiljada knjiga. A onda su stigli Mongoli i otad je sve krenulo nizbrdo.

Vels je svoja stanovišta zadržavao za sebe. Drugi su mogli da vide samo kako svakog dana provodi sate i sate u proučavanju Kurana sa šekom Gulom i imamima iz mesne medrese. Njegovi pretpostavljeni iz Al Kaide su to приметili. A to je bio drugi razlog njegovog ostanka u Severozapadnoj provinciji. Verovao je da je konačno ubedio vođstvo Al Kaide u svoju odanost; ostali džihadisti u selu počeli su pažljivije da ga slušaju. Ili se barem nadao da je tako.

Došao je i njegov red da se pozdravi sa šekom Gulom. Vels se potapša po srcu; bio je to uvreženi način iskazivanja naklonosti. – *Alahu ekber* – reče.

– *Alahu ekber* – odvrati mu šek. – Hoćeš li sutra ujutru doći na časove u džamiju, Džalal?

– Biće mi čast – odgovori Vels.

– *Selam alejkum*. – Mir s tobom.

– *Alejkum selam*.

* * *

Vels je iz džamije izašao na prašnjavu seosku glavnu ulicu. Dok je žmirkao na slabašnom prolećnom suncu, dvojica bradatih ljudi krenuše prema njemu. Površno ih je poznavao, mada nije znao kako se zovu. Živeli su u planinama, kao članovi drugog kruga Bin Ladenovog obezbeđenja.

– *Selam alejkum*, Džalale – rekoše.

– *Alejkum selam*.

Potapšase se po grudima u znak pozdrava.

– Ja sam Šihab – reče niži.

- Basim - Predstavi se drugi, viši, ali svejedno nizak u poređenju s Velsom. Nosio je kožne cipele i beli, začudo čist, ogrtač. Možda su se životni uslovi u planinama poboljšali. Ili možda Osama sad živi u selu.

- *Alahu ekber* - reče Vels

- *Alahu ekber*.

- *Mudžadid* traži da pođeš s nama - reče Basim. *Mudžadid*. Obnovitelj, čovek koga je poslao Allah kako bi predvodio obnovu islama. *Mudžadid* je bio Bin Laden.

- Svakako. - Za njihovim leđima stajala je ofucana tojota kraun. Vels je poznao sve automobile iz sela, a ovaj nije bio jedan od njih, stoga mora da je bio njihov. Krenu prema njemu. Međutim, Basim ga zaustavi.

- Rekao je da spakuješ stvari. Strpaj u jednu torbu sve što želiš da zadržiš.

Zahtev je bio neočekivan, ali Vels samo klimnu glavom. - Vraćam se odmah - reče i krenu niz uličicu, do kućerka u kom je živio s trojicom saboraca.

Unutra je zatekao *Nadžija*, mladog Jordanca koji mu je u ovim planinama postao najbolji prijatelj, kako prelistava ofucani časopis sa slikom *Imrana Kana*, nekadašnjeg čuvenog pakistanskog igrača kriketa, a sada političara, na naslovnoj stranici. Na čeličnoj peći u ćošku ključala je voda u lončetu za kafu.

- *Džalale* - reče *Nadži* - nađe li nam kakvog sponzora? - *Nadži* i Vels su već mesecima u šali osnivali kriket tim *Al Kaide*, a u to je bilo uključeno i traženje kompanije koja bi im bila sponzor. Čak su i slogan smislili: „*Džihadisti su eksplozivni*“. Ni sa kim drugim Vels ne bi zbijao ovakve šale. *Nadži* je, ipak, bio mnogo prefinjeniji od većine džihadista. Odrastao je u *Amanu*, prestonici Jordana, koji je bio raj u poređenju s ovim selom. A Vels mu je prethodnog leta spasao život, kad mu je zašio ranu pošto su ga avganistanski policajci ustrelili na graničnoj kontrolnoj tački. Otad su njih dvojica počeli da otvoreno razgovaraju o razočaranjima koje je donosio život u ovoj zabiti.

- Strpi se još malo - reče Vels.

Hamra, *Velsova* mačka, protrlja mu se o nogu i skoči na tanušno sivo ćebe prostrto preko njegovog uzanog poljskog kreveta. Ona je bila lualica koju je pronašao pre dve godine, mršava, crvenkasta - što je objašnjavalo i njeno ime; na arapskom *hamra* znači „crvena“ - i opasna skakačica. U stvari, ona je odabrala njega. Jednog zimskog jutra pratila ga je po selu, tužnjikavo mjaukala i nije se dala oterati čak ni vikanjem. Nije imao srca da je pusti da skapa od gladi pa ju je usvojio, bez obzira na upozorenja seljana da će se jedna mačka uskoro pretvoriti u njih deset.

- Zdravo, *Hamra* - reče i na brzinu je pomilova kad Basim zakorači u kućerak. Za njim uđe i *Šihab*, mumlajući nešto Basimu, Vels nije uspeo da čuje šta.

- Basim i *Šihab* - *Nadži* - reče Vels.

- *Merhaba* - reče *Nadži*. Zdravo. *Šihab* i Basim ne obratiše pažnju na njega.

- Hoćete li kafu? - upita Vels.

- Uskoro moramo da krenemo - reče Basim.
- Nadži - reče Vels - možeš li da izađeš na koji trenutak?
Nadži pogleda Basima i Šahaba. - Jesi li siguran?

- *Nam.*

Nadži krenu prema vratima, ali Vels ga zaustavi. - Nadži - reče, prelazeći prstima po Hamrinoj glavi. - Brini se za nju dok ne budem tu.

- Kad ćeš se vratiti?

Vels samo zavrte glavom.

- Pa onda, *hamdulilah* - reče Nadži. Hvaljen neka je Bog, tradicionalni arapski blagoslov. - *Masalama.* - Zbogom.

- *Hamdulilah* - Na brzinu se zagrliše i Nadži izađe.

* * *

Basim i Šihab samo su posmatrali dok je Vels vadio platnenu torbu ispod kreveta. U nju je strpao nekoliko odrpanih odevnih predmeta za koje je smatrao da će mu trebati: rezervni ogrtač, par izlizanih patika, izbledeli istegljeni zeleni vuneni džemper. Kratkotalasni tranzistor koji je prošle godine kupio u Akora Hataku i rezervne baterije. Svoju ušteđevinu od dvanaest hiljada rupija, oko dvesta dolara. To je bilo gotovo sve što je posedovao. Nije imao ni fotografija, ni televizora, ni knjiga, sem Kurana i nekoliko spisa iz islamske filozofije. I njih je pažljivo ubacio u torbu. I, naravno, oružje. Legao je na prljavi patos i izvukao kalašnjikov i makarov ispod ležaljke.

- To možeš da ostaviš, Džalale - reče Basim.

Vels se nije sećao kad je poslednji put spavao bez puške. Pre bi ostavio odeću. - Radije ne bih.

- Tamo gde ideš neće ti biti potrebno.

Vels zaključio da ne treba da im protivreči. A i nije imao mnogo izbora. U svakom slučaju, ostaje mu nož. Gurnu oružje pod krevet.

- Kao ni bodež.

Bez reči, Vels zagrnju kraj ogrtača, odveza nož i baci ga na postelju. Obazre se oko sebe, pokušavajući da se priseti još nečeg što bi mogao da ponese. Nije imao računar, kameru niti mobilni telefon. Njegov dragoceni noćni dvogled slomio se prilikom bombardovanja Tora Bore.

Čuvao je jedan geler iz te bitke, geler koji se zabio u zid, nekoliko centimetara iznad njegove glave. Međutim, nije imao želje da ga ponese sa sobom. Zar mu se ceo život sveo na ovo? Izgleda da jeste. Pretpostavljao je da se zbog toga ne boji onoga što sledi. Zatvorio je torbu. - Zbogom, Hamra - reče i pogladi je po retkom krznu. Ona izvi

leđa, skoči s kreveta i odšeta iz sobe ne osvrnuvši se. Toliko o životinjskoj intuiciji, pomisli Vels.

- Je li to sve? – upita Basim.

- Skupi porcelan mi je u drugoj kolibi – našali se i odmah se pokaja, pošto ga Basim tupo pogleda.

- Skupi porcelan?

- Hajdemo.

* * *

Kad su stigli do kola, Šihab je otvorio suvozačeva vrata i mahnuo Velsu da uđe. – *Šukran džezilan* – reče Vels. Hvala lepo. Šihab ne reče ništa, već samo zalupi vrata i uskoči na zadnje sedište. Basim sede za volan i krenuše. Vels se pitao da li ga ponovo vode Bin Ladenu – mada su se sada služili potpuno drugačijom taktikom, ukoliko je to bio slučaj.

Već dvaput je susreo Bin Ladenu, ali na tim sastancima mu se nije pružila ni najmanja prilika da ubije vrhovnog vođu Al Kaide i ispuni svoj zavet. Prvi put ga je video neposredno pre no što su Sjedinjene Države napale Irak. Velsa su pokupili u blizini Akora Hataka, povezali mu oči i satima vozili izlokanim putevima. Zatim su ga prebacili u konjska kola i ponovo su usledili sati truckanja po stenovitim puteljcima. Kad je došao kraj putešestviju, svukli su mu sve sem odrpane majice i šortsa i pretresli. Skinuli su mu povez i povelu ga uz planinsku stazu koja se završavala pred pećinom u steni.

Njenu unutrašnjost, ukrašenu trima molitvenim ćilimima, osvetljavale su sijalice napajane iz malenog generatora. Na grubom drvenom stolu nalazio se tanjir s polupojedenim komadima jagnjetine i pirinčem; za njim je sedeo Bin Laden, okružen telohraniteljima s kalašnjikovima na ramenima. Šeik je izgledao ispijeno i slabašno, duga brada bila mu je proseda. Vels je kleknuo i Bin Laden ga je upitao veruje li da će Sjedinjene Države zaratiti s Irakom.

- Da, šeiće – odgovorio je.

- Čak i ako se ostatak sveta ne bude slagao s tim?

- Krstaši su željni tog rata.

- I da li će pobediti?

- Videli ste šta njihove bombe mogu da učine. Ući će u Bagdad pre leta.

- Dakle, ne bi bilo pametno da tamo šaljemo vojnike?

U tom času Vels je opomenuo samog sebe da ne bi trebalo da bude toliki zloguk. – Ne možemo ih sprečiti da unište Sadama. Međutim, posle toga, kad oni preuzmu upravu, postaće mnogo ranjiviji. *Inšalah*, moći ćemo da ih napadamo svaki dan, malim

udarima, sve dok ih postepeno ne sameljemo. – Izgovorivši to, Vels je osetio grižu savesti, pitao se koliko Amerikanaca će izginuti u ratu kakav je predlagao da povedu. Ali Bin Laden bi zasigurno ionako došao do istog zaključka. Vojsci Sjedinjenih Država moglo se suprotstaviti jedino gerilskim ratom.

Bin Laden je pogladio bradu, skrenuo pogled, pa ponovo usmerio svoje lukave, uzane oči na Velsa. Na kraju se nasmešio. – Da – rekao je. – Da. Hvala ti, Džalale. – I time ga je otpustio.

* * *

Dve godine kasnije Vels je odveden u drugu pećinu, na novi sastanak, gde ga je Bin Laden pitao za Huverovu branu. – Je li ona veliki simbol Amerike? – želeo je da zna. Vels mu je odgovorio iskreno. Najveći deo Amerikanaca ne zna ni gde je ni šta je Huverova brana.

– Jesi li siguran, Džalale? – čudio se Bin Laden. Zvučao je razočarano.

Vels je gledao stražare okupljene oko Bin Ladena, žaleći što nema pištolj ili nož premazan mišomorom. Ili barem čip ugrađen pod kožu, pomoću kog bi bombarderi B-2 mogli da sravne ovu smrdljivu jazbinu sa zemljom. – Jesam, *mudžadide* – kazao je.

Bin Laden je klimnuo. Na kraju je rekao: – *Šukran* – i stražari su odveli Velsa napolje. Nikad nije saznao koliko je zaslužan za činjenicu da je Huverova brana i dalje zdrava i čitava.

* * *

Tog časa, dok je sedeo u tojoti, nije znao šta da očekuje. Da su hteli da ga ubiju, odveli bi ga u planine ili ga jednostavno upucali na spavanju. Pakistanski policajci ne bi se baš pretrgli oko istrage. Policija jedva da je i zalazila u Severozapadnu provinciju bez pratnje pakistanske vojske.

Međutim, nisu išli u planine. Vozili su se prema Pešavaru. Vels je računao da mu to uvećava izgleda za preživljavanje. Pod uslovom da u međuvremenu ne podlete pod autobus. Na pakistanskim putevima svi su se ponašali kao klinci koji se kolima zaleću jedni u druge pokušavajući da dokažu hrabrost, a Basim je vozio kao da žuri da stigne na popodnevni čaj s Alahom. Velsu glava polete unatrag kad Basim skrenu u suprotnu traku pretičući kamion natovaren jeftinim drvenim nameštajem. Zaori se sirena cisterne s benzinom koja je dolazila iz suprotnog pravca i Basim iseče kamion i ulete natrag u svoju traku, zamalo se ne survavši u jarak.

– Lakše malo, Basime – reče Vels. Basim okrenu glavu i zapilji se u njega, ne obraćajući pažnju na put. Tojota ponovo ubrza i primače se traktoru koji je vukao

prikolicu punu plinskih boca.

- Ne sviđa ti se kako vozim? Hoćeš ti da voziš?

Bože, pomisli Vels - mentalni tik kog se, po svoj prilici, nikad neće ratosiljati. Ceo muslimanski svet patio je od teškog izliva testosterona u mozak, a najgori su bili sledbenici džihada. - Naravno da neću - reče Vels, trudeći se da zadrži ozbiljan izraz lica. Kad bi se samo nasmešio, Basim bi ih stvarno svalio u jarak, čisto kako bi dokazao da to može. - Odlično voziš.

Prodoran zvuk sirene natera Basima da ponovo obrati pažnju na put. Delići sekunde su ih delili od zabijanja u prikolicu natovarenu plinskim bocama. Basim nagazi kočnicu i kola proklizaše i zaustaviše se kraj ivice puta. - Vidiš - reče Basim. - Sjajno vozim. Imam odlične reflekse.

- *Nam* - reče Vels.

- Moj otac je bio čuveni vozač. On me je naučio.

- Tvoj otac je poginuo u saobraćajnoj nesreći - sa zadnjeg sedišta upade inače ćutljivi Šihab.

Basim se okrenu i zapilji u Šihaba, a Vels se ugrize za usnu ne bi li suspregnuo smeh. Naposletku Basim pritisnu papučicu gasa i kola poskočiše i ponovo se priključiše saobraćaju. Niko nije progovorio do kraja vožnje.

* * *

Dva sata kasnije tojota je ušla u Pešavar, najveći grad Severozapadne provincije, bezobličnu mešavinu betonskih zgrada i kućeraka od cigala nastanjenih s milion duša. Basim je provlačio automobil kroz uličice sirotinjskog naselja, zagušene magarećim zapregama punim plinskih boca i đubreta. Na kraju je put postao tako krcat da se više nije moglo dalje kolima. Ispred sićušne radnje s izlozima ispunjenim prašnjavim konzervama kondenzovanog mleka Basim je ugasio motor. Šihab je iskočio i otvorio Velsova vrata.

- Dođi - reče i povuče Velsa niz ulicu. Vazduh je bio ispunjen teškim zadahom kanalizacije i gliba. Vels je gazio po gomilama trulog voća i magareće balege. Oko njih su trčala deca šutirajući konzerve i iscepani obli predmet koji je nekad bio fudbalska lopta. Tako mnogo dece. Ima ih po celom Pakistanu. Sede po ulicama, prodaju igračke i prezrele banane, očiju zacakljenih od gladi. U naseljima poput ovog u trenu se sjate oko svakog ko zastane, pružaju ruke i osmehuju se tražeći „rupije, rupije“. Srećniji među njima uspeju da se dokopaju verskih škola, medresa, gde dobro izuče Kuran i gotovo ništa drugo. I kad porastu, kako da se ne priključe džihadu?

Basim gurnu zarđala čelična vrata stambene zgrade i povuče Velsa unutra. - Treći sprat. - Činilo se da i on i Šihab očajnički žele da se što pre sklone s ulice. Vels se pitao da li bi se Bin Laden stvarno izlagao opasnostima kakve je nosio život na ovom

mestu.

Stepenište je zaudaralo na mokraču i luk. Kad stigoše na treći sprat, Basim odvuče Velsa u dvorišni kraj zgrade, pokuca na čelična vrata dva puta, sačeka trenutak, pa kucnu još dvaput.

- *Nam?* - začu se glas iz unutrašnjosti.

Basim ne reče ništa, već pokuca još dvaput. Vrata se otvoriše. Čovek s turbanom i kalašnjikovim im mahnu da uđu.

Soba bejaše mračna i turobna, osvetljena tek zrakom umiruće dnevne svetlosti što se probijao kroz prljavi prozor smešten visoko na zidu. Nad njim se nalazio poster Bin Laden, pažljivo pričvršćen pribadačama.

- Sedite - reče čuvar, pokazujući na klupu prekrivenu odrpanim crvenim jastučićima. Vels pažljivije osmotri okolinu. Iza plave zavese od perli pružao se uzan hodnik što je vodio u unutrašnjost stana. Na peći u čošku ključala je voda, a kraj nje su stajale makaze, brijač i plavo plastično ogledalo. Nije bilo drugog nameštaja, sem drvene stolice postavljene na hrpu novina.

Minuti su prolazili. Niko nije progovarao. Vels nikad nije prisustvovao tako dugoj tišini među Arapima. Pitao se da li stvarno smeraju da ga ovde smaknu. Neka bude šta će biti. Uradio je sve što je mogao. No svejedno se osvrtao oko sebe, polusvesno razmatrajući mogućnosti za beg. Ona ključala voda mogla bi da mu koristi.

Vels začu šum koraka u hodniku. - Ustanite - hitro reče stražar mašući puškom. Oni skočiše na noge, a zavesa se razmače i u sobu uđoše četvorica ljudi, predvođena krupnim čovekom s naočarima s četvrtastim čeličnim ramom. Ajman el Zavahiri. Vels je shvatio zašto su njegovi pratioci bili tako nervozni. Zavahiri je bio Bin Ladenov zamenik, čovek čiji je značaj u Al Kaidi gotovo prevazilazio šaikov. On je do u tančine poznao operacije grupe, njeno finansiranje, mesta gde su se njeni pripadnici krili. Bin Laden je odlučivao o strategiji organizacije i govorio u njeno ime, ali bez Zavahirija Al Kaida ne bi funkcionisala. Zavahiri zagrlj Šihaba i Basima, pa klimnu Velsu.

- *Selam alejkum, Džalale.*

- *Selam alejkum, mudžahide.*

- *Alahu ekber.*

- *Alahu ekber.*

- Treba da popričamo o mnogo toga. Ali pre toga moraš da se obriješ. - Zavahiri pokaza na lonče s vodom.

- Obrijem? - Vels se ponosio svojom gustom žbunastom bradom, koju je poslednji put podšišao još pre dolaska u Severozapadnu provinciju. Od svakog pripadnika Al Kaide zahtevalo se da nosi „bradu dužine pesnice“, najkraću dopuštenu fatvom - ukazom verskih vođa. Velsova je bila i duža.

- Prorok to ne bi odobrio - reče Vels.

- Bi, u ovom slučaju. - Zavahirijeve oči bile su bezizražajne iza naočara.

Vels zaključi da ne treba da protivreči. – Do kože?

– *Nam* – reče Zavahiri. – Do kože.

I tako, pod pogledima ostalih, Vels makazama odseče svoju dugu smeđu bradu. Kovrdžave čuperke stavljao je na tezgu kraj peći.

Pogleda u ogledalo. Namesto nekadašnje brade lice mu je prekrivalo bedno paperje. Već mu nije bilo lako da prepozna samoga sebe. Zamoči brijač – plastični, s jednim sečivom – u lonče i poče da struže lice. Morao je da prizna da uživa u brijanju, u vrelini sečiva na licu. Nije žurio, brijao se lakim, kratkim potezima, lupkao je brijačem o ivicu lončeta kako bi otresao dlake. Konačno završi i ponovo pogleda u ogledalo.

– Veoma lepo, *Džalale* – reče Zavahiri. Činilo se da se zabavlja.

Vels se protrlja po nanovo glatkom licu. – Čudan osećaj – reče. I više nego čudan. Bez brade se osećao mlado i osetljivo. Ranjivo.

– Sedi – reče Zavahiri, pokazujući na stolicu postavljenu na novine. – Ošišaću te. – Vels sede bez reči, a drugi čovek *Al Kaide* se dade na posao. Pokušao je da se priseti kad ga je poslednji put neko šišao; u *Avganistanu* i *Severozapadnoj provinciji* to je radio sam. Možda u *Vašingtonu*; one noći uoči odlaska iz *Sjedinjenih Država* u *Al Kaidine logore*.

One noći kad je ostao u svom stanu, iako je trebalo da se posle posla sretne s *Ekslijevom* na piću. Čisto da popijemo piće i pozdravimo se pre no što krenem, rekao joj je, ali oboje su znali da laže i smejali se ne bi li prikrili nervozu. Da, pomisli, to mora da je bilo te noći. Ošišao se radi nje. Ipak, nije se pojavio na dogovorenom mestu. Bio je posramljen, stideo se zbog svoje žene i muža *Ekslijeve*. Posle šišanja se odvezao kući, ne pozvavši je da otkáže sastanak, a sledećeg jutra je otišao na putovanje kome još nema kraja. Potpuno je zaboravio tu noć, ili ju je tutnuo u onaj skriveni odeljak mozga gde je držao sve stvari koje mu nisu pomagale u preživljavanju na ovom mestu. A sad su ga sećanja preplavila. *Ekslijeva*. Nosi li još uvek kratku kosu? Ima li još onu dugačku plavu haljinu?

Otišao je pre tako mnogo vremena.

* * *

Zavahiri ga potapša po ramenu. Vels spusti pogled na gomilice svoje kovrdžave smeđe kose razbacane po novinama. – Sad više ne ličiš toliko na *Arapina*. Odlično – reče Zavahiri i pruži Velsu ogledalo. Pomalo neravno, ali ipak začuđujuće dobro.

– Stani tamo. – Zavahiri ispruži ruku u pravcu plave zavese od perli. – *Valide*, fotografiši *Džalala*. – Čovek koji je ušao sa *Zavahirijem* podiže prenosivi aparat za pravljenje pasoških fotografija. Vels pomisli da možda žele da zabeleže njegovo ubistvo, a snimak, uz dvanaest crnih ruža, *Fedeksom* pošalju u *Lengli*.

– Gledaj u svetlo – reče *Valid*. Škljoc. Škljoc. Škljoc. – *Šukran*. – Okrenu se i ode

niz hodnik.

- Sedi - reče Zavahiri Velsu i potapša klupu kraj sebe. - Džalale, šta bi učinio kad bi šaik rekao da je došlo vreme da se upišeš među mučenike?

Vels se osvrnu oko sebe, spremajući se za najgore. Samo jedna puška na vidiku, mada su i ostali sigurno naoružani. Možda i ima nekih izgleda. Ipak, pomisli da bi pogrešio kad bi pokušao da pobjegne. Zavahiri mu se obraćao nekako profesorski, kao da ga iskreno zanima njegov odgovor. Ne bi ga dovukli čak ovamo samo zato da ga ubiju; to su s lakoćom mogli da obave i u planinama. A ni Zavahiri se ne bi gnjavio da dolazi radi takve sitnice.

- Ako Alah želi da me učini mučenikom, neka bude tako - odgovori Vels.

- Čak i ako ne znaš s kojim razlogom?

- Ne možemo uvek znati puteve gospodnje.

- Tako je - reče Zavahiri. - Vrlo dobro. - Ustade. - Džalale - Džone - ti si Amerikanac.

- Nekad sam bio Amerikanac - reče Vels. - Sad služim Alahu.

- Služio si u američkoj vojsci. Skakao si iz aviona.

Ne protivreči mu, opomenu Vels samog sebe. Iskušava te. - Ne tajim svoju prošlost, mudžahide. Oni su me učili da se borim. Ali oni slede lažnog proroka. Ja sam prihvatio istinitu veru.

Zavahiri uputi kratak pogled čoveku koji je sedeo u ćošku, lepuškastom Pakistancu s uredno podšišanom crnom kosom i brčićima.

- Godinama se boriš uz nas. Proučavao si Kuran. Ne bojiš se mučeništva. Deluješ smireno, čak i sad. - Zavahiri uze kalašnjikov od čuvara. Gotovo nezainteresovano gurnu kočnicu nadole, prebacivši pušku na rafalnu paljbu. Uperi je u Velsa.

- Svaki čovek se boji mučeništva. Oni koji kažu da se ne boje, lažu - izgovori Vels, prisećajući se ljudi koje je gledao na samrti. Pa, ako se pokaže da je dosad bio u zabludi, nadao se da će ga Zavahiri ustreliti na licu mesta, ako ništa drugo. Sve će biti gotovo za tren.

- Dakle, bojiš se? - reče Zavahiri pa povuče zatvarač i ubaci metak u cev.

Vels je stajao potpuno nepomičan. Šta god se desilo, više neće morati dugo da iščekuje. - Verujem u Alaha i verujem u Proroka - reče.

- Vidiš? - Zavahiri se obrati brkajliji. Ponovo povuče zatvarač i izbaci metak iz cevi, pa zakoči pušku i preda je čuvaru.

- Ako veruješ u Proroka, onda ti verujem - reče. - I imam zadatak za tebe. Važan zadatak. - Zavahiri klimnu glavom u pravcu čoveka koji je sve vreme tiho sedeo u uglu. - Ovo je Faruk Kan. Uz Alahovu pomoć, on će ti dodeliti zaduženje.

- *Selam alejkum.*

- *Alejkum selam.*

Zavahiri potom pokaza na brkajliju. - A ovo je Omar Hadri - reče. - Njega ćeš

videti ponovo. U Americi.

Hadri je nosio zapadnjačku odeću. Košulju i farmerke. – Zdravo, Džalale – reče mu. Na engleskom. *Britanskom* engleskom. Zvučao je kao da je stigao pravo sa Oksforda. Hadri pruži ruku, a Vels mu je stisnu – sasvim zapadnjački način pozdravljanja. Arapi se obično grle.

– Gotovi su – začu se Validov glas iz hodnika.

– Donesi ih – reče Zavahiri.

Valid se vrati u sobu i preda pasoše Zavahiriju.

– Vrlo dobro – pohvali ga Zavahiri, pa uruči Velsu pasoše, italijanski i britanski, oba s malopre snimljenim Velsovim fotografijama i oba dovoljno dobra da zavaraju čak i iskusne činovnike imigracione službe.

– Danas je petak – reče Zavahiri. – U utorak avion *Pakistan erlajnsa* leti za Hongkong. Prijatelj iz ISI-ja₂ – moćne pakistanske tajne službe – smestiće te u njega. Hongkonšku carinu pređi s italijanskim pasošem, sačekaj sedam dana i onda odleti za Frankfurt. Ne verujem da ćeš imati poteškoća da odatle s britanskim pasošem odeš u Sjedinjene Države.

– Na kraju krajeva, imaš pravu boju kože – reče Hadri i nasmeja se. Podmuklim smehom od kog Velsa prodoše žmarci. Ovaj bi rado gledao kako crkavam, pomisli Vels.

– A šta onda, mudžahide? – upita Zavahirija.

Zavahiri iz ogrtača izvuče svežanj novčanica od stotinu dolara i kartu za igru. Novčanice, povezane ofucanom gumicom, preda Velsu. – Pet hiljada dolara. Za put do Njujorka. – A onda podiže kartu, polovinu pikovog kralja.

– U Kvinsu se nalazi delikatesna radnja – reče Hadri. – Daj im kartu, a oni će tebi dati trideset pet hiljada dolara.

Havala, pomisli Vels. Uzrok propasti američkih pokušaja da preseku puteve finansiranja Al Kaide. Nezvanični bliskoistočni bankarski sistem, pomoću kog trgovci vekovima prenose novac. Druga polovina karte poslata je iz Pakistana u Kvins poštom, ili ju je možda neko odneo. Dve polovine predstavljale su jedinstvenu šifru za podizanje novca. Naposletku, računi će biti savršeni. Zavahiri će bratu vlasnika radnje koji živi u Islamabadu isporučiti trideset pet hiljadarki, plus nadoknadu, u zlatnim polugama, a možda će ih predati i njegovom rođaku iz Abu Dabija, u dijamantima. A čovek iz Njujorka može biti sledbenik džihada ili samo čovek koji zna kako se prenosi novac s kraja na kraj sveta bez ostavljanja tragova.

Zavahiri preda kartu Velsu. On je pogleda – obična karta za igranje s crvenom poleđinom – i zataknu u svežanj novčanica. – Potrudiću se da je ne izgubim – reče. – Kako ću pronaći radnju?

– Otvorili smo ti imejl – svilenidzoni1234@gmail.com – reče Hadri. – Jedna reč.

– Svileni Džoni? – reče Vels. – Ne bih se kladio u to, Omare. – Zasmeja se najprirodnije što je mogao. Bilo bi dobro da pridobije poverenje ovog tipa. – A zatim?

- Zatim ćeš otići u Atlantu – reče Zavahiri.
- I čekati. Možda i nekoliko meseci. A za to vreme vežbaj gađanje – upade Hadri.
- Pronađi posao. Drži se podalje od džamija. Utopi se u sredinu. Ne bi trebalo da bude teško.

- Zar ne možete da mi kažete ništa više?

Hadri zavrte glavom. – Sve u svoje vreme, Džalale.

- Srećno – reče Zavahiri.

Vels se samo nadao da mu se sav taj gnev ne očitava na licu. Dovedi su ga na rub provalije, naterali ga da poveruje da će umreti. I prošao je taj ispit. Dakle, živ je, ima pet hiljadarki u džepu i prevoz do Hongkonga. Međutim, i dalje mu ne veruju toliko da mu kažu šta su naumili.

Pa dobro, pomisli Vels. Sve u svoje vreme. Potapša se po grudima. – Neću vas izneveriti, mudžahide – reče. – *Selam alejkum*.

- *Alejkum selam*.

Zavahiri i Hadri ustadoše i krenuše. Na vratima, Hadri se okrenu i pogleda u Velsa. – *Alejkum selam*, Džone. Kako se osećaš zbog povratka kući?

- Kući? – reče Vels. – Ne znam ni sam.

Let Junajted erlajnza 919, iznad Atlantskog okeana

Prva ih je primetila devojčica sa sedišta 35A. Anđela Smart iz Restona u Virdžiniji, koja se s porodicom vraćala kući s letnjeg odmora provedenog kod babe i dede u Londonu. Bilo joj je drago što se vraća kući. Nedostajali su joj prijatelji, a Džoz i Ričard, njeni baka i deka, bili su prijatni ljudi, ali mirisali su nekako čudno. Ponovo pogleda kroz prozor i upita se kad će stići kući. Kad je pitala tatu, koji je sedeo kraj nje, on je samo rekao: – Nema još mnogo, Štrumpfeto – i zakrkljao kao da je rekao nešto mnogo smešno. A ona uopšte ne zna ko je Štrumpfeta. Njen tata ponekad zna da bude blesav.

Bar je dobila sedišta kraj prozora. Čisto plavo nebo je predivno; možda će i ona postati pilot kad poraste. Baš bi bilo zabavno provoditi sve vreme ovde. I tad je ugleda, tačkicu na nebu, na samoj liniji horizonta. Priljubi lice uz prozor. Je li to? Jeste. Avion. Dva aviona. Daleko su, ali se približavaju. Izgledaju kao sićušne strelice s krilima. Munu svoju majku, koja je spavala kraj nje, na sedištu 35B.

– Prestani, Anđela – promrmlja Dirdri Smart.

Strelice su bez sumnje postajale sve veće. Anđela ponovo dodirnu majku. – Mama. Gledaj.

– Šta?

– Gledaj.

Dirdri otvori oči. Bila je zlovoljna, Anđela je to jasno videla. – Šta je bilo, Anđela?

– Napolju. – Devojčica ispruži ruku.

Majka pogleda. – Blagi bože!

Ščepa devojčicinu ruku.

– Nešto nije u redu, mama?

– Ne, dušo. Sve je u najboljem redu.

Zvučnici u avionu zašuštaše. – Iz pilotske kabine vam se obraća kapetan Hamilton. Možda ste primetili da imamo društvo s leve i desne strane. To su avioni F-16, ponos ratnog vazduhoplovstva Sjedinjenih Država. Biće uz nas sve do *Dalesa*. Nemate razloga za uznemirenost. – Kapetan je zvučao potpuno smireno, kao da na ga povratku kući uvek prate borbeni avioni. Za trenutak se isključi, pa se ponovo oglasi.

– Ipak, moraću da vas zamolim da ne napuštate sedišta do kraja leta. Sve, bez izuzetaka. Kakav god razlog imali. I molim vas da isključite laptopove, CD-plejere, sve elektronske uređaje. Ako ste trenutno u toaletu, završite šta ste započeli i vratite se na svoja mesta. Ako primetite da bilo ko od vaših saputnika koristi elektronske uređaje ili

radi išta što deluje... neobično, ne oklevajte da upozorite letačko osoblje. Zahvaljujem vam na saradnji. Pred nama se nalazi područje s ne baš najboljim vremenskim uslovima, ali trebalo bi da se prizemljimo za sat i po.

- Neobično? Šta to, dođavola, znači? - Anđela začu nekog iza sebe.

* * *

Dirdri Smart se promeškolji u sedištu i izvi vrat kako bi osmotrila sapatnike. Većina je radila ono što i ona, oprezno posmatrala ostale putnike. Da li joj iko u avionu deluje „neobično“? Očigledno, onaj bradati tip u haljini, u suprotnom redu. Međutim, nijedan terorista se ne bi tako obukao, zar ne? Privukao bi previše pažnje na sebe. Sem ako nije procenio da bi isto pomislili i tipovi iz obezbeđenja. Mač s dve oštrice. Ili tako nešto. I kako bi ona mogla da zna? Pa nije njen posao da traga za teroristima, zaboga.

Ne želim ovako da živim, pomisli Dirdri. Želim da mogu da odvedem svoju decu u posetu svojim roditeljima bez straha da će nas neko razneti u paramparčad na deset hiljada metara iznad zemlje. Smatrala je da je ista kao i većina ljudi. Njena bojazan od terorizma izbledela je u godinama nakon 11. septembra. Jasno, znala je da loši momci nisu nestali. S vremena na vreme, kad bi prolazila kroz bezbednosne provere na aerodromu ili gledala onu seriju, 24, razmišljala je o mogućnosti ponovnog napada. Ali ga nije stvarno očekivala, ne u Americi, a svakako ne u predgrađima Virdžinije.

A sad ju je preplavio osećaj bespomoćnosti, isti kao i 11. septembra. Moja porodica nikom od vas nije nanela nikakvo zlo, pomisli Dirdri. Zašto pokušavate da me povredite? Pretpostavljala je da je baš ova prestravljenost ono što oni žele, ono za šta žive. Negde je pročitala da ti se telo raskomada od vazdušnog udara kad avion eksplodira u vazduhu. Sekunda užasnog bola. Ili će možda ostati živi tokom celog pada, sve dok se ne survaju u okean i pretvore u smrvljenu hranu za ajkule.

Dirdri kroz prozor pogleda u borbene avione koji su ih pratili u stopu. Dragi bože, znam da nismo išli u crkvu svake nedelje, pomisli. Ali ako nas provedeš kroz ovo, ići ćemo. Davaćemo više milostinje... Tu prekinu samu sebe. Ovako se ne moli. Molitva ne služi za sklapanje ugovora s Bogom. Priseti se šta joj je rekao sveštenik pre dve nedelje: Molimo se kako bismo slavili božju uzvišenost i svoju veru u njega. Ne da bismo pregovarali. U redu. Neće pregovarati. Poče da šapuće sebi u bradu: Gospod je pastir moj, ništa mi neće nedostajati. Na zelenoj paši pase me, vodi me na tihu vodu...³

- Mamice - procvile Anđela. - Bojim se. - Rasplakala se. - Ne znam zašto, ali bojim se.

- Uhvati me za ruku, dušo - reče Dirdri. - Uskoro ćemo biti kod kuće.

* * *

Dejvid sjajnim potezom proturi loptu kroz noge svog čuvara i otvori sebi prazan prostor. Odbrana se sjuri da popuni rupu koju je napravio, a on dodaje loptu saigraču i jurnu prema голу kako bi primio povratni pàs. Savršeno, pomisli Dženifer Eksli. Njen sin ima tek devet godina a već je najbolji igrač male lige Arlingtona. Bar ona, na temelju nevelikog iskustva s vanškolskim aktivnostima svoje dece, tako misli. A možda sam i pristrasna, morade da prizna.

- Sjajan potez, Dejvide - uskliknu. Osećala se kao prava majka, što joj se odavno nije dogodilo. Dejvid joj dobaci kratak pogled, ujedno sramežljiv i ponosan.

Pejdžer i telefon joj se oglasiše u isto vreme. Loš znak.

- Dženifer? - Bio je to Elis Šafer. Veoma loš znak. - Trebaš mi.

- Dođavola, Elise. - Ponovo joj je upropašćena subota s Dejvidom i Džesikom. Ponovo mora da zove Rendija i njegovu verenicu, kao poslednja bednica, kako bi ih zamolila da preuzmu decu tokom vikenda koji je trebalo da provedu s njom.

- U pitanju je prioritet, Dženifer. - Ta reč je već nešto značila. Šafer uopšte ne bi smeo da je upotrebljava u razgovoru preko neobezbeđene linije.

- Samo da zovnem muža...

- Bivšeg muža?

- Hvala ti, Elise. Zaboravih da sam razvedena. Dejvid ima fudbalsku utakmicu. Samo da vidim može li Rendi da ga pokupi.

- Ako treba, poslaćemo gorile - pripadnike unutrašnjeg obezbeđenja CIA - da im izigravaju bebisiterke. Samo dolazi ovamo.

- Baš si duša od čoveka, Elise.

- Vidimo se uskoro - reče on i spusti slušalicu.

- Volim i ja tebe, šećeru - odvrati ona šumu u slušalici. Zaoriše se pokličići. Dejvid je trčao igralištem, s mršavim ručicama podignutim iznad glave, dok je protivnički golman posramljeno vadio loptu iz mreže. - Jesi li videla, mama? Jesi videla kakav gol sam postigao?

Naravno da nije.

- Naravno - reče.

* * *

Pogled na Potomak s Memorijalnog auto-puta Džordž Vašington obično ju je smirivao, ali ne i danas. Jurcala je drumom, ablendovala svakom ko nije hteo da joj se ukloni s puta, vrludala levo-desno kao kamiondžija nakon deset dana na metamfetaminima.

Pomisli da bi trebalo da vozi ferari, a ne zeleni dodž kombi s nalepnicom

Omladinskog fudbalskog saveza Amerike zalepljenom na zadnji branik. Ne, kombi je savršen. Odlično odslikava besmislenost njenog položaja. Danju brižna majka, noću službenik CIA. Ili beše obrnuto?

Naletela je na izbočinu pri brzini od sto pedeset kilometara na sat. Kombi je poleteo u vazduh pa tresnuo o kolovoz, uz drljanje amortizera i škripu guma. Tog jutra tuda je prošla jaka oluja, pa je put bio vlažan i klizav. Ekslijeva duboko uzdahnu. Mora malo da se opusti. Zakucavanje kombijem u drvo neće doneti nikakve koristi ni njoj ni njenoj deci. Popusti pritisak na gas.

* * *

U svojoj kancelariji zatekla je Šafera kako stoji kraj vrata sa šoljom kafe u jednoj i svežnjem papira u drugoj ruci. Pogledala ga je i zavrtila glavom. On je spustio kafu na sto i predao joj papire. – S jednom tableticom zaslađivača, baš onako kako voliš. Žao mi je zbog fudbala.

– Elise! Ti osećaš žaljenje? Ugradili su ti novi softver?

– Vrlo duhovito.

Na papirima su se nalazile sve uobičajene oznake poverljivosti. Ekslijeva je već odavno podsmešljivo gledala na polet s kojim je Agencija pristupala razvrstavanju dokumenata. Poverljivo, strogo poverljivo, trostruko poverljivo s trešnjom na vrhu – najveći deo toga bile su čiste trice i kučine, a ostatak je obično mogao da se pronađe u *Postu* i *Tajmsu*, samo ako ste znali dobro da čitate. Međutim, ponekad je bivalo i drugačije.

– *Tik4* nam je ovo doturio pre sat vremena – reče Šafer. *Tik* je bio Centar za povezivanje informacija o terorističkoj opasnosti, stvoren kako bi se na jednom mestu skupili podaci CIA, FBI-ja, Agencije za nacionalnu bezbednost, odbrambenih snaga i svih drugih državnih službi koje bi mogle posedovati informacije o mogućim napadima. – Najnoviji Ešelon.

Ešelon – mreža satelita i zemaljskih postrojenja, raširena po celom svetu, kojom su upravljale Sjedinjene Države, Britanija i njihove saveznice. Osnovana je u Hladnom ratu radi prisluškivanja Sovjeta, a sad služi za uhođenje imejlova i drugih vrsta razmene podataka na internetu, kao i saobraćaja ostvarenog telefonima ili telefaksima. Imena Ešelonovih postrojenja – *Šugar grov*, *Menvit hil*, *Jakima* i desetak drugih – poznata su zaluđennicima špijunažom i pristalicama teorija zavere iz svih delova zemaljske kugle. Oni, najverovatnije, veruju da je mreža nekakav elektronski bog, koji prisluškuje svaki obavljeni razgovor i nadgleda svaki poslati imejl.

Da je bar tako, pomisli Ekslijeva. Svoj prvobitni zadatak Ešelon je ispunjavao prilično dobro. Ovaj novi, ne baš najbolje. Jednostavno, ogroman protok podataka na internetu je prevelik zalogaj. Niko ne može da pročita svaki imejl, čak i kad bi svi mogli

da se presretnu. Nacionalna bezbednosna agencija, štreberi iz Merilenda koji upravljaju Ešelonom, razvili su najnaprednije postojeće jezičke filtere ne bi li iz presretnutog saobraćaja odstranili neželjenu poštu i druge nebitne imejlove. Oni im omogućavaju da otpišu ogromnu većinu prikupljenih podataka bez pregleda analitičara. No i pored toga, svakodnevno se šalju milioni sumnjivih imejlova na desetinama jezika. Nemoguće ih je pročitati sve do jednoga. A nevolje su se pogoršavale. Tipovi koji su korisnike imejla zatrpavali neželjenom poštom sve više su odmicali špijunima. Ispostavilo se da su Osamini najpouzdaniji saveznici tablete za uvećanje penisa.

Na papirima koje joj je Šafer predao nalazili su se ispisi presretnutih imejlova, poslatih iz Islamabada, Karačija i Londona, puni skrivenih aluzija na važan meč... igrači su u gradu... ekipa se sprema za slavnu pobjedu nakon Bajrama, muslimanskog praznika što je prošao pre dva meseca.

Šafer uperi prstom u nju. – Poslednji je najbitniji – reče. Leva noga mu je poigravala.

– Elise – reče ona – polako. – On je bio čovek napetog, briljantnog uma, koji je običavao da intuitivno povezuje stvari na osnovu najslabijih tragova. Ona je bila sklonija metodičnom pristupu, slučajevne je gradila na stvarnim činjenicama, a ne na mašti. Obaveštajni rad zasnovan na nečijim slepim uverenjima uvalio je državu u nevolje više puta.

Ipak, volela bi da je Agencija tokom leta 2001. više slušala Šafera, koji je uporno tvrdio da Al Kaida planira neki veliki poduhvat, i to najverovatnije na američkom tlu. Naredne godine su ga prebacili iz Bliskoistočnog odeljenja Agencije u Združenu antiterorističku grupu, u kojoj su se nalazili zvaničnici iz CIA, FBI-ja, Odeljenja za unutrašnju bezbednost i svih drugih državnih službi zaduženih za borbu protiv terorizma. ZAG je trebalo da sruši birokratske zidove koji su razdvajali agencije kako bi tipovi iz Englija mogli da znaju šta rade federalci, i obrnuto. Ponekad je to bilo delotvorno, ponekad ne.

Zvanično, Šafer je bio pomoćnik direktora ZAG-a. U stvari, on je bio neka vrsta slobodnjaka u državnoj upravi. Nije imao mnogo analitičara u svojoj službi, ali je imao ono što je zaista želeo, pristup svim mogućim podacima u posedu ZAG-a. Zadatak mu je bio da iščitava zaključke ostalih i daje drugo mišljenje. Njegovi dopisi odlazili su ravno na stolove najmoćnijih ljudi Agencije, direktorovih pomoćnika za operativu i obaveštajni rad, koji bi ih ponekad, uz malo sreće, čak i pročitali. I Šafer i Ekslijeva su znali da čelnici Agencije ne vole Šafera. Bojali su se činjenice da je lako mogao da izazove nevolje; kad bi se javno požalio da ga guraju u zapećak, novinski naslovi bi bili grozni: *obaveštajac koji je upozoravao na 11. septembar tvrdi da cia ponovo zanemaruje predznake opasnosti.*

Sa Šaferom je u ZAG prešla i Ekslijeva, napustivši svoje terenske agente, koji ionako nikad nisu ispunjavali njena očekivanja. Šafer joj je rekao da je prihvatio posao uz jedan uslov – da i nju povede sa sobom. Razumela je i zašto – njihovi mozgovi radili su kao delovi iste mašine. Međutim, rad s njim znao je da bude iscrpljujući.

Pijuckala je kafu, ne obazirući se na poigravanje njegove noge, i čitala. – Šestice i sedmice – reče. Pri razvrstavanju presretnutih poruka NSA se služila lestvicom od jedan do devet, zasnovanom na verovatnoći da je u pitanju razmena podataka među pripadnicima Al Kaide. Koliko ona zna, dosad nijedan imejl nije ocenjen devetkom, kao neosporan. Samo nekoliko ih je označeno osmicom, kao najverovatnije.

– Ne bih te gnjavio da nije tako – reče Šafer.

Poput svih sistema za prismotru, i Ešelon je bio najkorisniji kad je bilo moguće suziti mu metu, kako bi prosejao milione umesto biliona imejllova. Zbog toga je NSA posebnu pažnju usmeravala na šaćicu veb-sajtova povezanih s Al Kaidom, koji su objavljivali nepotpisane napise s pozivima na džihad i nagoveštavanjima napada. Ni CIA ni NSA nisu pridavale veliku važnost izjavama iz samih napisa. Smatrali su da Al Kaida nije toliko naivna da na javnoj veb-stranici razotkriva tekuće operacije.

Međutim, ono što loši momci nisu znali, ili su se agencije barem nadale da je tako, bila je činjenica da su Sjedinjene Države ubedile Jordan i još nekoliko zemalja da dopuste NSA da postavi uređaje za praćenje u veb-hosting kompanija koje su održavale veb-sajtove. Zahvaljujući tome, NSA je mogla da načini spisak internet adresa svih osoba koje su postavljale napise, pa čak i onih koje su samo pregledale veb-stranice. Ešelon je tragao za imejlovima poslatim s tih adresa, a zatim se usmeravao na one koji su ih primali, pletući sve širu mrežu međusobnih veza. NSA se nadala da će pronaći srca mreže, imejl naloge koji predstavljaju čvorišta razmene sumnjivih podataka, tajne veze koje bi mogle da razotkriju puteve kojima Al Kaida šalje svoje zapovesti.

Ekstremu i Šaferu je zabrinjavala mogućnost da Al Kaida koristi imejlove za širenje dezinformacija. Iste arapske obaveštajne službe koje su dopustile da NSA postavi uređaje za praćenje, mogle su da lošim momcima dojavu šta su Sjedinjene Države učinile. Ipak, praćenje je obezbedilo dovoljno zanimljivih pričica da ga CIA i NSA uzmu za ozbiljno. Pošto obaveštajci na terenu nisu mogli da dođu do valjanih podataka o Al Kaidi, Ešelon je bio najpostojaniji izvor informacija koji su Sjedinjene Države imale.

* * *

Baš kao što je Šafer rekao, poslednji imejl bio je najvažniji. I najkraći. Sastojao se samo od pet slova i tri brojke. Ešelon bi ga odbacio, kao neželjenu poštu, samo da nije poslat s poznate adrese. J 9 1 9 E L H R. Let *Junajted erlajnza* 919. Londonski *Hitrou*. NSA ga je procenila kao šest na sedam, ili verovatno do veoma verovatno.

– Šta misliš? – upita Šafer.

– Mislim da ne bih pomno pratila film da sam u tom avionu – odgovori ona. – Zašto su mu Britanci dozvolili da poleti?

– Broj leta poslat je tek danas. NSA ga je presrela pre dva sata. – Šafer pokaza na

oznaku s vremenom odašiljanja na imejlu. – Već su bili u vazduhu. – Predade joj još jedan papir, spisak putnika na letu. Trista sedam imena. Avion nije bio popunjen do kraja.

– Koliko ima poklapanja? – upita Ekslijeva. Koliko imena putnika se nalazi na listi za prismostru Centra za povezivanje informacija o terorističkoj opasnosti?

– Dva. Možda tri. I sama znaš kako to ide.

Znala je. Većina arapskih imena mogla je engleskom abecedom da se ispiše na desetina načina. Mohammed Abdul Latif. Mohamad Abdullatif. Mohamed Abdul-latif. Muhammad Abdul Laitef. NSA nije uspela da pronađe pouzdan sistem koji bi pokrio sve moguće prevode a da pritom ne produži spisak toliko da ga je nemoguće upotrebljavati.

Stvari je još više pogoršavalo to što su sve agencije tokom proteklih godina napravile sopstvene spiskove za prismostru. Spajanje svih njih u objedinjeni spisak bio je glavni zadatak Centra za povezivanje. Međutim, taj poduhvat, poput toliko toga u ratu protiv terorizma, nije tekao glatko. Agencije su različito označavale stepen tajnosti, imale različite norme za stavljanje ljudi na spisak. Neke su upotrebljavale fotografije i otiske prstiju, kad su im bili dostupni, a druge nisu. Zasad je samo negde oko pola imena bilo uneto na jedinstveni spisak.

Šafer ponovo ispruži prst i stade da joj ga klati pred nosom. – Da li ti iko upada u oči?

– Evo baš gledam – reče ona. – Džim Bejts... jok... Edvard Faro... teško...

A ne mora ni da se napomene činjenica da različite vladine službe, među kojima i CIA, nisu bile spremne da drugima stave na uvid baš sve. Za primer bi se moglo uzeti da je Agencija budno nadzirala nekoliko tipova koji su bili tajni doušnici FBI-ja. Kad bi njihova imena dospela na objedinjeni spisak, federalci bi tobože slučajno mogli da im kažu da se nalaze pod prismostrom. Surevnjivost između dve agencije s vremenom je pustila tako duboko korenje da čak ni opasnost od terorizma nije mogla da je potpuno otkloni.

U trenucima kad bi je obuzele mračne misli, Ekslijeva se pitala da li spisak za prismostru služi samo zato da bi birokrate mogle da skinu odgovornost sa sebe. Uostalom, koji bi otmičar ili bombaš-samoubica bio toliko glup da rezerviše kartu na svoje ime? Mada su tipovi odgovorni za 11. septembar uradili baš to. Ni Al Kaida nije uvek bila sjajna.

Usredsredila se na spisak. Jusuf Hazalija... tog verovatno ovog časa prilično mrko gledaju... Dejvid Kim... ne, sem ako nije iz Severne Koreje... Muhamed el Nerzi. Zastade.

– El Nerzi. To mi zvuči poznato – reče.

– Računari su i njega izdvojili – odvrati Šafer.

– Nisu li Egipćani pre godinu, ili tu negde, uhapsili tipa po imenu El Nerzi? Izjavili su da je nameravao da raznese brod za turistička krstarenja Nilom. Doduše, on se nije zvao Muhamed. Aziz. Aziz el Nerzi.

- Reći ću nekom da pozove Muhabarat – egipatsku tajnu službu – i proveriti jesu li u srodstvu. – Kako god bilo, Muhamed el Nerzi moraće da odgovori na nekoliko pitanja kad avion sleti. Ako sleti.

- Još jedan tip sa spiska trebalo je da bude u avionu, ali se nije pojavio – reče Šafer. – Niti je otkazao put. Bez objašnjenja.

- Koliko su već u vazduhu? – upita Ekslijeva.

- Uzleteli su s *Hitroua* u podne po engleskom vremenu. Znači, oko sedam sati.

- Dakle, po redu letenja trebalo bi da se prizemlje...

- Na *Dalesu*. Za četrdeset pet minuta. Prate ih avioni F-16.

- Na *Dalesu*? Zašto im dosad nismo naredili da se spuste?

- Prinudno sletanje? Odlučili smo da to ne činimo. U imejlu nije naznačen datum. Samo broj leta.

- Ma ne pričaj. Samo broj leta.

- Zbog toga smo podigli mlaznjake. Zbog toga sam te zvao.

Glas joj se neznatno podiže. – F-16 neće biti od velike pomoći tim ljudima ako je u pitanju bomba.

Istini za volju, borbeni avioni neće mnogo pomoći putnicima ni ako dođe do otmice, pomisli ona. Mlaznjaci su bili tu kako bi sprečili da se Bela kuća pretvori u zgarište, a ne da spasu avion. Ako budu morali, oboriće ga. Ukoliko se nalazite na letu 919 *Junajted erlajnza*, ti lovci za vas predstavljaju lošu vest i ništa drugo.

- Da su hteli da ga raznesu, dosad bi to i učinili. Nad Atlantikom, gde ne bismo mogli da pronađemo delove. Ako će se nešto dogoditi, to će biti otmica.

- U tom slučaju, moralo bi da bude bar pet otmičara u avionu, Elise. I morali bi da budu u prvoj klasi, a ne raštrkani svuda unaokolo. Možda nameravaju da ga raznesu na samom prilazu aerodromu. Čisto promene radi...

- Agencija ne želi da remeti vazdušni saobraćaj bez jakog razloga.

- A ovo nije jak razlog?

Šafer uzdahnu. – Stvarno moram da ti crtam, Džen? Kad avion na vreme sleti na *Dales*, to dobije trideset sekundi na CNN-u – vojni mlaznjaci dopratili avion. Prinudno sletanje? Mnogo veća frka. Pogotovo u Njujorku. Avio-kompanije su se žalile Beloj kući da im promet opadne kad god se to dogodi. Preklinju nas da ne prenagljujemo. Ne kažem da se ja slažem s tim. Samo ti kažem da tako stoje stvari.

- Za koliko bi im opao promet kad bi taj avion eksplodirao?

- Nisam to ja odlučio.

- Ali mogao bi da ga spustiš da hoćeš.

- Ovog puta.

Ovog puta. Šafer jeste imao uticaj, ali ga nije mogao koristiti do u beskraj. Činjenica da je predvideo 11. septembar i dalje mu je pružala zaštitu, ali više nije bio

neranjiv. Nakon izveštaja Državne komisije o terorističkim napadima na SAD, mnogi viši rukovodioci Agencije su dali ostavke. Ljudi koji su ih zamenili Šafera su smatrali ostatkom prošlosti i veliki deo njih bi bio srećan da ga vidi zgaženog. On nije timski igrač i suviše je pametan. A plašili su se da pored njega deluju kao patuljci.

Stoga je Šafer morao da se postara da ne podiže lažne uzbune. *Taj Elis Šafer. Stalno viče: „Eno vuka!“ Postao je paranoičan. Hoće da bude heroj. Moraćemo da prestanemo da ga slušamo.* Eklijeva je bila svesna svega toga, ali ipak nije mogla da se uzdrži. Ako se taj 747 surva, ruke će im biti krvave.

- Pa dobro, Elise. Samo mi reci zašto si mi onda upropastio subotu? Da ne bi morao sam da im držiš palčeve?

- Baš zato.

- Izvini - reče ona.

- Ja sam taj koji trči pred rudu i donosi preuranjene zaključke. Ti bi trebalo da me obuzdavaš. Znamo samo da je danas iskrsnuo taj broj i da se nekoliko imena poklapa. To se neprekidno dešava.

Kao i obično, Šafer je upro prstom na pravi problem, pomisli Eklijeva. Ovo je već treća ozbiljna uzbuna od januara. Agencija se ulenjila, to je očigledno. Umesto da ga odmah prizemljimo, dopustili smo ovom avionu da krene prema *Dalesu*. Na kraju ćemo jednostavno pozvati pilota: - Zdravo momci, nismo sigurni, ali među putnicima možda imate kojeg otmičara, želimo vam ugodan dan - i dići ruke od svega.

- Ovog puta je drugačije. Muči me to što je broj leta poslat tek pošto je avion poleteo. - Eklijeva zavrte glavom. - Mrzim ovo.

- Koje?

- To što nijednom ne smemo da pogrešimo. Njima je dovoljno da jednom ne pogreše.

- Život nije pravedan - reče Šafer i stisnu palčeve. - Hajdemo u moju kancelariju, da proverimo ima li kakvih novosti.

* * *

Na letu 919 *Junajted erlajnza* već sat vremena, od kapetanovog obraćanja, vladala je jeziva tišina. Najglasniji zvuk u letelici bio je šum ventilacionog sistema, ako se ne računa šapat beskonačnih Zdravomarija, tamo negde iza Dirdri Smart, u glavnoj kabini. Niko se nije micao sem stjuardesa, koje su špartale prolazima, i ne pokušavajući da glume ljubaznost. Pre nekoliko minuta čovek koji je sedeo dva-tri reda pred njom podigao je ruku i upitao nešto o useljeničkim formularima.

- Podelićemo ih kad sletimo - prosiktala je stjuardesa. - Hvala na saradnji.

Napolju, avioni F-16 i dalje se nisu odvajali od njihovog aviona. No pošto je

vreme prolazilo, a ništa se nije dešavalo, napetost među putnicima malčice je popustila. Dirdri se okrenu kako bi se nasmešila mužu i sinu Ejdanu koji su sedeli u redu iza nje. – Sve će biti u redu – reče.

* * *

U tom trenutku avion se zatrese i stade da propada užasavajućom brzinom.

Dirdrina ćerka, Anđela, vrisnu, kao i svi ostali. Kabinom se horski prolomiše mučni jecaji i dozivanja Boga. Stjuardesa tresnu o pregradni zid i zacvile. Dva reda ispred nje čovek povrati; od njegovog krkljanja i samoj joj se podiže želudac. Trenutak kasnije do Dirdri stiže i zadah njegove bljuvotine. Ona proguta žuč što joj se uzdigla uz grlo, očekujući da se survaju svakog časa.

A onda se avion umiri. Usledilo je još nekoliko potresa, ali nijedan ni približan prvom. To je bila samo turbulencija, pomisli Dirdri. Samo turbulencija.

– Sve će biti u redu, dušo. – Obrisa ćerki suze s lica.

– Mamice, nešto smrdi.

– Pokušaj da se pretvaraš da smrad ne postoji.

Uključi se razglas. – Iz pilotske kabine obraća vam se kapetan Hamilton. Izvinjavam se zbog ovoga malopre. Truckaćemo se do kraja putovanja – između nas i *Dalesa* vlada ne vreme. Prolećna oluja. Pod uobičajenim okolnostima zaobišli bismo najteže pogođeno područje, ali u ovom slučaju nam je najvažnije da vas što je pre moguće odvedemo kući. Još jednom vam se izvinjavam. Trebalo je da vas upozorimo. U narednih desetak minuta biće najviše truckanja, stoga vas molim da proverite jeste li dobro pričvrstili sigurnosne pojaseve. Ponavljam, nemate nikakvog razloga da budete uznemireni. Bezbedno ćemo vas prizemljiti za pola sata. Hvala.

Ovaj i dalje zvuči potpuno smireno, pomisli Dirdri. Ako slete – *kad* slete, ispravi samu sebe – sa zadovoljstvom će ga zagrliti u znak zahvalnosti, a mogla bi da se opkladi da neće biti jedina.

Avion se ponovo zatrese, još jače nego malopre. Niz potresa kakvi bi čak i pod najpovoljnijim okolnostima čoveku istanjili živce. Dirdri je gledala kako boingova krila podrhtavaju. Mlaznjak od tri stotine tona propinjao se i propadao poput plivača što se bori da ostane na površini olujnog mora. Dirdri nije pamtila takve turbulencije, ali ako se nevolje završavaju na tome, nekako će se izboriti s njima.

Izgledalo je da se svi oko nje osećaju isto. U avionu je vladao muk. Trista sedam ljudi je pokušavalo da golom snagom želje izdejstvuje povratak kući. Dirdri oseti žestok bol u šakama. Spustila je pogled i shvatila da je tako snažno stisnula pesnice da je noktima probola dlanove. Polako je otvorila šake; prsti su joj drhtali. Osvrnu se i pogleda muža.

– Sledeće godine idemo na Floridu – reče. – I to kolima. – Nije joj se osmehnuo.

Minuti su prolazili. Drmusanje je postepeno postajalo sve slabije, a avion je počeo da se spušta. Nakon nekoliko minuta u putničkoj kabini oglasio se zvonki ton koji je označavao da je letelica dospela ispod tri hiljade metara, a zatim se uključio razglas.

- Ponovo kapetan Hamilton. Nalazimo se na samo nekoliko minuta od *Dalesa* i, kao što vidite, upalio se znak upozorenja. Pod uobičajenim okolnostima zamolio bih vas da pogasite svoje elektronske uređaje, ali pošto bi trebalo da su već ugašeni, samo ću vas zamoliti da ostanete na svojim sedištima i ne razvezujete pojaseve. Hvala.

Dirdri protrlja ćerki ruku.

- Još malo pa smo kod kuće - reče.

* * *

U Šaferovoj kancelariji zazvoni telefon. On sasluša poruku i spusti slušalicu.

- Avion sleće - Šafer obavesti Ekslijevu. - Čini se da je sve u redu. Od Egipćana ni glasa - u Kairu je gotovo deset uveče. Rekao sam ti da će se sve dobro svršiti.

- Još se nije dobro svršilo - reče Ekslijeva.

Bradonja koji je sedeo na 42H, Zakarija Fahd, na kog je proteklih devedeset minuta bila usmerena pozornost cele putničke kabine, zakorači u prolaz između sedišta. Stjuardesa potrča prema njemu.

- Morate da sednete, gospodine.

- Moram u toalet - reče Fahd.

- Vratite se na svoje sedišta! - Stigoše još dve stjuardese kako bi mu preprečile put.

- Molim vas, stvarno moram u toalet - ponovi Fahd.

- Ako ne sednete dok izbrojim do tri, bićete uhapšeni. U avionu se nalazi vazdušni šerif. Jedan... dva...

Od silne gungule niko ne primeti da Muhamed el Nerzi, tihi čovek kratko ošišane kose sa sedišta 47A, uključuje mobilni telefon s pripejd karticom, kupljen u Njujorku pre mesec dana. Telefon pronađe mrežu i zatreperi od silne želje da se baci na posao. El Nerzi stisnu četvorku, koju je odredio za brzo biranje broja upisanog sinoć.

Taj broj je pripadao drugom mobilnom telefonu, koji se, ne slučajno, takođe nalazio na letu *JE 919*. Na Nerzijev poziv niko nije mogao da se javi, ali to i nije bilo potrebno. Telefon je bio skriven u crvenoj platnenoj torbi u odeljku za prtljag. A torbu je u avion prokrijumčario Udaj Jasir, Sirijac koji je pre tri meseca dobio posao u zemaljskom osoblju *Junajted erlajnza* na *Hitrouu*, pošto je prošao uobičajene bezbednosne provere.

Za razliku od putničkog prtljaga, platnena torba nije prošla kroz aerodromski skener. Niti bi mogla. Telefon koji se nalazio u njoj bio je prikačen na detonator povezan

s pola kilograma C-4, plastičnog eksploziva omiljenog među vojnicima i teroristima. Nezgrapna sivkasta cigla bila je dovoljno snažna da napravi rupu od tri metra u aluminijumskoj oplati aviona, uništi mu strukturalni integritet i rasturi ga napola u vazduhu.

Na drugoj strani putničke kabine stjuardesa reče: – Tri.

Zakarija Fahd sede.

A Muhamed el Nerzi pogleda u telefon. Poziv nije primljen. Nije shvatao šta se dešava. Trebalo bi da je mrtav. Trebalo bi da je avion raznet na hiljade komada. Nešto nije u redu. Tiho prokunu zlu sudbinu i još dvaput pokuša da uspostavi vezu, a onda isključi telefon i tutnu ga u džep. Čovek sa susednog sedišta ništa nije primetio.

El Nerzi nije znao, a istražitelji su to otkrili tek pošto su pronašli bombu među prtljagom kad se 747 spustio, da je drugi telefon polomljen u turbulenciji iznad Nju Džersija i zato nije mogao da primi poziv koji bi aktivirao C-4. Samo je neočekivano žestoka martovska oluja spasla *JE 919* od propasti.

* * *

– Počeli smo sa sletanjem na vašingtonski međunarodni aerodrom *Dales*. Molim letačko osoblje da zauzme svoja mesta – reče kapetan Hamilton. Anđela Smart, na sedištu 35A, izvijala je vrat dok se avion spuštao ispod hiljadu metara, pa ispod petsto... Probili su se kroz debeli sloj oblaka i ugledala je gustu šumu, puteve krcate automobilima, smeđu vodu Potomka. Više nije bilo gotovo nikakvih potresa. Trista metara. Sto pedeset.

Zemlja! Mlaznjak prvo odskoči od piste, a onda se stvarno prizemlji. Erupcija oduševljenja pokulja iz putničke kabine, prolomiše se poklici i aplauzi. Kapetan stisnu kočnice i moćni boing se polako zaustavi. Klicanje potraja još ceo minut pre no što konačno zgasnu.

– Drago nam je što smo vas doveli kući – reče kapetan i aplauzi se ponovo razlegoše.

* * *

Šaferov telefon zazvoni. On podiže slušalicu, sasluša sagovornika i prekinu vezu.

– Prizemljili su se – obavesti Ekslijevu. – Međutim, nešto se dogodilo pri sletanju. Hoće da prečešljaju prtljag i porazgovaraju s nekim ljudima.

Sat vremena kasnije u boingu što je još stajao na aerodromskoj platformi za iskrcavanje agent FBI-ja našao je crvenu platnenu torbu i istina o onome što je umalo zadesilo *JE 919* konačno je izašla na videlo.

Nije bilo teško pronaći nesuđene bombaše. El Nerzi, začudo, nije čak ni pokušao da se otarasi telefona, a Fahdov odabir trenutka u kom će izvesti svoju predstavu delovao je kao isuviše neobična podudarnost, baš kao i činjenica da su obojica kupila karte istog dana, u istoj putničkoj agenciji. Ekslijeva je bila prilično sigurna da će obojica završiti u federalnom zatvoru ili Gvantanamu. Ipak, zbog toga se nije osećala nimalo bolje. Živote trista sedam ljudi danas je spasao samo neverovatno srećan splet okolnosti.

* * *

Bližila se ponoć kad su u pust podzemni parking Agencije teškim koracima, pokunjenih noseva, ušli Šafer i Ekslijeva. Ni pet šolja kafe nije uspelo da prikrije njenu iscrpljenost, samo ju je prekrilo slojem nervoze.

- Danas smo se izvukli za dlaku - reče ona.

- Potrebni su nam bolji obaveštajni podaci - reče Šafer. - Turbulencija nije baš najpouzdanije osiguranje od grešaka. - Sumorno se nasmeja. - I gde je Džon Vels kad nam je potreban? Moćni Džalal?

Nakon nejasne poruke iz 2001. Džon Vels je u zemlju propao. Agencija je gotovo zaboravila da uopšte i postoji, ali u posebno teškim trenucima Šafer je voleo da priziva njegovu pomoć. Zbijao je šale o Velsu čudotvorcu, izbavitelju koji će se pojaviti kad ga budu najviše trebali i sam-samcit spasti Agenciju. U tom šegačenju bilo je dosta gorčine. I Ekslijeva i Šafer su znali da CIA ima očajničku potrebu za nekim poput Velsa, nekim unutar Al Kaide, ko će im dostavljati pouzdane informacije.

- Ja i dalje mislim da je živ - reče Ekslijeva kad se približiše njenom karavanu.

- Dokaži.

- Dokaži da nije.

- Kladim se u sto zelembaća da nam se nikad više neće javiti.

- Prihvatam - reče ona i pritisnu elektronski ključ, na šta joj dodž prijateljski namignu.

- Vidimo se sutra - reče Šafer.

Sutra. U nedelju. Eto joj još jedne prilike da razočara decu. - Sutra - ponovi ona. - Divno.

Kad se spustila u sedište, Šafer je uhvati za mišicu. - Misliš li da se sprema još ovakvih stvari, Džen?

- Ovo je bio jedinstven slučaj. U suprotnom bi danas udarili na bar još jedan avion. Međutim...

- Međutim?

- Mislim da pokušavaju da nam odvrata pažnju - reče ona. - Nešto se sprema. Nešto veliko. Počeli su da se bude.

- Nerazumljivo, zar ne? - reče Šafer. - Nerzi uopšte nije morao da bude u avionu. Taj poziv mogao je da uputi odakle god je hteo. Ali ne, on je želeo da bude tamo. Želeo je da pogine.

- Volela bih da ih bolje razumemo.

- Ne znam kako iko to može da razume. - Šafer krenu da joj zatvori vrata, pa zastade. - Znaš šta, Dženifer? Sutra uzmi slobodan dan. Provedi malo vremena s decom. Čeka nas mnogo posla.

Ona se ne usprotivi, već samo gurnu ključ u kontakt-bravicu kad Šafer zatvori vrata.

* * *

Dženet i Lori su otišle u grad, opazi Ekslijeva dok je polako vozila Trinaestom ulicom prema svojoj zgradi. Posle razvoda s Rendijem preselila se u centar Vašingtona i time udvostručila razdaljinu do posla i dovela se pod udar nenormalno visokih gradskih poreza. Želela je da se bar donekle udalji od njega i nije zažalila zbog svog izbora. Kupila je stan odmah kraj Logan serkla, u svojevremeno sumnjivom kraju koji je zahvaljujući skoku cena nekretnina pretvoren u stanište srednje klase. Ipak, subotom uveče Trinaestom je i sad znala da prokrstari koja prostitutka, tragajući za mušterijama zaglavljanim u prošlosti, do kojih još nisu doprle vesti o preporodu susedstva. Upoznala ih je, bolje rečeno saznala je kako se zovu, dok je sipala benzin na pumpi *BP Amoko*, smeštenoj ulicu niže od njene zgrade. Ekslijeva im mahnu, na šta joj Dženet bezvoljno klimnu.

Parkirala je karavan u podzemnoj garaži i oteturala se do lifta. Od višesatnog sedenja bolele su je noge. Želela je samo da popije čašu crnog vina, a možda i dve, pre no što se stropošta u krevet. Istini za volju, to i nije bilo baš tačno. Na spisku njenih želja, ispred čaše vina, nalazilo se dosta toga. Masaža leđa, na primer. Dečko. Posao s kog se ne bi stalno vraćala kući iscrpljena i na rubu nervnog sloma. Međutim, prve dve stavke joj tog časa nisu stajale na raspolaganju, a znala je da bi se osećala grozno kad bi napustila Agenciju, ma koliko muka joj zadavala. Ona se bori za Sjedinjene Države. Ne može ni da zamisli da radi u nekoj privatnoj kompaniji za upravljanje rizikom, pa makar joj dali duplo višu platu za duplo manje vremena. Možda će je za koju godinu ovo toliko satrti da će morati da ode, ali zasad ne.

Ništa od masaže leđa, ništa od dečka, ništa od novog posla. Kao zamena će poslužiti čaša vina.

Kad se našla u svom urednom jednosobnom stanu, smeštenom na uglu trećeg sprata, Ekslijeva je pustila CD Ele Fiddžerald, otvorila flašu vina i ispružila se na kauču. Krajičkom oka ugledala je svoj odraz u ogledalu na drugom kraju sobe. Bože, kako izmoždeno izgleda. A nekad je bila lepa, dobro se seća. Posедуje slike koje to mogu da dokažu. Ipak, vreme je nepravedno prema ženama, sem kad su u pitanju glumice ili

trofejne supruge, koje raspolažu basnoslovnim sumama novca za održavanje. Linija joj je još dobra, oči mogu da ozare lica gde god se pojavi, ali samo botoks bi mogao da joj izbriše bore oko očiju i brazde na vratu, a ona nije mogla ni da zamisli sebe kod plastičnog hirurga. Pitala se da li bi većini muškaraca to nešto značilo, štaviše, da li bi uopšte primetili? Verovatno ne bi. Međutim, nevolja je u samoj upitanosti. Upitanost podriva samopouzdanje. Baš kao i bezbrojne slike manekenki od dvadeset i kusur što se smeše sa stranica svakog časopisa.

Iskapi čašu vina i usu još jednu. Ironija je u tome što je Rendijeva verenica, iskreno govoreći, zdepasta, iako je koju godinu mlađa. A zna da mu je i dalje privlačna. Problem nije bio u tome. On jednostavno više nije mogao da podnese da joj je Agencija na prvom mestu. Ne može da ga krivi. Međutim, njen posao nije priznavao kompromise. A i kako bi kad su loši momci mogli da udare svakog časa?

Kao danas. Samo da su je poslušali...

- Sranje - odjeknu njen glas u praznoj sobi.

Šafer je shvatio, jasno. Bar jedanput je imao dovoljno takta da ništa ne kaže. Nije ni čudo što joj je dao slobodnu nedelju. Znao je da će se na kraju i sama dosetiti. Samo da su je poslušali, danas bi poginulo trista sedam ljudi. Da su *JE 919* prizemljili u Bostonu ili Hartfordu, pre turbulencije nad Nju Džersijem, mobilni telefon u prtljažnom prostoru ne bi se polomio i avion bi se survao.

- Bože - reče Ekslijeva. Sasu vino u grlo pa ponovo napuni čašu, a onda utonu u sofu i sklopi oči. Jasno je da nije mogla da zna. Niko nije mogao. Pa ipak, malo joj je nedostajalo da ubije trista sedam ljudi.

Savršen način da se okonča večer, pomisli Ekslijeva. Ispila je ostatak vina i uputila se do ormarića za lekove da proveri ima li još koju tabletu za spavanje. Prepisao joj ih je lekar, u najtežem periodu razvoda.

Noćas će joj trebati pomoć da bi zaspala.

3.

Vels nije očekivao da će mu biti tako teško da nauči kako da ponovo postane Amerikanac.

Prvi šok usledio je čak i pre sletanja u Hongkong, još dok je A-310 *Pakistan erlajnza* kružio nad osvetljenim gradom. Već dugo nije video ispravnu električnu mrežu. Plemenske starešine iz njegovog sela posedovale su dva dizel-agregata, bučne smrdljive zveri koje su iskašljavale dovoljno energije za sijalice i pokoji televizor. Međutim, ništa od toga nije moglo ni da se poredi s morem žutonarandžastih svetala što je bleštalo pod njegovim prozorom, trepćućim crvenim farovima nataknutim na telekomunikacione tornjeve ostrva Hongkong, belim sjajem oblakodera. Zaboravio sam da ljudi mogu i da grade, s istom lakoćom kao i da uništavaju, pomisli Vels.

Avion je sleteo, a ljudi oko njega su ustali i dograbili torbe. On nije mogao ni da se mrdne, obuzet osećajem koji nije znao da imenuje. Nije to bio strah, niti nada, već utisak da je vreme ponovo počelo da teče, a on u času ostario za čitavu deceniju. Znao je da bi trebalo da je srećan. Bio je slobodan. Ili ipak nije. Samo se premestio na novo bojište, bojište na kom su ulozi bili daleko veći. Obuze ga malaksalost; nepomično je sedeo sve dok se kabina nije ispraznila i stjuardesa ga potapšala po ramenu.

- Jeste li dobro, gospodine?

- Jesam. - Ne bi smeo da skreće pažnju na sebe. Uze torbu i krenu napolje.

Sjajni reklamni panoi *Hajata*, *Gučija*, *IBM-a*, *Katej pacifika* i ko zna koliko još kompanija ispunjavali su klimatizovani dolazni terminal. Žene što su se smešile s njih, sve lepša od lepše, do poslednje su bile obnažene u dovoljnoj meri da u Severozapadnoj provinciji zarade bičevanje ili nešto gore od toga. Vels otrgnu pogled s reklama i spusti ga na uglancani pod hale. Žene, svuda unaokolo. Kineskinje i belkinje, Indijke i Filipinke. Kretale su se same, bez muške pratnje, nepokrivenih lica, ruku i nogu. Neke su čak bile i našminkane. Predivna japanska šiparica, kose ofarbane u drečavocrveno, projuri kraj njega i on se osvrnu kako bi je bolje pogledao. Učinivši to, neočekivano se rasrdi. Zar ove žene ne bi mogle da budu malo smernije? Ne moraju da nose burke, ali ne moraju ni da se uvlače u mini-suknje.

Na klupi pred *Starbaksom*, na dolaznom terminalu, mozgao je o svojoj reakciji. Nakon decenije provedene u celibatu moglo se očekivati da će se uzбудiti kad mu se pred očima ukaže toliko gole kože. Kod talibana mu ništa nije smetalo toliko koliko njihov odnos prema ženama. Pretpostavljao je da je usvojio fundamentalistička učenja u daleko većoj meri no što je mislio. Ili je možda samo imao potrebu da nešto povali. U Avganistanu i Pakistanu seks je bio gotovo nemoguć; seljani nisu bili voljni da udaju ćerke za gerilce Al Kaide, a kamoli za Amerikanca. A upuštanje u vanbračnu vezu nije vredelo opasnosti koju je povlačilo za sobom; talibani i Paštuni bili su izvanredno

domišljati u pogledu kažnjavanja prostitucije i preljube. Video je čoveka živog sahranjenog i još nekolicinu obešenih. Potpuno je zatomio polni nagon. Čak se ni mirisa žene nije sećao.

To će morati da se promeni. Muslimani ne bi trebalo da se upuštaju u polne odnose pre braka, ali Vels je znao da ne može doveka da ostane krepostan. Rešio je da neće plaćati seks niti tražiti veze za jednu noć, ali ako nađe pravu ženu, neku koja će mu značiti, neće čekati do venčanja.

Visoka plavuša paradnim korakom prođe kraj njega, a on je odmeri i ponada se da će uskoro pronaći onu pravu.

* * *

Narednu nedelju proveo je u bezimenom hotelu u Kaulunu. Ubijao je vreme jutarnjim šetnjama po zakrčenim hongkonškim ulicama i popodnevnim posetama gradskoj Centralnoj biblioteci, golemoj zgradi od kamena i stakla, smeštenoj preko puta parka Viktorija. Listao je novine i časopise ne bi li bar donekle uhvatio korak sa svetom. Monika Levinski i Njut Gingrič. Prepumpani internet balon. Evro. Britni Spirs. Predsednički izbori iz 2000. i ponovno prebrojavanje glasova na Floridi. Godine pre 11. septembra bile su mirne poput jezera u Montani u vreloj letnjem danu.

A onda napad. U požutelim novinama iz 2001. šok je i dalje bio gotovo opipljiv. Vels je doznao za poruke koje su porodice nestalih kačile po Njujorku, papirne spomenike rečitije od bilo kakvog obeležja sazdanog od kamena. Pročitao je i odgovor koji je Rudi Đulijani tog prvog dana dao na novinarsko pitanje o broju izginulih: - Više nego što možemo da podnesemo.

A šta će biti narednog puta, pitao se Vels. Šta ćemo tad morati da podnesemo?

U međuvremenu, Sjedinjene Države su uzvratile udarac, upale su u Avganistan i Irak, nadajući se da će neprijatelja naterati u defanzivu. Američki vojnici pregazili su talibanske snage i Sadama Huseina. Međutim, Vels se plašio da su Sjedinjene Države potpirile plamen gneva kod milijarde muslimana. Kad god bi američka čizma zagazila u džamiju, rodio bi se još jedan sledbenik džihada. A sad su, po svim prilikama, Sjedinjene Države zaglibile u Iraku. Razmatranje mogućih posledica zadavalo mu je glavobolju. Na kraju se vratio u sigurnost sportskih stranica. Otkrio je da su njegovi *Red soksi* pregazili *Jenkije* i osvojili šampionat. Teo Epstajn je genijalac.

Noću je pio koka-kole u baru hotela *Peninsula*, preko zaliva Viktorija posmatrao svetla Hongkonga i prisluškiavao strance što su blebetali u mobilne telefone. Svi su pričali bez kraja i konca, bombastičnim engleskim koji je Vels jedva uspevao da prati.

- Bolje da bude ove nedelje, inače nema ništa od toga...
- Dabome, ovog vikenda Bali, pa nazad, a onda San Francisko...
- Ovi novi *intel* čipovi su neverovatni...

Osećao se kao da je jedini u celom gradu koji ne upražnjava seks i ne pravi pare. Ili barem ne priča o tome. Za ove ljude globalizacija je bila prilika, a ne pretnja. Oni su znali kako se pliva u glavnim tokovima novog sveta i nisu se obazirali na narod koji se davio u podvodnim strujama.

Svejedno, Hongkong mu je prijao. Energija grada ga je ispunila, osećao je da mu krv brže teče venama. Pronašao je zubarku i popravio upropašćeni kutnjak. Namrgodila se kad mu je zavirila u usta. – U Americi nemate četkice za zube? – Tuširao se triput dnevno da nadoknadi sve one sedmice koje su znale da proteknu između dva kupanja u Severozapadnoj provinciji i gledao trke na hipodromu Ša Tin. Nije se kladio, ali je uživao u pogledu na sveopštu raskoš, milijardere u pratnji upola mlađih žena, presijavanje punokrvnih grla što su poigravala prilazeći startnoj kapiji, huku svetine kad su se konji približili ciljnoj liniji.

Jednog jutra se zatekao pred američkim konzulatom u Garden roudu i osetio grižu savesti. Dosad je trebalo da se javi tamošnjim službenicima Agencije, ali nije mu se dalo da se tako brzo odrekne novostečene slobode. Čim se prijavi Agenciji, dobiće novu ekipu nadzornika, a zatim će nedeljama morati da im podnosi izveštaje i odgovara na bezbrojna pitanja: Gde si proveo sve ove godine? Zašto nam se nisi javljao? Šta si tačno radio?

A svako će biti utemeljeno na ozbiljnijoj sumnji: zašto bismo ti uopšte verovali?

Ne. Još nije spreman. Prijaviće se po povratku u Ameriku. Dotad se ionako ništa neće desiti. Produžio je i ostavio konzulat za sobom.

* * *

Put do Frankfurta, a zatim i do Njujorka, protekao je bez poteškoća. Kad je *Lufthanzin 747* dodirnuo tlo na *Kenediju*, Vels nije doživeo očekivano ushićenje, samo spoznaju da neće moći još dugo da odlaže izvršenje dužnosti.

Imigracioni službenik gotovo mu nije ni pogledao pasoš. Prvo jutro na Menhetnu proteklo mu je u čuđenju, baš kao i u Hongkongu. Ipak, koliko god se trudio, nije mogao da ne posmatra grad Hadrijevim očima, kao jednu veliku metu: tuneli, mostovi, Njujorška berza, brodvejska pozorišta, podzemna železnica, Ujedinjene nacije.

I Tajms skver, naravno. Kad ga je poslednji put video, skver – koji je u stvari raskršće oblika leptir-mašne, gde se ukrštaju Brodvej i Sedma avenija – bio je prljav i zapušten. U međuvremenu je postao dostojan tvrdnje da je središte sveta. Na raskrsnici Četrdeset četvrte ulice i Brodveja posmatrao je turiste i meštane kako kuljaju jedni preko drugih, poput mrava na neurednom pikniku. Ogromne reklame bleštale su s novih poslovnih nebodera. Na digitalnim ekranima gmizale su nebrojene vesti, svodeći svet na suprotstavljene zelene i narandžaste linije. Vozači su pritiskali sirene, a s njima su se nadglasavali ulični prodavci, pokušavajući ljudima da utrape priveske u obliku Kipa slobode i crteže Tupaka. Ugao na kom je stajao zauzimala je velika prodavnica

Tojs ar as, kao dokaz da je mesto postalo atrakcija za sve uzraste. Sećao se da je neko – ne zna ko – o Tajms skveru navodno izjavio: „Sigurno bi izgledao predivno kad čovek ne bi znao da čita.“ I ovde se obavljaju poslovi. Sedišta *Morgana i Stenlija, Ernsta i Janga i Vajakoma* nalaze se u krugu od dvesta metara. A treba dodati i da se bez ikakvih problema ovamo može doći kamionom. Ako je Svetski trgovinski centar Nulta tačka, onda je Tajms skver Prva tačka.

Osećao je da tamo negde tajmer već otkucava. Zaputio se u metro i potražio voz za Kvins. Osam sati kasnije nalazio se u *grejhaund* autobusu na putu za Čarlston s dvadeset hiljada dolara u džepu. Ostalih petnaest tutnuo je u iznajmljeni sef na Menhetnu, za svaki slučaj.

* * *

Dva dana posle toga ušao je na aerodrom u Mineapolisu. U džepu je imao novu-novcatu vozačku dozvolu Južne Karoline, dobijenu zahvaljujući liberalnim propisima za izdavanje dozvola u toj državi. Zaputio se do Bojsija, kroz zaleđe Ajdaha, u Misulu. Nameravao je da obiđe dva mesta i poseti troje ljudi: majku, sina i bivšu ženu. Još to da obavi, pa da se prijavi.

Nikom nije javio da stiže. Želeo je da iznenadi staru, da se pojavi u Hamiltonu i sedi u kuhinji dok ona kuva kafu i prži jaja. Poljubiće je u obraz i reći da mu je žao što je bio tako dugo odsutan. Ona će mu oprostiti čim ga ugleda. Takve su majke. Barem je njegova takva. A što se tiče Evana i Heder... to ćemo još videti.

Morao je nekako da ubije dva sata do leta za Bojsi, pa je pronašao restoran *Ti Dži Aj frajdejs* i seo u bar da pogleda finale u koledž košarci, meč između Djuka i Teksasa. Koji minut kasnije tip sa susedne stolice se okrenu i pogleda ga. Četrdeset i koja, blago preplanuo, kratka kosa, tanak zlatan lanac na zapešću. – Djuk ili Teksas?

– Djuk – odgovori Vels. Nije mu bilo do razgovora, ali tip je izgledao poprilično bezopasno.

– I ja. Kuda si se zaputio?

Vels slegnu ramenima i vrati pogled na televizor. Tip nije shvatio poruku.

– Ja idem u Tampu. Mrzim severozapad. Prošle godine sam preleteo sto osamdeset hiljada kilometara, a oni mi čak nisu dali premeštaj iz Tampe. Ne mogu da verujem. *Duguju* mi to unapređenje.

– Dakako – promrmlja Vels. Tip mora da je nekakav prodavac. Nema nameru da ga pita.

– Jesi li oženjen? – nastavi čovek. – Ja jesam. Petoro dece.

– Čestitam.

– Ne smeta ti da malo proćaskamo, ha?

Nije imao srca da ga odbije. Izgledao je nekako tužno, a Vels odavno nije proćaskao s nekim Amerikancem. Nazovimo to terenskim istraživanjem.

Tip iskapi pola čaše u jednom gutljaju. – Bolje da pređem na žestinu. Aj' ti platim pivo. Uzgred, zovem se Rič.

– Ne pijem – reče Vels.

Rič pogleda u šankera. – Dupli kuervo za mene i pivo za mog druškana.

– Rekoh ti da ne pijem.

– Izvini, čoveče. Nema ljutiš. Onda jednu koka-kolu. – Rič klimnu šankeru. – Znaš, pre 11. septembra nisam imao frku od letenja, ali otad, pa sve do dana današnjeg, moram da se naroljam pre svakog ulaska u avion.

Vels se ponovo zapita da li bi trebalo da ode. Nije mu bilo do priče o 11. septembru. O njemu je mnogo razmišljao o svom trošku. Međutim, valjda su aerodromi prirodno okruženje za pretresanje te teme.

– Nešto sam mozgao, šta bih ja učinio kad bi neko izvukao skalpel? – reče Rič. – I znaš šta, borio bih se do kraja. Budi junak, brate, kao tipovi s leta 93.

– Junak? – Vels je zvučao sumnjičavo, mada je pokušao da to prikrije.

Šanker pred Riča postavi poveliku čašu tekile. – Šta, ti ne misliš da su ti tipovi bili junaci? – Izgledao je uvređeno.

Vels nije bio dobro upoznat s dešavanjima na letu 93, ali znao je jedno: činjenica da pokušavaš da spaseš svoju kožu ne čini te junakom. Svako želi da živi. Junak si kad staviš glavu u torbu kako bi spasao drugoga. Bar je obično tako. Ponekad je u pitanju samo glupost. Gledao je kako ljudi srljaju u smrt samo kako bi dokazali da imaju petlju.

Ipak, neke čuvene bitke ostale su zapamćene po hrabrosti vojnika koji su se borili iako nisu imali nikakvih izgleda. Na primer Piketov juriš kod Getisburga. Konfederalci srljaju uz Semeteri hil, gde ih čekaju vojnici Unije. Napad se završio potpunom katastrofom, ali hrabrost jušnjaka će se spominjati daveka. Jesu li oni bili junaci ili budale? I da li činjenica da su se borili za ropstvo ima veze s odgovorom na to pitanje?

Međutim, Vels nije imao volje da s prodavcem Ričem raspravlja o junaštvu. – Jasno da su bili.

Rič podiže čašu. – *Salud*. Idemo. Znaš šta je uvrnuto?

Kladim se da ću uskoro saznati, pomisli Vels. Rič sruči tekilu niz grlo i tresnu čašom o šank. – Brak mi je otišao dođavola.

Vels pokuša da navuče saosećajan izraz na lice.

– Moja žena, Barbara, uhvatila me je dok sam tucao kućnu pomoćnicu, Konsuelo. Popizdela je. Mislim, Barbara. Konsuelo boli uvo.

Vels napregnu vijuge ne bi li smislio prikladan odgovor. Nije uspeo. Izgleda da je u njegovom odsustvu Amerika postala mnogo sklonija trabunjanju. Nejasno se sećao televizijskih emisija poput *Džerija Springera*. A sad se cela zemlja ponaša kao da je na audiciji za šou te vrste. Kakav bi to čovek potpunom neznancu ispričao da ga je žena

zatekla sa služavkom?

Rič ga pogleda i nastavi. – Mislim, Barbi nije trebalo da bude kod kuće. Banula je i zavrištala: „Jebi se, jebi se“, baš je vrištala...

Dosta je bilo učtivosti, pomisli Vels.

– Imaš li ti imalo dostojanstva? – Vels se zapilji u Riča, pogledom koji je i na mnogo opasnijim mestima ljudima ledio krv u žilama. – Znaš li uopšte šta ta reč znači? Tipu kojeg prvi put vidiš pričaš kako te je žena nahvatala na gomili sa služavkom. Ne znam te i ne želim da te znam. Hvala na koka-koli. – Vels uze torbu.

– Ne shvataš – reče Rič. – Pod strašnim sam pritiskom. Znaš kako je kad moraš da otplaćuješ dve kuće i troja kola? I ne sećam se kad sam poslednji put spavao sa svojom ženom. Jednostavno sam morao nekog da dotaknem. Život mi je pravi pakao...

– Znaš šta je pakao? – odvrati Vels. – Pakao je kad staneš na nagaznu minu pa ti ona raznese obe noge. A tek su ti četiri godine. Pakao je kad se vozaš unaokolo u hameru i samo čekaš kad će te spržiti bomba koju ne možeš čak ni da vidiš, što se našim momcima u Bagdadu dešava u ovom trenutku.

– Znam...

– Ništa ti ne znaš. Nemaš pojma. Ne možeš ni da zamisliš kako živi najveći deo ljudi na ovoj planeti. A većina njih se nije u životu iskukala koliko ti u proteklih pet minuta. Razvedi se od žene. Prestani da jebeš služavku. Boli me uvo.

– Kog ti đavola znaš o belosvetskim mukama i nevoljama? – naroguši se Rič. – Sediš ovde i piljiš u televizor baš kao i ja.

– Ne više – reče Vels pa baci novčanicu od deset dolara na šank, za koka-kolu, i uputi se ka izlazu.

* * *

Sedeo je pred izlazom C-13 i besneo na samog sebe. Šta da je tip zamahnuo da ga udari? To bi bilo to što se tiče truda da ne privlači pažnju na sebe. Više nije razumeo svoje zemljake. *Duguju* mi to unapređenje, rekao je Rič. Ne. Ništa oni tebi ne duguju.

Znao je da mora da se opusti. Prodavac Rič je samo alkoholičar s propalim brakom. Taj će se već nekako srediti. Ili možda neće. To nije njegova briga. Ipak, posmatrajući sjajni umiveni aerodrom, nije mogao da se ne upita da li će ikad više osećati da mu je mesto u Americi.

* * *

Međutim, kad se narednog jutra probudio u Bojsiju, bio je gotovo oduševljen.

Nije ni sanjao da će ikad više videti Montanu i majku. Mogao je da odleti ravno za Misulu, ali želeo je da vozi, da bude sam u Stenovitim planinama. Sećao se kako se s ocem vozio preko prevoja Lost trejl na pecanje vikendom. Odlazili bi u Bojsi da gledaju *Houkse*, bejzbol klub iz niže lige, i kupe majci poklon u juvelirnici u centru. – Nemoj da joj kažeš – uvek bi govorio otac. – Ovo je iznenađenje.

Otac mu je bio hirurg u bolnici u Hamiltonu, južno od Misule. Majka je radila kao nastavnica. Vels je znao da je otac želeo veliku porodicu. Međutim, majka je umalo umrla rađajući ga – mesec dana je provela u bolnici – i lekari su rekli da više nikad neće moći da zatrudni. I tako se sve završilo na njih troje: Herbertu, Moni i Džonu.

Vels je poštovao oca, strogog ćutljivog čoveka, poznatog u celoj zapadnoj Montani po hirurškom umeću. Herbert bi gotovo svakodnevno ostavljao svu energiju u operacionoj sali; kad bi došao kući, seo bi u svoju kožnu fotelju s visokim naslonom smeštenu u dnevnoj sobi, pijuckao viski i čitao mesne novine. Nikad nije bio prek, a ne bi se moglo reći ni da je bio nezainteresovan. Uvek je glasno navijao za Velsa na utakmicama američkog fudbala. Međutim, Herbert je imao pravila, kako u operacionoj sali, tako i van nje, i očekivao je da se ta pravila poštuju.

A tek njegova majka, ona je stvarno bila posebna. Skoro svaki klinac kom je Mona predavala bio je napola zaljubljen u nju. Bila je visoka i prelepa i stalno se smešila. Odrasla u Misuli, bila je plod neverovatne ljubavne priče. Velsov deda, Endru, služio je 1936. u ratnoj mornarici. Na kratkom odsustvu u Bejrutu Endru se zaljubio u Nur, kći libanskog trgovca. Nekako je uspeo da ubedi Nur i njenu porodicu da joj je mesto s njim, u Montani. Od nje je Vels povukao tamnu kosu i ten. Baš kao i poznavanje islama, koje je samo proširio proučavajući religiju na studijama na Dartmutu. Po rođenju je bio četvrtinu musliman. Kad se doselila u Sjedinjene Države, Nor se odrekla vere, ali i ono malo što je Vels saznao od nje bilo je dovoljno da mu zagolica maštu.

Ne bi se moglo reći da je za svog odrastanja imao mnogo prilika da gleda islam na delu. U njegovom detinjstvu Hamilton bejaše tek provincijski gradić s dve-tri ulice. Bilo je lepo rasti u njemu – svuda je jurcao biciklom, učio kako da postupa s konjima i loži vatru. Stvari su se promenile otprilike u vreme kad je zašao u pubertet. Pojavio se MTV da njemu i njegovim drugovima pokaže kakvi su provincijalci. Dosta klinaca je izgubilo samopouzdanje i počelo da se dosađuje. Droga je dogmizala od Sijetla do Spokejna, od Spokejna do Misule, a zatim se auto-putem 93 spustila do benzinske pumpe *Sinkler* na kraju grada. Strahovao je da se po njegovom odlasku pošast samo proširila.

* * *

Na izlasku iz Bojsija video je da su planine prekrivene oblacima, ali ipak je rešio da kući krene najkraćim putem, putem Ajdaho 21. Vozio je ka severoistoku, prolazeći mimo raštrkanih predgrađa Bojsija, naselja sa zbijenim parcelama u otvorenoj preriji,

nalik kravama što se pred nadolazećom olujom okupljaju u stada. Put je skrenuo na sever i stao da se uspinje prema oblacima, idući uporedo s hitrim potokom. Šume zakržljalih žutih borova postajale su sve gušće; počeo je da provejava sneg. Kad se domogao prevoja Morez krik, visokog 1.865 metara, na put se spustila magla. Obronke su prekrivali ostaci mrtvog drveća; Vels se nejasno sećao da je pre nekoliko decenija to područje opustošio veliki požar. Ni nakon toliko vremena šuma gotovo da se nije oporavila. Magla se toliko zgusnula da više nije mogao da razlikuje put od planina. Inače nije sebe smatrao sujevernim, ali iznenađa mu se učinilo da prolazi kroz pakao i da ništa neće biti isto kad izađe na drugu stranu. Ipak, stigao je predaleko da bi se vratio. Smanjivao je gas sve dok dodž gotovo nije prestao da se kreće i mileći se spustio do Loumena. Trebalo mu je četiri sata da pređe sto kilometara.

Posle Loumena vreme se poboljšalo. Put je skretao na istok i dolinom obraslom jelama pratio reku Pajet. Vels zavrte glavom na trenutak slabosti koji ga je obuzeo. Otkad mu to vremenske prilike određuju raspoloženje? Na jugu, oblake su derali vrhovi Soutut⁵ planina, surovi i vrletni, i, tako je, nestvarno slični zubima testere. Mi, zapadnjaci, poprilično smo nemaštoviti, pomisli Vels. U predelima ovakve lepote kićene reči su izlišne.

Kod Stenlija je prešao na auto-put Ajdaho 75, sagrađen uz reku Salmon. Sunce je razbilo oblake i nebo se razvedrilo. Brda od trošnog crvenog peščara ustupala su mesto planinama obraslim žutom zakržljalom travom što se sjajila na svetlosti. Kraj puta, ljudi u dubokim gumenim čizmama zabacivali su udice u reku, nadajući se kalifornijskim pastrmkama. Vels oseti da mu se grudi nadimaju. Nije se osećao tako slobodno još otkad je pristupio Agenciji, pre deset godina. Umalo nije zaustavio kola kako bi zamolio nekoga da mu pozajmi štap na koji minut, ali ipak je odustao od toga i nastavio prema Hamiltonu.

Kad je stigao do Salmona, poslednjeg mesta pristojne veličine pre Hamiltona, sunce je već bilo zašlo. Zaustavio se pred *Stejdžkouč inom* i iznajmio sobu za četrdeset dva dolara. Od Hamiltona su ga delila još tri sata vožnje, a nije želeo da budi majku usred noći.

Salmon je sićušan zapadnjački gradić, s glavnom ulicom uokvirenom otrcanim zgradama od cigala. Vels je zabasao u *Saper klab end laundž*, memljivi bar s karaoke-uređajem i goveđim lobanjama okačenim o zidove.

- Šta biste želeli da poručite? - upita ga šanker.

Vels oseti kako mu od snažnog, masnog mirisa mesa na roštilju ide voda na usta.

- Hamburger - reče. Meso sigurno nije bilo halal - spremljeno po Kuranu, koji propisuje da iz zaklane životinje mora da isteče sva krv - ali Vels shvati da ga to trenutno ne brine mnogo. Nije pamtio kad je poslednji put pojeo hamburger i ta rupa u sećanju odjednom mu se učini kao simbol svega što je gurnuo u zaborav tokom deset godina ratovanja.

Hamburger je stigao brzo. Žvakao je polako, razvlačeći svaki zalogaj po ustima, i slušao kako se žena od četrdeset i kusur godina, na trećoj stolici od njega, šali sa starcem

s kačketom *Minesota Timbervulosa*. – Pecanje skoro da je bolje i od padobranstva – reče ona. – A ono ti je stoput bolje od seksa, pogotovo u mojim godinama. – Ona se zasmija, a i Vels uhvati sebe da se smeši. Žena primeti njegov pogled i podiže obrve. Imala je šatiranu plavu kosu i lep širok osmeh. Priđe mu i ispruži ruku. – Evelin.

– Džon.

– Pevaš li, Džone?

– Ne, gospođo – odgovori Vels, glasom u kom se osetio seoski prizvuk.

– Nemoj mi reći da ne pevaš, lepi.

– Imam grozan glas.

Ona ga potapša po šaci, pa se obrati šankeru. – Hajde pusti „You are so beautiful“.

Vels nije nameravao da peva toj ženi. Srećom, nije ni morao. Umesto njega, pesmu je opevala Evelin, i to na sav glas, ispadajući iz tonaliteta kao vatrogasna sirena. Nedostatak veštine nadoknađivala je pravim scenskim nastupom. Ljuljala je bokovima dok se naginjala prema njemu, a izvođenje je završila s mikrofonom obgrljenim obema rukama. – *You – are – so – beautiful – to – me...* – Nekolicina redovnih mušterija kraj je propratila glasnim klicanjem, a Vels je osetio kako mu se lice razvlači u širok osmeh, prvi put nakon ko zna koliko vremena. Naklonila mu se i ponovo mu prišla.

– Bila si odlična – reče joj.

– Ti si sledeći.

On zavrte glavom.

– Onda ćemo to ostaviti za kasnije – reče ona i batali razgovor o tome. – Otkud ti u Salmonu?

– U prolazu sam – odgovori Vels. – Putujem za Misulu.

– Odakle si?

Toga se i bojao. Žena možda samo pokušava da bude ljubazna, a možda joj je i dosadno pa traži malo zabave u utorak večer. Nema razloga da bude tako naelektrisan. Pa nije tako teško slagati, a možda i odvesti ovu ženu sa sobom. Samo što on ne želi da laže. Pogotovo ne u noći uoči susreta s porodicom.

– Moram da idem – reče.

– Ne boj se, ne ujedam – namignu mu ona, a zatim mu spusti ruku na mišicu. – A seks volim više od skakanja padobranom, samo kad se ukaže prilika. – Vels u isti mah porumeni i naljuti se. Zaboravio je kako Amerikanke znaju da budu besramne.

– Moram rano da ustanem.

– Kako god – reče ona i okrenu se. Vels je dovršio hamburger i odvezao se do *Stejdžkouča*, udaljenog tri ulice. Malo mu je nedostajalo da se s motelskog parkinga vrati u bar. Nije mogao da izbije iz glave osećaj koji ga je prozeo kad mu je spustila dlan na mišicu. Činilo mu se da ga peče mesto koje je dodirнула. Isključio je motor i oteturao se do sobe. Dugo je čekao na ženu, pa valjda može da čeka još malo. Ali ne i doveka.

* * *

Telefon je zazvonio tačno u šest ujutro i trgnuo ga iz sna bez snova. Istuširao se, na brzinu obukao i pomolio, klanjajući se i izgovarajući prvi ajet Kurana. – *Bismillahir-rahmanir-rahim el-hamdu lillahi rabbi-l-alemin...* Napolju je izlazilo sunce, a zvezde nestajale kako je nebo iz crnila prelazilo u plavetnilo.

Pustim auto-putem Vels je krenuo na sever, prema prevoju Lost trejl, na granici između Montane i Ajdaha. Luis i Klark su pratili ovu maršrutu na putovanju prema Tihom okeanu, a planine se otad nisu mnogo promenile. Na samom prevoju Vels je izašao iz dodža. Nije bilo ni daška vetra. Stajao je i posmatrao brdovite predele Montane pod sobom. Izgledali su blaže i zaobljenije od onih iza.

Sat kasnije stigao je u Hamilton. Grad je bio veći nego što se sećao, a duž auto-puta 93 protezali su se novi supermarketi i restorani brze hrane, *Tako bel, Pica hat...* Skrenuo je levo u Ravalij strit. Evo je. Južni deo Četvrte, broj 420. Velika siva kuća na uglu Ravalija i Četvrte.

Samo što kuća više nije bila siva. Bila je plava. I na travnjaku je stajao tricikl.

Zakorači prema vratima. – Majko? – doviknu. Niko se ne javi. Pozvoni.

– Mogu li vam pomoći? – Muški glas.

– Ja sam, Džon.

– Koji Džon?

Džon poželi da se nalazi na nekom drugom mestu. Bilo kom. Ne bi se bunio ni da se zemlja otvori i proguta ga.

– Džon Vels. Tražim majku.

Vrata se odškrinuše i u prorezu se pojavi lice Kena Frederika, koji je bio dve godine stariji od njega i išao u istu srednju školu. Peni Keni, tako su ga zvali zlobniji klinci, zato što mu porodica nije imala ni prebijene pare. On i Vels bili su nešto poput prijatelja. Keni je bio trener u prve dve godine po Velsovom ulasku u ekipu i trpeo je mnoga zlostavljanja, pogotovo tokom dugih vožnji autobusom na gostovanja. Najgori slučaj dogodio se jednog petka, noću, pri kraju Velsove prve sezone. Trojica tipova iz prve linije otvorili su izlaz za slučaj opasnosti i proturili Kenija napolje, tako da mu se lice nalazilo na nekoliko centimetara od asfalta međudržavnog auto-puta 90 dok je autobus jurcao punom brzinom. Vels je još pamtio Kenijevo vrištanje, tad je možda i prvi put čuo stvarnu paniku. Posle toga, Vels je pozvao Kenija da sedi s njim. Vels je već u devetom razredu bio u početnoj postavi kao središnji igrač prve linije u odbrani i trkač u napadu, tako da su Kenija otad manje zlostavljali.

– Džon Vels? Kostolomac? – Taj nadimak Vels odavno nije čuo. Zaradio ga je zbog načina na koji je udarao, čudesnih obaranja od kojih su kacige letele s glava, a igrači ostajali ispruženi na terenu. Trkači i krilni hvatači zbog njega su se nerado

probijali kroz sredinu. Vels nije bio mnogo krupan, ali je zato bio brz i znao tajnu, tajnu koja se nije mogla naučiti ni od kakvog trenera: *ne usporavaj*. Najveći deo odbrambenih igrača bi zastao, makar na delić sekunde, pre no što obori protivnika. Unervozili bi se. Sasvim prirodno. Vels je uvek jurio punom brzinom.

- Čoveče, baš mi je drago što te vidim - reče Keni. - Prošlo je sto godina. - Peni Keni otvori vrata i pruži ruku.

- Otkud ti ovde? - Vels čak ni u tom času nije bio kadar da se suoči sa istinom.

- Pa ja živim ovde - reče Keni. - Žena i ja kupili smo kuću od tvoje majke još pre nekoliko godina. Ja sam zamenik generalnog direktora *Ravali kaunti banke*. Sad me zovu Ken. - Ponos koji je izbijao iz njegovog glasa bilo je nemoguće prečuti.

- Gde mi je majka?

Keni proguta knedlu. - Zar ne znaš? Preminula je, Džone. Rak dojke.

Vels se uhvati kako zuri u Kenijeve savršene zube, koji su nekad bili krivi i neravni. Mogao bi da reklamiraš pastu za zube, pomisli Vels. Nisi imao posla s avganistanskim zubarima. I šta radiš u mojoj kući?

Velsu dođe da opravda svoj nadimak. Stezao je pesnice dok je gledao Kenija i njegove bele zube. Ali Keni nije ni za šta kriv. Keni je dobar momak.

- Ona je na Loun pajnu - reče Keni. - S tvojim ocem.

- Znam gde mi je porodica sahranjena, Keni. Kene.

- Žao mi je, Džone - reče Keni. - Ne znam šta bih ti drugo rekao. Hoćeš li da uđeš? Da ti skuvam kafu?

Međutim, Vels je već bio krenuo.

* * *

Suze su mu se nemo slivale niz obraze dok je devedesettrojkom vozio na jug, prema groblju Loun pajn u Darbiju. Nije pamtio kad je poslednji put zaridao, čak ni kad je pozeleo to da učini, ali sada jeste plakao. Nije sebi dopuštao ni pomisao na to da bi majka mogla da mu... premine. Umre. Otputuje u Veliku nebesku preriju. Ha. Ta ti je dobra, Džone.

Ne može biti mrtva. Pa on je otišao na kraj sveta i još je živ. Nije morala da radi ništa osim da igra bridž s prijateljicama i stara se o cveću posađenom oko velike stare kuće. Ne može biti mrtva. Ali mrtva je, a dokaz je zurio u Velsa s granitne nadgrobne ploče u dnu groblja. *Mona Kesi Vels, 1938-2004. Voljena supruga, brižna majka, uvažena nastavnica*. Krst uklesan u kamen. Kraj nje je ležao njegov otac, *Herbert Džerald Vels, 1930-1999*. Vels kleknu i sklopi oči, u nadi da će osetiti njihovo prisustvo, da će osetiti bilo šta. Prošaptao je osamdeset drugu suru Kurana, koja priziva sudnji dan:

*Kada se nebo rascjepi,
i kada zvijezde popadaju
i kada se mora jedna u druga uliju,
i kada se grobovi ispreturaju,
svako će saznati šta je pripremio, a šta je propustio...6*

Međutim, nije začuo ništa sem tutnjave saobraćaja na devedesettrojci i lepršanja grobljanske američke zastave na jutarnjem povetarcu. Znao je da za usamljenost što ga je razdirala ne bi trebalo da okrivljuje boga, ali nije mogao da se suzdrži. Boga, Alaha, kako god se zvao, nije bilo tu kad mu je bio najpotrebniji.

Otišao je do kraja groblja. Nije bilo ograđeno. Poslednji grobovi nalazili su se na metar-dva od padine pod kojom su se pružale železničke šine. Okrenuo se prema istoku i zurio u sunce sve dok oči nisu počele da ga peku. Gotovo je mogao da vidi kako mu se vera kruni u grudima, sipa napolje i razvejava na vetru. Iz daljine se začu pisak lokomotive. Vels je čekao, međutim nikakav voz ne dođe. Vratio se u kola. Nikad nije osećao takvu prazninu.

* * *

Polako je vozio prema Misuli, pokušavajući da odagna utisak kako bi trebalo da odustane od ovog glupavog putovanja i krene ka Vašingtonu. Misula se širila još brže od Hamiltona. Nova naselja su se pela uz brda po kojima je Vels nekad jahao s porodicom. Njegova majka volela je da jaše. Majka. Ponovo oseti da mu naviru suze, ali ovog puta ih potisnu. S razlogom je žrtvovao sve te godine. Niko u Al Kaidi ne bi imao poverenja u njega da se o svom trošku vratio u Sjedinjene Države. Majka nikad nije osporavala njegovu odluku da postane vojnik. Sad mora da se sredi i učini ono što mora. Nije znao drugog načina da joj iskaže počast.

Polako se uvezao u grad. Znao je da je barem Heder živa; pozvao ju je iz Njujorka. Kad se javila, prekinuo je vezu. Osećao se pomalo postiđeno.

Zaustavio se pred njenom kućom, lepom belom jednospratnicom. Pri samom pogledu na nju postade ubeđen da nije dobrodošao. Polako priđe glavnim vratima i pozvoni. Vrata otvori dečak. – Je li ti mama tu? – upita Vels.

– Mama! – Dete pobeže.

Začu kako njena mala stopala koračaju prema vratima.

– Da? – Heder otkači lanac i otvori vrata. Bila je prelepa, baš kao i u njegovom sećanju, seoska devojka s kosom boje meda i tamnosmeđim očima, sitna i savršena. Kraj nje je izgledao kao div. Obožavao je da je podigne i odnese u krevet. Bili su potpuno razuzdani jedno uz drugo. Ipak, u njemu je oduvek postojao jedan kutak do kog ona nije mogla da dopre; udaljili su se pošto je stupio u Agenciju. I kad joj je rekao da odlazi

na tajni zadatak i nije siguran kad će se vratiti, postavila mu je ultimatum: ili posao ili ja. Ili posao ili Evan, koji je tad taman napunio dve godine. Rekla mu je da ga neće čekati. I nije. Kako da je krivi?

Kad ga ugleda, oči joj se razrogačiše, a tihi zvuk, napola uzdah, napola roptaj, procedi joj se iz grla. Otvori usta kao da će nešto reći, pa ih zatvori.

Vels ispruži ruke prema njoj. Ona zastade, pa ga snebivljivo zagrlji, držeći kukove podalje kako ga ne bi dodirnuli.

- Džone - izusti ona.

- Mogu li da uđem?

Rukom mu je dala znak da uđe. Lepo nameštena dnevna soba, primeti Vels. Na stočiću nekoliko dečjih knjiga. Crteži iz devetnaestog veka - muškarci s ogrtačima i perikama - na zidovima. Život bez dodirnih tačaka s njegovim. Grizao je obraz i smišljao šta da kaže.

- Šta je s njima? - Pokaza na crteže, pa odmah, osetivši da je već zabrljao, pokuša da ublaži neprijateljski prizvuk pitanja. - Samo sam mislio da kažem da su zanimljivi.

- Hauard je advokat.

- Hauard?

- Moj muž. - Ispruži ruku prema fotografiji: Heder, zgodnjikav trbušast čovek koji mora da je Hauard, Evan i dvoje male dece, dečak i devojčica. - To su Džordž i Viktorija. Hauard voli englesku kraljevsku porodicu.

- A ti?

Ona zavrte glavom. To nije bio odgovor na njegovo pitanje. - Bila sam ubeđena da si mrtav kad nisi došao na Moninu sahranu.

- Nisam ti ja te sreće.

- Nedostajao si joj, Džone. Mislila je da ćeš se vratiti.

- Nisam znao.

- Nisu ti javili nekakvim superšpijunskim radiom ili nešto tako? Uperili reflektor sa znakom šišmiša u nebo ne bi li se vratio kući?

Vels pokuša da izbije iz glave pomisao na majku koja u bolničkom krevetu čeka i umire. A zatim samo umire.

- Izvini, Džone. Nisam tako mislila. Oduvek si bio mamin sin, to je sve. Mislila sam, ako si negde na ovoj planeti, doći ćeš.

- Nikad sebe nisam smatrao maminim sinom. - Ipak, nije mogao da porekne da bi se u sećanjima na detinjstvo najviše raznežio na sliku Mone koja radi po kuhinji dok je Herbert na poslu, u bolnici, ili čita u svojoj radnoj sobi. Nasmeši se. - A možda sam to bio. I, ovo je dakle tvoj život?

Pogled koji on nije mogao da protumači pojavi joj se na licu. - Ovo je moj život. Brak. Troje dece. Dosada.

- Heder...
- Šta god da si naumio da kažeš, molim te nemoj.
- Mogu li da vidim Evana?
- On je na bejzbol treningu u Hrišćanskoj omladinskoj zajednici.
- Igra bejzbol?
- Na trećoj je bazi. On ne zna čak ni ko si, Džone.

Vels je imao osećaj da bi ga najradije ošamarila. – Znaš šta, ostani ovde godinu dana, budi mu tata, možeš da ga viđaš. Boga mu, čak bi mogao da ga naučiš svim špijunskim fazonima.

- Heder...
- Šest meseci? – Tišina. – Mesec? Zavređuje li tvoj sin mesec dana tvog života, Džone?

Ćutao je. Bila je u pravu. Ne bi mogao da mu kaže gde je bio i šta je radio. A šta ako ga dečak prihvati, a on ponovo nestane? Šta će biti onda?

Lice joj se opusti kad vide da Vels klima glavom.

- Šta si mu ispričala?
- Da si vojnik. Da se boriš u ratu koji moramo da dobijemo. Istinu.

Poslednju reč izgovori sa smeškom i on se upita da li ga još voli. Kao da je to bitno. – Sećaš li se... – započe ona, ali prekinu je zvonjava telefona. Elektronski titrav zvuk oglasi se šest puta i zamuknu.

- Nemaš telefonsku sekretaricu?
- Govorna pošta.

Hm. Govorna pošta se nije baš mnogo koristila pre no što je otišao. Jeste besmislena pomisao, ali bar na čas mu je skrenula misli s užasnog dana. – Šta si htela da me pitaš?

Međutim, njen osmeh je iščezao i on shvati da pitanja neće biti. Telefon ju je vratio u sadašnjost, a tu za njega nema mesta.

- Treba da ideš, Džone.

Vels pređe pogledom po sobi, trudeći se da je dobro zapamti kako bi barem u mislima mogao da joj se vrati. Heder iznenada podiže glavu; dobro je poznavao taj pokret. – Zašto si se vratio?

- Molim?
- Još radiš za Agenciju. – To nije bilo pitanje. Vels se zapita jesu li je zamolili, ili joj čak naredili da ih pozove ako ga vidi. – Stvarno, šta radiš ovde? I zašto si se pojavio baš sad?
- Dobro znaš da to ne mogu da ti kažem.
- Znaju li da si ovde? U Americi.
- Naravno.

Međutim, nju nikad nije mogao da slaže. Video je da Heder zna da joj ne govori istinu. Sumnjičavost joj se očitavala na licu. Poželi da joj objasni, da ispriča kako je završio ovde, bez ikog živog kome bi mogao da veruje. Umesto toga krenu prema vratima. Nakon nekoliko koraka oseti njen dlan na mišici. Okrenu se, a ona ga zagrlj, ovog puta odistinski. Zažmurio je i uzvratio joj zagrljaj.

Onda ga je pustila.

* * *

Sedeo je u iznajmljenom dodžu i upinjao se da sliku svog sina ureže u pamćenje. Na kraju je ubacio menjač u brzinu i polako se odvezao do Hrišćanske omladinske zajednice. Ipak, kad je stigao do terena, Evana nije prepoznao.

* * *

Heder ga je ispratila pogledom. Kad dodž nestade s vidika, ona iz tašne izvadi posetnicu i uze telefon kako bi uputila poziv koji će Sjedinjene Države gurnuti bliže najsmrtonosnijem terorističkom napadu u istoriji. Ukuca brojeve. Telefon zazvoni dva puta.

- Da li je to Dženifer Eksli? - reče Heder. Zastade. - Dženifer? Ovde Heder Mari... Tako je. Bivša žena Džona Velsa.

4.

U dva po ponoći dolazni terminal međunarodnog aerodroma u Majamiju punio se putnicima. Omar Hadri je sa zadovoljstvom primetio da ne štrči među prisutnim svetom; svi su bili iste boje kao i on, ili tamniji. Stao je u dugačak red za strane državljane. U crnoj kožnoj akten-tašni nosio je primerak *Don Kihota* na španskom, u skladu s njegovim pasošem.

Posle sat vremena još je čekao. U međuvremenu, redovi za Amerikance kretali su se bez zastoja. Hadri je ključao. Pokazuješ nam koliko nas prezireš i pre no što smo ušli, pomisli. Možda bi ga pustili preko reda kad bi vikom pokazao koliko je oduševljen zbog dolaska u Sjedinjene Države, Alahov dar čovečanstvu. Konačno stiže do službenice. Ona ovlaš pogleda pasoš a zatim i njega.

- Došli ste poslovno ili turistički, gospodine Navaro?
- Poslovno - odgovori Hadri. Bez sumnje poslovno.
- Gde ćete odsesti?
- U Majamiju. S tim da ću skoknuti i do Los Anđelesa.
- Koliko ostajete?
- Dve nedelje.

Službenica mu vrati pasoš. - Još da vam uzmem otiske i da vas fotografišem, pa ste slobodni.

- Molim? - začudi se Hadri.
- Otisci i fotografisanje. To je uobičajeni postupak.

Hadri nije želeo da se njegovi otisci i fotografija nađu u arhivama vlasti Sjedinjenih Država. Koliko je znao, nijedna obaveštajna služba nije ga dotad fotografisala. Ako se iko nije izdvajao od okoline to je bio on, čovek srednje visine, srednje građe, ravne crne kose i poprilično svetloput za Pakistanca; a gotovo natprirodna sposobnost da oponaša naglaske bila je božji dar za nekog u njegovom položaju. Mogao je da prođe kao Egipćanin, Iranac, Filipinac, možda čak i kao Italijan. Međutim, i pored svega toga, ukoliko bi dao otiske, bio bi prinuđen da koristi ovaj pasoš pri svakom dolasku u Ameriku. A njemu daleko više pogoduje mogućnost da koristi različita imena.

- Gospodine? Da li vam to predstavlja problem?
- Je li to pravilo? - Hadri poželi da je malo odmorniji. Iscrpljenost mu je uticala na rasuđivanje i iznenada ga spopade strah, ne za sebe, nego za ovonedeljnu operaciju.
- Jednako za svakoga, gospodine. - Jedva primetan prezirni smešak zaigra na ženinom licu. Ako vam se ne sviđa - doduše, nije to izgovorila - možete da se vratite odakle ste došli.

Hadri je s mukom obuzdavao gnev dok je posmatrao njeno crno lice. Nije voleo crnce, pogotovo američke. Za njega je ova žena bila dresirani majmun, spoj američke nadmenosti i afričkog divljaštva. Ipak, odluči da se ponaša učtivo; samo bi mu još nedostajalo da se dresirani majmun malo bolje zagleda u njegov pasoš. – Učiniću to sa zadovoljstvom – reče.

Postupak je potrajao samo nekoliko sekundi. Stavio je kažiprst na digitalni čitač i pogledao u mali digitalni foto-aparat. Nakon dve-tri sekunde računar je zapištao i službenica mu je mahnula da prođe.

- Dobro došli u Sjedinjene Države.
- Zadovoljstvo je biti ovde – reče Hadri.

* * *

Narednog jutra, u avionu za Los Anđeles, Hadri je tiho besneo na samog sebe. Morao je da zna za nova pravila o uzimanju otisaka, javnost je bila obaveštena o njima. Nije smeo da pravi takve greške. Činilo se da Amerikanci u svojoj paranoji misle da je Al Kaida svemoćna mašina za ubijanje. Međutim, Hadri je dobro poznao njene slabosti.

Istina je da Al Kaida nije kuburila s novcem. Šeik Bin Laden je tokom devedesetih sakrio desetina miliona dolara po celom svetu, a pare su i dalje tiho pristizale. Međutim, sam novac nije bio dovoljan. Al Kaidi je najveću teškoću predstavljalo pronalaženje dobrih operativaca. Mnoštvo ljudi želelo je da pogine za njenu stvar, ali samo šačica ih je uspela da uđe u Sjedinjene Države pre no što su Amerikanci postali stroži prema doseljavanju iz muslimanskih zemalja. A samo pokojem je mogao da se poveri neki teži zadatak. Jedna pogrešna odluka ili trenutak panike mogli su da upropaste plan razrađivan godinama.

Stjuardesa dokotrlja svoja kolica. – Kafa? Čaj?

– Kafa. S dve kocke šećera i mlekom. – Hadri, naravno, nije pio niti se drogirao, ali je zato, poput mnogih pobožnih muslimana, obožavao slatko i bio gotovo zavisn o kafi.

Pijuckao je kafu i pitao se šta će o njemu reći sud istorije. Nije sumnjao da će jednoga dana ceo svet znati njegovo ime, njegovo pravo ime. Biografi i istoričari proučavaće njegov život. Međutim, ako budu tražili nekakav traumatičan događaj, nešto čemu bi mogli da pripisu „krivicu“ za njegove „zločine“, grdno će se razočarati, pomisli.

Odrastao je u Birmingemu, u Engleskoj, kao najstarije, i jedino muško, od šestoro dece. Njegov otac, Džalil, po zanimanju inženjer, bio je doseljenik iz Pakistana i ozlojeđen čovek loše naravi. Majka, Zejneb, nakratko je učila za bolničarku, ali nikad nije radila. Džalil i Zejneb bili su duboko religiozni i strogi. Hadri je u detinjstvu više

puta osetio očev kaiš na svojoj koži i brzo je naučio da mu se ne suprotstavlja. Bio je prilično usamljeno dete; otac mu nije dopuštao da provodi vreme s nevernicima pred školom, a, po njegovim shvatanjima, među „nevernike“ je spadala i većina muslimana. Stoga je Hadri spas nalazio u udžbenicima matematike i prirodnih nauka, i Kuranu. U školskoj biblioteci, daleko od očevog pogleda, posvećivao se filozofiji, u želji da shvati mehanizme moći. Tražio je odgovore kod Ničea, Makijavelija, Hobsa. Oni jesu bili nevernici, ali su mu pokazali da jak čovek nameće volju slabom. Jednog dana dokazaće svetu, i ocu, koliko je snažan.

S godinama, njegova mržnja prema Britaniji i Zapadu postajala je sve jača. Za razliku od pojedinih Al Kaidinih vojnika, on nije mogao da ukaže na određeni događaj koji ga je okrenuo protiv ćafira i odveo na put pravednika. Jasno, i njega su ulične siledžije nazivale turbandžijom, kao i svakog drugog s kožom boje čaja. Ipak, nikad ga nisu ozbiljnije ugrozili, čak ni pljunuli. Ne, jednostavno mu se smučila iskvarenost s kojom se susretao na svakom koraku, drogiranje i homoseksualnost, jurnjava za uživanjem bez obzira na cenu. A ćafiri ne samo da su ustrajavali u svojoj poganštini nego su hteli da je nametnu celom svetu, krijući se pod maskom smernih pobornika širenja slobode.

I pored toga, Hadrijev verski žar imao je granice. Razume se da je verovao u Alaha i u Muhameda kao poslednjeg i najvećeg proroka. Molio se pet puta dnevno. Nikad nije uprljao telo alkoholom ili drogom. Nadao se da će posle smrti videti raj. Ali kad bi njegovi drugovi stali da raspredaju priče o crnookim devicama s kojima će uživati u večnosti, Hadri bi se posramljeno okrenuo na drugu stranu. Raj nije zabavni park, a samo budale priželjkuju sopstvenu smrt. On svoju veru nije temeljio na obećanom blaženstvu. Džihad je obaveza, a ne igra. Na drugom svetu možda i jeste čekao raj, ali islam mora da pobedi sad i ovde. Kao i uvek, najbolji primer postavio je sam Muhamed, pomisli Hadri. On je bio zapovednik, a ne samo prorok. Njegove vojske pregazile su Arabiju. I mada je bio mudar i pravedan vladar, njegova silovitost u borbi nije znala za granice. Cilj mu je bilo osvajanje, i mučeništvo je bilo sredstvo pomoću kog će ga ostvariti, a ne samostalan cilj.

Hadri je dobro iskorišćavao fanatike u određene svrhe. Ko god je voljan da umre može da postane opasan ratnik. Ali nije imao previše poverenja u njih. Nerazboriti su, a za pobeđu u ovom ratu potrebni su razboriti ljudi, poput njega. Amerika, Britanija i ostatak zapadnog sveta možda i jesu truli, ali su i dalje žestoki neprijatelji, a niko nije žešći od Sjedinjenih Država. Na hiljade američkih agenata sanja o tome da njega i njegove ljude pošalje u Gvantanamo ili na gubilište. Imaju oružje koje prevazilazi najluđu maštu. Stoga ne sme da napravi ni najsitniju grešku. Jer on i Al Kaida govore u ime milijarde muslimana. U ime svakog Iračanina kog je ubio američki vojnik, svakog Palestinca raznesenog izraelskim projektilom. Govorimo u ime islama, pomisli. A 11. septembra govorili smo jasno i glasno. Taj napad je bio stvarno genijalan. Iskoristiti neprijateljsko oružje za uništenje njegovih najvećih zgrada. Nije ga uznemiravala činjenica da su mete civilne poslovne zgrade, a projektili putnički avioni. Al Kaida može da uspe u svojoj nameri samo ukoliko rat prenese na američko tlo. Muslimanske

vojske jednog dana će svuda ratovati s krstašima kao što to sada čine u Iraku. U međuvremenu, Al Kaida će se boriti s oružjem koje joj se nađe pri ruci, a ako se ispostavi da to treba da budu avioni, poput ovoga, tim bolje.

Kad je reč o 11. septembru, Hadri je žalio samo zbog jednog. On se zalagao za napad na Kapitol i Belu kuću, a ne na Pentagon, ali šejk je bio nepokolebljiv u nameri da izvrši direktan udar na američku vojsku. Nažalost, Pentagon je bio preveliki da bi ga čak i avion ozbiljnije oštetio. Razaranje Kapitola odnelo bi živote više stotina kongresmena i senatora. Američka uprava potonula bi u haos.

Svejedno, ti napadi su predstavljali strateški trijumf. Dovedi su do toga da Amerika pošalje svoje krstaše u dve muslimanske države. Ceo svet je posmatrao bitku između dar el-islama i dar el-harba, oblasti mira i oblasti rata. Međutim, 11. septembar je čileo iz svetskog pamćenja. Al Kaida je ćafire morala da podseti na svoju moć. Želeo bi da ovu zadriglu bogatu zemlju zvizne desetak puta u lice, pa da joj krv pokulja iz očiju, usta, nosa. A onda bi je tresnuo još stotinak puta i ne bi prestajao sve dok ne povuče svoje vojske i počne da preklinje za mir. Tad bi im se smilovao taman onoliko koliko su se oni smilovali Japancima koje su u Hirošimi pretvorili u paru ili Vijetnamcima koje su spržili napalmom po džunglama. Ni više ni manje.

Moramo pobediti, pomisli Hadri. I pobeđićemo. Zato što je Alah na našoj strani. Otpi poslednji gutljaj kafe. Osećao se okrepljeno, osnaženo. Kad god bi mislio o napadu na Ameriku, uzbudio bi se.

* * *

Eklijeva je prečešljavala za svojim stolom Velsov dosije, u potrazi za nečim novim, iako je znala da ga tu neće naći. Pravila je kružne pokrete glavom, pokušavajući da umanjí napetost što se gomilala još od jučerašnjeg poziva Heder Mari. Taj poziv uzdrmao je celu CIA ili, preciznije rečeno, onu šaćicu zvaničnika kojoj je ime Džon Vels nešto značilo. Vini Dato, šef Odseka za operacije, smesta je poslao nekolicinu bezbednjaka da ispituju Heder i Kenija, ali nijedno od njih nije imalo bogzna šta da ispriča.

Eklijeva ponovo uze izveštaj o poligrafskom testu i psihijatrijskom pregledu kojima je Vels bio podvrgnut prilikom stupanja u Agenciju, pre deset godina. Rekao je da je pušio travu, ali nije uzimao ništa teže. Povremeno pije. Nikad nije bolovao od polno prenosive bolesti. Nikad nije imao polni odnos s muškarcem, mada je jednom prilikom, na koledžu, učestvovao u trojci. Uprkos zapitkivanju ispitivača, odbio je da se određenije izjasni o tome. Pametno, pomisli Eklijeva. Takve stvari brzo se raščuju po Lenglju, bez obzira na ugovor o poverljivosti.

I dalje poligraf: ne računajući marihuanu i dve kazne za prekoračenje brzine, Vels nikad nije prekršio zakon. Smatra da je pravo na različito mišljenje jedno od suštinskih američkih prava. Pre bi napustio službu nego izvršio naređenje za koje veruje

da je nemoralno. Nikad nije posetio psihijatra. Retko ga muče košmari. Veruje u boga, ali ne bi se nazvao hrišćaninom. Dok je igrao fudbal za Dartmut, slomio je nogu kvoterbeku Jejla. Nije osećao krivicu. Udarac je bio izveden po pravilima, a nasilje je sastavni deo igre. Bezmalo jedini sporan odgovor dao je pošto je upitan da li voli svoju ženu. Da, naravno, odgovorio je, ali poligraf se nije složio s njim.

Agencijin psihijatar je u svojoj proceni samo ukazao na očigledno. Vels veoma dobro podnosi izlaganje opasnostima. Sklon je samoispitivanju, ali nije preterano osećajan. Veoma samouveren. Ne poseduje pedofilska niti psihopatska stremljenja, mada deluje kao sposoban za ekstremno nasilje. Sve u svemu, savršen kandidat za Grupnu za specijalne operacije, paravojni ogranak Agencije zadužen za najtajnije operacije.

Ništa od toga nije predstavljalo novost za Ekslijevu. Pogleda njegovu fotografiju i priseti se kad ga je prvi put videla. To se zbilo po njenom povratku u Lengli nakon razočaravajućeg službovanja u Islamabadu. Nije uspela da vrbuje nikog bitnog; pakistanski obaveštajci nisu je shvatali ozbiljno, iako je dala sve od sebe. Da je htela da se kurva s generalima koji su je pipkali na prijemima u ambasadi, možda bi nešto i učinila, ali ona nije pristala na to.

Posle duge tri godine odlučila je da se vrati kući, uda se, rodi decu. Podnela je zahtev za premeštaj u upravu operativnog odseka i on joj je uslišen. Oduvek je bila prestroga prema sebi. Nije bila zadovoljna svojim učinkom u Islamabadu, ali šefovi su joj rekli da je zvezda u usponu; zavrbovala je više agenata u Pakistanu nego bilo ko pre nje.

Što samo pokazuje koliko je CIA okoštala od kraja Hladnog rata, pomisli Ekslijeva. Uprkos svoj tajanstvenosti i pustolovnosti koja se obično vezivala za njeno ime, Agencija je postala samo još jedan šraf u vašingtonskom birokratskom aparatu. Poput svih birokrata, njeni čelnici su smatrali da se pravi posao obavlja u kancelarijama, dok stvarno špijuniranje nije ništa više od besplodnog i dosadnog mrcvarenja. Sa zadovoljstvom su je vratili kući, gde su je uposlili na čitanju izveštaja terenskih agenata kojima je nekako promakla činjenica da im Pakistanci pred nosom razvijaju nuklearno naoružanje.

* * *

Onda je Šafer ubedio Odsek za operacije da Agencija treba da ubaci nekog među talibane. Odabrao je Velsa, a Ekslijeva je shvatila zašto u času kad ga je ugledala na putu za Farmu, Agencijin centar za obuku smešten u Kamp Periju, na virdžinijskom priobalju. Vels je bio crnomanjast, u sebi je imao nešto arapsko. Bio je visok i snažan, oko metar i devedeset sa devedeset pet kila, ali nije imao vojničko držanje. Posedovao nekakvo pospano, nezainteresovano samopouzdanje, koje se činilo nesalomivim. Iskreno rečeno – čak i sad, nakon cele decenije, sećanje joj natera rumenilo u obraze –

prvi utisak joj je bio da se ponaša kao čovek koji je veoma dobar u krevetu. I potpuno je svestan toga. Veoma neumesno zapažanje, jasno joj je. Štaviše, krajnje neumesno, pogotovo kad dolazi od profesionalca i srećno udate žene. Ali šta je tu je.

Što je bitnije, Vels je govorio arapski, učio paštunski i proučavao Kuran. Jedva je dočekao da otputuje u Kabul i Kandahar kako bi ispitao teren. Ekslijeva je trebalo da mu bude nadzornik, mada je, istini za volju, mogla da učini malo toga sem da se nada da će mu učinak biti u skladu s kvalifikacijama.

Vels je iščezao u Avganistanu i pojavio se tek nakon šest meseci, mesec dana kasnije no što je trebalo, bez i jednog jedinog agenta. Vrbovanje je nemoguće, rekao je. Talibani ne bi prihvatili tuđince. Ekslijeva je bila razočarana, ali ne i iznenađena. Vels im je potom govorio o Bin Ladenu. Agencija ga je držala pod nadzorom, kao finansijera terorista, ali Vels je uporno tvrdio da je on više od toga. Bin Laden je osnivao logore za obuku u Avganistanu i nameravao da povede džihad protiv Sjedinjenih Država i Saudijske Arabije, rekao im je. Međutim, nije bio upućen u pojedinosti. Nije video logore. Sve što je saznao svodilo se na rekla-kazala. Živo se sećala tog razgovora.

- Nas svi mrze - rekla je. - Po čemu se taj tip razlikuje od ostalih?

- Jednom sam ga video, u Kabulu - odgovorio je Vels. - Ima nešto u očima. Moramo da ga uzmemo zaozbiljno.

- Nešto u očima? - Šafer nije skrivao podrugljivost. - Pa ti nisi čak ni prišao tim logorima, sinko. Koliko ti je poznato, oni bi tamo mogli da roštiljaju i pevaju uz logorsku vatru.

Vels je zarežao kao da je udaren. Dosad nije ovako omanuo, pomislila je Ekslijeva. I njeno razumevanje imalo je granicu. Niko ne može uvek da bude u pravu, i što pre Vels nauči tu lekciju, to bolje po njega. Dobro došao u stvarnost. Vels je ustao i nagnuo se nad konferencijski sto za kojim je sedela kraj Šafera.

- Vraćam se. Ubaciću se.

- Nećeš uspeti.

- Samo mi dozvolite, i slobodno potpišite da se odričete odgovornosti.

- Dobro - rekao je Šafer. Ekslijeva je tek kasnije shvatila da je on sve vreme želeo da Vels to izjavi.

* * *

Vels je održao reč i ubacio se. Nikad nije rekao kako, a Ekslijeva ga nikad nije pitala, pošto bi odgovor bez sumnje sadržao kršenja agencijskih propisa i američkih zakona. Lengli nije znao šta da radi s Velsom; većina terenskih agenata doušnike je tražila po prijemima. Vels je jednostavno pokušavao da se dokaže Al Kaidi, a istovremeno je dojavljivao sve što je uspevao da dozna o njenom uređenju i namerama.

Nakon nekoliko meseci tišine, 1998. ih je izvestio da Al Kaida namerava da

napadne američka dobra – najverovatnije ambasadu – u istočnoj Africi. Međutim, nije mogao da kaže ništa određenije, pa ni Agencija nije mogla da zaključi na šta se upozorenje odnosi. Ne pridajući izveštaju veliki značaj, CIA ga je savesno prenela Stejt departmentu, a on ga je savesno pohranio u arhivu. Dve nedelje kasnije bombašisamoubice razneli su američke ambasade u Keniji i Tanzaniji. Poginulo je više od dvesta ljudi. Agencija je počela da uzima zaozbiljno i Bin Laden i Velsa.

Nešto malo uoči novog milenijuma Vels je pomogao u sprečavanju planiranog bombaškog napada na dva kairska hotela u novogodišnjoj noći. U to doba zavera je već bila zašla u završnu fazu; Agencija je verovala da bi uspela da nije bilo Velsa. Kad se poslednji put javio Ekslijevoj, rekao joj je da ide u Čečeniju. Dobrovoljno se prijavio za zadatak kako bi ih uverio u svoju iskrenost; po propasti egipatske zavere, jedan od Al Kaidinih glavešina otvoreno se upitao da li krivica leži na Velsu. Moram da im se dokazujem svakog dana, rekao je; nemaju potpuno poverenje u mene i nisam siguran da će ga ikad imati. Ekslijeva nije mogla ni da zamisli s kakvim se pritiscima suočavao.

Zatim je nastupila tišina. Velsova veza s Agencijom bila je isključivo jednosmerna; Ekslijeva ni na koji način nije mogla da dopre do njega. Ipak, posle milenijumske zavere Lengli ga je smatrao kecom u rukavu, poslednjim osiguranjem od propasti, u slučaju da sve drugo krene po zlu. Međutim, 11. septembra as se pretvorio u džokera. Bar su tako smatrali nekadašnji Velsovi obožavaoci, pogotovo pošto je nakon nejasne poruke u jesen 2001. nestao bez traga. Nije mogla da se otme utisku da se Vini Dato nada da Vels više nije među živima. Ako je mrtav, on je junak, agent koji je podneo najveću žrtvu. A ako je živ, onda je u najboljem slučaju bruka za Agenciju, a u najgorem izdajnik. Jasno, Dato je bio dovoljno pametan i nije ni pokušao da od Velsa načini žrtvenog jarca za sopstveni neuspeh u sprečavanju 11. septembra. No ako se Vels pojavi, Dato će tražiti njegovu krv.

I dok je ponovo pregledavala Velsov dosije, pitala se je li moguće da je Dato ipak u pravu. Nije mogla da shvati zašto se Vels vratio u Sjedinjene Države ne obavestivši Agenciju o tome. Ne obavestivši nju. Listala je izveštaj o poligrafskom ispitivanju.

P: Da li vam je bilo žao što ste mu slomili nogu?

O: Udarac je bio izveden po pravilima, a nasilje je sastavni deo igre.

P: Dakle, nije vam bilo žao.

O: Nimalo.

A šta ako su ga vrbovali za dvostrukog agenta? Ako je zaključio da je nasilje prema Sjedinjenim Državama sastavni deo igre? Ekslijeva zavrte glavom. Da je hteo da se krije, ne bi se javljao bivšoj ženi. Ipak, nadala se da će im se javiti. Uskoro. Pre no što nešto eksplodira.

* * *

Džoš Goldsmit nije hteo da bude nervozan, ali nije mogao da se obuzda. Već je četvrtak ujutro. Njegova bar micva će se održati za dva dana, a pre toga, u petak večer, mora još i da održi govor. Po, čini mu se, hiljaditi put pogleda fotokopirani odeljak Tore koji bi trebalo da pročita, kako bi se uverio da ga je zapamtio.

Trgnu ga kucanje na vratima. – Jesi li se spremio za školu, dušice?

On zlovoljno zavrte glavom. – Učim, mama.

– Propustićeš doručak.

– Gotov sam za koji minut. – Glas mu naprsnu. Bože, kako je jadan. Hoće li ikad izaći iz puberteta kao svi normalni klinici?

– Nazuj bar čarape...

– Dobro. Dobro. – Poput većine sledbenika reformističkog judaizma, ni Goldsmitovi nisu bili naročito religiozni. Ipak, Džoš je bio savestan učenik i vredno se spremao za svečani obred bar micve. No svejedno je bio nervozan, podjednako zbog ceremonije koja će se održati u subotu ujutro i zbog zabave nakon nje. Najveći deo klinaca iz škole nije pristao da dođe na nju. Džoš se trudio da se ne oseća isuviše tužno zbog toga. Njegovi pravi prijatelji će u svakom slučaju doći. Pogleda u poster Šona Grina – jevrejskog igrača na prvoj bazi, koji je nekad igrao za njegove voljene *Dodžerse*, pre no što je prešao u *Arizonu* – prilepljen iznad njegovog kreveta.

– Razmišljaj plavo – došapnu Džoš samome sebi. Bio je to moto *Dodžersa*, napisan ogromnim plavim slovima na brdu iznad parkinga njihovog stadiona. „Razmišljaj plavo, plavo, plavo.“ Razmišljaj plavo. Podiže pesnicu i potapša Šona Grina. Znao je svaki redak svog teksta. Sve će biti dobro.

* * *

Čelična burad blago su se presijavala pod svetlošću što je dopirala s tavanice kombija. Držeći maramicu na ustima kako se ne bi nagutao prašine, Hadri zakorači u tovarni prostor vozila. Podiže zarđali poklopac bureta pored zadnjih vrata i prstima prođe kroz prljavobebe granule što su zauzimale tri četvrtine bureta. U kombiju se nalazilo još dvanaest takvih buradi, sve u svemu, oko hiljadu i dvesta kilograma amonijum-nitrata. Hadri je već proverio prvu, još veću, bombu, skrivenu u kamionetu zavučenom u šupu u Tuleriju, osamdesetak kilometara severno.

Hadri se zadovoljno nasmeši. Niko ne bi ni pomislio da Aziza ili Fahra nazove oštromnim, ali sklapanje dobre ANFO₈ bombe i nije zahtevalo oštromnost. Dovoljni su bili istrajnost i ruke koje ne drhte. Njegovi ljudi posedovali su i jedno i drugo. Baš kao što su naučili u logorima, Aziz i Fahr su na burad povezali dinamit koji će izazvati početnu eksploziju, a bačve su posložili tako da dobiju kumulativni efekat, ne bi li snagu udara pojačali do krajnjih granica. Hadri još jednom proverio žice. Sve je bilo u najboljem redu. Ostalo im je još samo da dospu lož-ulje, promešaju i pritisnu dugme.

ANFO je božji dar za svakog bombaša, pomisli Hadri. Vlasti su mogle da zavrnu slavine iz kojih su doticale protivavionske rakete i mitraljezi. Međutim, sve dok zemljoradnici budu imali potrebu za đubrivom, a kamiondžije za vožnjom, sastojci za amonijum-nitrat/lož-ulje bombu biće dostupni na svakom ćošku. Što je najbolje od svega, ANFO je stabilno jedinjenje. Gotova smeša može da se preveze na mesto udaljeno stotinama kilometara bez prevelike opasnosti od slučajne detonacije. A to je veoma zgodno kad ti se mete nalaze u velikom gradu – Los Anđelesu, na primer. A ANFO je neverovatno delotvoran. Jedan kamion natovaren njime može da uništi poslovnu zgradu, što su Tim Makvej i Teri Nikols već dokazali u Oklahoma Sitiju. Sedamdesetih godina američka vojska ga je koristila čak i za simulacije nuklearnog oružja.

I pored svega, Hadri nije žalio što je odvojio vreme za proveru bombi, baš kao što mu ni prošle noći nije bilo teško da sam izvidi mete. Nakon nevolja na letu *Junajted erlajnza* rešio je da se lično postara za uspeh ovog poduhvata. Ti udari odigraće ključnu ulogu u odvrćanju pažnje s daleko razornijeg napada koji tek sledi.

Sve je pažljivo razradio. Kamionu i kombiju nije se moglo ući u trag, kupljeni su za gotovinu, pod lažnim imenima. Slično tome, Fahr i Aziz su svoje tajno skladište amonijum-nitrata punili polako, kupujući po pedeset kilograma đubriva, i trudili se da ne skreću pažnju na sebe. Do pre dve nedelje radili su kao taksisti i stanovali u suterenu u četvrti Rempart, opasnom kraju severno od centra Los Anđelesa. Stan su iznajmljivali na po mesec dana, uvek su plaćali gotovinom, uvek na vreme. To im je bio peti stan; Hadri je od njih zahtevao da se sele svake godine kako susedi ne bi postali druželjubivi, mada se ne bi moglo reći da je Rempart poznat po srdačnosti.

Fahr i Aziz trenutno su boravili na Bulevaru Sanset, u nekom vašljivom motelu gde nisu mnogo zakerali oko isprava. Stanovali su u odvojenim sobama i pretvarali se da ne poznaju jedan drugog. Svejedno, Hadri je s njima proveo samo nekoliko minuta, kako bi opasnost sveo na najmanju moguću meru. Posetiće ih još samo jednom pre noćasnijeg poduhvata. Kad bombe eksplodiraju, od njih neće ostati mnogo šta da se vidi.

* * *

– ... Dvanaest... trinaest... četrnaest!

Donti Benet podizao je metalnu šipku iznad grudi, ruke su mu se tresle od napora. – Još jednom. Ne pomaži mi – procedi, obraćajući se Džarvisu, koji je pazio na njega. Spusti šipku na prsa, pa je ponovo izbaci, stenjući od silne težine. Nije šala petnaest puta podići sto dvadeset pet kilograma.

– Još samo malo – reče Džarvis. Benet konačno ispruži ruke do kraja i pobedonosno zamumla pa gurnu šipku u metalno ležište uz glasan zveket.

– Jedan-dva-pet.

- Treneri će te preklinjati da potpišeš.

Benet je bio dvadesetogodišnjak i bivši igrač prve linije odbrane u timu srednje škole Krenšou. Međutim, nedostajali su mu jedan korak brzine i nekoliko centimetara visine da bi se uspeo do vrhunskog fudbala na koledžima. Još od mature, pre godinu dana, pokušavao je da nabaci masu, u nadi da će dobiti još petnaestak kilograma i mesto odbrambenog igrača. Ipak, znao je da mu Džarvis prodaje maglu. Bez obzira na proteinske napitke i svakodnevno vežbanje, i dalje je imao samo sto devet kilograma, desetak manje no što mu je trebalo. Bez steroida nije imao nikakvih izgleda za uspeh, a nije hteo da se bude ne bi li postao druga zamena obarača na Kalifornijskom univerzitetu.

Kako bi imao čime da plaća račune dok smišlja naredni potez, Benet se zaposlio kao izbacivač u klubu *Paradajz* u Holivudu. Možda jeste bio prenizak za prvu fudbalsku ligu, ali običnim smrtnicima delovao je prilično zastrašujuće. A krasila ga je i hladnokrvnost, osobina poželjna u tom poslu. Voleo je svoj posao. Plata je bila dobra – sto pedeset dolara u gotovini za noć, a nafatirani pijani belčići znali su tu i tamo da mu ćušnu i pokoju dvadeseticu ne bi li upali preko reda – i uživao je da posmatra ljude kako pokušavaju da uđu ili kako shvataju da to ne mogu. Neki bi ostali smireni, neki bi se uzjogunili. I sve to ne bi li dobili priliku da plate dvadeset pet dolara za slušanje muzike toliko glasne da se nije mogla slušati. Ljudi stvarno znaju da budu blesavi.

Ipak, Benet nije želeo da dovek ostane izbacivač. Razmišljao je o odlasku u vojsku, koja bi mu pružila priliku da ode na koledž i bez fudbalske stipendije. Sem toga, pomalo mu je nedostajala disciplina koju su mu nametali dok je igrao fudbal. Trebao mu je neko da više na njega, da ga natera da pruži sve od sebe. Bio je svestan da rat nije dečja igra – dečku iz *Kuguarsa* u Iraku je raznesena noga – ali video je dovoljno rešetanja iz kola u pokretu da bi shvatio kako svako mora kad-tad da umre. Pa, može to da učini i u borbi.

* * *

I pre no što je otvorio vrata sobe 202, Hadri je začuo zvuke CNN-a s razdrndanog televizora. Aziz i Fahr sedeli su na ivici kreveta, svetlucanje ni metar udaljenog televizora odražavalo im se u očima. Izgledaju kao zombiji, pomisli Hadri. Živi mrtvac. Pošto je zatvorio vrata, Fahr skoči na noge. Oči mu se trznuše ka Hadriju, pa vratiše na televizor, da bi se konačno smirile na Kuranu otvorenom na stolu u ćošku. Pod pazusima su mu se videle mrlje od znoja na plavoj košulji. Strah nije iznenadio Hadrija. Gledati smrti u oči nije baš najprijatnije, čak ni kad umireš za pravednu stvar i odlaziš u raj. Sad, pošto su uzeli vozila i pobacali odeću, Fahru i Azizu nije ostalo ništa drugo do da razmišljaju o sopstvenoj smrtnosti.

Hadri se okrenu prema Fahru i zagrlji ga, hitro i snažno.

- Fahr.

- Abu Mustafa. - Njih dvojica nisu znali njegovo ime, niti će ga ikad doznati.
Aziz ustade i Hadri zagrlili i njega.

- Braćo - reče Hadri na engleskom i mahnu im da sednu. - Braćo - ponovi. - Sam šejk željno iščekuje ovu noć. - Pokaza na televizor. - Noćas će nevernici dobiti vesti. Noćas će se uveriti u našu moć.

Fahru je leva šaka nekontrolisano poigravala.

- Fahr...

- A šta ako omanemo, Abu Mustafa?

- Nećemo omanuti - reče Hadri. Narednih dvadeset minuta proveli su u razmatranju plana i svega što bi moglo da iskrсне: Šta ako jedan kamion zakasni, ako ga zaustavi policija, ako bomba ne eksplodira? Hadri se usredsredio na pojedinosti ne bi li ostavio utisak da je sam napad neizbežan. Kad su pretresli sve mogućnosti, Hadri uze Kuran i otvori osamdeset sedmu suru, „Svevišnji“.

- Hajde da se molimo zajedno - reče.

- *Bismillahir-rahmanir-rahim...* - zapojaše. - U ime Alaha, Milostivog, Samilosnog...

Sva trojica su znali suru napamet. Kao i mnogi muslimanski dečaci, i oni su znali naizust značajne ajete iz Kurana još pre no što su naučili da čitaju. Usporili su kad su stigli do vrhunca molitve, do ajeta koje je Hadri hteo da im ureže u pamćenje.

*Postići će šta želi onaj koji se očisti
i spomene ime Gospodara svoga pa molitvu obavi!
Ali, vi više život na ovom svijetu volite,
a onaj svijet je bolji i vječan je.
Ovo, doista, ima u listovima davnašnjim,
listovima Ibrahimovim i Musaovim.*

Hadri se rukovao sa svojim ljudima. Vide da je strah iščezao iz Fahrovih očiju. - Onaj svet je bolji i dugovečniji - reče im. - Zavidim vam, braćo. Uskoro ćete biti u raju. Zato što Alah postoji, kao što kaže dvadeset druga sura.

- I što je on kadar da mrtve oživi, i što on sve može - Aziz dovrši ajet.

- *Nam* - reče Hadri. - A sad pošaljite ćafire - nevernike - u pakao.

* * *

Ova služba traje čitavu večnost, pomisli Džoš Goldsmit. Sedeo je na bini, uzdignutom podijumu na sredini sinagoge Bet el i trudio se da ne gleda u roditelje. Bio

je nervozan, mada za to nije imao razloga. Svi prisutni bili su mu rođaci ili prijatelji, ili redovni posetioци sinagoge. Na sebi je imao novo sivo odelo, belu košulju i crvenu kravatu sa sićušnim plavim zečevima, koju je sam izabrao. Pokušavao je da se bar malo smiri, kako ne bi bio baš previše nervozan. Pogleda na sat: 9.35. Uskoro će doći red na njega.

* * *

Put je potrajao tačno onoliko koliko je Fahr i očekivao, što nije ni čudo, pošto se u proteklih mesec dana bar desetak puta provezao tom putanjom. Beli dodž kombi kretao se niz Aveniju Volton ka jugu, prema Vilširu. Kroz raskrnicu je želeo da projuri što je moguće brže. Semafor pozelene i Fahr pritisnu kočnicu kako bi uvećao rastojanje od kola ispred njega. Sačeka dve-tri sekunde i nagazi gas. Kombi poskoči i jurnu.

* * *

- Pozivam Džoša Goldsmita, našeg bar micvu, da stupi za mikrofon i povede molitvu - reče rabin Nahman. Džoš ustade i oseti kako mu noge klecaju. Njegova sestra Beki posmatrala ga je iz prvog reda tobože čačkajući nos. Majka je munu laktom u rebra. On joj se nasmeši i oseti da mu grčevi u želucu popuštaju. Sve su ovo samo prijatelji i rođaci. Razmišljaj plavo.

* * *

Fahr usmeri kombi prema stepenicama na severoistočnom uglu sinagoge, okrenutom ka raskrsnici. Sredovečni čuvar jedva stiže da se uspravi pre no što ga kombi pokosi i, smrskavši kapiju, ulete u predvorje ispred sale za molitve. Fahr skrenu prema njenim vratima. Znao je da neće moći da upadne u samo svetilište, ali to i nije bilo važno.

Ne boj se, reče samom sebi, budi brz, pa uskliknu: - *Alahu ekber*.

Detonator, plastičnu kutiju iz koje se pružala debela crna žica, pre polaska pilepio je trakom za suvozačko sedište kako mu ne bi odleteo dok se bude truckao po stepenicama. Strgnu je sa sedišta, kratko pogleda i pritisnu dugme na njenom središtu.

* * *

Džoš je gotovo stigao do mikrofona kad se spolja začu glasna lomljava. Ljudi se okrenuše, a trojica i ustadoše da provere šta se dešava.

* * *

Dugme škljocnu. Elektricitet pokulja žicom do detonatorskih kapisli prikopčanih na dinamit u tovarnom delu kombija. Dinamit grunu, a odmah za njim i ANFO.

* * *

U sinagogi nastupi smak sveta.

Eksplorzija nimalo nije nalikovala holivudskim prikazima automobila-bombi, zadimljenim vatrenim loptama koje raznose prozore ali školjku kola ostavljaju netaknutu. Takve eksplozije izvode se pomoću eksploziva s niskom brzinom, poput crnog baruta, koji sagoreva malim, bleštavim udarima. Eksplozivi s velikom brzinom, među koje spada i dinamit, ne gore; oni detoniraju, trenutno prelaze iz čvrstog u gasovito stanje stvarajući ogromnu vrelinu.

Fahr i kombi iščezli su s lica zemlje u deliću sekunde, pošto su gasovi proizvedeni eksplozijom krenuli da se šire, stvarajući strahoviti udarni talas koji je potiskivao vazduh brzinom od tri kilometra u sekundi. U stvarnosti, bomba je unutar sinagoge proizvela supertornado, s vetrovima pedeset puta snažnijim od svega viđenog u prirodi.

Udarni talas i krhotine koje je stvorio razneli su dvorišni cigleni zid sinagoge i raskomadali svakog ko se nalazio u zadnjem delu sale za molitve. Ostali su izgoreli u usijanoj vatrenoj lopti, temperature nekoliko hiljada stepeni. Niko nije mogao da se sakrije, pobegne ili zalegne. Preživljavanje je zavisilo od sreće i udaljenosti; Džošovi roditelji u prvom redu imali su bolje izgleda od rođaka, šest redova iza. Za njegovog ujaka Ronija, kraj zida, nije bilo ni najmanje nade.

A onda je udarni talas promenio smer kako bi popunio vakuum stvoren na mestu gde se nekad nalazio kombi. Eksplozija je podigla tavanicu s nosećih zidova, a povratni talas ju je gurnuo natrag. Zidovi, oslabljeni i poljuljani, više nisu mogli da izdrže njenu težinu. Tavanica je stala da se obrušava, od zadnjeg prema prednjem delu sinagoge, zasipajući preživele tonama betona, drveta i čelika.

Džošu Goldsmitu rušenje tavanice predstavljalo je olakšanje.

On je imao tu nesreću da ga je udar zatekao na nogama, tako da je primio daleko više krhotina no što mu je sledovalo. Parčići metala kombija lice su mu pretvorili u krvavu kašu. Veći komad mu se zabio u trbuh i prerezao jetru gotovo napola. Celo telo mu je bilo u brazgotinama. Srećom, njegove samrtničke muke potrajale su samo

nekoliko sekundi, pošto mu je betonska ploča s tavanice zdrobila lobanju.

* * *

Taj petak uveče na Bulevaru Holivud ni po čemu se nije razlikovao od bilo kog drugog. Kabrioleti i modifikovani kamioneti polako su krstarili uz tutnjavu basova. Vreme je bilo neobično toplo za april; devojke u mini-suknjama očijukale su s momcima u majicama na bretele. Crveni lamborghini dijablo i kadilak eskalejd s bleštavim naplacima od šezdeset jednog centimetra nadmetali su se u privlačenju pogleda. Turisti su fotografisali Graumanov kineski teatar. Na uglu Bulevara Holivud i Avenije Ajvar desetine klinaca stajale su u redu kako bi ušli u *Ajvar*, klub i restoran u koji su hrlile čitave gomile sveta iz San Fernando Velija. S druge strane bulevara policajci su postavili barikade kako bi sprečili stotine obožavalaca da nahrupe na premijeru *Broja*, banalnog horor filma o poludelom računovođi, što se održavala u *Sinespejsu*, bioskopu smeštenom u istoj zgradi gde i *Ajvar*.

Hadri je sedeo u nisanu altimi, parkiranom dve ulice istočno, i posmatrao kako Azizov kamion polako odmiče Bulevarom Holivud prema zapadu. Aziz je kasnio koji minut, ali Hadri nije očekivao da će zapasti u nevolje. Policija i vatrogasci tek pristižu u sinagogu. Proći će koji minut pre nego što shvate da se nalaze na mestu zločina i prvo što će učiniti biće zatvaranje ostalih sinagoga u gradu, a ne traganje za bombom po Holivudu. Ipak, Hadri bi voleo da Aziz malo požuri.

Hadri se parkirao van dometa bombe ali dovoljno blizu da oseti njen udar. Znao je da je već trebalo da bude daleko od Los Anđelesa, ali nije mogao da se uzdrži. Hteo je svojim očima da pogleda svojih ruku delo. Jasno, već je isplanirao kuda će pobeći – na istok, u Finiks, glavni grad Arizone. Tu će provesti koji dan – nema potrebe za žurbom – a onda će ostaviti altimu na aerodromskom parkingu i odleteti za Sijudad Meksiko. Kola će ostati neprimećena nedeljama, a ionako ih niko ne može povezati s njim.

Hadri je posmatrao muškarce i žene u prolazu. Oni što se kreću ka istoku će živeti; oni što su se zaputili na zapad možda i neće. Njihova sudbina me se ne tiče, pomisli, nimalo više nego što je američke generale brinulo šta će biti sa stanovnicima gradova koje napadaju. Ovo je rat, a rat ponekad odnosi živote ljudi koji sebe na smatraju borcima. Ali oni nisu nevini, mada vole da zamišljaju da jesu; u Americi niko nije nevin.

Zabubnja prstima po volanu, željno iščekujući udar.

* * *

Prekrštenih ruku, Benet je stajao ispred kluba *Paradajz*, na pedesetak metara od

raskrsnice Holivuda i Ajvara. U *Paradajz* se ulazilo teže nego u *Ajvar*, pa su i redovi bili kraći, ali nimalo lakši za nadziranje. Te noći se rano zagužvalo.

- *Put!*⁹

- Šupčino!

Negde na početku reda dvojica tipova od dvadeset i kusur godina, belac i latinos, unesoše se jedan drugome u lice. Benet istupi. - Lakše malo - reče. Njih dvojica stadoše da mu se žale u isti mah.

- Ovaj *màricon*¹⁰ me je gurnuo! - reče latinos.

- Odmeravao mi je devojkju.

- Onu debelu kravetinu?

Belac bez upozorenja krenu napred i divljački zamahnu, ali Benet mu ščepa ruku pre no što je stigla da se spusti na svoju metu. Ovakva sranja obično počinju da se dešavaju dosta kasnije. Benet začu udaljeno zavijanje sirena negde na zapadu. I to dosta sirena.

Beli klinac pokuša da istrigne ruku iz Benetovog stiska.

- Kako se zoveš? - upita Benet.

- Mič.

- Miče, ti ideš u onom pravcu - reče Benet i pokaza ka zapadu. Okrenu se latinosu. - A ti si?

- Riki.

- Riki, ti ćeš tamo. - Klimnu prema istoku.

- Čoveče...

Benet zavrte glavom. - Šetnja!

Pogledaše u Benetove ogromne mišice i krenuše. Gledao je za njima sve dok mu pažnju ne odvrati urlanje sirena u poprečnoj ulici. Holivud je uvek bučan petkom uveče, ali ovo je stvarno previše.

* * *

Iz klima-uređaja micubiši kamioneta strujao je hladan vazduh, ali Aziz nije prestajao da se znoji. Kabinu je ispunjavao kiselkasti zadah straha, nadjačavši miris ružine vodice kojom se natrijao dok se spremao za putovanje u raj. Petnaest je do deset, pet minuta posle dogovorenog vremena, a on još nije stigao. I što je daleko gore, oseća da ga rešenost napušta. Bio je samouveren u motelskoj sobi, ali što se više bližio trenutak istine, to je teže obuzdavao užasnutost. Hoće li boleti kad pritisne dugme? A šta ako ne dospe u raj? Ali dospeće, naravno. Tako kaže Kuran. Tako kaže Abu Mustafa. Postaće *šehid*, mučenik, okružen najlepšim devicama, piće najbistriju vodu, jesti najslađe urme.

„Alah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za dženet koji će im dati“, kaže deveta sura. „Oni će se na Alahovu putu boriti, pa ubijati i ginuti.“

Stoga zna da će otići u raj.

Ali šta ako ne ode?

Na semaforu se upalilo zeleno, ali se niko nije micao. Aziz zaleže na sirenu i kola pred njim konačno zamileše. Pređe pogledom po ulici. Ovi ljudi beslovesno tumaraju unaokolo dok njihovi vojnici siluju zarobljenike u Iraku. Crpu naftu po celom svetu i žive kao kraljevi dok muslimanska deca crkavaju od gladi. Nemaju nimalo poštovanja čak ni prema sopstvenim telima. Veruju u lažnog boga. Svinje u kaljuzi. Sve što čine je *haram*, nedozvoljeno. Aziza preplavi gnev. Nema razloga za strah. Zaslužili su smrt. To je Alahova volja.

Ponovo se upali zeleno i Aziz polako izbi na raskrsnicu Holivuda i Ajvara. Trotoari su bili krcati ljudima. Ovo je pravo mesto. Aziz zakoči. Uze detonator i stade da ga prevrće po rukama.

Ne mogu, pomisli. Alahu, oprosti mi, stvarno ne mogu.

* * *

U kamionu, vreme je gotovo stalo. Aziz je znao da mora da donese odluku. Ljudi su ga gledali a uskoro će doći i neki policajac da mu kaže da se pokrene. Međutim, bio je oduzet. Lagano pređe palcem preko detonatora; blago, najblaže moguće, pritiskao je dugme, iskušavao otpor koji je pružalo prstu. Pogleda kroz vetrobran i sebi u bradu izmrmlja prvu suru.

- U ime Alaha, Milostivog, Samilosnog...

Sad, reče samom sebi. Sad il' nikad.

Pritisnu dugme.

* * *

Druga bomba pokazala se kao još razornija od prve. Eksplozija je stvorila krater dubok pet a širok deset metara i oblak dima, šuta i vatre visok stotinak metara. Pošto nije bilo zidova koji bi ga zaustavili, udarni talas je pobio svakog ko se našao u poluprečniku od dvadeset pet metara. Ljudi u neposrednoj blizini kamiona bili su sprženi i raskomadani; malo udaljenija tela ostala su u prepoznatljivom ljudskom obliku, mada su mnogima nedostajale ruke i noge. Na nekolicini mrtvih nisu se videle neke značajne povrede; udarni talas tela im je ostavio netaknuta, ali im je zato mozgovu pretvorio u pihitije.

U eksploziji su delimično porušene četiri zgrade, među kojima i kamionu najbliža građevina u kojoj su se nalazili *Ajvar* i *Sinespejs*. U *Ajvaru* je buknuo požar i, pošto je samo jedan izlaz za slučaj opasnosti ostao čitav, izbila je panika. Još osamdeset pet ljudi je smoždeno ili izgorelo.

* * *

Posle eksplozije ulica je samo na tren utonula u tišinu, u lažni mir što je delio vreme na pre i posle. A onda je zavladao metež: zavijanje automobilskih alarma, huk vatre, vrištanje. Mnogo, mnogo vrištanja, a ponajviše gotovo neljudskog, piskutavog ječanja bez kraja i početka.

Benet se našao na zemlji, ali nekako se osovi na noge i potrča prema kataklizmi, čak i ne primetivši da mu se krv sliva s lica. Nije znao ni kud da se dene ni šta da čini; zažali što nije išao na časove prve pomoći u Krenšouu.

Uspori; pod nogama mu zakrcka srča, a zatim se umalo ne saplete o nešto što mu se isprva učini torbom od džinsa. Tek na drugi pogled shvati da je torba u stvari noga, noga koja više nije povezana s telom. Pakao. Ovo je pakao na zemlji.

Koji metar dalje čovek je ležao zaglavljn pod crnom folksvagen džetom i tiho ječao. Riki, tip iz reda. Bože mili, pomisli Benet. Ja sam ga oterao ovamo.

Riki načini slabašan pokret rukom. – Sranje, pomoz mi.

Benet zari rame u džetu. Kola se ne pomeriše. Pokuša ponovo.

– Treba mi pomoć! – prodra se.

Vide da Riki počinje da se tresse.

– Ništa se ne boj – reče mu. Benetu se pridruži jedan krupan belac. Potegnuše zajedno i džeta polako stade da se diže. Treći čovek dograbi Rikija ispod mišica i povuče ga.

Riki zaurla od bola. Benet nikad nije čuo ništa užasnije. Džeta mu je zamaskirala bolove time što mu je zgnječila živce u butinama. Kad je oganj ponovo pokuljao kroz njih, Riki se suočio sa stvarnim razmerama svojih povreda.

– Riki, Riki – zamuca Benet. Vrisak pređe u šapat. Benet ga ščepa za ruku i stisnu. – Sad će doći hitna pomoć. Ti samo... – Rikijeva ruka omlitavi. Onesvestio se. Benet i druga dvojica se pogledaše i bez reči rešiše da napuste Rikija i pokušaju da pomognu nekom drugom. Pomognu? Benet se nikad nije osećao tako bespomoćno.

Tog časa Benet odluči da se sutra ujutro prijavi u vojsku. Ubiće gada koji je ovo učinio, ko god on bio. Ništa drugo nije mogao da uradi.

* * *

Hadri je u retrovizoru gledao kako kamion iščezava. Trenutak kasnije kola mu je potresao udar.

Odvezao se pazeći da ne prekorači brzinu. On i njegovi ljudi Americi su upravo zadali moćan udarac. *Radio KNX* već je izveštavao o razornoj eksploziji u vestvudskoj sinagogi. Ipak, ushićenje mu je splasnulo još pre no što se dokopao auto-puta. Čekalo ga je mnogo posla.

A pred njegovom narednom misijom ova noć će se posramiti.

* * *

Riki Gutijerez možda bi i preživeo da je na vreme stigao u bolnicu, međutim policija i vatrogasci Los Anđelesa nisu uspeli da se izbore s dvostrukim napadom. Oni su obučavani da se nose s jednom bombom, a ne s dve, kilometrima udaljene jedna od druge. Kad su Bulevar Holivud napokon preplavila kola hitne pomoći, i Riki i desetine drugih što su preživeli samu eksploziju već su bili mrtvi.

Nakon dve nedelje, pošto je u bolnici *Siders-Sinaj* preminula i poslednja žrtva, a prijave nestanaka prestale da pristižu, konačni zbir poginulih od eksplozija u Los Anđelesu zaustavio se na broju trista trideset šest: sto trideset dvoje u sinagogi i dvesta četvoro u Holivudu. Bio je to najgori napad od 11. septembra i niko se nije začudio kad je Al Kaida preuzela odgovornost.

* * *

Eklijeva se probudi na prvo zvono. Ionako nije bila potpuno utonula u san. Granica između jave i sna, koju je nekad s lakoćom prelazila, u poslednje vreme bila je utvrđena bodljikavom žicom i rasutom srčom. Dograbi telefon i začu Šaferov glas. – Dženifer, dolazi ovamo. – Iz tame su svetlucale brojke sata na radiju: jedan i petnaest. – U L. A. se dogodio bombaški napad.

Zavrtelo joj se u glavi.

– Mnogo je loše. Dve bombe. – Škljoc.

Na putu prema Lengliju uključi radio i začu kako gradonačelnik Los Anđelesa izjavljuje da će za sat vremena u području napada biti uveden policijski čas. – U zatvorenu oblast biće dozvoljen pristup samo policijskim, vatrogasnim i bolničkim vozilima. Svi ostali će biti uhapšeni. Zatvorena oblast prostire se od auto-puta Santa Monika na jugu...

Isključi radio i zagleda se u taman i tih auto-put, pokušavajući da shvati zašto bi neko pozeleo da raznese klince koji su izašli da se zabave u petak uveče. Međutim, to joj

nikako nije išlo u glavu. Na nivou golog razuma, sve joj je bilo jasno, naravno. Znala je sve o asimetričnom ratovanju, odnosu između terorista i neuspelih država, finansijskim i verskim motivima bombaša samoubica. Međutim, kad se podvuče crta, sve te reči postaju besmislene poput ograde u pustinji. Ništa ne može da opravda te bombe. Koliko god se trudila, te ubice nije mogla da vidi drugačije nego kao varvare, podljude.

Baš onako kako oni, sasvim je sigurna, vide Amerikance.

* * *

U Engliju niko nije morao da izgovori ono što je svima bilo jasno: obaveštajne i kriminalističke službe SAD užasno su omanule. Ponovo. Na stotine Amerikanaca je poginulo, a tragova gotovo i da nema. Bombaši će ostati nemi; tela su im do te mere uništena da FBI nikad neće pronaći količinu tkiva dovoljnu za uzimanje uzoraka DNK. U svakom slučaju, trenutno nemaju nijednog putokaza.

Međutim, osumnjičenog su imali, što je shvatila čim je stigla u svoju kancelariju i u njoj zatekla Datovog pomoćnika, koji je odmah zatražio da mu preda Velsov dosije iz njenog sefa. – Za Vinija – reče joj. Ona ne prozbori ništa, već samo otključa sef i predade mu papire.

Pregledala je prve izveštaje o ključnim činjenicama kad se pojavi Šafer. – Šta misliš?

Nije morala da ga pita šta je time mislio da kaže. – To nije bio on.

– Da te čujem.

– Kao prvo, skoro je bio u Montani. Takve stvari se ne završavaju za dan.

– Drugo?

– Kao drugo, ako je to bio on, zašto bi se izlagao opasnosti da sve upropasti posetom bivšoj ženi?

– Treće?

– Treće, čak i da je promenio stranu, nikad ne bi udario na civile.

– On je nasilan tip.

– Nije kad su u pitanju civili. Ne bi išao tako daleko.

– Četvrto?

– Nema četvrtog.

Šafer podiže ruku i gotovo sastavi palac i kažiprst. – Datu ovoliko nedostaje da pošalje cirkularno obaveštenje o njemu. Obaveštenje policiji i FBI-ju.

– Na osnovu čega?

– Na osnovu toga što mu se tresu gaće od straha da je njegov čovek upravo pobio trista ljudi pa sad želi da se postavi na čelo hajke. Ako se ispostavi da je to Velsovo delo,

najbolje što mu se može dogoditi jeste otkaz. A nas dvoje bismo mogli da završimo u zatvoru. Ako sve bude po zakonu.

- *On to nije učinio.* - I sama se iznenadi ubeđenošću što je izbijala iz njenog glasa.

- Hajde da popričamo s Vinijem.

Čim je ustala, zazvoni joj telefon.

- Da?

- Dženifer Eksli? - začu se muški glas. Odmah ga je prepoznala.

- Gde si?

- Ovde, u Vašingtonu.

Nije mogla da se suzdrži. - Džone, hvala bogu.

- Mislim da bi trebalo da dođem do vas.

- Da - reče ona. - Trebalo bi, Džone.

- Bila je to greška - ponovi Vels. - Pogrešio sam.

Ekslijeva, Šafer i Dato sedeli su sa suprotne strane konferencijskog stola u skućenoj prostoriji bez prozora koja nije baš mnogo lićila na kancelariju. Kao prvo, nigde nije bilo satova. Tome treba pridodati i kamere u svim ćoškovima, namerno postavljene tako da se vide, kao i zvućnu izolaciju na zidovima. Zvanićno je slućila za sprećavanje prislućkivanja razgovora u prostoriji. Međutim, Vels je dobro znao da je prava namena kamera i izolacije prenošenje poruke: ovo je opasna prostorija, a ti si u opasnoj nevolji. Kraj suprotnog zida sedeo je ćovek u odelu. Nije se predstavio, ali Vels je pretpostavljao da je u pitanju pravnik. Nije morao da nagađa ko je bezvrti bezbednjak u civilu što je stajao kraj vrata s rukom oslonjenom na glok na kuku.

Niko se nije ni pretvarao da je prijateljski nastrojen. Straćari na ulazu pretresli su ga od glave do pete pre no što su ga pustili unutra. Kasnije su ga pretraćili joć jednom i tek onda mu dopustili da se vidi s Ekslijevom i Šaferom, koji ga nisu pozdravili zagrljajem, već stiskom ruke, kao da se vratio iz Detroita s trodnevnog poslovnoć puta. Vels nije bio preterano iznenađen.

- Džone - rekao je Šafer - moraćemo da ti postavimo koje pitanje. - Kad se susreo s Ekslijevom, Vels joj je u oćima ugledao plamićak iz kog se išćitalo i nećto viće, ali on je brzo zgasnuo. Ako joj je bilo drago što ga vidi, dobro je to krila.

Po odlasku iz Hriććanske omladinske zajednice, u Misuli je kupio autobusku kartu za Vaćington. To mu je bila poslednja prilika da se osami pre no što svet ponovo poćne da se okreće. Nameravao je da pozove Agenciju ćim stigne. Od susreta sa Zavaćirijem u Pešavaru protekle su dve nedelje. Nakon svih tih godina provedenih na kraju sveta osećao je da ima prava na dve nedelje slobode.

U autobusu se osećao tromo i spokojno, kao da mu je krv zamenjena nećim hladnijim, kao da mu venama kola tećnost za balzamovanje. Listao je Kuran i sastavljao spisak svega što su mu godine odsustva odnele. Majku. Bivću ženu. Sina, mada se nadao da će bar njega jednog dana uspeti da povrti. Ipak, joć je imao priliku da zaćtiti svoju zemlju od ljudi koji su verovali da imaju Alahovu dozvolu da je uniće.

* * *

Bio je besan na samog sebe. Zemlja se okretala sve vreme, a on to nije primećivao. Tri sata poćto je autobus stigao na vaćingtonsku oronulu autobusku stanicu ćuo je izvećtaje iz Los Anđelesa. Odmah je shvatio da je trebalo da se javi ćim je stigao u Hongkong. Posle ovih bombi eksplodiraće i podoćrenje koje Agencija gaji prema njemu.

Obećao je sebi da će ostati smiren šta god mu rekli. Moraće da ih uveri u svoju iskrenost, inače mu nikad neće dati priliku da se iskupi. I tako im je u najkraćim crtama opisao godine provedene u Severozapadnoj provinciji i upoznao ih s dešavanjima iz protekle dve nedelje, od odlaska iz Islamabada: gde je odsedao, kako je putovao, pod kojim imenom se provukao kroz kontrole na Kenediju. Opisao im je sastanak sa Zavahirijem, Kadrijem i Farukom u Pešavaru i objasnio da su ga poslali u Ameriku bez određenog zadatka.

- Dakle, nisi bio zadužen za Los Anđeles - reče Dato.

- Ne.

- Jesi li išta znao o Los Anđelesu?

- Naravno da nisam.

Najsmirenije što je mogao, Vels se izvinio što je ušao u zemlju ne javivši se; što nije uspostavio vezu tokom boravka u Pakistanu; što nije ubio Bin Ladena. Svim silama se trudio da se opravda. Ipak, znao je da ne poseduje ono što su stvarno hteli da dobiju od njega: informacije o poslednjem ili narednom napadu.

* * *

S druge strane stola Ekslijeva oseti napetost u želucu. Dato nikad pre ovoga nije video Velsa pa nije mogao da zna koliko se tamo izmenio. Ali ona jeste. Nisu to bile samo bore na njegovom licu ili ožiljak na ruci. U očima mu se još videlo ono staro samopouzdanje, ali sad pomešano s nečim drugim, sa skromnošću koju nekad nije primećivala.

I priča mu je bila potpuno smisljena. Želeo je da poseti porodicu, da provede nekoliko dana u miru. Dato to možda nije mogao da shvati, ali ona jeste. To nije nikakav zločin. Dođe joj da ščepa Data za ruku i kaže mu: „Zar ti nije jasno da je na našoj strani?“ Ali nije to uradila. I da je htela da ostane bez to malo uticaja koji poseduje, ne bi se lako dosetila kako da to brže postigne. Dato je očigledno smatrao da je Vels bezvredan, čak i ako se ispostavi da je i dalje odan Agenciji. Nije sprečio ni 11. septembar ni Los Anđeles, stoga nek se nosi.

Reći Datu da u Velsovim očima vidi istinu značilo bi zaraditi premeštaj u Otavu, na posao iz snova - praćenje rada kanadskog parlamenta. Stoga je držala jezik za zubima i slušala Data kako bljuje vatru. A onda se otvoriše vrata, u prostoriju zakorači Datov pomoćnik i nešto mu prošapta na uvo. - Odmah se vraćam - reče Dato i izađe.

* * *

Kad se za Datom zatvoriše vrata, Vels pogleda u Ekslijevu i Šafera. Želeo je da

zna da li ga i oni mrze koliko i Dato. Ipak, nije nameravao da ih to pita u tom času, dok se okreću trake i pravnik škraba po svesci. Nije hteo da ih dovodi u nezgodan položaj. Sem toga, postoji mogućnost da mu se ne bi svideo odgovor.

Ekслиjeva se nagnu prema njemu. – Džone – izgovori.

Ne reče više ništa. Nije ni morala. Velsu pade kamen sa srca.

* * *

Dato upade u prostoriju noseći providnu plastičnu zapečaćenu kesu za dokaze. Tresnu je o sto. – Šta je, dođavola, ovo?

Velsov Kuran.

Dakle, pretresli su mu sobu. Naravno, dao im je ime hotela u kom se smestio te noći. – Jeste li pribavili nalog ili ste jednostavno provalili vrata? – hladnokrvno reče Vels.

Dato pokaza na knjigu.

– Ja sam musliman – reče Vels. – To je moj Kuran.

Šafer zaroni lice u šake.

– Ti si musliman? – zgranu se Dato. – Otkad to?

– Džone – umeša se Ekслиjeva. – U tvom dosijeu stoji da si studirao religiju...

– Zaveži, Dženifer – odbrusi Dato ne skidajući pogled s Velsa. – Preobratio si se?

Kad?

Vels počuta časak-dva kako bi joj pružio priliku da nešto kaže u svoju odbranu, ali ona ne progovori.

– To se nije desilo u određenom trenutku.

– Priznaješ da si musliman?

– Da – tiho odgovori Vels. Nije nameravao da dopusti da ga ovaj buzdovan izbací iz takta. – Da, kriv sam što sam musliman.

– Kretenčino.

– Možeš da me pljuješ koliko god hoćeš. – Glas mu je i dalje bio stalozen.

– Činiću šta mi se prohte.

– O'ladi malo, Vini – reče Šafer.

Dato pogleda u Šafera, ali ništa ne reče. Vels se upita da li to njih dvojica izvode nekakvu predstavu, igraju staru policijsku igru, dobar pajkan i loš pajkan.

– Ispričaj nam kako se to desilo – reče Šafer.

– Već znate za moju babu – započe Vels. – Pretvarao sam se da verujem kako bih se uvukao u logore. Međutim, što sam više proučavao islam to me je više privlačio.

- Pa si se preobratio?

Iscrpljenost i praznina, praznina istovetna onoj što ga je pokosila dok je klečao pred majčinim grobom, preplaviše Velsa. Ali za ovim stolom neće pokazati slabost. Njegova vera možda i jeste bila poljuljana, ali to sigurno neće reći Dato. - Preobratio. Prihvatio. Ne znam kako bih to nazvao. Islam je sveobuhvatniji od hrišćanstva, on nije samo vera već i način života.

- Ma da, pogotovo ako ti u način života ne spadaju demokratija i sloboda - reče Dato.

- Turska je demokratija - odvrati Vels.

- Ali neće biti ako tvoji momci isteraju svoje.

- Mrzim ih koliko i ti - reče Vels. - Oni su izvitoperili Kuran. Pazi, ni hrišćanstvo nije savršeno. Pobjite ih sve pa nek ih Bog razvrstava. Znaš li odakle potiču re reči?

- Prosvetli me, o premudri.

- Pre osamsto godina katolička vojska napadala je francuski grad koji je držala otcepljena hrišćanska sekta, katari. Grad se zvao Bezje. Međutim, postojao je problem. U Bezjeu su se sem katara nalazili i katolici. I vojnici su pitali tamo nekog opata koji im je zapovedao: „Šta da radimo kad upadnemo unutra? Kako ćemo razlikovati katolike od katara?“ I znaš šta im je opat rekao?

- Nastavi, molim te. - Datovo lice počelo je da obliva rumenilo.

- Kazao im je: „Sve ih pobijte. Gospod će prepoznati svoje.“

Dato ustade, nagnu se preko stola i unese se Velsu u lice.

- Začepi - tiho je rekao. - Došao si ovde s nekim pričicama, jebenim parabolama, šta god da su, dok tvoji pajtosi raznose Los Anđeles? Ako budem hteo da mi držiš predavanja iz istorije, to ću i zatražiti. Šta hoćeš, da nas preobradiš? Možda si i gluplji nego što sam mislio.

Ovog puta ne glumi da je besan, pomisli Vels. Upita se da li je preterao.

- Vini... - reče Šafer.

- Elise, da sam na tvom mestu, držao bih jezik za zubima - reče Dato, ne skidajući pogled s Velsa.

- Većina muslimana ne želi da Bin Laden pobedi - reče Vels. - Podržavaju ga samo zato što se osećaju tako otuđenim od nas.

- Baš kao i ti.

Vels se upita da li ga Dato stvarno smatra izdajnikom. - Nisam to mislio.

- Hoćeš li da nam održiš još kakvu govoranciju, Džone?

Vels ništa ne reče.

- Dobro - reče Dato. - Pitam te poslednji put, znaš li išta o noćasnjim napadima?

- Ne znam - odgovori Vels. - Ipak, nešto se sprema. Možda se neće zbiti odmah, ali sprema se.

- Sjajan trag, nema šta - reče Dato.

- Svima bi nam dobro došlo malo sna - izgovori Šafer. - Spremili smo ti sobu, Džone.

Vels klimnu. Odlazak na spavanje mu se činio kao veoma dobra zamisao.

- Po podne bismo hteli da te priključimo na kutiju - reče Dato.

* * *

Velsu je trebao koji trenutak da se priseti šta to znači. Poligraf. Pogleda u islednike na suprotnoj strani stola. Dato nije skrivao šta oseća prema njemu. Šafer: izgužvana košulja, raščupana kosa. Iz sveopšteg nereda izdvajale su se samo njegove mirne oči što su gledale u Velsa kao u eksperiment koji je krenuo po zlu. I Ekslijeva. Dženi. Čelo joj se naboralo od brige. Te prelepe plave oči. Učinilo mu se da je u njima spazio iskru saosećanja. Ali možda je pogrešio.

A onda ona progovori, tiho. - Nemaš izbora, Džone. A nemamo ga ni mi. - Zatim učuta, očekujući da je Dato ponovo poklopi.

Vels je znao da je ona u pravu. Agencija je imala potrebu za poligrafom koliko radi toga da bi birokrate mogle da skinu odgovornost sa sebe toliko i zbog istinske uverenosti u moć kutije. CIA je bila sklona verovanju da izuvijane crne linije poligrafa sadrže istinu, najređi od svih dragulja. Ako ne pristane na poligrafsko ispitivanje, nikad neće povratiti njihovo poverenje. Mogli bi i da ga uhapsu. Mada nije bio siguran zašto. Možda zbog posedovanja lažnih dokumenata. Mogli bi i jednostavno da ga skrajnu u neki zapećak. Ali mu nikad više ne bi verovali.

Jasno, najverovatnije mu neće verovati ni ako prođe ispitivanje. Veoma dobro su znali da je Vels kadar da prevari poligraf. Sami su ga tome naučili.

- Sve ovo deluje kafkijanski, zar ne? - reče Vels.

- U stvari, pre bih rekao da je u pitanju *Kvaka 22* - odvrati Šafer.

Vels ne uspe da suspregne smeh.

- To nije smešno - reče Dato.

- Dženi je u pravu - kaza Vels. - Priključite me na kutiju.

Dato ustade kako bi krenuo pa podiže Velsov Kuran sa stola. - Želiš li da ti vratimo ovo, Džone?

- Je li to nekakva proba? - upita Vels. - Želim.

Dato prezrivo baci knjigu na sto. - Shvatam - reče. - Mnogo si vezan za nju.

* * *

Ekслиjeva je sama sedela za stolom; zaronila je glavu u šake i u mislima se vraćala na Data koji joj pokazuje gde joj je mesto. To nije bilo samo brecanje na nju i pljuvanje po Velsu. Dato je Velsu hteo da stavi do znanja da je on gazda. Izabrao je lošu strategiju – Velsa nije moguće zastrašiti – ali on je ipak odlučio da pokuša. Međutim, to je dokazao obrušavanjem na najslabiju kariku. Na nju. Muškarci su intuitivni gadovi. I niko se nije potrudio da stane u njenu odbranu, pa čak ni Vels, kome je pokušavala da pomogne. Jasno, kad upadneš u bazen s ajkulama, prvo spasavaš sopstvenu glavu. Ostali verovatno jedva da su приметili da se to zbililo, a i kako bi, posle silnog drvlja i kamenja koje je sručio na Velsa. Ipak, ona to nikako nije mogla da izbije iz glave.

Gde joj je nestalo samopouzdanje? Ma zna to ona dobro. Razvod, rad bez kraja i konca... i osećaj da time ništa nije postigla. Nije mogla a da ne oseća zavist prema Al Kaidinom samopouzdanju. Uvek u krivu, ali nikad u nedoumici.

* * *

Vels je dobio sobu s krevetom za dvoje i odvojenim kupatilom opremljenim čeličnom tuš-kabinom i klozetskom šoljom; imala je čak i uzan prozor što je gledao na Agencijino dvorište obraslo bujnim zelenilom. Da nije bilo kamera po ćoškovima, teško da bi i pomislio da je u pitanju ćelija. – Prvoklasno – reče Deksu, stražaru koji je prisustvovao isleđivanju.

– Samo radim ono što mi kažu.

– I ti i svi drugi.

– Odspravaj malo. Vratću se u podne. – Deks izađe. Vrata se zatvoriše uz električno škljocanje koje Velsu objavi da je zaključan.

Vels se nije pošteno naspavao još od Misule, stigao je samo nakratko da sklopi oči između silaska s autobusa i ispitivanja. Ipak, pre no što je legao, otvorio je Kuran i izgovorio prelepe ajete devedeset četvrte sure:

*U ime Alaha, Milostivog, Samilosnog
Zar grudi tvoje nismo prostranim učinili,
i breme tvoje s tebe skinuli,
koje je pleća tvoja tištilo,
i spomen na tebe visoko uzdigli!
Ta, zaista, s mukom je i last,
zaista, s mukom je i last!
A kad završiš, molitvi se predaj
i samo se Gospodaru svome obraćaj!*

Zaspao je čim mu je glava dodirnula jastuk.

* * *

Vels se sakri za stenu kad čovek u crnom plaštu i s bičem u ruci krenu prema njemu. Zviz! Bič polete prema njemu. Vazduh je smradan i zagušljiv. S tavanice vise slepi miševi. Izgubljen je u pećini; u daljini se nazire svetlucanje spoljašnjeg sveta. Međutim, čovek u crnom plaštu mu je zaprečio put. Ko je to? Hadri? Dato? Bin Laden? Bio bi bezbedan kad bi znao odgovor na to pitanje. Šćućuri se iza stene. Zviz! Pećina stade da se obrušava, zidovi da se odronjavaju. Kamenčina s tavanice tresnu kraj njega. Oči ga peku od dima. Čovek iščeznu i Vels pojuri ka izlazu; ali kako to učini, svetlost zgasnu, a tlo mu se pod nogama pretvori u glib. Vels se spotaknu i upade, potonu u kaljugu. I nos i usta mu se napuniše blatom, poče da se guši...

Otvori oči i vide da ga Šafer drmusa.

- Izvini - reče Šafer. - Mislio sam da treba da uđem. Izgledao si kao da te muče košmari.

- Nemam košmare - reče Vels. Ako ništa drugo, ovo je bilo lako protumačiti. Imao je osećaj da je uhvaćen u klopku. Kakvo iznenađenje.

- Većina ljudi bi ih imala da je proživela što i ti. A s druge strane, većina ljudi teško da bi preživela ono kroz šta si ti prošao.

- Ja ne pripadam toj većini.

- Postajemo osetljivi.

Velsu skoči pritisak.

- Hoćeš da kažeš da su me ostavili u životu zato što sam promenio stranu?

- To je bio kompliment, Džone, verovao ili ne.

- Kako da ne. Svako radi svoj posao - odvrati Vels. - Dato je hulja, a ti si mi pravi prijatelj.

- Dato nema pojma da sam ovde. I ne verujem da bi bio srećan kad bi saznao. Nas dvojica se ne slažemo baš u svemu.

- Stvarno? - reče Vels. - Kao na primer?

- Pa, ja mislim da je on prvoklasni kreten, a on sebe smatra tek za drugorazrednog.

Vels se nasmeja. - Samo me poštedi priče da će sve biti mnogo lakše ako sve lepo ispričam odmah.

- Da stvarno mislimo da si izdajnik, mnogo bismo gore postupali prema tebi. - Šafer uzmaknu za korak i pokaza na košulju i farmerke položene preko stolice. - To je tvoje. Doneli smo ih iz hotela.

- Elise - započe Vels pa se ugrize za jezik. Hteo je da ga pita za Ekslijevu, kakav je njen stav, ali o tome će popričati s njom.

- Da?

- Hvala - reče Vels.

Šafer pogleda na sat. - Za sat vremena ideš na poligraf.

- Jesam li ja zatvorenik, Elise?

- To će odlučiti pravnici. Recimo da si gost.

- Kao u *Hotelu Kalifornija*?

- Baš si mator, Džone. - Šafer otvori vrata.

- Nisu zaključana?

- Za mene nisu - reče Šafer i zatvori vrata za sobom.

* * *

Vels nije podvrgavan poligrafskom ispitivanju još od obuke u CIA i iznenadio se kad je video da na ispitivačevom stolu umesto kutije s papirom i iglama stoji tanki kompjuterski monitor. Ostatak prostorije ostao je nepromenjen: bledožuti zidovi, tapacirana stolica i ogledalo, naravno providno s druge strane, na suprotnom zidu.

- Sedite - reče ispitivač, tip razbijačke pojave star pedeset i koju godinu, s debelim podlakticama i prekim pogledom artiljerijskog narednika u marincima. On priveza Velsu oko mišice manžetnu za merenje krvnog pritiska, na grudi mu pričvrsti gumene cevčice i zakači elektrode na prste. - Zavrnite nogavicu.

Vels je na trenutak oklevao, ali onda ipak povuče farmerke. Ispitivač čučnu kraj njegove leve noge, povuče mu čarapu nadole i izvuče brijač iz džepa. - Ne mrdajte se. - Obrija parče Velsove kože i na to mesto prikači još jednu elektrodu pa se odmače kako bi pogledao u monitor.

- Kako se zovete? - obraćao mu se osornim tonom, kao da je Vels zatvorenik.

Vels je stišavao razdraženost zamišljajući sliku prevoja Lost trejl u planinama Montane.

- Lakše malo, ubico - reče. - Kako se ti zoveš?

- Možete da me zovete Volter. Kako se zovete?

- Volter i kako još?

- Kako se zovete?

Vels je znao da ovu bitku ne može da dobije. Može ili da strgne elektrode i išeta napolje - i vrati se na početak - ili da odgovara na Volterova pitanja. - Džon Vels.

- Gde ste rođeni.

- U Hamiltonu, u Montani.

- Kada?
- Šestog jula šezdeset devete.
- Braća i sestre?
- Nemam.

Volter je polako krčio sebi put kroz Velsov život: ime učiteljice iz prvog razreda, marka i model prvih kola. Ponekad bi brzo skakao s teme na temu, a ponekad bi usporavao, pijuckajući vodu iz flaše dok je smišljao, ili se pretvarao da smišlja, sledeće pitanje. Vazduh u sobi postajao je sve zagušljiviji i ustajaliji. Vels je verovao da su isključili klima-uređaj ne bi li ga naterali da se oseća što neugodnije. Međutim, nije gubio strpljenje, pošto je znao da Volter želi da ga razdraži, rastroji, kako bi prava pitanja doživeo skoro kao olakšanje. Konačno dođe red i na njih.

- Kad ste prvi put otišli u Avganistan?
- Devedeset šeste.
- Jeste li sigurni?
- Ne verujem da bih zaboravio tako nešto.
- Jeste li sigurni?
- Jesam.

- Nisam mislio na odlazak po Agencijinom nalogu.
 - Aha, mislio si na ono kad me je po završetku koledža pozvao Osama i rekao da ima posao za mene. Na taj odlazak? Mani me se, Voltere.

Volter ne reče ništa.

- Pre devedeset šeste nijednom nisam otišao u Avganistan – polako izgovori Vels. – U Avganistan sam odlazio isključivo po nalogu Centralne obaveštajne agencije.

- Kako ste tamo dospeli?

- Odleteo sam za Islamabad i pronašao prevoz preko granice. Uobičajenim putem.

- Koje pokriće ste koristili?

- NSP. – Neslužbeno pokriće, Agencijin izraz za način delovanja agenata bez neposredne povezanosti s vlastima SAD, za razliku od onih koji tobože rade za Stejt department ili neku drugu državnu agenciju. – Veoma neslužbeno. Bio sam klinac s rancem na leđima, sitni narkos.

- Jeste li bili nervozni?

Vels se nasmeja. – Bio sam previše glup da bih bio nervozan.

- Da li je neko iz Kabula znao da dolazite?

- Nismo li maločas završili s tim?

- Da li ste bili u vezi s Al Kaidom pre prvog odlaska?

- Nisam čak ni čuo za Osamu bin Ladenu pre toga.

Činilo se da je Volter zadovoljan odgovorom. Nastavio je s pitanjima o prvom putovanju za Kabul i Kandahar. Vels je odgovarao mahinalno dok su mu kroz glavu prolazile slike iz Avganistana. Primamljiv, snažan miris jaretine na ražnju, ječanje iscrpljenog konja, bičevanog do smrti zato što više nije mogao da vuče kola. Avganistanci, tako gostoljubivi i tako surovi.

Volter pucnu prstima i probudi ga iz sanjarenja. – Usredsredite se.

– Mogu li da dobijem malo vode? – Velsu nije bilo drago što mora nešto da traži, ali bio je mnogo žedan. Volter izvuče flašu iz torbe i Vels povuče iz nje. Prvi put oseti bliskost s njim. Obojica su bili profesionalci, obojica su samo radili svoj posao. Jasno, Volter je želeo da se tako oseća.

* * *

– Šta ste radili u Kabulu na tom prvom putovanju?

– Pokušavao sam da zavrbumem nekoga. Neuspešno.

– Šta je pošlo naopako?

– Odakle da počnem? Loše sam govorio paštunski. Po američkim zakonima, nisam smeo da vrbujem nikog umešanog u nečasne rabote. Sećaš li se tog pravila, Voltere? To je samo genije mogao da smisli. Bio sam usrani dvadesetsedmogodišnjak, a trebalo je da smotam tipove koji već hiljadu godina lažu jedni druge.

– Niste uspeli da zavrbumete ni jednog jedinog agenta.

– Nisam čak ni pokušao. Da sam to učinio, razotkrio bih se i izgubio glavu.

Volter priđe Velsu.

– Kad su vam rekli za 11. septembar?

Naglo menjanje teme usred niza lagodnih pitanja bio je stari ali delotvoran trik. Velsu se ubrza puls. – Za to sam saznao tek kasnije, kao i svi drugi.

– Zašto niste obavestili Agenciju na vreme?

Ispitivač se pretvara da je prečuo poricanje; još jedan stari trik.

– Već sam vam rekao da ništa nisam znao unapred.

– Dakle, omanuli ste.

– Omanuo sam.

– Kakvu ulogu ste imali u losanđeleskim napadima?

– Nisam umešan u to.

Volter se odmače i pogleda u monitor. – Lažete.

– Ne lažem.

– Kutija kaže da lažete.

– Onda kutija greši.

- Kad ste ušli u Sjedinjene Države?

- Pre nedelju dana.

- Ponovo lažete.

Vels zavrte glavom. - Ne lažem.

- Koliko ljudi ste ubili?

- Negde oko petnaest.

- Oko? - Volter se podrugljivo osmehnu.

- Nisam ih brojao.

- Amerikanaca?

- Ne.

- Koliko Amerikanaca, Džone?

- Nijednog. Nikad.

Pitanja su se ređala sve brže.

- Ali želeli ste da ubijate Amerikance.

- Nisam.

- Zašto niste?

- Šta to pričaš?

- Pa to je ono čime se bavi Al Kaida, je li tako? A vi ste Al Kaidin agent.

- Ubacio sam se u Al Kaidu po naredbi ove agencije.

- Da li vam je Agencija naredila i da se preobratite u islam?

- Nije.

Volter se nagnu prema Velsu. - Posедуje li Al Kaida OMU?11

- Ne verujem.

- *Ne verujete?* - reče Volter, kao da pred sobom ima buntovnog, mada ne naročito bistrog petogodišnjaka. Velsu dođe da skoči sa stolice i prelomi ga napola, ali ipak nastavi staloženim glasom.

- Ni do čega im nije bilo stalo koliko do nabavke tog oružja, ali ja nikad nisam naišao ni na kakav dokaz da im je to pošlo za rukom.

- Toliko godina ste proveli unutar Al Kaide, a ne znate da li poseduje oružje za masovno uništenje? Niste baš neki agent, zar ne?

- Pretpostavljam da nisam.

- Ili ste možda promenili stranu?

Vels skoči na noge i strgnu elektrode i manžetnu za merenje krvnog pritiska. Vrata se otvoriše i Deks upade, s rukom na dugoj devetki. - Smiri se - reče.

Vels se spusti na stolicu. - Kažite Viniju da je ova predstavnica završena - kaza. - Pitajte me šta god hoćete, nazivajte me budalom, samo prestanite više da mi govorite da sam izdajnik. - Volter izađe, a Deks sede na ivicu stola, ne skidajući ruku s pištolja.

- Da pogađam - reče Vels. - Samo izvršavate naređenja.

* * *

U susednoj prostoriji, s providne strane ogledala, ispitivanje su pratili Ekslijeva i Šafer, kao i Redžina Berk, drugi ispitivač, koja je na svom monitoru dobijala iste podatke kao i Volter.

Kako je ispitivanje napredovalo, tako se Redžina, sitna ženica s kratkom sedom kosom, sve više naginjala prema ekranu. S vremena na vreme klikkala je mišem kako bi istakla neku od linija što su klizile ekranom. Ekslijeva je žalila što ne zna kako se tumače grafikoni odgovora. Ipak, nije morala da bude profesionalni ispitivač na poligrafu kako bi videla da je Volter dobro iznervirao Velsa.

Kad je Vels prasnuo, Redžina je uzela telefon. - Možete li da obavestite gospodina Data da je ispitanik prekinuo ispitivanje? - Sačeka. - Hvala. - Prekide vezu. - Datova sekretarica kaže da će on začas stići.

Uđe Volter.

- Dakle? - reče Šafer.

- Vels govori istinu - reče Redžina.

- Da - složi se Volter.

- Koliko ste sigurni? - upita Ekslijeva.

- Nikad ne možeš da budeš stopostotno siguran - kaza Redžina. - Međutim, odgovori su mu psihološki dosledni. Nije se isključivao pod pritiskom, što bi činio da je pokušavao da laže.

- Ako se pretvara, onda je i više nego dobar - reče Volter. - Mislim da nam je odan.

Ekslijeva pogleda u Velsa, koji je zurio u ogledalo, ozbiljnog, krutog lica. Povremeno bi prošetao po sobi; sporim, dugačkim koracima klizio je iz ćoška u ćošak, praćen Deksovim pogledom. Pre nedelju-dve Ekslijeva je vodila decu u vašingtonski zoološki vrt. U Velsovim pokretima prepoznala je suzdržan gnev tigra što šparta po kavezu. Ako ne budemo pažljivi, pomisli, Vels se možda neće još dugo truditi da se obuzdava.

* * *

Dato se namršti čuvši Volterovu procenu. - Dozvolio si mu da prekine? Dopustio si tipu iz stolice da ti govori šta da radiš?

- Tamo nema ničeg - reče Volter. - On ne laže.

- A možda je on isuviše tvrd orah za tebe. Možda bi trebalo da pokušamo s malo prinude.

Prinuda. Čarobna reč. Prinuda znači nedelje bez sna u sićušnoj ćeliji, bez grejanja i tekuće vode; uskraćivanje čulnih nadražaja u mračnoj sobi bez prozora sve dok ne otpočnu halucinacije. Prinuda nije baš mučenje, ali nije ni daleko od njega.

Ekslijeva zaključuje da, ako sad ne progovori, može slobodno da dâ otkaz. - Ne možeš to da uradiš, Vini. - Glas joj je bio stalozhen.

- Jesam li tražio odobrenje?

- Zaboravljaš da je on Amerikanac i da je to nezakonito. Vels može da nam pomogne.

- Izgleda da moram da ti nacrtam - reče Dato. - Godinama nismo ništa dobili od njega. A ovo sranje s islamom je kap koja je prelila čašu.

- Nikad u Al Kaidu nismo ubacili nikog sem njega - reče Ekslijeva.

- On više nije član Al Kaide. Po svemu sudeći, lagao je o sastanku sa Zahirijem. A čak i da nije, šta je izvukao od njega? Nekoliko zelembaća i kartu do kuće? Oni nemaju nimalo više poverenja u njega no što ga ja imam.

Sad si otkrio zbog čega si se stvarno okomio na njega, pomisli Ekslijeva. Data nije bilo briga je li Vels odan ili nije. Po njemu, Vels je omanuo, a Dato je bio spreman na sve kako bi se ogradio od neuspeha.

- Vini. Prinuda je neprihvatljiva - javi se Šafer.

- Kome je neprihvatljiva?

- Mani se toga.

- Kome ćeš me prijaviti, Elise? Svojim prijateljima iz Senata? - zgađeno kaza Dato. - Ili onima iz *Posta*? - Osvrnu se oko sebe, kao da nikad pre nije video ni Redžinu, ni Voltera, ni Ekslijevu, i upita se šta bi rekli kad bi bili pozvani da svedoče. - Dobro - procedi na kraju. - Ponovo ćemo ga prikaciti na kutiju.

- Kutija je već pokazala da govori istinu - reče Šafer. - Zašto sutra ne bismo popričali s njim kao prijatelji? Potrudili se izvučemo nešto više o tim tipovima, Hadriju i Faruku. Možda Vels može da poveže imena s licima. Možda zna više nego što misli.

- Čisto sumnjam. Da li je to tvoj zvaničan predlog?

- Recimo da jeste.

- Stavi ga na papir i razmotriću ga. Pa, ispade da gospodina Velsa možda uopšte ne bi trebalo da držimo u pritvoru. Šta kažete na to da ga puštamo da dolazi i odlazi po sopstvenom nahođenju?

Šafer se iznenadio, Ekslijeva je to jasno videla.

- Može, sve dok je pod nadzorom - kaza Šafer. - Da ga opremimo uređajem za praćenje?

- Uređaj za praćenje. To će mu se svideti. Stavi i to u predlog. - Dato se okrenu ka Volteru. - Hoću pun izveštaj o poligrafu još danas - reče i izađe.

Ekslijeva je bila napola zadivljena a napola zgađena. Ovi tipovi igrali su svoje birokratske igrice tako žestoko da se veoma lako moglo smetnuti s uma ko je pravi neprijatelj. Šafer je zadobio nadzor nad Velsom, ali Dato ga je naterao da preuzme odgovornost za sve moguće posledice. A sve te zakulisne borbe oko moći nisu nikako mogle pomoći klincima izginulim u Los Anđelesu.

- Hajdemo po našeg momka - reče Šafer.

* * *

U hodniku koji je povezivao prostorije Šafer zastade i nagnu se prema njoj. - Nemoj reći Džonu da je prošao poligraf. I ne budi preterano druželjubiva.

- Zašto?

- Veruj mi da znam šta radim. Ne želim da se previše opusti.

Što si se onda trudio da ga preotmeš od Data, upita se ona. Ipak, znala je da joj Šafer neće odgovoriti, pa ga nije ni pitala. Upravo se dogodilo nešto veoma važno. Još kad bi znala šta.

* * *

Te noći Šafer je prebacio Velsa u Agencijinu sigurnu kuću, smeštenu u vašingtonskom naselju Kapitol hil. Spolja gledano, bila je to samo obična oronula gradska kuća. Tek iznutra se moglo videti da je svaka prostorija pokrivena kamerama. Ipak, nadgledanje je vršeno neupadljivo. Preko noći pred kućom su sedela dvojica čuvara, a Vels je nosio elektronsku narukvicu koja je javljala njegov položaj.

Deks ga je svakodnevno odvezio na razgovore sa Šaferom i Ekslijevom. Njih dvoje bili su prijatni, ali ne preterano ljubazni. Niko nije pominjao poligraf, a on nije pitao. Najveći deo vremena provodio je u objašnjavanju ustrojstva Al Kaide i pokušajima da na fotografijama dobavljenim prismotrom identifikuje njene članove. Bio je ubeđen da mu ne pokazuju ništa isuviše novo i važno. Kad je pomenuo Hadrijević britanski naglasak, Šafer mu je doneo fotografije svih Arapa koji su u proteklih dvadeset godina pohađali najbolje britanske univerzitete. Nijedna se nije poklapala. A rekli su mu da se u bazi podataka NSA ne nalazi ni ime Omar Hadri. Ko god da je, Hadri je dosad prolazio nezapaženo. Što ga je činilo veoma opasnim.

Vels je potajno ključao od besa zato što je zaglavio u ovom čistilištu. Nijednom nije ni pomenuo ni proverio imejl koji mu je Hadri otvorio. Pribojavao se da će Agencija, ukoliko se ispostavi da je Hadri poslao poruku, odmah pokušati da mu postavi zamku. A to neće upaliti. Hadri nije verovao Velsu; inače ne bi bio toliko suzdržan u pogledu svojih namera. Tako da Velsu nije ostajalo ništa drugo nego da

pridobije njegovo poverenje, mada nije želeo ni da nagađa šta bi morao da učini u tu svrhu. A sledeći napad – kakav god on bio – Hadri je bez sumnje isplanirao tako da funkcioniše i bez njegovog učešća. Čitava Hadrijeva mreža mora da padne istovremeno, a to može da se postigne isključivo pomoću nekog ubačenog u nju. Da bi pobedio Hadrija, Vels je iziskivao određeni manevarski prostor, baš ono što nije imao.

Ekstremisti i Šafer nisu mnogo pričali Velsu ni o istrazi napada u Los Anđelesu, ali za tim i nije bilo potrebe. U *Tajmsu* i *Postu* moglo se pročitati da istraga tapka u mestu. Anonimni agenti FBI-ja zatrpavali su novine izjavama o teškoćama pri rešavanju zločina čiji se počinioci ne mogu identifikovati, a kamoli ispitati. Na *CNN*-u i *Foksu* dežurni brbljivci optuživali su FBI i Agenciju za neuspeh u sprečavanju napada i raspravljali se oko toga da li oni predstavljaju nagoveštaj novog talasa terorizma ili usamljen slučaj. Pa ipak, nakon nedelju dana potresenosti i spontanog odavanja počasti žrtvama, činilo se da najveći deo ljudi – pogotovo onih koji nisu živeli na jugu Kalifornije – napade već počinje da prepušta zaboravu.

„Srećan sam što se nije desilo i nešto gore od ovoga“, stajalo je u nečijem članku u *Tajmsu*. „To je neka vrsta cene koju plaćamo za to što smo Amerikanci.“ Taj tip ne bi bio tako ohol da zna pravo stanje stvari unutar CIA i ostalih agencija koje bi trebalo da ga štite, pomislio je Vels. Trulež, birokratija, nedelotvornost... Ti napadi nisu bili neumitni. Mogli su se sprečiti. A on, umesto da pomaže u tome, čami besposlen u sigurnoj kući samo zato što nije hteo da se uvlači Datu.

Nakon dve besplodne nedelje rešio je da utekne. To možda i jeste bio pogrešan korak, ali šta je drugo mogao? Šta će biti ako mu se Hadri već javio i ako svakog časa treba da usledi nov napad?

* * *

Bila je sredina aprila i trešnjin cvet je bujao po celom Vašingtonu. Pljuskovi praćeni grmljavinom već su se obrušavali na grad, nagoveštavajući dolazak vrelog leta. Ipak, tog petka uveče vladala je neuobičajena hladnoća. Vels je navukao jaknu, izašao iz kuće i krenuo na zapad, prema Kapitolu. U papirnoj kesi nosio je čekić i odvijač, kupljene prethodnog dana. Crni ford, parkiran pred trećom kućom niz ulicu, krenuo je za njim, kao i pri svakom izlasku. Na sledećoj raskrsnici pridružio mu se još jedan crni ford.

Otkad ga je Šafer smestio u sigurnu kuću, Vels se svake noći šetao po kraju i bio je uveren da se nadzor svodi na ta dva automobila – nije bilo pešaka, stvarno zamaskiranih kola, ni snajpera ni osmatrača. Skoro da je bio uvređen. Kao da nisu znali ili marili s kojom lakoćom može da ih se otarasi. U maloj prodavnici u Ulici A kupio je koka-kolu i krenuo kući, s fordovima za petama.

Blížilo se deset sati. Vels se smestio na trem i čekao da naiđe pogodan taksi. Krajnji jug Kapitol hila još nije bio do kraja pretvoren iz sirotinjskog u kraj nastanjen

srednjom klasom; povremeno bi spazio ljude s psima u šetnji, ali ulice su uglavnom bile puste. Pijuckao je koka-kolu i smešio se ekipi za nadzor iz forda, odupirući se porivu da im mahne. Osećao se kao klinac koji stoji na vrhu skakaonice i sprema se na prvi letnji skok u vodu.

* * *

Naiđe taksi sa zatamnjenim prozorima. Savršeno. Vels ga zaustavi. – Mogu li da sednem napred?

Vozač, crnac star pedesetak godina, odmeri ga. Na radiju je bio prenos utakmice između *Red soksa* i *Oriolsa*; upravo je otpočeo jedanaesti ciklus. – Naravno. Pripazi na šešir. – Na sedištu se nalazio smeđ šešir.

Vels uđe.

– Kuda idemo?

– Ist kap, Bening roud.

– Nema šanse. – Ist kap, s druge strane reke Enakostije, tri kilometra istočno, jedan je od najsiromašnijih delova grada, gotovo u celosti sastavljen od socijalnih stanova. Taksisti ni u po bela dana nisu voleli da voze tamo.

Vels mu gurnu dvadeseticu. – Biće još ovoga.

Tip ga sumnjičavo pogleda. – Tražiš krek?

– Ne.

– Ne misli da ću ti pomoći.

– Ne tražim drogu, kunem se.

– Kurve?

– Ni kurve.

Krenuše.

– Kako se zoveš? – upita Vels.

– Volter.

Vels se nehotično zasmeha; kratko, oštro krkljanje izlete mu iz grla.

– Smešno ti je moje ime?

– Nedavno sam upoznao još jednog Voltera. Ni on mi nije verovao.

– Nisu ti baš sve na broju, znaš?

Na radiju udarač *Oriolsa* istrča do druge baze. – Više voliš *Oriolse* nego *Nešenelse*?

– Navijam za njih predugo da bih sad nešto menjao. Ti?

– Moram priznati da navijam za *Red sokse*. Ali volim dodatne cikluse, ko god da igra.

- Bolje i za njih nego za *Jenkije*.

Obišli su stadion *Robert F. Kenedi* i popeli se na vijadukt koji vodi preko Enakostije i prometnog auto-puta 295, paralelnog s rekam. Fordovi su ih sledili. Vels je sa zadovoljstvom primetio da je saobraćaj u Ist kapu gust u oba smera.

- Znaš da nas prate?

Vels mu dodade još jednu dvadeseticu. - Dvoja kola. Prijatelji. Malo se igramo.

- Igrate?

- Igra se zove otarasi se pratioca.

- Neću da učestvujem u toj zajebanciji.

- Šta kažeš na stotku?

Volter raširi jaknu kako bi mu pokazao iskrzani pištolj. - Počinješ da mi ideš na živce.

Vels zavrte glavom. - Dve stotke. To je sve što imam.

Siđoše s vijadukta i krenuše uzbrdo. Volter prodorno pogleda Velsa. - Čoveče... gde baš u moj taksu da upadneš? - Zavrte glavom. - Nisi pajkan.

- Odmah ću izaći ako hoćeš.

Volter napući usne. Činilo se da u mislima baca novčić. A onda klimnu glavom. - Stotka će biti dosta. Šta sad?

- Poznaješ li dobro Ist kap?

- Bolje nego ti, rekao bih. Odrastao sam ovde.

Polako su se približavali semaforu na raskrsnici Beninga i Ist kapitola. Iza nje put je ponovo kretao uzbrdo, u najgora sirotinjska naselja u gradu. Zarastao park, prava šuma usred grada, s desne strane zlokobno se nadvijao nad putem, kao ružan san. Ovde su zmajevi.¹²

- Dobro. Drži se Ist kapitola. Brzo izleti sa semafora. Kad stignemo na uzvišicu, pronađi prazan prostor između kola u koji oni ne mogu da se uvale. *Moraš biti siguran u to*. Skreni ulevo, kroz suprotnu traku, i kad im budemo van vidokruga, ja ću iskočiti. Sve bi trebalo da bude gotovo za tri sekunde. Kad izletim, zatvori vrata i nastavi dalje. Ako te pronađu, pusti da te zaustave, ali nemoj da im olakšavaš.

- Iskočićeš.

- Ništa mi neće biti.

Čekali su na semaforu, od fordova ih je delilo nekoliko kola. Vels uze odvijač, zavuče ga pod narukvicu i uvrnu. Plastika se zategnu i popusti. Više nema povratka na staro.

- Šta je sad pa to? - upita Volter.

- Ima jedna pesma. Tamo negde iz devedesetih, nisam baš siguran - reče Vels, više samom sebi nego Volteru. - Vreme je sva sreća koju trebaš.

Volter ljutito zavrte glavom. - Samo mi daj tu stotku, čoveče.

Vels mu je dade. Upali se zeleno. Krenuše.

* * *

Vels izlete iz taksija, s papirnom kesom u ruci. Lako se dočeka na rame, napravi kolut, hitro se pridiže na kolena i šćućuri iza izanđalog crnog džipa čiroki. Taksi odjezdi. Vels vide da je Volter već zatvorio vrata. Projuriše i fordovi, s upaljenim rotacijama ali bez sirena. I oni iščezoše.

Čiroki će biti dobar. Nema alarma. Vels čekićem zamahnu na suvozačev prozor i on se sasu uz zadovoljavajuće krckanje. Udari još jednom kako bi proširio rupu, zavuče se kroz nju i otključa suvozačka vrata. Oprtča džip i uđe pa odvijačem razvali masku upravljačkog stuba i poveza dve žice. Motor se upali pri drugom pokušaju. Vels pogleda niz put. Ni traga od fordova. Krenu.

* * *

Eklijevu je pozvao na kućni broj, iz govornice na Aveniji Masačusets. – Halo – reče ona posle drugog zvona. Glas joj je bio tih i pomalo pušački hrapav; pre njegovog odlaska je pušila, ali dosad je sigurno prekinula. Prođoše ga prijatni žmarci.

– Ja sam.

– Džone?

– Za pet minuta sam pred tvojim ulazom – reče i spusti slušalicu. Pogrešio je nazvavši je. Već je trebalo da bude na putu za Njujork. Tamo će se otarasiti džipa, uzeti skriveni novac i pronaći autobus koji će ga odvesti do Atlante bez svraćanja u Vašington. Znao je da ona može da ga zaustavi telefonskim pozivom od deset sekundi. Ipak, morao je da se oprostí s njom. Želeo je da veruje da na svetu postoji bar jedna osoba u koju može da se pouzda.

* * *

Eklijeva dojuri do džipa. Vels hitro otvori vrata i ispruži ruku.

– Pripazi na staklo. – Pokušao je da ga smete na pod, ali na sedištu je ostalo još krhotina. Iznenadio se što je vidi u suknji do kolena. Trebalo bi da ih češće oblači, pomisli. To bi čak i talibani odobrili. Pa dobro, možda i ne bi.

Ona očisti srću i oprezno se smesti na sedište. Vels krenu Trinaestom ulicom ka severu.

- Kola si ukrao?
- Pozajmio. - Podiže saobraćajnu dozvolu džipa. - Čini mi se da dugujem nekoliko zelembaća Elizabet Džouns.

- Kuda idemo?
- Ne idemo nikuda. Samo sam hteo da te nakratko vidim.
- Kuda ti ideš?
- Daleko.
- Džone...

* * *

I u tom trenu joj se upali sijalica. Sve ovo je Šaferovo maslo, baš kao što je njegovo maslo bio i Velsov davnašnji odlazak u logore. Šafer je znao da će Dato, iz gluposti ili iz inata, saseći svaki Velsov pokušaj da nešto učini. Stoga je Šafer preuzeo odgovornost za njega i pustio ga da se peče na tihoj vatri dok na kraju nije poverovao da mu ne ostaje ništa sem bekstva. Zato Velsu nisu rekli da je prošao na poligrafskom ispitivanju, zato su bili suzdržani prema njemu, zato ga je Šafer smestio u sigurnu kuću, a ne na neko bezbednije mesto. Nije bilo drugog načina da se Velsu omogući beg.

- To je baš rizično - ote joj se. A šta ako Dato pozove svoje kerove? Ipak, to se neće dogoditi. On Velsa ne smatra opasnim i sa zadovoljstvom će pustiti Šafera da se koprcu zbog gubitka svog dragocenog ljubimca.

- Znam šta radim - reče Vels.

Znaš li, Džone?, upita se Ekslijeva. Spusti mu ruku na mišicu.

* * *

Na njen dodir Velsu dođe da se zaustavi i uzme je tu, na ulici. Nek susedi slobodno gledaju. Nek slobodno zovu pandure. Pa će Lengli platiti kauciju, pomisli. Ona povuče ruku.

- Džone? Nešto me kopka.
- Da?
- Zašto si išao da vidiš Heder?
- Nisam želeo da vidim nju, nego Evana.

Tišina. Vels nije bio siguran da li je dobro razumeo pitanje: voliš li je još? A onda mu je ponovo spustila ruku na mišicu i on shvati da je bio u pravu.

- Ispričaj mi priču - reče joj. Ne bi li skrenuo misli. Ne bi li još malo uživao u

njenom glasu pre no što nestane.

- Kakvu priču?

- Kakvu god. Nije bitno. Nešto lično.

* * *

Nije znala šta da mu kaže. Život joj se svodio na posao. Da mu ispriča kako se pri poslednjem susretu sin izdrao na nju i rekao da više voli Rendija? Kako joj je radio u spavaćoj sobi namešten na sportsku stanicu, ne zato što je zanimaju *Nešenelsi*, nego kako bi bila sigurna da će začuti muški glas ako se probudi u tri ujutro i uključi ga?

- Hoćeš priču? - reče. - Dobro. - I pre no što stiže da se ugrize za jezik, izgovori: - Dakle, noć u kojoj sam izgubila nevinost. Bilo mi je petnaest...

- Petnaest? - Zvučiš iznenađeno, pomisli ona. Vels nije znao u šta se uvalio. A ni ona nije bila sigurna da zna. To nikad nije ispričala nijednom muškarcu, pa čak ni svom mužu.

- Želiš li da nastavim? - Ona je želela.

- Molim te. - Glas mu je ponovo postao staložen.

- Elem, bilo mi je petnaest godina. Bili su to crni dani za moju porodicu. Otac mi je oduvek bio pijanac, ali otprilike tad se baš otisnuo u provaliju. Od dna ga je delilo još pet godina, ali mi smo već videli kako će završiti. A moj brat Deni, brucoš, upravo je bio izbačen sa Kalifornijskog univerziteta. Pričinjavalo mu se da čuje glasove pa je cimera udario u glavu flašom tabasko sosa.

- Tabasko sosa?

Ekslijeva se zasmija, sa zadržkom. - Znam da zvuči smešno, ali to nije bila flašica kakve drže po restoranima, već prava flaša, dovoljno velika da napravi štetu. Optužili su ga za pokušaj nanošenja teških telesnih povreda. Zaglavio bi u zatvoru da nismo uspeli da ubedimo sudiju kako je šizofreničar. Što je i bio.

- Uopšte nisam znao da si imala brata, Dženi.

- Dve-tri godine nakon toga se ubio. Ne pričam o tome.

Vels uspori i spusti joj ruku na rame. - Ekslijeva.

- Znaš, to učini dosta njih. Šizofreničara. Pokleknu pod silnim tegobama. - Otrese mu ruku s ramena. I dalje su se vozili Trinaestom ka severu. Zgrade su se pretvorile u jednospratnice, nerazpoznatljive u mraku.

- Uskoro ćeš morati da me vratiš - reče ona. - Zvaće me na mobilni da mi prijave da si pobeo i postaće ljubopitljivi ako se ne javim. Dakle, hoćeš li da čuješ ostatak priče ili ne?

- Još želiš da mi je ispričaš?

- Za divno čudo, želim. - Nije znala zašto, ili možda jeste. Zato što će, kad mu je

ispriča, to biti njegova priča. Biće to dar koji još nikom nije dala, intimniji od bilo kog drugog, na svoj način. – Dakle, petnaest mi je godina, bežim iz škole, duvam travu, divljam. Oblačim se u crno. Sve u paketu. Znaš već kako je, brat mi je ludak, otac pijandura, a ja nimalo ne šljivim majku koja daje sve od sebe. I, dve-tri nedelje pred rođendan, odlučim da nipošto, ali baš nipošto, neću dopustiti da dočekam šesnaestu kao devica. Strašan plan, šta kažeš, Džone?

– Blago tvom dečku.

– Ma ne. Tad nisam imala dečka. Niti sam želela nekog srednjoškolca. Želela sam muškarca. Nekog ko bi me tucao. Nisam imala pojma šta bi to trebalo da znači, ali moje nove drugarice, s kojima sam bežala s časova, stalno su pričale o tipovima koji ih tucaju, stvarno tucaju. Znala sam da su to dobrim delom gole baljezgarije, ali bilo je tu i istine. Elem, nekih sedam dana pre mog rođendana, Džodi, dve godine starija i najljubaznija od njih, rekla mi je da ide na žurku u Ouklend, s druge strane zaliva, s nekim tipovima s koledža. Pozvala je i mene. Međutim, sutradan mi je kazala da ona ne može da ide, ali sam je naterala da mi dâ adresu. I tako sam majci ispričala da idem na neki koncert – sećam se da sam bila tako srećna što sam je obrlatila, nju, moju jadnu majku – skockala se i otišla.

Vels uspori. – Jesam li gad što pokušavam da zamislim kako si izgledala?

– Izgledala sam *dobro*. Mislim, sad, kad sam matora i ofucana, mogu to da kažem. Bila sam seksi. A obukla sam mini-suknjicu i one čizme... Da majci glava nije bila puna briga, nikad me ne bi pustila da takva izađem iz kuće.

– Ti nisi stara, Dženi.

– Baš si sladak. Pa, kako god, do Ouklenda sam se odvezla vozom; još nisam imala dovoljno godina za vozačku, razumeš. Zatim sam pešice tumarala po nekakvom bednom naselju; to se dešavalo pre no što je svaki kvadratni metar u području zaliva skočio na milion dolara. Taman je počela da me drma nervoza kad sam nabasala na bučnu, neobuzdanu veliku žurku u oronuloj kućerini. Bilo je tu nešto studenata, a i postdiplomaca s Berklija, svratili su neki tipovi iz kraja, pa čak i nekolicina bajkera, jer takav je bio Ouklend u to doba. Ako praviš žurku, bolje ti je da pozoveš meštane. Devojke su bile malo mlađe, ali i one su dogurale bar do koledža. Dočepala sam se piva, povukla koji dim iz preko metra dugačke lule što je kružila i započela potragu za Gospodinom Pravim.

– Dženi...

– Sad je prekasno. Pusti me da završim. – Znala je da mora da mu ispriča sve. Ne bi li ga izazvala, popalila, ni sama nije bila sigurna zašto. – Tad sam ugledala plavušana. Izgledao je kao neki surfer, visok, sladak. Nije bio neki grubijan. Dvadeset jedna-dve godine. Uputila sam se prema njemu, ali pre no što sam stigla, tip u crnoj majici me je šćepao za mišicu. Imao je tetovaže po rukama. Priljubio me je uza se i pitao da li želim pivo ili možda nešto jače. Gotovo mi je zavukao jezik u grlo dok je to govorio. Međutim, ja sam ga otkočila i nastavila prema surferu.

– Izgleda da sam mu se svidela, trebalo mi je samo pola sata da ga odvučem u

sobu na spratu. Bacili smo se na posao, tip je bio dobar i ukrućen, a onda sam izvalila neku glupost, nešto kao: „Gurni mi ga, pastuve“. On me je pogledao i kazao: „Šta to reče?“ A zatim me je ponovo pogledao, upitao: „Nego, koliko ti imaš godina?“, i odjednom dao vetra petama. Još je više ubrzao kad sam rekla: „Ali ja stvarno *želim* da me tucaš. Hoću da izgubim nevinost.“

- I, na kraju ispade da je nisi izgubila te noći.

- Pusti devojkicu da završi, Džone. Dakle, vratila sam se u prizemlje i pronašla Gospodina Tetoviranog. Rekla sam mu: „Šta bi s onim pićem?“ I deset minuta kasnije tucao me je na bilijarskom stolu u podrumu. Uradili smo to na peškuru, pošto ga je kod moje nevinosti najviše brinulo da ne iskrvarim po čoji, jer je poznao momke koji su iznajmili kuću. Sve je trajalo nekih pet minuta, ali je delovalo kao čitava večnost. Srećom pa sam još bila pomalo vlažna posle surfera, inače bi me baš bolelo.

- Dženi...

- I što je najbolje od svega, kad je završio, a ja zakrvavila ceo peškir, hitno je kondom kraj mene, navukao pantalone, okrenuo se i otišao bez reči.

* * *

Vels zaustavi džip uz ivičnjak. Zarominjala je kišica, vetrobran se zamaglio, a ulične svetiljke dobile oreole. Kola su polako krstarila ulicama. Vozili su ih muškarci i žene koji su radili po tržnim centrima, bolnicama, kancelarijama i živeli pristojne mirne živote. Ljudi koje nikad neće upoznati.

Zašto, Dženi, gotovo mu izlete iz usta. Što ti je to trebalo? Ipak, nekako se suzdrža. Uradila je to zato što je htela i ispričala mu je zato što je htela, a ko je on da joj sudi. Zanimanje koje je izabrao nije ga činilo preterano merodavnim kad je reč o moralu. - I, da li ti je bilo drago što si to učinila? - konačno izusti.

Ona se promeškolji u sedištu i primače mu se. Vels shvati da je postavio pravo pitanje. - Jeste. Mada nikad više nisam uradila tako nešto. To je kao uzimanje LSD-a. Mala doza je i više nego dovoljna da te odvede daleko. Ali istina je da sam ja dala nešto njemu, pa čak i ako je mislio da to uzima. Učinila sam to onako kako sam htela. Možda zvučim kao ludača, ali stvarno sam se tako osećala. I nikad više nisam popričala s njim. Nisam čak ni saznala kako se zove. Mada sam prilično sigurna da sam ga videla u Berkliju posle nekoliko godina, kad sam se vratila s koledža. Srećom, bila sam u kolima, pa sam samo nastavila dalje. Pa, dobio si svoju priču, Džone. Nadam se da će te grejati, kud god da kreneš. - Nasmeja se svojim dubokim, grlenim smehom.

* * *

Vels se zagleda u nju, skrenu pogled, pa ga ponovo vrati. – Mogu li nešto da te pitam? – konačno izgovori, glasom tako tihim da ga je jedva čula.

– Nema više priča.

– Nisi se pojavila one noći, uoči mog odlaska, zar ne?

– Nisam, a znala sam da nećeš ni ti. Proćerdali smo sve prilike. A sad, ukoliko ne želiš da provedeš još vremena s Vinijem Datom, trebalo bi da kreneš.

– Dženi. Dženifer... – Shvatila je šta hoće da je pita i pre no što je stigao da to prevali preko jezika. Možda čak i pre no što je uobličio misao.

– Da, Džone.

– Da?

– Verujem ti, Džone. Naravno. Šta misliš zašto sam ti maločas ispričala sve ono? – Činilo se da Vels želi da kaže još nešto, ali ipak to ne učini. Nagnu se prema njoj i Ekslijeva načas pomisli da će je poljubiti. Ukočila se, niti mu se primicala niti odmicala, kao hipnotisana, u isti mah preplaviše je žudnja, bes i strah. Ali ponajviše žudnja. I tad poljubac premosti sve godine i kilometre. Ispočetka čedan, ovlašan dodir usnama pređe u vre, sočan poljubac otvorenim ustima. Konačno, ona nekako skupi volju i otrže se.

– Idi – reče mu.

– Slušaj. Znaš li onaj park u Kenilvortu, Akvatik gardens? – reče on. Govorio je o malom nacionalnom parku na istočnoj strani Anakostije, u blizini mesta gde je ukrao džip.

– U Ist kapu?

– Ako mi budeš potrebna, ostaviću ti poruku s rečima „kao po loju“. Naći ćeš me tamo.

– A ako ti budeš potreban meni?

Vels ne reče ništa. Ona ga pomilova po obrazu, a on podiže bradu kao da prima blagoslov.

– Pazi se, Džone.

Ćutao je. Na kraju se nasmeja; zvučao je snuždeno. – Videćemo se.

Ekslijeva je izašla. Na trenutak je oklevao i dao gas. Gledala je za širokijem sve dok nije iščezao, a ni tad nije prestala. Kao da je mogla da ga vrati time što će ostati nepomična. Sve bi dala da može da bude u tom džipu.

Videćemo se, Džone.

Molim te.

DRUGI DEO

Vernici

6.

Bagdad, Irak

U bataljonskom sistemu veze četa A koristila je pozivni znak „Besan pas“. Na primer: „Besan pas šest zove Bušmastera šest, polazimo, prijem.“ Ostale čete 2. bataljona 7. konjičkog puka, oklopne jedinice što je pokrivala severozapad Bagdada, smislile su pozivne znake koji odgovaraju njihovim slovima. Četa B odazivala se na „Bušmaster“, a C se ustalila na „Komandos“, pošto je neko vreme upotrebljavala „Krstaš“.

Međutim, niko iz čete A nije mogao da se doseti nekog žestokog imena koje bi počinjalo na A, sem „Anarhist“, a ono, baš kao i „Krstaš“, nije bilo nimalo prikladno. Četa A nakratko se zvala „Avetinjski psi“, ali to je zvučalo glupo. Zatim su probali s „Avetinjski besni psi“, što je bilo još gore. Na kraju je Džimi Džekson, kapetan čete A, digao ruke od podudaranja početnih slova i za pozivni znak odredio „Besan pas“. I specijalista Džej Si Ramirez je mislio da je to dobro. Kad bi na radiju začuo: „Avetinjski besan pas šest zove Avetinjskog besnog psa dva“, načisto bi poludeo.

Džej Si, u visećem sedištu mitraljesca Džeksonovog hamera, obrisa znoj s lica. Nekad je mislio da je Teksas vreo, ali ova iračka leta su priča za sebe. Sunce je gotovo zašlo a i dalje je bilo četrdesetak stepeni. Pancir mu nije bio od pomoći. Pio je četiri litra vode dnevno i uopšte nije morao da mokri, pošto je iznojavao svaku kap. Iako se prežderavao, za devet meseci je izgubio isto toliko kila. Bagdadska dijeta. Uniforma je landarala oko njegove metar i osamdeset visoke figure.

- Ne hrane te? - pitala ga je majka kad je u julu došao kući, u El Paso, na dvonedeljno odsustvo. - Izgladnjuju te kako bi uštedeli pare, je l' to? - Rekao joj je da je klopa dobra, ali ona mu nije verovala. Jedva ju je odgovorio da ne piše predsedniku. Shvatao je. Morala je da se usredsredi na neku sitnicu, poput hrane, kako bi skrenula misli s pravih nevolja. Mada, može biti da je u pitanju to da je ona prava meksička mama, koja samo traži izgovor da ga nakljuka enčiladama.

Kako god, uskoro će ponovo biti s njom i svojom devojkom. Još koji mesec i nikad više neće morati da gleda ovo mesto... bar ne do sledeće smene. Ovo mu je bio prvi dolazak u Irak, ali dosta tipova iz bataljona ovde su bili već drugi put. Kao i većina

vojnika, i Džej Si je smatrao da će ovaj rat potrajati, šta god političari pričali.

Bližilo se pola osam. Na polazak su čekali sat vremena. Džej Si je počeo da se dosađuje. Uobičajena lažna uzbuna. Na svaka četiri planirana prepada izvodili su samo jedan. – U koliko se kladiš da je naredba povučena? – doviknu dole desetaru Majku Vosu, vozaču. Vos samo odmahnu glavom.

I tad vide da im prilazi kapetan Džekson. Iz njegovog užurbanog, dugačkog koraka zaključi da će noćas ipak ići napolje.

* * *

Hamer se dokotrlja do pet centimetara debele čelične kapije koja je predstavljala glavni ulaz u logor Grefajt. Džej Si povuče pancir nadole dok mu se ne zategnu na ramenima i izvuče pištolj iz futrole na butini. Čistio ga je juče, ali ipak ponovo proveri zatvarač, kao i pre svakog izlaska iz baze. Metal glatko kliznu unatrag. Odlično. Ubaci metak u cev i vrati pištolj u futrolu. Ne bi se moglo reći da je očekivao da će mu trebati duga devetka. Ona je dečja igračka u poređenju s mitraljezima kalibra 12,7 na krovovima hamera, a kamoli s automatskim topovima bredlija ili topovima tenkova od 120 mm. Kad bi se neko probio kroz sve to, on bi se našao do guše u govnicama, imao pištolj ili nemao. Ipak, dodatna vatrena moć ne može da škodi.

Prodoše kroz kapiju i Si Džej pod sobom po stoti put začu lavež iz refrena pesme „Ko je pustio pse“:

Ko je pustio pse

Av-av-av-av

Jasno, ta pesma je „besnim psima“ služila kao bojni poklič; puštali su je pri svakom izlasku iz baze. Džej Si je pokušavao da se priseti kad je snimljena. Kad je bio u osmom razredu? Prvom srednje? Pre će biti u prvom srednje. Uglovi usana nabraše mu se u smešak. Ta glupava pesma donosila im je sreću. Niko od „besnih pasa“ nije poginuo u Bagdadu. Druge čete iz njihovog bataljona nisu bile te sreće. Hamer „bušmastera“ raznet je u eksploziji automobila-bombe, a poručnika Polija iz „komandosa“ pogodio je snajperista koji je nestao bez traga. Prokleti snajperista. Možda će „besni psi“ noćas dobiti priliku da ga srede.

Hamer je provijugao između betonskih zapreka što su štitile ulaz i jurnuo niz široku aveniju zapadno od bagdadskog zoološkog vrta. Džej Si se usredsredio na pusto zemljište razrušenog zoološkog vrta, savršeno skrovište za tipa s raketnim bacačem. Na sopstvenoj koži je iskusio da u zasedu možeš da upadneš bilo gde i bilo kad.

Džej Si je bio mitraljezac. Ortaci su mu govorili da mu je zapao najgori posao u vojsci: sedenje u kaiševima u otvoru na krovu hamera i rukovanje mitraljezom koji se

obrće čitavih trista šezdeset stepeni. Po vrelin danima, što znači svakodnevno, pekao se na suncu. Kad su se vozili auto-putevima, gutao je prašinu i izduvne gasove i po povratku u bazu iskašljavao grudvice crnog šlajma. A mitraljesci imaju najveći koeficijent stiskanja. Ono, kad stisnete čmar pokušavajući da potisnete strah. Tenkovi i bredliji opremljeni su debelim čeličnim oklopima. Čak i hameri poseduju čelične ploče i čvrsta stakla, otporna na metke. Džej Si je imao samo šlem i pancirni prsluk, koji nisu bili od velike pomoći pri napadu ručnim bacačem.

Ipak, voleo je svoj posao. Nije želeo da bude zaglavljnjen u tenku. Odozgo je mogao da uoči zasede i bombe. Morao je da se čuva mnogih stvari, ali ipak nije postao lak na obaraču. Mitraljezac iz čete C ustrelio je dete koje je držalo pištolj-igračku. Džej Si se samom sebi zakleo da nikad neće dopustiti da načini takvu grešku. Znao je kako da odbije gomilu bez ijednog ispaljenog metka i da razlikuje teški tutanj minobacača od smrtonosnog siktanja ručnog bacača. Čak su i oficiri prokljubili da je on najbolji mitraljezac u četi, a možda i u celom bataljonu. Zbog toga se uvek vozio s kapetanom Džeksonom.

Hamer skrenu ulevo, u Santa Fe, glavnu aveniju u pravcu istok-zapad u centru Bagdada. Iračani je, naravno, nisu tako nazivali. Oni su imali sopstveno ime za nju, Muhamedova avenija, ili tako nešto. Džej Si nije bio sasvim siguran. Nijedan vojnik nije govorio arapski, pa je bataljonu bilo zgodnije da preimenuje ulice po američkim gradovima.

Vozili su ka zapadu; Džej Si je žmirkao posmatrajući zalazak sunca i žalio što nije stekao više znanja o Iraku. Salim, prevodilac kapetana Džeksona, tinejdžer kog su „besni psi“ zvali Hari, jer je nosio male okrugle naočare kao i Hari Poter, naučio ga je nekoliko reči na arapskom. Rekao mu je da *abu* znači otac, *um* – majka. Znao je da broji do deset: *vahed, etnan, talata...* Salim mu je otkrio da reč hadži – koju su Džej Si i svi drugi vojnici koristili da opišu sve što ima veze s Irakom – nije tek neka bezvezna reč. Njom se označavao onaj koji je išao na hadžiluk, hodočašće u Meku, što je ovim tipovima važno.

I pored svega, Džej Si je najveći deo vremena imao osećaj da se nalazi na Mesecu. Nije shvatao ovo mesto. Zašto muškarci nose te dugačke ogrtače što izgledaju poput haljina? Što se drže za ruke? I šta se dešava sa ženama? Ulazio je u iračke kuće s kapetanom Džeksonom; nije bilo ni traga ni glasa od žena, kao da ne postoje. Jednom su ih poslužile čajem, ali obično su se krile u unutrašnjosti kuće. Sad, nije da je pokušavao da ih pronade. Stariji vodnik Holden, čovek s najvišim podoficirskim činom u bataljonu, jasno im je stavio do znanja: ne gledajte žene, ne razgovarajte sa ženama i nikad, ali nikad, ne dodirujte žene.

U svakom slučaju, Iračani su bili gostoljubivi ljudi. Čak i oni koji jedva da su imali nameštaj u kući, pobrinuli bi se da kapetana Džeksona ponude čajem ili koka-kolom kad bi im došao u posetu. Ipak, čovek nije mogao imati mnogo poverenja u njih. Jednom prilikom Džej Si je gledao kako kapetan gubi živce nakon dugotrajnog sastanka s mesnim šekom. – Samo budite iskreni sa mnom. Kažite mi istinu – rekao je Džekson.

Kad mu je Salim to preveo, šeik se bez zazora nasmejao. – Istinu? – rekao je. – Istinu čuvam za Alaha.

* * *

Hamer stade, pošto su se automobili ispred njega zaglavili na kružnom toku. Svi su želeli da stignu kućama pre mraka, kad je vlast nad ulicama prelazila u ruke gerilaca i otmičara, ajkula koje su krstarile u crnim BMV-ima sa zatamnjenim staklima. Džej Si opsova kad ispred sebe ugleda kako stari mercedes kamion bljuje naftne gasove. Mrzeo je zastoje. Svako je mogao da zapuca na njih. A nije podnosio ni sumrake, kad senke pružaju zaklone a još je suviše svetlo za njegov noćni vizir.

Nad gradom se zaori poziv na večernju molitvu, iz zvučnika poteče sablasno pojanje za koje je znao da će mu uvek odjekivati u glavi, ma koliko daleko bio. Zvuk Bagdada.

Malčice je spustio cev mitraljeza i posmatrao ljude na trotoarima u potrazi za odsjajem metala ispod nečijeg ogrtača. Hamer se trznu unapred pa ponovo stade. – Hajde, kreći više – doviknu Vosu.

– Hoćeš li ti da voziš? – dreknu Vos.

– Ne pada mi na pamet.

– Onda začepi gubicu.

Dok su mileli ulicom, Džej Si se pitao šta se to zbilo s ovom zemljom. Svako je mogao da vidi da je nekad bila bogata. Baza im se nalazila u jednoj od mnogobrojnih Sadamovih palata, ogromnoj građevini s tri sprata visokim predvorjem, mermernim podovima i zlatnim zidovima. Bagdadski aerodrom izgleda novije nego onaj u El Pasu. Auto-put prema onoj vukojebini od Faludže ima šest traka i dobar je koliko i svaki međudržavni auto-put u SAD. U Bagdadu ima dvadesetospratnih hotela i velikih džamija s predivnim plavim kupolama. Džej Si je video čak i prašnjave i ispucale reklame za *Er Frans* i *Japan erlajnz*. Stranci su nekad želeli da dođu ovamo; Iračani su imali dovoljno novca da odu.

Ali ne više. Došlo je do potpunog rasula, zemlja je iz dana u dan lagano odumirala. Ljudi povijenih ramena i gnevniha lica polako su koračali ulicama. Nisu bili samo nesrećni. Bili su beznadežni, kao da se život pogoršavao već toliko dugo da više nisu mogli ni da sanjaju da će stvari jednog dana krenuti nabolje. Iz očiju im je izbijalo ogorčenje koje nije ostavljalo mesta pogrešnom tumačenju.

U pojedinim patrolnim područjima bataljona ulice je prožimao smrad kanalizacije i zapaljenog đubreta. Kad god bi se zaustavili, bosonogi dečaci bi moljakali za slatkiše. Pre nekoliko meseci, nakon eksplozije automobila-bombe, „besni psi“ su se zatekli u bolnici *Kindi*, u zapadnom Bagdadu. Sve je plivalo u krvi. U operacionoj sali Džej Si je video kako muve zuje oko devojčice s raznesenim licem. Tog dana su začutili

čak i tipovi koji se sprdaju sa svim i svačim. Bagdad je bio siromašniji od Huareza, siromašniji od svakog meksičkog mesta koje je video. Nije shvatao. Ovi ljudi imaju svu tu naftu, a opet žive kako žive.

Džej Si je bio svestan da previše razmišlja. Njegovi saborci nisu mnogo razbijali glavu: slaži lovu, čuvaj dupe i nadaj se da ti kod kuće devojka drži prekrštene noge. I bili su u pravu. Njegov posao je bio da sačuva svoj i živote svojih „besnih pasa“. Nek hadžije same vode računa o sebi. Ipak, s vremena na vreme, dok je posle večere igrao domine u palati, počele bi da ga nagrizaju sumnje: Kako je ovo mesto otišlo u tri majčine? Jesmo li mi krivi za to?

* * *

Dole, u hameru, kapetan Džejms Džekson Mlađi nadao se da će ga poterati sreća. Pre tri dana stigla je dojava od njihovog najboljeg doušnika, studenta po imenu Saleh, koji je želeo američku vizu kako bi se pridružio rođacima u Detroitu. Nijednom ih nije naveo na pogrešan trag. Štaviše, Džekson je brinuo da Saleh bataljonu dotura previše informacija; kad bi njegovi drugovi shvatili da ih cinkari, ne bi poživeo ni nekoliko sati. Ipak, smatrao je da je Saleh bolje upoznat s opasnostima kojima se izlaže nego bilo ko drugi.

U svakom slučaju, ukoliko ovaj prepad izađe na dobro, Saleh će biti za korak bliže Ejt majl roudu.¹³ Naime, on je tvrdio da nekolicina 488-ica – što u vojnom žargonu označava veoma važne mete – te noći namerava da se sastane u berbernici u Gazaliji, bagdadskom predgrađu koje je postalo centar pokreta otpora. Saleh nije znao njihova imena, ali se kleo da nije reč o običnim kriminalcima ili uličnim borcima. Rekao je da se među njima nalazi i jedan stranac, s nadimkom Doktor, koji je upravo stigao u Irak.

Da je vojna obaveštajna služba potvrdila Salehovu priču, prepad bi bio prepušten Odredu 121, sastavljenom od specijalaca i pripadnika CIA i zaduženom za najznačajnije mete u Iraku i Avganistanu. Međutim, „Doktor“ se nije nalazio ni u jednoj bazi podataka, pa su specijalne snage, koje se nisu zamarale ni sa kim nedostojnim njihove pažnje, zadatak prosledile nižim nivoima. A Džekson nije imao ništa protiv. „Besni psi“ su raspolagali s pet tenkova, šest bredlija i četiri oklopljena hamera; dovoljno vatrene moći da se zauzme omanji grad. Nije očekivao da će mu hvatanje nekolicine gerilaca zadati ikakve poteškoće. Samo se nadao da će biti vredno truda. Saleh ga dosad nije izneverio, ali za sve postoji prvi put.

* * *

Džekson nije morao da brine. Doktor je bio Faruk Kan, debeljko koji se pre pet meseci susreo s Džonom Velsom u stanu u Pešavaru. Mada je pošteno zaradio titulu

kojom su ga oslovljavali, Faruk nije bio doktor medicine. Bio je fizičar i treći rođak Abdula Kadira Kana, čoveka koji je rukovodio programom razvoja nuklearnog naoružanja u Pakistanu. I Faruk je bio uposlen na istom zadatku, sve dok nije otpušten zbog poseta islamabadskoj džamiji, čiji je imam u propovedima pozivao na rušenje pakistanske vlade.

Godinu dana kasnije Faruk je uspeo da se domogne Bin Ladenovog brloga u Severozapadnoj provinciji. Tu mu je šaik ponudio visoko zvanje „upravnika nuklearnih projekata“, a Faruk se odmah upustio u pokušaje da se dočepa bombe iz pakistanskog nuklearnog arsenala. Ipak, ispostavilo se da je taj zadatak pretežak, bez obzira na sve njegove stare veze. Pakistanski generali su znali da bi, ukoliko Al Kaida aktivira pakistansku atomsku bombu usred Njujorka, Sjedinjene Države mogle da odgovore bacanjem bombe na njihove vile u Islamabadu. Napad na Delhi bio bi još opasniji, pošto bi neizbežno izazvao sveobuhvatan nuklearni rat koji bi i Pakistan i Indiju spravio sa zemljom. Faruk je morao da bude oprezan.

Uprkos svemu, na kraju je uspeo da pronađe trojicu nižepozicioniranih stručnjaka naklonjenih Al Kaidi koji su uspeli da prođu vladine bezbednosne provere. Iako nisu mogli da isporuče pravu bombu, doturili su mu opremu koja se pokazala veoma korisnom. Potom je pronašao Dimitrija Georgova, nezaposlenog ruskog nuklearnog fizičara u potrazi za čvrstom valutom. Faruk i Dimitri sastali su se prvi put uz veliku dozu opreza. Faruk, zato što se bojao zamke CIA, a Dimitri jer je smatrao da mu je glavi najbolje mesto na ramenima. Ipak, obojica su sa sastanka otišli zadovoljni i nakon kraćeg pregovaranja Dimitri je pristao da ga snabde s dve olovom presvučene čelične kutije ispunjene upotrebljivim materijalom. Cena: 675.000 dolara. Ta svota je predstavljala isuviše krupno ulaganje za Faruka, pa je dogovor morao da odobri lično šaik Bin Laden.

Al Kaida i dalje nije posedovala ništa slično pravoj atomskoj bombi, sposobnoj da spravni grad. Međutim, panika u neprijateljskom taboru može se prouzrokovati i bez nje. Konvencionalna bomba s pridodatim radioaktivnim materijama – prljava bomba – potpuno bi upropastila nevernike. Ljudi se užasavaju radijacije. Ne mogu da je vide, namirišu ili oseće, a ipak može da ih ubije čak i godinama posle izloženosti njenom dejstvu. Oblast pogođena nekim radioaktivnim izotopima može da ostane zagađena decenijama, što je čini potpuno neupotrebljivom čak i ako građevine ne budu srušene. Postavljena na pravom mestu – recimo u širem centru Menhetna – prouzrokovala bi štetu merenu milijardama dolara i smrt na hiljade ćafira. A za razliku od nuklearnog oružja, prljavu bombu je lako napraviti. Najteže je pronaći radioaktivni materijal, ali Faruk je taj problem rešio. Već ga je otposlao u Sjedinjene Države, i to u količini dovoljnoj za najmanje jednu bombu.

A sad se nadao da će dobiti još toga. Pre tri nedelje čovek po imenu Omar Hadri Faruku je dao nov zadatak. U pustinji južno od Faludže, pod napuštenom vojnom bazom, irački seljani pronašli su tajnu podzemnu građevinu. Verovali su da se u njoj nalazi radioaktivni materijal. Želeli su da ga predaju šeiku Bin Ladenu.

I tako je Faruk krenuo na veoma opasan put na zapad, dug preko tri hiljade kilometara. Iz Pakistana kroz Avganistan do Irana, a odatle, preko planinskog pograničnog područja, u Irak. Usput je morao da izbegava i neverničke vojnike u Avganistanu i iransku tajnu policiju, koja nije blagonaklono gledala na Al Kaidu. Doduše, mogao je i da odleti za Jordan, pa da se preveze do Bagdada, ali pošto se nalazio na ovako osetljivom zadatku, više je voleo da ne ostavlja tragove na spiskovima putnika. Sem toga, carinicima ne bi lako mogao da opravda opremu koju je nosio sa sobom.

Faruk je samog sebe opominjao da se previše ne uzbuđuje. Ljudi s kojima se noćas sastaje su borci, a ne fizičari. Dosad nije video ništa sem mutnih fotografija šipki i čeličnih buradi, koje jesu obećavale, ali nisu predstavljale nikakav dokaz. Ipak, nada je bila jača od njega. Kad bi se samo ispostavilo da su stvarno pronašli nov materijal... i to pred nosom Sjedinjenih Država.

Amerikanci su budale, pomisli Faruk. Pre nekoliko decenija Jevreji su razneli Sadamove atomske reaktore i upropastili iračka nastojanja da razviju atomsku bombu. Materijal koji će, ako bude volja Alahova, noćas videti trebalo bi da predstavlja ostatke tog programa, ekshumirane iz svog pustinjskog groba. U najboljem slučaju, to će biti nuklearno đubre, jod i cezijum, od kog se nikad ne bi moglo napraviti nuklearno oružje. Nijedna vlada na svetu ne bi se zamarala takvim stvarima. Međutim, one su sasvim odgovarale Al Kaidinim potrebama. A da Sjedinjene Države nisu okupirale Irak, Al Kaida nikad ne bi dobila priliku da ih se dokopa, pošto Sadam nikad nije šurovao s Bin Ladenom. On je bio bezbožni đavo, najbeskorisniji od svih nevernih arapskih vođa. Ali za njega su se pobrinuli Amerikanci. I sad su vrata Iraka širom otvorena svetim ratnicima Al Kaide.

Tako je, Amerikanci su budale. Rekli ste da napadate Irak jer je pun terorista, pomisli Faruk. Pa, sad i jeste pun. Čudni su putevi Alahovi.

* * *

Sunce je već bilo zašlo kad su „besni psi“ stigli do protiveksplozivnih betonskih zidina što su zaprečavale ulaz u policijsku stanicu u Hadri, izrešetanu jednospratnicu obeleženu odrpanom iračkom zastavom. Na stanicu su izvršena tri samoubilačka napada automobilom-bombom i policajci više nisu izlazili čak ni u patrole, a kamoli u hapšenja. Ipak, nekolicina njih još je saradivala s 2. bataljonom 7. konjičkog; Džekson nije mogao da kaže jesu li hrabri ili ludi. U svakom slučaju, poznavali su ulice Gazalije daleko bolje nego što će on ikada moći. Nadao se da će neko od njih noćas poći s njim.

Džekson dugim, žurnim koracima priđe glavnom ulazu stanice, gde je s cigaretom u ruci stajao potpukovnik Haif Fahd. Obojica se potapšase po grudima, a zatim se i rukovaše. Fahd je bio jedini policajac iz Hadre kom je Džekson stvarno verovao. – *Selam alejkum* – reče Džekson.

- *Alejkum selam* – odgovori Fahd.
- Čuli ste da dolazimo?
- *Nam.*

Džeksona to nije iznenadilo. Njegove tenkove pokretali su ogromni motori, preinačene mlazne turbine, koje su davno najavile njihov dolazak. Buka im je predstavljala najveću taktičku slabost. Međutim, Džekson se nadao da će noćas taj nedostatak pretvoriti u prednost.

- Cigaretu? – reče Fahd nudeći ga svojom paklicom.
- Danhil? Otmeno, nema šta, pukovniče. – Džekson istrese cigaretu na dlan.
- Dobio sam повиšicu – reče Fahd i nasmeja se.

Džekson pripali i sa zahvalnošću povuče dim. Mada nije pušio. Bar ne pre no što je stigao ovamo. – Znaete da će vas ovo ubiti – reče Fahdu.

- Ako ga ne preduhitri nešto drugo, kapetane.

Džekson se divio Fahdovoj smirenosti. I samo pojavljivanje s Amerikancem predstavljalo je za iračkog policajca ispoljavanje vrhunske hrabrosti. A opet, Fahd nikad nije izgledao umorno ili napeto, a kamoli uplašeno. Izađoše na ulicu, van dometa radoznalih ušiju iz stanice.

- Nešto smerate noćas? – upita Fahd.
  - Da. Prepad.
  - Koliko ljudi vam treba?
  - Koliko god, samo da to budu oni kojima potpuno verujete.
- Fahd klimnu. – Petorici... ne, četvorici. Ehab je danas kod kuće.

- Samo četvorici? – Na dužnosti je bilo pedeset policajaca.
- Da.

- Tako loše stoje stvari, ha?

- Čak i gore, kapetane. – Fahd mu pruži paklicu. – Uzmite još jedan danhil. Sad ću ih skupiti.

* * *

Fahd se vratio za desetak minuta, praćen četvoricom ljudi.

- Kad hoćete, kapetane. – Irački izraz sa značenjem: spremni smo kad i vi.

Džekson pogleda na sat. Dvadeset do devet. Saleh mu je rekao da bi sastanak trebalo da otpočne u devet i potraje sat vremena. No, uz to ga je upozorio da gerilci često znaju da zakasne. A Džekson se nije usuđivao da berbernicu stavi pod prismotru – lako bi se uočilo bilo kakvo američko prisustvo. Odlučio je da udari u petnaest do deset i da se nada najboljem.

- Sačekaćemo još malo. Gde vam je pancir, pukovniče?

- Nemam ga.

- Pa dali smo vam ih dovoljno za svakog policajca u Hadri. - Džekson nije ni pokušao da sakrije razočaranje.

Fahdove usne razvukoše se u sumoran osmeh. - Dozvolite mi da vam ispričam jednu priču. - Pripali novu cigaretu. - Neće potrajati duže od ovog danhila.

- Svakako.

- Moj otac je imao prodavnicu u Sadr situju. Vi, jasno, znate za Sadr.

- Jasno. - Sadr je ogromno sirotinjsko naselje u severoistočnom Bagdadu, s druge strane Tigra, dozlaboga bedno mesto.

- Nismo bili imućni. Niko nije imućan u Sadru. Ali živeli smo prilično dobro - reče Fahd. Duboko udahnu dim cigarete. - Nažalost, moj otac Muhamed voleo je da zbija šale. Katkad i na Sadamov račun. Osamdeset sedme u radnju mu je upao Muhabarat. - Sadamova tajna policija. - I njega i mog brata Sadika odveli su u Abu Graib. Ostalo možete da pretpostavite.

- Jeste li ih ikad više videli?

- Sadik je preživeo, još neko vreme. Umro je posle dve godine.

- Je li vam rekao šta se dogodilo?

- Nije govorio ništa kad su ga pustili.

- Nije govorio ništa o onom šta se dešavalo?

- Nije govorio ama baš ništa. - Fahd pokaza na svoja usta. - Više nije imao jezik.

Dok je smišljao šta bi mogao da kaže, Džekson oseti kako mu se jezik uvija u ustima.

- Žao mi je.

- Mora da su naišli na nekog baš gadnog agenta Muhabarata - reče Fahd. - Očeve šale nisu bile bogzna kakve.

- A vi ste pobešli?

- Nisam ni bio tamo. Nikad se nisu vratili po mene. Ne znam zašto. Možda ih je - kako se kaže? - mrzelo.

- *Inšalah*.

- *Inšalah* - ponovi Fahd. - Umesto toga su me poslali da ratujem protiv Irana. Preživeo sam - to se dešavalo pri samom kraju rata - a zatim sam nekako dospao na policijsku akademiju. Danas sam potpukovnik iračke policije, moji ljudi me vole i poštuju. - Nasmeha se. - Divan život, šta kažete, kapetane? - Podiže cigaretu. Još je gorela. - Priča je gotova, kao što sam i obećao. - Povučte poslednji dim, a onda ugasi cigaretu o sopstveni dlan i baci je na asfalt.

- I zato ne nosite pancir - zaključni Džekson.

- Ako Alah želi da živim, živeću. Ako želi da se ponovo sastanem sa svojim

ocem, sastaću se. Šta god da mi podari, biću mu zahvalan.

* * *

Predvođen Džej Sijevim oklopljenim hamerom, konvoj „besnih pasa“ krenuo je na sever širokom Avenijom Dodž što preseca centar Gazalije. Put bejaše izrovan kraterima od bombi. Skoro svake noći tu su napadane patrole, mada nijedan vojnik nije poginuo. Zasad.

Ulice su bile puste, na putu nije bilo gotovo nikog sem njih. Prvo i poslednje vozilo delilo je čitavih osamsto metara. Fahdov lend rover smestili su u sredinu; kraj tenkova i bredlija izgledao je poput igračke.

Noćni vizir sveo je Džej Sijev svet na žučkasto svetlucanje na crnoj pozadini. Nad poljem istočno od njih zlokobno se nadvijala džamija nazvana Majka svih bitaka, betonski monstrum s minaretima izgrađenim tako da liče na mitraljeska gnezda. Sadam je podigao džamiju u čast svog desetogodišnjeg rata s Irancima, u kom je stradalo dva miliona ljudi. Kad ima struje, minareti jezivo sjaje u mraku. Ali te noći je nije bilo. Tama je prekrila i džamiju i ceo kraj, mada je nekolicina srećnika svoje kuće napajala agregatima. Zamračenje mu je išlo naruku, baš kao i mlad mesec. Što je mračnije, noćni vizir bolje radi.

Po nailasku patrole nebo zapara usamljeni svetleći metak. Tu su, pomisli Džej Si. Posmatraju nas. Dobro. Neka ih. Prst mu je igrao oko obarača mitraljeza.

Hamer se zaustavi pošto stigoše do kraja gazalijskog puta, pred uski most što vodi u Šulu, pretrpano sirotinjsko naselje. Džekson im je rekao da sve mora da izgleda kao da su u uobičajenoj patroli. Oni ne mogu da znaju da dolazimo. Konvoj polako načini polukružni zaokret i krenu ka jugu.

* * *

U skučenom sobičku iza gazalijske berbernice sa zvaničnim nazivom *El-Džakra šišanje i pranje kose* Faruk Kan se vrpolio na jeftinom plavom kauču. Po podu su bile razbacane flaše starog šampona, a tri kalašnjikova nemarno su ostavljena pod stepenište kraj suprotnog zida. Bučan agregat u čošku napajao je sijalicu i rešo koji je grejao vodu za čaj. Faruk ponovo pogleda na sat. Devet i dvadeset. Što ih nema? Faruk nije bio kukavica; kukavice ne bi dugo mogle da se bave nuklearnom špijunažom. Ipak, nije voleo da se bespotrebno izlaže opasnostima.

Vrata se otvoriše, ali to je bio samo Zaid, mršavi Iračanin koji ga je vodio od Islamabada do Bagdada. Faruku je stvarno bilo muka od njega. Iračani imaju užasne manire. Zaid je pljuvao i čačkao nos bez ikakvog zazora i nikad se nije prao. Sem toga,

Faruk nije imao poverenja u tako mršave ljude. Jelo je tako veliko zadovoljstvo; kakav čovek bi mogao da ga se odrekne? Ipak, morao je da prizna da mu je Zaid dosta pomogao. Govorio je arapski, farsi, urdu, pašunski i engleski. Štaviše, Faruk još nije čuo jezik koji Zaid nije mogao da razume. A poznao je polovinu plemenskih vođa odatle pa do Pakistana. I stoga se Faruk pomirio s njegovim srednjovekovnim navikama.

- Čudno, zar ne, Zaide - reče Faruk. - Lako je proceniti bogatstvo zemlje po izgledu bolnica ili supermarketa, ali gde god da sam se zatekao - ovde, u Pakistanu, u Evropi - berbernice su bile iste. Crne stolice koje se okreću, tezge zatrpane tajanstvenim staklenim teglicama, posteriji kratko ošišanih mladića.

- Hm. - Zaid zabi prst do članka u nos. Faruk se upita da li bi to trebalo da predstavlja nekakav odgovor. Zaid je pričao neobično malo, s obzirom na to da je poznao tolike jezike. Ko zna, možda su mu se u glavi odvijale sjajne rasprave.

Faruk se zavalio u kauč, koji zakrcka pod njegovom težinom. Spolja je dopirala udaljena tutnjava američkih tenkova. Preturao je gajgerov brojač po krilu i pokušavao da suzbije nervozu. - Hoće li uskoro stići, Zaide? - Njegov saradnik jedva primetno slegnu ramenima pa usu čaj u dve šolje i prljavim prstima ubaci kocke šećera u njih. Faruk iskrivi lice, ali ipak otpi gutljaj. A onda začu kako se napolju zaustavljaju kola.

* * *

Plan kapetana Džeksona bio je jednostavan. Berbernica je smeštena na krajnjem zapadu Gazalije. Kad konvoj stigne do ulice koja vodi prema njoj, hameri i lend rover će se odvojiti i pojuriti na zapad. Tenkovi i bredliji krenuće za njima. Uz malo sreće, gerilci neće shvatiti šta se dešava sve dok hameri ne stignu pred radnju. Oklopna vozila će po dolasku blokirati šire područje.

Plan je sa sobom nosio i određene opasnosti. Džekson je u hamerima imao petnaest vojnika, kao i pet iračkih policajaca u roveru, koji bi trebalo da budu kadri da savladaju četiri gerilca. Međutim, ukoliko je radnja utvrđena, mogli bi da budu uvučeni u borbu, i to pre dolaska bredlija s pojačanjem. Pod uobičajenim okolnostima Džekson bi najveću vatrenu moć isturio napred, a slabije oklopljena vozila držao u pozadini, ali se ovog puta nije usuđivao da to učini kako ne bi upozorio mete.

I kad bi upali u radnju, njegovi ljudi bi i dalje bili u nevolji. Džekson nije znao raspored prostorija u objektu, pa čak ni da li postoji drugi izlaz. U poslednja tri dana njegove patrole dvaput su prošle oko berbernice, ali plašio se da bi ozbiljnije izviđanje moglo da preplasi metu. Uprkos svemu, nije sumnjao da će njegovi ljudi uspeti da izvrše zadatak. Prošli su oni i mnogo gore stvari.

Džekson kroz blindirani prozor pogleda izloge napuštenih radnji. Vreme je da šefovima pruži poslednju priliku da podviju rep. Dohvati bataljonski radio i pozva Centar za taktičke operacije u logoru Grefajt. - Besan pas šest poziva Viteza šest, prijem.

- Vitez šest je bio komandir bataljona, potpukovnik Stiv Takahaši.

- Ovde Vitez šest.

Džekson pogleda na sat. Devet i trideset tri. Hameri bi svakog časa trebalo da stignu pred radnju. - Procenjeno vreme dolaska nam je devet četiri tri.

- Devet četiri tri - ponovi Takahaši. - Razumeo. Spremite se za napad.

- Razumeo - odgovori Džekson i spusti mikrofona. Ledeni žmarci uzbuđenja uspinjali su mu se uz kičmu.

* * *

Faruk pronese cev gajgerovog brojača iznad petnaest centimetara duge tanke čelične kapsule i istog časa začu pucketanje u slušalicama, znak da kapsula ispušta radijaciju. Prinese cev drugoj kapsuli. Ponovo pucketanje.

Mazen, zapovednik mudžahedina, bio je pravi div, najviši Arapin kog je Faruk u životu video. Govorio je grubim, seljačkim arapskim i nosio kalašnjikov i sablju o pojasu. Otkad je Faruku predao kapsule, ćutke je stajao kraj stepenica, na drugom kraju sobe, i nervozno posmatrao kako došljak maše gajgerovim brojačem. Plaši se da mi je doneo đubre, pomisli Faruk.

- Koliko ovoga ima tamo? - upita Faruk.

- Na hiljade komada - odgovori Mazen. - Toliko da se ne može ni izbrojati.

Taj odgovor uveri Faruka da je putovanje bilo vredno izlaganja pogibelji. Na hiljade kapsula s kobaltom. Alah je ove noći svojim ratnicima darovao veliki poklon. Hadri će biti zadovoljan.

Štrecnu se od zvonjave mobilnog telefona.

- *Nam* - reče Mazen i prekinu vezu. - Jedan naš brat nadgleda glavni put, ako slučajno naiđu Amerikanci - reče Faruku i Zaidu. - Mada to nikad ne rade. Noću se plaše Gazalije.

- I? - Zaid upita Faruka. - Šta misliš?

No Faruk još nije bio spreman da podeli svoje oduševljenje. - Pokaži mi žuti metal.

Mazen mu dodade neobično tešku platnenu torbu napunjenu žutim granulama. Faruk mahnu cevlju nad njom i gajgerov brojač se probudi i oglasi užurbanim i glasnim pucketanjem. Uranijum-oksid, pomisli. Žuti kolač. Neznatno obogaćen, dva do tri posto; ipak ni približno dovoljno da bi se mogao iskoristiti za pravu bombu.

- Ovo ste našli u buretu?

- Da. Ima ih četiri, Doktore.

Četiri bureta žutog kolača? Faruk je jedva obuzdavao uzbuđenje. Ovo je samo početak, podseti samog sebe. Tek predstoji prikupljanje materijala i otpremanje u

Sjedinjene Države. Naći će se načina i za to. Uran i kapsule s kobaltom kamionom će prevesti do Jordana, a odatle u Dubai ili Tursku. Na istok do Pakistana, pa do Singapura, te na zapad u Nigeriju i na kraju, preko Atlantika, u Brazil. Nije bio upućen u pojedinosti; za to će se pobrinuti Hadri. Ali znao je da to može da se reši.

- Braćo moja – reče Faruk. – Vašom zaslugom, naše molitve su uslišene.
- *Alahu ekber* – zaurla Mazen. A onda mu ponovo zazvoni mobilni telefon.

* * *

Nekoliko sekundi pre toga hameri „besnih pasa“ skrenuli su ulevo s Dodža, pogasili farove i nagazili gas na putu ka berbernici. Za razliku od tenkova, hameri nisu posedovali mlazne motore, ali s druge strane nisu ni težili po sedamdeset tona. Jurili su niz pustu aveniju sto dvadeset na sat. Vetar je šibao Džej Siju lice, a on je kroz noćni vizir zurio u tamu tražeći bilo kakvo kretanje. Ipak, nije primetio čovečuljka u opel limuzini koji je izbezumljeno pritiskao dugmiće mobilnog telefona.

Dok su se približavali, Džej Si se pitao šta će pronaći. Najverovatnije ništa. Nadao se da će ko god se zatekne unutra biti dovoljno pametan da se ne upušta u borbu. Prvi trenuci napada su najopasniji. „Besni psi“ moraju da se suzdrže od otvaranja vatre dok ne utvrde ko je prijatelj a ko neprijatelj.

* * *

Međutim, to noćas neće predstavljati problem. Kusajevo upozorenje se obilo o glavu njegovim saborcima. Dok je njegov poziv primljen, „besni psi“ su gotovo stigli do radnje. Gerilci, računajući Faruka i Zaida, njih osmorica na broju, mogli su samo da šćepaju oružje i potrče ka svojim kolima.

* * *

Hamer poskoči preko ivičnjaka i ulete na uzani parking. Džej Si ugleda tri tipa s kalašnjikovima kako izleću iz radnje. Uperi mitraljez u njih i povika: – Stoj!

Oni se okrenuše i zapucaše bez ciljanja. Meci zadobovaše po hameru, a jedan prozujua Džej Siju pokraj glave. Neprijateljska vatra, mahinalno pomisli. Pravila službe dozvoljavaju upotrebu smrtonosne sile. Još pre no što mu se ta rečenica sklopila u mislima, nanišanio je i povukao obarač.

Vatra pokulja iz cevi. Na malim udaljenostima teški mitraljez razorno deluje na ljudsko telo. Glava jednog čoveka eksplodira poput prezrele tikve; druga dvojica bejahu

bezmalo presečena nadvoje. Pre no što im tela dodirnuše zemlju Džej Si okrenu oružje prema vratima radnje, odakle su beznadežno pucala druga dvojica. Ovog puta jedan je preživio prvi rafal. Ne i drugi.

Pet ubistava. Džej Si nije osećao ama baš ništa. Zadatak još nije dovršen.

* * *

Mazen utrča u magacin, košulje natopljene krvlju. – Ti si im rekao – dreknu na Faruka. – Špijunčino! Jevrejska špijunčino! – Mazen zamahnu puškom na Faruka, a ovaj se povi, tako da primi udarac u levo rame. Tup bol prostruja mu kroz ruku.

– Alaha mi... – zakrešta Faruk; imao je osećaj da će svakog časa napuniti gaće.

– Maloumniče – zgranu se Zaid na Mazena. – Samo ga pogledaj. Preplašeniji je od tebe.

Zaid skinu granatu s pojasa, otrča do vrata i hitnu je u berbernicu i ne pogledavši unutra. – *Inšalah*, ovo će nam dati malo vremena. – Zgrada zadržta od eksplozije u radnji.

– Ostani ovde – reče Zaid Mazenu. – Pobij ih koliko god budeš mogao. Faruče, dođi.

Faruk posegnu za gajgerovim brojačem.

– Ostavi to.

Faruk zavrte glavom. Činilo se da je izgubio moć govora.

– Debela gluperdo – dreknu Zaid. – Neću ti više pomagati. – Međutim, Faruk je bio zapeo za brojač kao da mu je amajlija. Neće izgubiti glavu ovde i sada. Alah to neće dozvoliti. Ne pošto je ovo pronašao.

Zaid se okrenu i zaglavinja uza stepenice. Faruk mu je bio za petama, dahtao je i brektao na svakom sledećem stepeniku. Ali kad stiže do vrha, Zaid divljački opsova. Jeftina čelična brava na vratima bila je zaključana.

* * *

Da su bili ma gde drugde, kapetan Džekson ne bi žurio. Doveo bi tenkove, pretvorio radnju u gomilu šuta i pustio iračke policajce da prebiraju po ruševinama. Ali te noći i još u Gazaliji to nije bilo izvodljivo. Ljudi su već izlazili na ulice i pokazivali prema radnji i njegovim hamerima.

Nakon početne pucnjave berbernica je nakratko utihnula. Džekson se došunjao do radnje, u nadi da su svi koji su se nalazili unutra već pobijeni. A onda je granata raznela izlog i u obraz mu se zarilo parče srće; krv mu se slivala niz lice. Bio je više ljut

nego povređen. Nije smeo da se toliko izlaže.

Sad je stajao iza otvorenih blindiranih vrata svog hamera i, držeći slušalicu radija na uhu, „besnim psima“ izdavao naredbu za zauzimanje položaja. Metar-dva od njega čekao je potpukovnik Fahd, s neizbežnim danhilom u ruci. Nije progovarao, ali Džekson je mogao da mu vidi gorljivost u očima.

Tenkovi su se rasporedili na susednim raskrsnicama i blokirali područje, tako da niko ne može da uđe niti izađe. Pred berbernicom su stajala troja kola, a sam Džej Si je već ubio petoricu. Džekson je računao da su preostala najviše dva-tri mudžahedina. Pritisnu odašiljač radija.

- Plavi šest poziva Plavog tri - reče. - Čuvajte spoljni krug. Upadamo.

- Razumeo, kapetane.

Džekson prekinu vezu i pogleda u Fahda. - Spremni, pukovniče?

Fahd baci cigaretu. - Kako hoćete, kapetane.

* * *

S M16 u rukama, Džej Si je puzio duž zida zgrade ka ulazu u berbernicu. Desetar Vos, vozač kapetana Džeksona, šćućurio se koji metar dalje, s druge strane razbijenog izloga radnje. Odmah iza Džej Sija nalazili su se irački pajkani, čime nije bio oduševljen, pošto nikako neće moći da se sporazumevaju ukoliko nešto krene po zlu. No, kapetan Džekson je tako naredio i tako će biti.

Od praska granate u berbernici je vladala tišina. Međutim, unutra je još bilo preživelih, sem ako nije pukla sama od sebe. Džej Si proturi glavu kroz vrata kako bi proverio unutrašnjost prostorije. Radnja je izgledala kao da je tornado protutnjao kroz nju: ogledala pretvorena u srču, isprevtane berberske stolice i dva tela ispružena na podu. A onda, na suprotnom kraju prostorije, s druge strane odškrinutih vrata, spazi lepršanje nekakve senke. Pogleda u Vosa kako bi se uverio da ju je i on primetio. Vos pokaza na njega, pa na sebe. Džej Si klimnu. Plan je već bio smišljen.

Džej Si jurnu duž izloga ka Vosu; takvo kretanje obavezno je privlačilo vatru. Baš kao što su i očekivali, vrata se otvoriše i u prostoriju upade tip s kalašnjikovim. Vos opali i pogodi tipa - gromadu od čoveka s nekakvim *mačem* za pojasom, Džej Si je primetio u trku - u rame pre no što je stigao da povuče obarač. Džin se okrenu oko sebe i sruči na zemlju baš kad se Džej Si baci u zaklon iza Vosa.

- Krećite! - Džekson povika na Iračanina. Policajci, pucajući nasumice, pokuljaše u radnju gacajući po baricama krvi i delićima kostiju rasutim po patosu. U zadnju prostoriju prvi zakorači potpukovnik. Za njim krenu i drugi policajac, a onda - BUUM! Zgrada se zatrese pošto negde u unutrašnjosti puče granata. Geleri prozujaše Džej Siju kraj glave. Policajca koji je stajao na vratima eksplozija baci unatrag. Pao je na leđa i ostao da leži.

Džej Si se ušunja u prostoriju; Vos mu je bio za petama. Iz zadnje prostorije čulo se samo tiho ječanje. Džej Si nije verovao da je iko ko je preživeo prasak druge granate u stanju da se bori, ali ipak nije želeo da se kocka. Sve što se bude mrđalo primiće metak. Kapetan Džekson prođe kraj njega i odlučnim korakom se zaputi prema vratima.

- Gospodine - uzviknu Džej Si. Prekasno. Džekson je već ušao.

* * *

Fahd je bio mrtav. Džekson je to shvatio čim je zakoračio unutra. Geler mu je razbucao vilicu; njegova, nekad pepeljastoplava, uniforma postala je jarkocrvena od krvi. Čak ga ni pancir ne bi spasao. Noge su mu bile raskomadane; leva raznesena napola u kolenu. Samo mu je lice ostalo nedirnuto i začuđujuće spokojno. Činilo se da je smesta umro. A u ćošku, pod stepenicama, drugi čovek još se micao. Bio je to ogromni mudžahedin. Granata mu nije došla glave.

Džekson je znao da bi trebalo da pozove bolničara, pa makar i ako je ranjenik pobunjenik, ali tad ponovo pogleda u Fahda i odluči da sačeka. Neko mu dodirnu rame. Štrecnu se i, kad se okrenu, ugleda Džej Sija.

- Gospodine, ovde nije bezbedno. - Džej Si pokaza na stepenice.

U pravu je, pomisli Džekson. Nije trebalo da prvi uđe u prostoriju. Mrtav ne bi bio od velike koristi „besnim psima“. Ispruži ruku u pravcu stepeništa. - Ti i Vos - reče. - Napred.

* * *

Faruk i Zaid puzili su po krovu, pokušavajući da se nekako spuste na zemlju a da ih američki vojnici koji su okružili područje ne primete. S ulice je izgledalo kao da se radnje nalaze u jednoj velikoj zgradi, ali odozgo je bilo jasno da je svaka sagrađena ponaosob. Krovove berbernice i susednih zgrada razdvajali su zidovi. U ćošku su ležali prazna paklica cigareta i omot nepoznatih kondoma. Požuteli su od meseci provedenih na suncu.

Zaid se uzvera preko severnog zida. Faruk ga je s mukom sledio. Kad se prebaci, ugleda Zaida kako vuče zaključana vrata. Sledeći krov bio je ravan, bez stepeništa kojim bi se spustili.

Iz berbernice se oglasi potmuli udar granate. Mora da Mazen pruža poslednji otpor, pomisli Faruk. Zaid nije delovao zabrinuto. Okrenu se i prebaci preko zida koji su upravo prešli. No Faruk je postajao malodušan. Njih dvojica neće sići s ovog krova, sem ako im sam Alah ne pošalje kočije s nebesa.

* * *

Džej Si izjuri na vrh stepeništa, gde ugleda izvitoperena vrata što vode na krov s bravom razvaljenom metkom. Vos ga je pratio u stopu. Džej Si šutnu vrata i izlete nadesno. Vos pokri levu stranu. Džej Si ugleda dvojicu ljudi kako se veru uza zid udaljen desetak metara, ali ne stiže da krene za njima jer Vos aktivira granatu koju je Zaid zakačio za vrata kao priručnu poteznu minu. Kašika granate izlete.

- Lezi! - dreknu Vos i u očajničkom pokušaju da spase šta se spasti može šutnu granatu. Džej Si se baci na zemlju i pokri lice rukama. Svet se okrenu oko njega. Eksplozija je bila tako snažna da je imao osećaj da se zbila u njegovoj glavi.

Džej Si otpuza iza vrata, ka Vosu. Međutim, Vos više nije bio tu. Bar ne u jednom komadu. A to nije bila jedina nevolja. Svet je utihnuo. - KO JE PUSTIO PSE? - povika Džej Si. Ili je bar mislio da to radi. - KO? KO JE PUSTIO PSE?

Osovi se na noge i pokuša da zapuca na ljude što su se prebacili preko zida, ali puška odbi poslušnost. Jebeš ovo, pomisli. Izvadi pištolj i pojuri ka zidu, a u tom času još dvojica „besnih pasa“ izleteše sa stepeništa i doviknuše mu da stane. Uzalud, nije ih čuo. A čak i da jeste, to ga ne bi zaustavilo.

* * *

Bili su u zamci, Faruk je to jasno video. Pobesneli američki vojnik trči prema njima bez ičega sem pištolja u ruci, a Zaid je rešen da što skuplje proda svoju kožu; kalašnjikov mu je prebačen na automatsku paljbu, meci kuljaju iz cevi, puška mu ludački poskakuje u rukama, zrna cepaju noć.

Faruk uzmače za korak. Želeo je da se preda, ali Zaid bi ga ubio kad bi to pokušao. Sačekaće da Zaid pogine pa će, ako još bude živ, podići ruke baš kao što je video da to čine u filmovima. Izgleda da je ipak kukavica. Bolje ćelija u Gvantanamu nego smrt na ovom krovu.

Amerikanac je posrtao ali se i dalje približavao, pucajući bez prestanka. Metak pogodi Zaida u rame. Amerikanac se kao čudom stvori s ove strane zida. Zaid se okrenu prema njemu i nastavi da puca. Faruk se zabezeknu kad shvati da ga je promašio. Vojnik kao da je bio neranjiv. Amerikanac podiže pištolj, zapuca i pogodi Zaida u prsa, ali se tu ne zaustavi, već nastavi da povlači obarač, iznova i iznova...

Faruk ispusti gajgerov brojač i podiže ruke. Vojnik se već okretao prema njemu. - Predajem se! - reče. - Predajem se. Predajem.

* * *

Debeli je nešto pričao, ali Džej Si ga nije čuo. Nacilja mu ravno u prsa i povuče obarač.

* * *

Pištolj škljocnu. Faruk je iščekivao da mu se grudi rasprsnu; da ga tama, ili šta god da sledi, proguta. Trebalo bi da ovog časa oseti kako se bliži Alahu. Umesto toga, oseti se beskrajno daleko od njega.

Još jedan škljoc. Ništa se ne desi. Faruk se sruši na kolena i shvati da je još živ.

* * *

Džej Si se glupavo zapilji u tipa, pa u svoj pištolj, koji, kako izgleda, više nije radio. Ostao je bez municije. Mora da je to u pitanju. Sav adrenalin mu namah izvetri iz tela. Umesto da promeni okvir, on ispusti pištolj i nagnu se unevši se tipu u lice. Debeli je drhtao, cedio reči koje Džej Si nije čuo ili razumeo; kapljice njegove pljuvačke prskale su po Džej Sijevoj uniformi. Džej Si je hteo nešto da mu kaže, ali nikako nije mogao da se priseti šta.

Tako su stajali sve dok kapetan Džekson ne odvuče Džej Sija natrag.

* * *

Pancir možda nije mogao da spase potpukovnika Fahda, ali je bez sumnje spasao Džej Sija Ramireza. Kevlar je zaustavio dva metka. Upropašćene bubne opne donele su mu prevremenu kartu za odlazak kući, mada je očajnički tražio da ostane sa svojim drugovima. Za ubistvo šestorice pobunjenika i jurišanje uprkos paljbi s bliske udaljenosti nagrađen je Krstom za borbene zasluge, odlikovanjem od kog je značajniji samo Orden časti.

Po mišljenju kapetana Džeksona, Džej Si je zaslužio i taj najviši od svih ordena. Klinac je bio najbolji vojnik kog je ikad video. No, Takahaši, komandant bataljona, rekao je da određeni visoki oficiri ne žele da se glas o prepadu proširi. A Orden časti bi privukao mnogo pažnje. Džekson nije bio iznenađen, s obzirom na to kojom brzinom su se pripadnici Odreda 121 stvorili na licu mesta pošto je javio da je njegova četa zarobila čoveka s gajgerovim brojačem i pakistanskim pasošem. Tipa su strpali u svoj hamer, a Džeksonu su naredili da tela i kola gerilaca prebaci u logor Grefajt radi ispitivanja. Kao da je on njihov šugavi potrčko.

- Postaraćemo se da dobijete priznanje za ovo - rekao je jedan od njih, oficir specijalnih snaga koji se nazivao pukovnikom, mada na uniformi nije imao nikakvih oznaka. Kao da su priznanja sve do čega je Džeksonu stalo, dok su Fahd i Vos potpuno beznačajni. Teško mu je pao gubitak njegovog čoveka. Dvojice, ako se pogleda iz drugog ugla.

Ipak, jutro posle prepada, kad se sručio u svoj poljski krevet, nakon što je sunce već odskočilo i vrelina uzela maha, morao je da prizna da je ponosan na svoju četu. Svi ti silni tipovi iz Odreda 121 sve vreme su jurcali unaokolo, a pravi posao su odradili „besni psi“. Postaraće se da njegovi ljudi shvate šta su učinili, pa makar im i bilo zabranjeno da pričaju o tome. Baš zbog takvih zadataka su dovedeni u ovo bure baruta. Poremetili su Al Kaidine planove, napali su teroriste u njihovoj jazbini umesto da se brane od njih.

Džekson je prepleo prste na zatiljku i zurio u tavanicu. Znao je da mora da odspava, mada je bio veoma napet. Sutra bi trebalo da nekolicinu brigadnih generala upozna s pojedinostima prepada. Nije loše za jednog dvadesetdevetogodišnjeg kapetana. Samo se nadam da će obaveštajci znati šta da rade s tipom kog smo uhvatili, pomisli dok je padao u san. I nadao se da nije prekasno.

Atlanta, Džordžija

Tamnoputi ljudi s jeftinim mrežastim kačketima i glađu u očima stajali su u grupicama na ogromnom parkingu. Mada je sunce izašlo pre samo sat vremena, vazduh je već bio vreo i zagušljiv od vlage. Ljudi su se sporo kretali, čuvajući energiju za dugačak dan koji je predstojao. Ipak, njihov bezvoljan izgled mogao je da prevari. Čim kamionet skrenu na parking, oni se odmah sjatiše oko njega.

Rumeni čovek u košulji kratkih rukava nagnu se kroz prozor vozila i viknu ne bi li odbio gomilu: - O'ladite malo, Meksikaneri! - Ljudi zagundāše, ali se ipak razmaknuše. Čovek iz kamioneta podiže četiri prsta. - Četvorica. Na ceo dan - reče. - Osamdeset zelembaća po glavi. Govori li iko engleski?

Džon Vels se prolakta kroz gomilu. - Ja govorim.

- Ti - reče čovek. - Napred. - Pokaza na još trojicu. - Ti, ti i ti. Nazad.

Dok su se ostali polako razilazili, Vels je uskočio u kamionet, crveni ševi kru keb s poslovnim tablicama i belim natpisom: lijevo uređenje vrtova: ulepšavamo atlantu od 1965. - Kako se zoveš? - upita tip.

- Džesi.

- Ja sam Dejl. Govoriš španski?

- Pomalo - odgovori Vels. - *Pokito*.

- Pripazi na ove tipove i dobićeš dvadeseticu pride.

- *Sí*, senjor.

Dejl se nasmeja. - *Sí*, senjor? Duhovito, nema šta.

Kamionet se polako izvezao s parkinga i uključio na auto-put Bjuford, šest traka široki deo međudržavnog auto-puta 13, koji povezuje Atlantuu sa severoistočnim predgrađima Šambli i Doravil. Kad je u aprilu stigao u Atlantuu, Vels nije znao šta ga čeka. Sem jednog kraćeg perioda, dok je služio u vojsci, nikad nije bio na jugu. Imao je neke maglovite predstave o Skarlet O'Hari i Martinu Luteru Kingu. Atlanta ga je iznenadila. Grad je bio veći nego što je mislio, neprimetno se pretapao u predgrađa koja se pružaju po talasastim brežuljcima Džordžije na kilometre i kilometre u svim pravcima. A i nije bio potpuno crno-beo, kao što je zamišljao; bilo je tu Latinoamerikanaca i azijata, pa čak i pokoji Arapin.

Pogotovo tu, na auto-putu Bjuford, duž kog se nalazi mešavina radnji s natpisima na vijetnamskom, japanskom i mnogim njemu nepoznatim jezicima. Meksički restorani, korejske saune i *Prova međunarodna banka - Tu banko lokal* - nalaze se kraj *Komfort ina* i *Vafl hausa*, ostataka poznatije Amerike. Kilometar i po severno nalazi

se *Bjuford farmers market*, gde se, uprkos pastoralnom nazivu, snabdevaju doseljenici iz Centralne Amerike. Za 2,99 dolara tu se može kupiti pola kilograma goveđih repova i belih bubrega, umotanih u plastiku.

Meštani Šambli nazivaju „Šambodža“, mada to ime ni izdaleka ne može da dočara njegovu šarolikost. Auto-put Bjuford je postamerička Amerika; ružno otrcano lice Sjedinjenih Država koje prihvataju, mada ne baš raširenih ruku, doseljenike svih boja, pomisli Vels. S praktične strane gledano, bilo je to dobro mesto za skrivanje. Svako ko je želeo da radi mogao je da zaradi ovde, a stanodavci nisu dizali frku oko izdavanja stanova ljudima čija dokumenta nisu bila baš potpuno ispravna. Rado su primali svakog ko plaća na vreme i drži jezik za zubima, kao Vels.

I tako je četiri meseca živeo u nameštenom jednosobnom stanu nedaleko od auto-puta. Svakog jutra stajao bi na parkingu s Gvatemalcima i Nikaragvancima i čekao posao. Isprva su sumnjali da je agent imigracione službe ili neki policajac i odbijali su da razgovaraju s njim, ali u poslednje vreme su se malo opustili. Još uvek nisu stvarno razgovarali s njim; češće su ga birali za poslove jer je bio beo i govorio je engleski.

Ali Vels je mislio da zna kako da bude autsajder. Još jedno lažno ime, još jedan identitet, još jedno beskrajno čekanje na naređenja. Ponekad se pitao šta bi ljudi kao što je vrtlar Dejl uradili kad bi im rekao ko je. Verovatno bi se nasmejali – „Baš smešno“ – i rekli mu da se vrati na posao.

* * *

Krenuli su na zapad putem I 285, zaobilaznim putem oko Atlante, ostavljajući za sobom prljavštinu Doravila dok su prolazili pored džinovskog tržnog centra *Perimeter*, koji je bio veličine omanjeg grada. Vels se još nije navikao na sveprisutno američko bogatstvo, bleštavo izobilje automobila i poslovnih zgrada. Na izlazu 24, *Sendi springs*, sišli su s puta 285 i, nekoliko minuta kasnije, Dejl je skrenuo u slepu ulicu s četiri nedavno izgrađene kuće, koja je razmetljivo nazvana skrivenom brdskom stazom: privatnim kolskim prilazom. Čekao ih je kamion pun sadnica, a tu je bio i neki tinejdžer koji je nosio kačket s imenom vozača trkačkih automobila Džefa Gordona.

- Kajle - obratio se Dejl klinču.
- Kako ide, Dejle? - Rukovanje im se sastojalo od složenih, tečnih pokreta.
- Dovezao sam neke Meksikance - rekao je Dejl. - A ovo je Džon. Govori španski - on će im reći šta treba da rade.

Velsu je zaigralo srce. Kako je moguće da Dejl zna njegovo pravo ime?

- Džesi - rekao je Vels.

- Svejedno - odgovori Dejl. - Sve dok umeš da iskopaš rupu.

Vels je samo odmahnuo glavom. Niko ga mesecima nije prepao kao ovaj seljak.

Dejl je pokazao na stabla u kamionu. - Kajl će ti pokazati gde da ih posadiš -

rekao je. – Pobrini se da korenje staviš dovoljno duboko.

* * *

Oko podneva su napravili pauzu za ručak, zaklon od sunca su potražili iza kuće. Gvatemalci su razmotali domaće tortilje i boce mlakog piva; Vels je izvadio koficu pržene pileline iz KFC-a, skriveni porok. Žvakao je mastan slan batak i pomerao umorna ramena pokušavajući da se opusti. Košulja mu je bila znojava, ali rad mu nije smetao. Meseci kopanja i udaranja vratili su mu mišiće koji su nestali u Severozapadnoj provinciji.

Ponudio je Gvatemalce piletinom. – Hoćete li malo?

Jedan od njih je posegnuo prema kofici, a zatim se zaustavio.

– Sve je u redu – rekao je Vels. – Stvarno.

Tip je uzeo batak. – *Gracias*.

– *Quien es tu nombre?*

– *Eduardo. Tú?*

– Džesi.

– Radiš svakog dana?

– *Sí* – odgovorio je Vels.

– Ali ti si beo.

– Reklo bi se – kazao je Vels. Na Eduardovom licu pojavio se nagoveštaj osmeha, zatim je nestao.

– I nisi *imigracion*.

– Ne.

Eduardo je izgledao zbunjeno dok je pokušavao da shvati zašto *nortamericano* mora da radi s njima. Vels je već desetak puta vodio ovakav ili sličan razgovor. Uvek se završavao ovako. Ti ljudi poštuju privatnost i, uostalom, većina njih ne zna dovoljno engleski da bi nastavila. Eduardo je, bez sumnje, dovršio ostatak pileline ćutke.

– *Gracias* – ponovo je rekao i okrenuo se prema ostalim Gvatemalcima.

Vels se naslonio na zid i pogledao kuće oko sebe, široke i visoke, s po tri ili četiri garaže. Svaka je verovatno imala po petnaest soba. Samo za jednu porodicu. Zadivljujuće, mislio je. Nekom bi bilo drago da živi ovde, ili bi trebalo da bude tako.

* * *

Završili su oko pet sati, dok su se oblaci skupljali, obećavajući letnji pljusak. –

Hoće li neko cigaretu? – pitao je Kajl. Otišao je do kamiona i iznenada uskočio u njega i krenuo. – Vidimo se, kučke – rekao je. I otišao je. Gvatemalci su jurili za kamionom, ali odustali su kad je odmakao niz Maunt Vernon.

– *Maricón* – Eduardo je bespomoćno vikao prema putu. – *Jebena puta*.

To se Velsu već jednom dogodilo. Većina preduzimača drži reč, ili zato što su pošteni ili zato što znaju da će se proćuti ako slažu. Ali neki su bili prave drkadžije. Vels je želeo da razbije kamenom prozor na jednoj od tih luksuznih kuća. Ali Dejl bi mogao da se pojavi kod *Kermeksa* s policajcima, a niko nije bio spreman na to. Vels ponajmanje. Bacio je kutiju s prženom piletinom na travnjak – možda će miris privući rakune.

Kilometrима su hodali niz Maunt Vernon po kiši koja se pretvorila u pravu oluju. Vels je prisilio sebe da ostane s Eduardom i ostalima, mada se brinuo da bi neki policajac mogao da ih uhapsi. Sendi springs je bio najbogatija četvrt u Atlanti, a lokalni policajci nisu blagonaklono gledali na smeđokože koji lutaju ulicama. Na dužim deonicama put nije imao trotoare ni proširenja i dvaput su morali da skoče u žbunje kako bi izbegli terenac u punoj brzini.

Konačno su stigli do puta 285 i dugo čekali autobus. Vels će odsad nositi dvadeset dolara i mobilni telefon na ovakve poslove, tako da može da pozove taksi ako ga ispale. Mnogo puta mu je bio hladnije i bio je gladniji, ali nije se sećao kad je bio toliko besan. Očekivao je više od svoje zemlje. Gvatemalci pored njega su čavrljali sve dok konačno nije potapšao Eduarda po ramenu. – Govoriš engleski, zar ne? – pitao ga je.

Eduardo se nasmehio. – Koliko i ti španski.

– Smem li nešto da te pitam? Sviđa li ti se ovde?

– Svakog meseca šaljem porodici sedamsto dolara. Zidaju kuću u Eskintli, mom rodnom mestu – rekao je Eduardo. – Kad bude ozidana, vraćam se kući.

– Ne želiš da ostaneš?

– Stvarno te zanima?

– Pitao sam te.

Eduardo je razmatrao Velsovo pitanje.

– Onda ću ti reći, čoveče. Znao sam sve o Americi pre nego što sam došao. Tako velika, tako bogata. I imate demo-kra-tiju i slo-bodu...

Engleski možda nije Eduardov maternji jezik, ali dobro razume ironiju, pomisli Vels.

Eduardo se nakašljao i pljunuo na ulicu. – Ponašaj se kao da je ovo jedino mesto na svetu. I svi treba da budu tužni što ne žive ovde. Drago mi je što sam došao, čoveče. Sad sam video Ameriku svojim očima. Neće mi nedostajati. Ovde samo radim. To je sve.

* * *

Kad je Vels konačno stigao do stana, već se smračilo. Iako umoran, setio se da proveri komadić lepljive trake koji je zalepio na vrh ragastova i tanak crn končić na dnu; bili su nedirnuti. Još jednom je uspeo da umakne progoniteljima. Pod uslovom da se iko trudio da ga progoni. Dnevna soba mu je izgledala još gore nego inače. Ofucani dušek i drveni stočić išaran progorelim mestima od žara cigareta. Polica od iverice i kombinovani TV-DVD uređaj s nekoliko diskova, uglavnom vesterna poput *Šejna*. Motivacioni poster orla u letu iznad nedefinisanog planinskog pejzaža. Osim DVD-jeva i nekoliko knjiga, stan je izgledao podjednako žalosno kao i kad ga je Vels tek iznajmio. Nije bilo slika, sitnica. Nije bilo odeće na podu, tanjira u sudoperi. Ništa što bi nagoveštavalo da je stanar čovek, a ne robot. Pa, možda jedna stvar: nekoliko nedelja ranije Vels je kupio akvarijum i nekoliko ribica.

- Zdravo, Lusi - obratio se akvarijumu. - Zdravo, Riki. - Nikad nije posebno voleo ribe, ali bilo mu je drago da ima nešto živo u stanu. Napola živo, u svakom slučaju - ribe su plivale sve sporije poslednjih nekoliko dana.

Kleknuo je na molitveni ćilim i nevoljno otvorio Kuran na prvoj suri. - U ime Alaha, Milostivog, Samilosnog - mrmljao je na arapskom. - Tebe, Alaha, Gospodara svetova hvalimo, Milostivog, Samilosnog...

Vels je prekinuo i odložio Kuran. Pokušavao je da se moli ujutro i uveče, ali nije mogao od sebe da sakrije činjenicu da mu se vera izduvala kao probušena guma od onog jutra kad je beznadežno klečao pred roditeljskim grobovima. Još uvek je verovao - ili očajnički želeo da veruje, u svakom slučaju - u Boga, i milosrđe, i bratstvo. Ali rekao je Datu istinu kad je kazao da je za njega islam način života koliko i religija. Biti musliman značilo je moliti se pet puta dnevno, tiskati se svakog petka u džamiji, a ne obavezno verovanje da se Muhamed uzdigao na nebo na belom konju. Sad kad se molio sam, a bez utehe *ume*, bratstva, Kuran mu je delovao sve nepoznatije.

Ta udaljenost ga je na neki način radovala. Znao je da se, kad dođe trenutak da zaustavi Hadrija, neće uopšte dvoumiti. Ipak, želeo je da može da veruje u *nešto*. Ne u zemlju, religiju ili porodicu. Pokušao je da piše sinu, ali šta je mogao da mu kaže? „Dragi Evane, ne poznaješ me, ali ja sam ti pravi otac, a ne taj fini advokat koji se svih tih godina brine o tebi... Dragi Evane, znam da sam nestao iz tvog života kad si imao dve godine...”

„Najdraži Evane, ovde tvoj tata. Ne mogu da ti kažem gde sam niti šta radim, a ni lažno ime koje koristim, ali šaljem ti pedeset dolara. Kupi neku video-igru i misli na mene dok je budeš igrao.”

Odustao je posle nekoliko bednih pokušaja.

Nikad ne bi pomislio da će biti usamljeniji u SAD nego u Severozapadnoj provinciji. Pretpostavljao je da veruje Ekslijevoj. Dženi. Sanjao ju je svakih nekoliko sedmica. Ponekad je zamišljao da je ponovo u džipu s njom. Ponekad je bio s njom u noći kad je izgubila nevinost. Uvek bi se budio s nabrekli udom koji mu je zatezao

bokserice. Nije imao njenu sliku, ali gotovo je mogao da vidi njene plave oči i providnu belu kožu. Zavodljiv hod. Bio je siguran da bi mogao da je uoči u gomili ljudi sa sto metara udaljenosti. I bio je siguran da je i ona osećala isto prema njemu. Ali šta je, u stvari, znao o njoj? Možda je i izmislila tu priču, glumila osećanja prema njemu po nečijem naređenju. Agencija je i ranije koristila seks kao oružje. Odmahnuo je glavom. Ako je ta priča bila lažna, mesto joj je bilo u Holivudu, a ne u Lenglju. Morao je da veruje svojim nagonima, ili će na kraju videti agente FBI-ja na svakom ćošku. Ne, Ekslijeva ga je želela koliko i on nju. Videće se oni ponovo. Trenutno je morao da radi svoj posao, da se sprema za trenutak kad će mu Al Kaida konačno pristupiti.

Prestao je da misli o Ekslijevoj i po stoti put se zapitao zašto ga je Hadri poslao u Atlantu. Centar za zarazne bolesti bio je nekoliko kilometara južno od njegovog stana, s frižiderima punim malih boginja i ebole. Ali njihov posed bio je prava tvrđava, sa sensorima pokreta, naoružanim stražarima i biometrijskim bravama. Hadri se zavaravao ako je mislio da može da prodre tamo. A Hadri nije izgledao kao glupak. Sadistički drkadžija, bez sumnje. Bomba u Los Anđelesu je to dokazala. Ali nije glupak.

Šta je Hadri, onda, želeo? Sentenijal park, posvećen olimpijadi 1996? Niko nije mario za tu olimpijadu. Regionalno predstavništvo Federalnog trezora? Nije ni to. Zgradu *Koka-Kole*? To je to, zgrada *Koka-Kole*. *Koka-Kola* je simbol američkog imperijalizma. Ili možda Hadri ima velike planove za Fort Bening, sto pedeset kilometara odatle. U stvari, Vels nije imao pojma šta Hadri planira niti da li će ga više ikad pozvati. Svakih nekoliko dana išao je do biblioteke u Doravilu da proverii imejllove, i nikad ih nije bilo.

Razgibavao je vrat, stara navika. Nije mu pomagalo da besposlen sedi s umirućim ribama. Krenuo je prema vratima. - Izvini, Lusi - rekao je, gledajući akvarijum. - Izvini, Riki. Ali vi bar imate jedno drugo.

Ribe mu nisu odgovorile.

* * *

Velsov ford rendžer imao je i bolje dane; klima-uređaj je jedva radio, a neko je mu je ukrao kasetu za sitnice. Ali kamionet je bio potpuno neprimetan, mali i beo, kao stotine hiljada drugih u Džordžiji. Čak i da ga zaustave, sve bi bilo u redu; ime na polisi osiguranja i u saobraćajnoj dozvoli, Džesi Hamilton, odgovaralo je imenu na vozačkoj dozvoli. Posedovao je i stari motocikl honda CB500, koji je kupio pre tri meseca u Tenesiju. Platilo ga je u gotovom i nikad ga nije preregistrovao, tako da nisu mogli da ga povežu s njim. Za svaki slučaj.

Sišao je s auto-puta Bjuford na uzan parking pored *Rasti nejla*, restorana ispred čijih vrata se nalazio crn revolver dugačak dva metra, koji je, u stvari, bio roštilj. *Nejl* je bio poznat po specijalitetima s roštilja, i noć i dan je iz crnog revolvera izlazio tanak plavičast dim. Mesto je unutra, začudo, izgledalo kao skijaška koliba, osmougaona

drvena zgrada sa šankom u centru okruženim separeima. Na televizorima postavljenim u uglovima emitovana je utakmica *Brejvsa*, a miris cigareta i roštilja ispunjavao je vazduh. Neke druge večeri bi ustajao dim isterao Velsa odatle, ali večeras mu je baš prijao.

Seo je za šank pored konzole sa kvizom opšte informisanosti čiji ekran je jarko treperio. Mesto je bilo gotovo prazno, samo nekoliko redovnih posetilaca za šankom koji gledaju deveti ciklus bejzbol utakmice dok im se alkohol presijava u očima i neki klinac iz Emorija koji je došao u potrazi za jeftinim pićem. Vels je već jednom bio u *Nejlu*, jedne slične večeri, kad mu je dojadila tišina stana. Voleo bi da češće jede ovde, da večera i gleda utakmicu jednom nedeljno, ali redovne mušterije bi ga uočile.

- Kad god možeš, budi neprimetan - Noksvil Bil Dejli, Agencijin najbolji instruktor za izbegavanje praćenja, rekao mu je to tokom obuke na Farmi. - Ljudi te upravo gledaju dok ulaziš u prostoriju. Budi čovek kog se niko ne seća.

Vels se otad trudio da uspori i drži jezik za zubima. Naravno da nije bio neprimetan u Avganistanu, gde se neizbežno isticao. Ali i tamo mu je pomagalo to što se držao po strani. Ponekad se pitao da li je preozbiljno shvatio Bilov savet, potisnuo svoju ličnost tako duboko da više nije znao ko je. Odgovor i nije bio važan. Dok je živio u Avganistanu, želeo je da se vrati kući. Ali sad kad se vratio, nije znao šta da radi, šta da postane kad se misija završi. Ako se završi. Rat protiv terorizma nije pokazivao znake usporavanja. Nikad mu neće biti potreban nov posao. Može zauvek da ostane neprimetan.

Opaska Noksvila Bila bila je najvažniji deo Velsove obuke. Van Farme nikad nije ostavljao poruke u tajna skrovišta niti razotkrio tim neprijateljskih agenata. Žalio je što nije bio špijun tokom Hladnog rata. U vreme kad je špijunaža imala izvesnu zvaničnu otmenost. CIA i KGB su bili skoro nezavisni od svojih vlada, igrali su trodimenzionalni šah na samo njima vidljivim tablama. Nijedna strana nije očekivala da ona druga digne svet u vazduh, a pioni u Africi i Centralnoj Americi vodili su najkrvavije bitke. Pogubljeno je nekoliko nesrećnih sovjetskih krtica, ali ne i samih špijuna. Najveća kazna za neuspeh bilo je izbacivanje, možda neko neprijatno saslušanje pred Komitetom.

Više nema toga. Ako te danas uhvate pogrešni momci, završićeš mrtav, a ceo svet će moći da gleda video-snimak tvoje dekapitacije. A loši momci bi stvarno digli svet u vazduh, samo kad bi mogli. Nevidljivo mastilo i mikrokamere bile su ljupke smicalice za lepša vremena.

* * *

Šankerica mu je prišla, dugonoga žena s mindušom u nosu, s prijateljskim plavim očima i majicom dugih rukava s logom *Brejvsa*.

- Čime mogu da vas uslužim?

Nagnula se prema njemu i gotovo je pao sa stolice. Nakon gotovo decenije celibata uzbudila ga je sama blizina žene. Posebno ove žene. Izgledala je... pa, izgledala je kao mlađa verzija Ekslijeve. Viša. Malo droljastija. Nije ni čudo što je ponovo došao u *Rasti nejl*.

Nasmešila se. Potrudio se da joj uzvрати osmeh. – Hamburger i krompiriće, srednje-slabo pečeno.

Osmeh joj se pretvorio u smejuljenje. – Srednje-slabo pečeno bi moglo da bude problem za našeg „šefa kuhinje“ – napravila je znakove navoda prstima tako da je bilo jasno da ga zadirkuje – opredelila bih se za jedno ili drugo. Nisam sigurna koji jezik govori, ali to nije engleski.

– Onda nek bude srednje – rekao je Vels.

– Dobar izbor.

– I koka-kolu.

– Koka-kolu?

– Ne, pivo – rekao je, i sam se iznenadivši. Poroci su mu kružili venama. Odavno nije okusio pivo. Pretpostavljao je da se zavisnici tako osećaju pre nego što uzmu prvu dnevnu dozu.

Neznatno je slegnula ramenima, stavljajući mu do znanja da je se to ne tiče. – Koje?

– Badvajzer. Točeno – rekao je. – Donesite ga s hamburgerom.

– Naravno. Kako se zovete?

– Džesi.

– Ja sam Nikol – rekla je.

Pre nego što je uspeo da se zaustavi, ispružio je ruku. Gledala ju je na trenutak, zatim je stegla. – Drago mi je što sam vas upoznao – rekao je.

– Zdravo. – Otišla je u kuhinju, a Vels ju je pratio pogledom, osećajući kako mu obrazi crvene. Drago mi je što sam vas upoznao? Rukovanje? Ona je šankerica, a ne agent osiguranja. Ali nije znao šta da kaže. Samo je želeo da se ona vrati kako bi mogao još da je gleda.

* * *

Ubacio je dolar u konzolu i igrao *Koliko poznajete svet zabave*, uživajući u sopstvenom neznanju. „Film s najvećom zaradom svih vremena je: A) *Ratovi zvezda*, B) *Titanik*, C) *Šrek*, D) *Spajdermen*.“ Odabrao je *Ratove zvezda*; za ostala tri jedva i da je čuo. Ispostavilo se da je odgovor *Titanik*. Nikol mu je gurnula pivo i hamburger preko šanka i spustila mu ruku na rame. – Stvarno nisi znao da je odgovor *Titanik*?

– A-ha. – Pijuckao je pivo i trudio se da ne kaže neku glupost. Badvajzer je bio

hladan, oštar i pomalo gorak. Savršen. Ukus doma.

- Taj film je sjajan.

- Nikad ga nisam gledao.

- Stvarno? Ti si to živeo u nekoj rupi?

- Nešto slično.

- Da ti vidim ruke. - Uхватила mu je šake i okretala ih tamo-amo. - Nema tetovaža. Nisi bio u zatvoru.

- Jok - rekao je. - Zar ti ličim na zatvorenika?

- Pomalo - rekla je. - I na čoveka koji odavno nije popio pivo.

- To si pogodila.

Pokazala je na igricu s kvizom. - Igraj. Propašće ti dolar.

Pritisnuo je sledeće pitanje: „Ova zvezda s jednim hitom bila je pobednica prvog Američkog idola: A) Džesika Simpson, B) Keli Klarkson, C) Ruben Stadard, D) Džastin Timberlejk.

- Ko su ti ljudi? - pitao je Vels.

- Džesika Simpson. Plavuša, velike sise - zvuči poznato? - Pritisnula je odgovor pod B i dobila 900 poena. - Možda ti se Ruben više sviđa? Seljačić iz Birmingema.

- Kao Gart Bruks?

- Naravno, samo što je Ruben debeo, crn i peva balade. Hajde, zar nikad nisi čuo za njih? Mora da me zezaš.

- Prestao sam da pratim muziku kad je Kurt Kobejn umro.

Nije baš prestao da prati muziku, pomislio je. Ali rok se nije često emitovao na mestima gde je bio. Vels nije imao prefinjen muzički ukus; u srednjoj školi je obožavao Springstina i Cepeline, kao i malo finije stvari kao što je Princ. Zatim je na koledžu počeo da sluša grandž i alternativu, kao i svi ostali. U Avganistanu i Severozapadnoj provinciji muzika mu je nedostajala više nego što je pretpostavljao, mada je urezao u pamćenje nekoliko desetina pesama pre nego što je otišao i još uvek je mogao da ih se povremeno priseti.

- Gde si to bio? - pitala je Nikol. - Na Mesecu?

- Gore od toga. U Kanadi.

- Možda sam samo seljanka iz Džordžije, ali znam da u Kanadi imaju televizore.

- Dugo ga je gledala, a zatim odmahнула glavom. - Neka bude Kanada.

- Hej, Nikol - neki tip ju je pozvao s drugog kraja šanka. - Može li čovek ovde da dobije piće ili ćeš potrošiti čitavo veče na flertovanje?

- Koji čovek? Oh, misliš na sebe - rekla je.

- Nisi ti baš tako slatka kao što misliš - rekao je taj tip.

- Da, jeste - viknuo je Vels. Pio je drugo pivo i već ga je uhvatilo.

- Stižem, Fredi. - Nagnula se prema Velsu i rekla: - Ako mu dozvolim da sam

sipa, popiće celu bocu.

- Čuo sam te...

- Onda znaš da je to istina - rekla je preko ramena Frediju. Namignula je Velsu i otišla. Vels je pijuckao pivo i pokušavao da joj ne gleda dupe. Nije uspeo.

* * *

Četiri sata kasnije Vels je skrenuo na parking ispred sale za bilijar malo dalje od *Rasti nejl*, gde su ilegalci gledali utakmice meksičkog fudbalskog prvenstva i pili pivo za dva dolara. Pogledao je u retrovizor. Njen tojota kamionet ga je pratio.

Znao je da greši, da će veza s ovom ženom - čak i na jednu noć - izazvati nepotrebne komplikacije. Znao je da je Nikol, koliko god bila lepa, bedna zamena za Ekslijevu. Ali u tom trenutku nije mnogo mario. Bila mu je potrebna žena, a surova istina je bila da možda više nikad neće videti Ekslijevu. Nakratko je pogledao prema ramenu, zamislivši anđela koji nestaje u oblaku dima.

Tip za šankom poluprijateljski im je klimnuo glavom kad su ušli. Osim povremenog gledanja filmova, bilijar je bio jedina Velsova zabava; ovde je bio već dvaput.

- Zatvaramo za jedan sat, čoveče.

- Znači da nemam dovoljno vremena da te razbijem - rekla je Nikol.

- Idemo.

* * *

Na njegovo iznenađenje, nije se šalila. Sporo se zagrevala i izgubila je prvu partiju, ali je dobila naredne dve i pobedila bi i treću zaredom da nije očešala kuglu broj 8. - Trebalo je da znam da šankerica ume da igra - rekao je, gledajući je kako glatko ubacuje kuglu u rupu sa strane.

- Ne voliš da gubiš od devojaka?

- Nisam još izgubio. Sad je dva-dva.

Zamalo je promašila udarac, obišla sto i prišla mu. Čak i nakon nekoliko pića još uvek se kretala lagano. - Smešan si - rekla je. - Pretvaraš se da ti nije stalo, ali mrziš da gubiš.

Vels je slegnuo ramenima. - Tako je - kazao je.

- I uvek motriš. Nikad ne prestaješ. Šta to gledaš, Džesi?

Čak i posle svih tih godina, Vels je znao pravi odgovor na to pitanje. - Tebe.

Nasmejala se. – Dugo ti je trebalo. Ti si kao robot koji skoro da je čovek, ali ne potpuno. Kao Terminator.

Vels se iznenada osetio kao da je otišao kod vašarskog vidovnjaka koji mu je rekao ne samo da će umreti već i kad, gde i kako. Nije znala koliko je u pravu. Zbunjeno se nasmejao kako bi prikrio nelagodu. – To nije lepo – rekao je. Nagnuo se nad sto da bi bolje naciljao. Stala je iza njega i uhvatila ga za ruke. Mogao je da je namiriše, viski i cigarete. Okrenuo se da je poljubi, ali ona se izmakla. Na trenutak ju je potpuno zaboravio i pomislio na Ekslijevu, kako leži na stolu u nekom prljavom podrumu u Ouklendu. Onda se prenuo.

– Ne, pomažem ti. Priđi bliže stolu – rekla je. – Usredsredi se. Gledaj ugao. – Ponovo se nasmejala. – Mrzim to sranje kad me tipovi grle kod stola. Zato uvek gubim prvu partiju, da vidim hoće li pokušati.

– Poljubi me – rekao je Vels.

– Hoću ako pogodiš.

Promašio je, poprilično. – Nije trebalo da popijem peto pivo.

– Terminator se ne ponaša tako – rekla je.

– Nisam Terminator – odvrati Vels. – Ja sam onaj dobri momak koji pokušava da ga zaustavi. Kako se ono zvaše?

Uzela je štap i naciljala kuglu. – Šteta. Uvek sam se palila na Arnolda Švarcenegera.

– Stvarno?

– Da... ovaj, razgovarala sam pre nekoliko godina s Britni – najboljom prijateljicom – o muškarcima, znaš? O alatkama.

– Penisima – rekao je Vels. – Samo kaži.

– Da, profesore.

– I?

Pocrvenela je. – Ne verujem da ti pričam ovo.

– Samo da nije priča o tome kako si izgubila nevinost – rekao je.

– Molim?

– Interna šala. Između mene i mene.

– A-ha. Svejedno. U svakom slučaju, Britni i ja smo zaključile da je nemoguće odrediti koliko je... muškarac veliki. Osim na osnovu jedne stvari. – Udarila je i promašila. – Ovo me dekoncentriše.

– Ti si počela s tim – rekao je. Iznenadio se što se opustio i uživa. Možda je to radila sto puta, flertovala u baru s obećanjem da će se nešto dogoditi. On nije. – Da pretpostavim – na osnovu visine?

– Samo maštaj. Ne.

– Stvarno? A šta je s velikim stopalima, šakama... – Podigao je dlan i ona je

uradila isto. Dodirnuli su se. Njeni prsti dosežali su mu tek do prvog zglavka.

Zakikotala se. – Bilo bi lepo da je to dobar znak, ali ne.

– Pa šta onda?

– Dobro. Slušaj, nisam ja baš tako iskusna...

– Zamalo da me prevariš.

Prekrstila je ruke.

– Zezam se – rekao je Vels. – Kako to određuješ?

– Nemačka krv.

– Molim?

– Nemačko poreklo. Nemci imaju veoma... dobre alatke.

– Stvarno?

– Zašto bih to izmislila?

– Koliko nemačke krvi? Da li moraš da budeš pravi Nemač?

– Nisam baš pravila ispitivanje, Džesi. – Nasmejala se. Vels je poželeo da može da joj kaže svoje pravo ime. – I zato voliš Arnolda Švarcenegera?

– Pa, ne. Uvek sam mislila da je urnebesna. Mislim, videlo se da je smešan u tim filmovima. Ali nemačko poreklo ga je učinilo zanimljivim.

– Znaš, on je Austrijanac.

– Kao da ima nekakve razlike. Ti si na redu.

Uzeo je štap i nadneo se nad sto.

– Zašto ne promašiš, pa da idemo odavde?

Uradio je tako.

* * *

Popeli su se stepenicama do njenog stana, zastajali svaki čas da se poljube, mazio ju je po kukovima, podizao joj je majicu, dodirivao joj mek stomak. Ispred vrata se odmakla od njega.

– Ne možeš da prespavaš. Stvarno ne možeš.

Poljubio ju je u vrat.

– Pet-deset minuta. To je sve. I obećaj mi da se nećeš uplašiti. Unutra je pravi svinjac, makar po ženskim merilima. – Otključala je vrata i ušao je za njom. Odeća se nalazila na kauču, čaše nagomilane u sudoperi.

Vels je listao udžbenik koji se nalazio na stočiću – *Uvod u negu bolesnika I.* – Nisi rekla da ideš u školu za bolničarke.

– Sedi. Nervira me kad mi kopaš po stvarima.

Seo je. – Hoćeš li piće? – pitala ga je.

– Ne, hvala. – Uključila je radio. Slatkasta balada ispunila je stan. – Hej, Terminator. To ti je Ruben Stadard.

– U koju školu ideš?

Stavila je dve čaše vode na sto i sela pored njega.

– Imaš deset minuta. Hoćeš li da me ispituješ ili ljubiš? – Poljubio ju je, stavio joj šake na lice dok su njene prelazile preko njegovog tela. Osetio je ukus dima u njenim ustima i bilo mu je pomalo krivo što ona nije Ekslijeva. Ali uglavnom je osećao tako snažnu želju da mu je izgledalo da se soba smanjuje sve dok ona nije bila jedino što je video ili osećao. Oborio ju je na kauč i stavio joj ruke pod majicu...

Dum-dum-DUM! Tri snažna udarca na vrata. Otrgla mu se iz zagrljaja.

– Ko je to?

– Jebiga – rekla je.

DUM! DUM! Kucanje se pojačavalo.

– Znam da su unutra, droljo – rekao je pijani glas. – Otvori.

– Moj bivši dečko – rekla je.

– Kako se zove, Hajnrih?

– Nije smešno. Raskinuli smo u julu. Nije to dobro primio. – DUM! DUM! – Navraćao je nekoliko puta. Reč je o tome... nikog dosad nisam dovela ovamo.

– Ko ga jebe – rekao je. – Otarasiću ga se.

– Mogu ja i sama.

– Otvaraj!

Otišla je do vrata. Vels ju je pratio, stao je iza vrata, gde tip nije mogao da ga vidi. Odmahnula je glavom i pokazala mu prema spavaćoj sobi, ali stavio je prst na usta i nije se pomerao. Odškrinula je vrata. – Krejg.

– Nikol...

– Idi kući. Molim te.

– Ne možeš da me varaš. – Velsu je zvučao kao cmizdravi mali bednik.

– Krejg, raskinuli smo pre dva meseca.

– Znam da ti je tu neki tip. – Malo je gurnuo vrata.

– Nije.

– Video sam vas s parkinga.

Nikol se zateturala unatrag kad ju je Krejg gurnuo. Vels se nije potrudio da zatomi bes koji je rastao u njemu. Bilo mu je dosta. Dosta toga da se muškarci odnose prema ženama kao prema stvarima. Bilo mu je dosta glupavog mačizma za ceo život. Otvorio je vrata i stao ispred Krejga. Taj tip i nije bio tako mali, imao je možda devedeset kilograma, lice mu je bilo crveno, vonj viskija je dopirao od njega.

- Znao sam. - Krejgu je nekako pošlo za rukom da izgleda pobedonosno dok je to govorio, kao da Velsovo prisustvo opravdava njegovo.

- Idi kući - tiho je rekao Vels, znajući da ga Krejg neće poslušati. - Ne bijem se s pijancima.

- Odjebi. - Krejg je zamahnuo, širok kroše koji je Vels lako izbegao.

- Molim te, nemoj da me teraš da te udarim - rekao je Vels. - Idi kući. - Tip je ponovo zamahnuo. Vels je ponovo izbegao udarac. Pao mu je mrak na oči. Gotovo je mogao da nanjuši Krejgovu krv. Suviše samoće. Suviše neuzvraćene žudnje.

- Lepo sam te zamolio - rekao je Vels, moleći sebe koliko i Krejga.

- Lepo. - Krejgove usne su se izvile u prezriv smešak. - Sad izlaziš s pederčićima, Nikol? - Krejg je ponovo zamahnuo, još jedan pijani promašaj. Vels ga je uhvatio za ruku i udario ga u stomak, žestok udarac desnicom od koga se Krejg presamitio. Zatim kratak udarac levicom u lice. Onda ponovo desnicom u stomak, Krejg je spustio ruke dok se borio za vazduh.

- Džesi... - rekla je Nikol. - Dozvoli da pozovem policiju.

Vels je ponovo udario Krejga, ovog puta aperkatom, zakoračio je unapred i udario ga svom snagom. Krejgova usta se zatvoriše i on pade na prolaz na drugom spratu. Vels je krenuo za njim i čekao. Naravno, Krejg se uhvati za ogradu i pokuša da ustane. Vels ga šutnu u rebra. Krejg se prevrnu na bok i zaječa, držeći se za rebra, pljujući krv i zube, dok je Vels razmišljao gde da ga udari. Nikol je otpozadi naskočila na Velsa i vrišteći: - Prekini, prekini, ludi psihopato, prekini!

- Nikol...

- Ubićeš ga! - Pustila je Velsa i kleknula pored Krejga. Vels se pomerio unatrag. Nikol ga je gledala. - Psihopato. Ostavi nas na miru. - Pokazala je prema stepenicama. - Idi. Više se nikad ne vraćaj u *Nejl*. Pozvaću policiju.

Podigao je ruke i polako sišao niza stepenice.

* * *

Nije video nijedna kola dok se vozio kući auto-putem Bjuford. Osećao se praznim kao i put koji mu se odmotavao pod točkovima. Nije shvatao šta je upravo uradio. Prvo, bio bi u ozbiljnoj nevolji ako bi Nikol ili Krejg pozvali policiju. Nije trebalo da ide s njom na bilijar. Neki od tipova u tom lokalnu znali su ga s parkinga. Jebiga. Toliko o neupadljivosti.

Neće pozvati policiju. Krejg neće želiti da prizna kakve je batine dobio. Nikol će želiti da obojica nestanu. Policija nije bila pravi problem. *On* je bio pravi problem. Nije nasilje bilo to što je uplašilo Nikol. Bar ne samo nasilje. Verovatno je već viđala tuče u *Nejlu*. Ali njegova hladnokrvnost, efikasnost, to ju je prestravilo. Ti ljudi, civili, oni to ne razumeju. A nije bilo svrhe da im objašnjava. Morao je da se seti da nije u ratu. Ovo je

Amerika.

* * *

Zaustavio se i uzeo mobilni, neki s pripejd karticom koji je kupio u Tenesiju. Baciće ga i sutra kupiti nov.

- Halo? - rekla je Ekslijeva pospanim glasom.

- Dženifer?

- Ko je to? - Prepoznala ga je. - Džon?

- Da.

- Zaboga. Gde si?

- Moram da te vidim.

- Možemo to da izvedemo.

- Mi? Ko smo to mi?

- Mislim... ti i ja. To je sve.

- Zaboravi.

- Jesi li u nekoj nevolji?

- Nisam. Ali reci mi nešto. Kako ću znati jesam li preterao?

- Znaćeš, Džone. - U glasu joj se čulo poverenje koje nije očekivao. - Verujem u tebe.

- Jer ne znam koliko dugo ću moći da izdržim ovo.

- Koje?

Ćutao je.

- Zašto ne dođeš da porazgovaramo o tome?

- Zato što me ne biste ponovo pustili.

- Džone...

Prekinuo je vezu.

* * *

Sutra ujutro je otišao do biblioteke u Doravilu da proveri imejlove. I, prvi put, pronašao je poruku u inboks, od bigboyk2@hotmail.com. „Hartsfild, 11.45 pre podne. 19/9. DL561. Potvrditi.“ Vels je odgovorio što je pre mogao. Osećao je čudnu zahvalnost prema Hadriju. Sad je makar imao čemu da se nada. I nešto na šta može da usmeri bes.

Montreal, Kvebek

Kuća je izgledala kao bilo koja druga, mala drvena dvospratnica, siva boja ljuštila se na uglovima posle mnogo godina bez obnavljanja fasade. Nalazila se u mirnoj ulici nedaleko od Bulevara Sen Loran, u središtu montrealske muslimanske zajednice, odvojena od susednih kuća uskim pokošenim travnjakom. Pažljiv posmatrač možda bi primetio da je u sivoj kući mirnije nego u okolnim. Nije bilo dece. Samo muškarac i žena, Arapi svetle kože. Ali nije bio zločin biti bez dece. Taj posmatrač bi se možda upitao zašto su roletne uvek bile spuštene, čak i tokom letnjih noći koje su bile savršene za ostavljanje otvorenih prozora kako bi u kuću mogao da uđe povetarac s reke Sen Lorens. Ali roletne su ostajale spuštene u mnogim kućama u tom susedstvu. Muslimanke cene privatnost.

Veoma pažljiv posmatrač bi se možda zapitao da li ljudi u toj kući vode neki nelegalan posao. Taj muškarac bi svaki čas vukao kartonske kutije iz svog kombija do ulaznih vrata. Obično bi to radio u cik zore, kad je ulica bila pusta. Ali rano ustajanje nije bilo ništa više kažnjivo nego nemanje dece.

U svakom slučaju, ono što bi neki posmatrač mogao da primeti bilo je nevažno, tek nagađanje. Jer niko nije posmatrao kuću. Tarik Duran mogao je neometano da radi.

* * *

Kao i mnogi Arapi u Montrealu, Tarik je došao iz Francuske. Odrastao je severno od Pariza, u Sen Deniju, u jednom od desetak sirotinjskih predgrađa gde francuska vlada smešta muslimanske imigrante koje ne želi, ali koje ne može da vrati kući. Čak i po bednim merilima Sen Denija, Tarik je imao teško detinjstvo. Njegova majka, Halida, bila je medicinska sestra iz Alžira, otac, Šarl, francuski vodoinstalater čija se žudnja za Halidom završila onog dana kad ju je oplodio. Kad je odbila da ode na abortus, Šarl je batinama pokušao da izazove pobačaj. Nije uspeo, ali Halida je gotovo oslepela od batina. Dala je otkaz i do kraja njenog života ona i Tarik su preživljavali od invalidnine. Tokom godina postala je zavisna od lekova protiv bolova, prvo ih je koristila da lakše zaspi, a kasnije i da bi mogla da funkcioniše. Umrula je od predoziranja morfijumom kad je Tarik imao sedamnaest godina, što je bilo podvedeno pod nesrećan slučaj. U međuvremenu, francusko pravosuđe ponašalo se prema Šarlu s očekivanom popustljivošću. Izašao je iz zatvora posle dve godine.

Deca iz komšiluka nisu gledala Tariku kroz prste zbog majčine nesrećne sudbine.

Upravo suprotno. Mada nikad nije upoznao oca, prezirali su ga kao Francuza. Nije mu pomagala činjenica da je bio sitan i više voleo da čita nego da igra fudbal. Medicinska sestra i vodoinstalater izrodili su briljantno dete čija je sklonost prema nauci bila vidljiva od obdaništa. Francuski obrazovni sistem je to primetio. Tarik je kao tinejdžer pohađao *Licej Luj le Grand*, jednu od najboljih srednjih škola u Francuskoj, gde se isticao u fizici i biologiji. Ali što su mu ocene bile bolje, bivao je sve nesrećniji. Bogati beli đaci nisu se trudili da sakriju prezir prema siromašnom Arapinu. Istovremeno, klinici iz Sen Denija žigosali su ga kao izdajnika, nazivali ga *mozak* i *mali princ*, i cepali mu knjige. Najgori trenutak desio se na njegov četrnaesti rođendan. Niko, čak ni njegova majka, nije se toga setio. Nedelju dana kasnije Tarik se upisao na kurs arapskog u muslimanskom centru nekoliko ulica od njegovog stana. Na njegovo iznenađenje, svi u centru su ga ohrabivali. Nekoliko meseci kasnije svakog jutra je išao u lokalnu džamiju. Zatim u drugu, radikalniju. I uvideo je da su vernici svuda prihvatili njegove molitve. Prvi put u životu imao je osećaj pripadnosti.

Kad je Halida umrla, Tarik je posvetio dušu i telo islamu. Mrzeo je oca, Francusku i Zapad zbog onog što su uradili njegovoj majci, a majku zbog onog što je uradila njemu. Više od ičeg je želeo da otputuje u Avganistan i priključi se džihadu. Ali imami nisu želeli da ga puste. Treba da nastavi s učenjem, govorili su.

Imaju dovoljno boraca. Potrebni su im naučnici.

* * *

Uradio je kako su mu rekli. Diplomirao je molekularnu biologiju na Pariskom univerzitetu, a zatim otišao u Kanadu. Sad je spremao doktorat iz mikrobiologije na Makgilu, u centru Montreala. Mentori su ga smatrali marljivim, mada su privatno smatrali da mu je druga godina bila slabija nego prva. Tako se dogodilo. Ne može baš svako da doktorira. A... možda su Tarikovi profesori u Francuskoj preuveličali njegov potencijal, pošto ima vrlo malo Arapa u naučnim krugovima. Ali profesori s Makgila nisu bili u pravu. Tarik je bio pametan koliko su rezultati pokazivali. Nažalost, nije mogao da posveti punu pažnju nauci. U podrumu neupadljive sive kuće imao je svoj projekat.

* * *

Kuga.

Za laike ta reč priziva prizore sudnjeg dana, nezamislive bolesti i smrti. Ali za biologe ta reč ima konkretnije značenje: jersinija pestis, naučno ime za bacil koji izaziva bolest pod nazivom kuga, poznatu još i kao crna smrt. Tokom srednjeg veka kuga je bila bolest koje su se najviše plašili, užasnija čak i od velikih boginja. Sredinom četrnaestog

veka desetine miliona Evropljana, trećina tadašnje populacije, umrla je posle ujeda zaraženih buva.

„Stanje naroda bilo je za žaljenje“, pisao je neki Italijan sećajući se razaranja. „Mnogi su umirali na ulicama, drugi u kućama, za smrt im se saznalo samo na osnovu smrda tela u raspadanju.“ Druga epidemija počela je u Kini krajem devetnaestog veka i trajala je čitavu generaciju, ubivši dvanaest miliona ljudi. Otad je kuga uglavnom iskorenjena u Evropi i Sjedinjenim Državama, zahvaljujući boljoj higijeni i agresivnim naporima na istrebljenu pacova i buva. Ali bacil jersinija pestis ostao je široko rasprostranjen u divljini i svake godine zaražavao je hiljade ljudi. Ebola i drugi egzotični virusi dobijaju najviše medijske pažnje, ali kuga je ubila mnogo više ljudi.

Jersinija pestis izaziva nekoliko vrsta infekcija kod ljudi. Najpoznatija je bubonska kuga. Počinje s drhtavicom i jezom, prati je temperatura koja može da pređe i 40 stepeni. Natekli limfni čvorovi – buboni – narastaju do veličine teniske loptice dok imuni sistem očajnički pokušava da izbacijer jersiniju pestis iz organizma. Tad nastupa opšta malaksalost, tako silna da mnoge žrtve prestaju da mare za to jesu li žive ili ne. U završnim stadijumima bolesti eksplozija bacila u krvotok izaziva septički šok. Dolazi do unutrašnjeg krvarenja i ruke i noge pocrne, što je zaštitni znak crne smrti.

* * *

A ipak, crna smrt nije najopasniji vid kuge. Bubonska kuga ne može se preneti s čoveka na čoveka, a neki oboleli se oporavljaju i bez lečenja. Ne, pravi užas je crvena smrt, plućna kuga, bolest koja nastaje kad jersinija pestis zarazi pluća. U tom toplom vlažnom okruženju bacil se nezaustavljivo razmnožava.

Zaražena osoba prvo primećuje povišenu temperaturu, glavobolju, lagani kašalj – svakodnevne simptome. Ali, za nekoliko sati, jersinija pestis se nezaustavljivo širi. Glavobolja od lake postaje neizdrživa. Kašalj postaje upala pluća. Bol stiska grudi dok bakterija ispunjava pluća, a srce jedva pumpa krv. Žrtva pljuje sekret, isprva vodenast i tečan, a kasnije gust od zgrušane krvi.

Posle četrdeset osam sati ljudi zaraženi crvenom smrću imaju manje od pedeset odsto izgleda da prežive, čak iako su ih stavili na respiratore i dali im injekcije s antibioticima. Bez lečenja, u roku od nekoliko dana umreće od šoka ili zatajenja pluća, ugušiće se dok im se pluća budu punila krvlju. Preživeti plućnu kugu bez lečenja podjednako je verovatno kao dobitak na lutriji. Najgore je što zaraženi izbacuju oblake bacila svaki put kad se nakašlju, tako da bolest lako prelazi s čoveka na čoveka. I mada savremeni antibiotici mogu da zaustave kugu na samom početku, ne postoji vakcina. U stvari, jersinija pestis je na neki način sama sebi najgori neprijatelj. Kao i ebola, plućna kuga ubija žrtve tako brzo da se pod normalnim okolnostima ne širi daleko i opasnost zaraze u divljini je ograničena.

Ali to se ne odnosi na situaciju kad je kuga namerno upotrebljena kao oružje

terorista. Raspršivanje jersinije pestis u vazduh iznad nekog velikog grada može odjednom da zarazi stotine hiljada ljudi, što bi izazvalo preopterećivanje bolnica i sveopštu paniku. Svetska zdravstvena organizacija procenila je da bi izbacivanje jersinije pestis u gradu s pet miliona stanovnika, otprilike kao Vašington, izazvalo 150.000 slučajeva plućne kuge i ubilo 36.000 ljudi. SZO nije dala procene šta bi kuga uradila u većem gradu, kao što je Njujork.

* * *

Tarik Duran je u podrumu imao šest epruveta s jersinijom pestis.

Nije morao da napadne Centar za zarazne bolesti da bi ih nabavio, niti da se ušunja u *Vektor*, ogromnu fabriku bacila u Sibiru, gde je Sovjetski Savez tokom Hladnog rata tajno istraživao biološko oružje. Čak nije morao ni da napušta kuću. Samo je bilo potrebno da bude kod kuće kad je došlo dostavno vozilo *Fedeksa*, kako bi mogao da potpiše prijem paketa iz medicinskog centra *Muhimbili* u Dar es Salamu.

Tanzanija je svake godine imala obilje slučajeva kuge i vlada je vredno radila da spreči epidemiju. Doktori koji bi otkrili potencijalni slučaj zaraze morali su da šalju uzorke krvi u *Muhimbilijevu* laboratoriju za zarazne bolesti, najopremljeniju u istočnoj Africi. Tamo su uzorci bili poveravani povučenom pakistanskom tehničaru koji je došao u Tanzaniju da bi dobio posao u *Muhimbiliju* – po naređenju čoveka po imenu Omar Hadri. Hadri je pretpostavljao da će se musliman iz Pakistana lakše zaposliti u Tanzaniji nego u Centru za zarazne bolesti. Bio je u pravu.

Tako je kuga pronašla put do Tarika, koji je sa svoje dvadeset tri godine bio najstručniji naučnik koji je ikad radio za Al Kaidu. *Inšalah*. Božja volja. I zbog toga Tarik nije mogao u potpunosti da se posveti studijama.

* * *

U sivoj kući vladala je tišina dok je Tarik otključavao ulazna vrata i ulazio. – Fatima? – viknuo je. – Fatima?

Nije bilo odgovora. Trebalo je već da se vrati kući, da sprema večeru. Kiselina mu se uzburkala u stomaku. Žena mu je prošle nedelje dvaput zakasnila. Kao da ga svakim danom sve manje poštuje. Upoznao je Fatimu u Parizu, tokom prolećnog semestra poslednje godine fakulteta. Najstarija ćerka nekog imama iz Brisela, sitna osamnaestogodišnjakinja kojoj je hidžab – marama kojom pobožne muslimanke pokrivaju kosu – uokvirivao krupne smeđe oči. Tarik se zaljubio na prvi pogled. Oduševio se kad je saznao da se i ona zaljubila u njega, uprkos bubuljičavoj koži i debelim naočarima. Venčali su se četiri meseca kasnije, neposredno pre njegove selidbe

u Kanadu. Došla je za njim sledeće godine. Nekoliko meseci je izgledala kao savršena supruga, puna ljubavi i podrške. Nije se bunila zbog toga što je dugo ostajao na poslu ili provodio vreme u podrumu. Ali onda je počela da se žali što joj ne dozvoljava da se zaposli. Rekla je da joj je dosadno da po ceo dan ostaje kod kuće. U proleće se zaposlila kao sekretarica u nekoj advokatskoj kancelariji u centru grada. Pokušao je to da joj zabrani, ali ona se samo nasmejala.

- Razvedi se - kazala mu je. Znala je da to nikad neće uraditi. Bila je jedina žena s kojom je ikad bio. Ponekad ga je plašilo koliko žudi za njom. Ali njen posao ih je udaljio. Jedva da ga je više slušala. Nije razumeo tu njenu drugu stranu. Kao da je zaboravila gde joj je mesto otkako su došli u Kanadu. A možda nikad nije ni marila za njega. Možda ga je videla samo kao priliku da pobjegne od oca.

Prethodnog meseca prvi put ju je udario, kad je pokušao da vodi ljubav s njom, a ona ga je odbila. Podigao je pesnicu, ne nameravajući da je udari. Zatim se nasmešila. Rugala mu se, pomislio je. Rugala mu se zbog slabosti, zbog mršavih ruku i uvučenih grudi, kao što su to radila deca u Sen Deniju. Možda je slab, ali je još uvek muškarac. Nije smela to da zaboravi. Udario ju je pesnicom u stomak. Vrisnula je, samo jednom, i poželeo je da je uteši i izvini joj se. Ali ništa nije rekao.

Kad je pokušao kasnije te noći, predala mu se bez pogovora. U stvari, nikad nije to ni pomenula. Tarik je nekoliko dana mislio da se prizvala pameti. Ali poslednjih nekoliko nedelja postala je tajnovita. Čuo ju je kako šapuće u telefon u kuhinji. Kad ga je videla da prisluškuje, spustila je slušalicu i pretvarala se da uopšte nije razgovarala. Ponovo joj je zapretio pesnicom, ali je ona jednostavno odmahнула glavom, a on je spustio ruku i ponižen otišao.

* * *

Pokušao je da ne misli na Fatimu. Razgovaraće s njom kad se vrati kući. U međuvremenu mora da radi. Otključao je vrata podruma i ukazalo se uzano zaklonjeno stepenište koje je vodilo do još jednih zaključanih vrata. Znao je da dvostruka brava možda izgleda sumnjivo, ali nije smeo da rizikuje da iko tu uđe. Pored bacila kuge, imao je i antraks i tularemiju u frižiderima, sve otrove prve kategorije po klasifikaciji Centra za zarazne bolesti, koje je dobio iz *Muhimbilija*.

Da bi zaštitio privatnost, držao se podalje od ostalih postdiplomaca s Makgila, prihvatao je pozive na druženja samo kad bi njegovo odsustvo izazvalo sumnju. Rekao je kolegama da mu je supruga revnosna muslimanka koja ne izlazi iz kuće, a Fatimi je rekao da ostali studenti imaju predrasude i da ga nikad ne pozivaju. Nije mogao da je spreči da se viđa s komšijama, ali nije joj dozvolio da prima goste, zbog čega je i insistirala da se zaposli. Možda je to bila greška; možda je trebalo da joj dozvoli da ima više prijateljica.

Stavio je ključ u katanac u podnožju stepenica. Morao je da prestane da razmišlja

o Fatimi. Odmah. Ako ovde bude dekoncentrisan, mogao bi da napravi grešku, a ako napravi grešku, mogao bi da umre. Duboko je udahnuo, zažmurio i izbacio Fatimu iz glave.

Kad je bio siguran da je spreman, otvorio je druga vrata i ušao.

* * *

Poslednje dve godine uglavnom je proveo u laboratoriji. Oprema je bila skupa i bilo je teško postaviti je bez privlačenja pažnje, posebno jer je morao da radi sam. Ali tog leta, baš kad mu je stigla j. pestis, konačno je doveo mesto u red.

Podelio je podrum na dva radna dela. Većina prostora je bila otvorena, pod i zidovi bili su prekriveni dvostrukim slojevima providne debele plastične folije koja je sprečavala ulazak prašine i prljavštine. Laboratorijski stolovi nalazili su se pored zidova, prekriveni dragocenom opremom: mikroskop koji uveličava 1.000 puta, gasni spektrometar, fermenti za uzgajanje bakterija u tečnosti. Zamrzivač i frižider. Kavezi s miševima, autoklavi, Bunsenovi gorionici i poslužavnici sa staklenim pločicama za uzorke i pipetama. U jednom uglu nalazio se zapečaćen ormarić koji je preko filtera bio povezan s kućnom ventilacijom. U ormariću kraj ulaza, pored male tuš-kabine, držao je zaštitne naočare, rukavice, mantile i prenosni respirator. Fluorescentno svetlo s tavanice davalo je prostoriji zvaničan izgled.

Taj prostor je u suštini bio primitivna verzija laboratorije drugog nivoa za biološka ispitivanja, kao što je ona na Makgilu ili bilo kom univerzitetu na svetu. U takvim laboratorijama se rukuje virusima i bakterijama koje su umereno opasne i zarazne, patogenima od kojih žrtve mogu da dobiju visoku temperaturu, ali niko najverovatnije neće umreti. Ironija je u tome da se kuga ponekad čuva u takvim laboratorijama, jer j. pestis nije otporna bakterija. Sporo raste i lako je uništavaju sunčeva svetlost, kiša, čak i vetar. Samo u ljudskom telu postaje čudovišna.

Ali Tariku je bila potrebna bezbednija laboratorija za njegove eksperimente. Nije samo uzgajao kugu i antraks; želeo je da ih pretvori u aerosol, u leteće čestice koje je moguće lako udahnuti. Za to mu je bila potrebna laboratorija trećeg nivoa, ili, još bolje, četvrtog, kao što je ona u Centru za zarazne bolesti.

Merila bezbednosti za laboratorije četvrtog nivoa ispisane su na stotinama strana. Moraju da imaju sopstveni dotok vazduha, dvostruke vazdušne ventile koji ne mogu da se istovremeno otvore i filtere koji prečišćavaju vazduh koji ispuštaju. Naučnici ne smeju da nose zaštitnu odeću van laboratorije. Moraju uvek da se tuširaju pre odlaska, a voda za tuširanje mora da bude hemijski obrađena. Bakterije smeju da se premeštaju samo u kontejnerima od dvostrukog neprobojnog stakla. A za posebno složene projekte naučnici moraju da rade u „zaštitnom okruženju“, posebnoj prostoriji gde nose zaštitnu odeću za celo telo s nezavisnom zalihom kiseonika, tako da nikad nisu u opasnosti da udahnu spoljašnji vazduh.

Tarik je shvatao čemu takva merila. Video je fotografije žrtava velikih boginja i kuge, lica iskrivljena od patnje, naduvene leševe. Poštovao je moć epruveta u frižideru. I voleo bi da je mogao da sprovodi oglede u Centru za zarazne bolesti.

Ali tamo bi možda kritički gledali na njegov rad. I tako je napravio sopstveno zaštitno okruženje. Odelio je pleksiglasom ugao podruma, metar i po sa metar i po, od poda do plafona, zatim prekrrio pleksiglas debelom plastičnom folijom i napravio plastični mehur čiji se vazduh nije mešao s vazduhom u ostatku prostorije, osim kroz usisno-isisni sistem zaštićen HEPA filterima.

Tariku je bio potreban bezbedan način za ubacivanje vazduha u mehur. Pošto je Kanada, kao i druge industrijske zemlje, ograničavala prodaju zaštitnih odela pod pritiskom, Tarik nije mogao da ga naruči. Umesto njega je nosio masku za disanje i boce s kiseonikom poput ronilačkih. Da bi izbegao kontaminaciju otvorenog dela podruma, napravio je prolaz od pleksiglasa do vrata mehura i priručnu zonu bez vazduha. Uvek je oblačio zaštitno odelo u ovoj zoni. U mehur je ugradio sigurnosni ormarić u kojem se nalazio kavez s miševima i nebulajzer, mašina koja je uduvavala vazduh u tečnost da bi napravila aerosol. Na plastični pod mehura stavio je mini-frižider i kavez dovoljno veliki za mačku ili omanjeg psa. Još uvek nije koristio taj kavez, ali to će se uskoro promeniti.

Prostor nije bio idealan. Tarik je tamo mogao da radi samo kratko, dok mu ne bi nestalo kiseonika. A zaštitna maska mu nije bila tako pouzdana kao na pravom zaštitnom odelu. Ipak, mehur je zasad radio. Nije se razboleo, a nisu ni miševi u otvorenom delu podruma, što je bio primitivan ali efikasan način da se izmeri izloženost zarazi. Šteta što to nije mogao da pokaže svojim profesorima - bili bi zadivljeni.

* * *

Tarik je upalio svetlo i proverio da li su stolovi i laboratorijske posude nedirnuti. Ovde dole su ulica i ostatak sveta delovali daleko. Tišinu je remetilo samo tiho šuškanje laboratorijskih miševa. Prebrojao ih je, proveravajući jesu li svi tu.

Svukao je odeću i složio je na stolicu. Obično je prvo radio s manje opasnim bakterijama pre nego što bi ušao u mehur. Ali večeras je želeo da bude blizu svojih „ljubimaca“ - j. pestis i *Bacillus anthracis* - antraksa. Otvorio je prva vrata mehura - vrata vazdušne komore - i ušao. Navukao je majicu, gaće i donji deo trenerke koje je nosio u mehuru, zatim preko obukao beli mantil. Zatvorio je vrata i navukao plastičnu foliju preko njih, odvajajući tako mehur od ostatka podruma. Uzeo je zaštitnu masku, uključio bocu s kiseonikom i stavio masku na lice. Duboko je disao, vodeći računa da kiseonik slobodno teče, zatim je smanjio protok da bi sačuvao zalihe. Onda je navukao kapu, rukavice i čizme.

Konačno je otvorio unutrašnja vrata vazdušne komore i ušao u mehur.

Kao da je bio pod vodom ili na Mesecu. Samo njegovo disanje remetilo je savršenu tišinu. Bešumno je otišao do ormarića. Nedelju dana ranije je prvi put uzgojio j. pestis, zasejao je bakterije u Petrijeve šolje, stavio ih je na hranljivu krvnu podlogu na temperaturi od 28 stepeni Celzijusa. Dva dana kasnije bele kolonije bakterija prošarale su crvenu podlogu, ivice su im bile hrapave i neravne. Izgledale su kao mala pržena jaja, prepoznatljiv oblik j. pestis. Ružne su, pomislio je Tarik, male i ružne. Ali iznenadiće se onaj ko ih potceni. A on je kontrolisao njihovu moć. Ta pomisao mu je predstavljala veliko zadovoljstvo.

* * *

Pošto je uzgojio kugu, Tarik ju je ubrizgao miševima. Samo jedan od šest živeo je duže od dva dana. Sad i on leži mrtav iza sigurnosnog stakla. Tarik je stavio mišji leš u staklenu posudu, zatim ju je napunio hlorovodoničnom kiselinom kako bi uništio ostatke. Na Makgilu bi izvršio autopsiju životinje da vidi kako je tačno umrla, ali ovde to nije bilo važno. Jednostavno je želeo da dokaže sebi kako može da uzgoji dobru snažnu vrstu jersinije pestis. I uradio je upravo to.

Znao je da je napravio tek mali korak prema krajnjem cilju. Zaraziti ljude plućnom kugom bilo je mnogo teže nego ubrizgavanje bakterije mišu. Morao je da smisli način kako da pretvori bakterije u aerosol koji može da se udahne i zadrži u plućima. Moraće da ispita različite rastvore, različite zasićenosti, hemikalije koje bi mogle da omoguću aerosolu da se bolje rasprši bez ubijanja bakterija u njemu.

Taj izazov mučio je naučnike u mnogo usavršenijim laboratorijama nego što je ova podrumska. *Aum šinrikjo*, apokaliptična japanska sekta, potrošila je tokom devedesetih godina dvadesetog veka miliona dolara u pokušajima da razvije biološko oružje, i čak je raspršivala botulizam i antraks po Tokiju. Ali *Aum* nikad nije uspeo nikog da zarazi. Jedini uspešan napad izveli su nervnim gasom, koji se pravi lakše nego biološko oružje.

Treba dodati i da vojni naučnici nisu baš objavljivali izveštaje o svojim ogledima s kugom. Tarik je morao da uči na sopstvenim greškama. Poželeo je da može s nekim da razgovara o tehničkim problemima. Ali jedina osoba od poverenja bio je Omar Hadri. Hadri je bio tipičan laik. Izgledalo je da misli kako pokretanje epidemije nije ništa komplikovanije od uzgajanja bakterija u posudicama i raspršivanja u metrou. Bio je veoma razočaran kad mu je Tarik objasnio koliko je to složeno.

- Jesi li dobio moj poklon? - pitao ga je Hadri prilikom poslednjeg razgovora, nekoliko dana pošto je kuga stigla. Tarik je bio u telefonskoj govornici na benzinskoj pumpi u Longeju, na drugoj obali reke Sen Lorens, kilometrima udaljenoj od njegove kuće.

- Da. Hvala ti, striče. - Uvek su razgovarali na francuskom i nikad nisu koristili prava imena ni druge pojedinosti.

- Koliko vremena ti još treba?
- Ne znam, striče.
- Otprilike. Mesec dana? Nekoliko meseci?
- Za ono što je vama potrebno najmanje nekoliko meseci.
- Znaš da sam nestrpljiv da vidim rezultate.

Tarik se nervozno premeštao s noge na nogu. Mrzeo je da razočara Hadrija. - Molim vas za oprostaj. Ali ovaj posao se ne radi na brzinu.

- Treba li ti još novca?

- Da.

- Koliko?

- Isto kao u januaru. - To je bilo 200.000 dolara. Tarik je bio štedljiv, ali potrebna oprema bila je neizbežno skupa.

- Isto? - Hadri se nasmejao, ali zvučao je napeto. - Misliš da ti je stric toliko bogat?

Tarik je ćutao.

- Pobrinuću se za to - konačno je rekao Hadri. - A kako ti je supruga?

- Striče, ne znam šta da radim.

- Ne dozvoli joj da te ometa, sinovče.

Lako je to reći, pomisli Tarik. - Hoćete li uskoro doći u posetu? Voleo bih da vas vidim.

- Kad bih samo mogao - rekao je Hadri. - Ali u poslednje vreme sam veoma zauzet. Jesi li siguran da nemaš suparnike?

- Bio sam pažljiv.

- Dobro. Sinovče, sve zavisi od tebe. - Hadri uzdahne, kao da mu je to priznanje posebno teško palo. - Nastavi s radom. Znaš da se cela porodica uzda u tebe. Uskoro ćemo ponovo razgovarati.

- Neću vas razočarati, striče.

Škljoc.

* * *

Tarik je želeo da Hadri može da vidi podrum. Bio je siguran da bi „stric“ bio zadivljen. Dva dana ranije Tarik je preselio kolonije bakterija kuge iz posuda sa šećernom hranljivom podlogom u menzure s tečnom hranljivom podlogom od kravljih mozgova i srcâ. Premeštaj je bio uspešan. Tečnost u menzurama ostala je bistra, ali beo prsten bakterija pojavio se na staklenim zidovima - bio je to siguran znak stvaranja kolonije kuge. Za razliku od ostalih bakterija, jersinija pestis se nije raspršivala u

rastvoru, već je ostajala u gomilama. Tarik je sipao rastvor u staklenu posudu za mešanje, pažljivo stržući kolonije bakterija sa zidova posuda. Koristeći žicu, nežno je mešao kolonije sve dok se bakterije nisu raspršile po rastvoru. Sad će ispitati aerosolizaciju bakterija. Spojio je obično gumeno crevo na malu električnu pumpu. Spustio je slobodan kraj creva u posudu i uključio pumpu. Trenutak kasnije u tečnosti su počeli da se pojavljuju mehurići, kao da je u pitanju praiskonska tečnost koja vri.

Znao je da je to najjednostavniji način aerosolizacije bakterija. Ali želeo je da sazna može li bakterija da preživi premeštanje iz jedne posude u drugu i može li ovaj jednostavan aerosol da izazove infekciju. U naučnom žargonu, bio je to pokazni eksperiment. I tako je Tarik stavio još šest miševa u kavez pored posude za mešanje. Mirno su šetali po metalnom kavezu, nesvesni sudbine koja ih čeka.

Radio je u mehuru još pola sata, premeštao kolonije kuge iz prvobitnih posuda u menzure s tečnošću. Nameravao je da obavi još oglada, i biće mu potrebno mnogo više bakterija. Pažljivo je vodio beleške o temperaturi i vlažnosti u kavezu, broju mehurića koji se svakog sekunda dižu iz posude. Na prvi pogled jednostavan zadatak. Ali većina laika ne shvata da iza svakog otkrića stoje hiljade dosadnih sati u laboratoriji. Korak po korak i stići će na cilj.

Vratar je prineo ruku kapi dok je Ekslijeva ulazila u hotel *Džeferson*. Niske potpetice zveketale su po mermernom podu predvorja, a hotelski klima-uređaj doneo je olakšanje posle sparne letnje noći.

- Dobro večer, gospođo Eksli.
- Kako ste, Rafaele?
- Nikad bolje, gospodo.

Skrenula je desno, u salon, tihu prostoriju crvenih zidova čiji su stolovi od tamnog drveta izgledali kao da za njima treba da sede gomile političara i lobista. Mesto je, uprkos tome, uglavnom bilo prazno. *Džeferson* nikad nije dostigao luksuz *Hej-Adamsa*, a s otvaranjem *Ric-Karltona* i drugih hotela s pet zvezdica trajno je pao u drugu kategoriju – nekad slavan hotel čije sobe su se punile tek kad bi svi ostali hoteli bili puni.

Ali Ekslijeva je volela izbledelu eleganciju tog hotela, bukete cveća u predvorju, to što ju je vratar poznao. Pored toga, *Džeferson* je bio na Petnaestoj ulici, nedaleko od njenog stana. Nakon nekoliko pića mogla je da se otetura kući. Večeras je svratila na posebno uživanje, sastanak *S. L. kluba*, pet zaposlenih žena koje su izlazile na piće jednom u nekoliko nedelja. Jedna je bila novinarka *Posta*, druga advokat kod *Vilijamsa i Konolija*. Sve su bile razvedene ili neudate, sve sredovečne ili starije. Ekslijeva je mrzela da opisuje sebe kao sredovečnu. Uf. Ali bila je, ako ćemo pošteno. Uskoro će početi menopauza. Dobro, možda ne baš tako skoro, ali bliži se.

S. L. klub nije imao pravila, članarinu ni pravi cilj, osim da svojim članicama pruži priliku da razgovaraju o poslu i porodici i krišom popuše nekoliko cigareta kad ih deca ne gledaju. Ekslijeva je upoznala Linet, nezvaničnog vođu, pre tri godine na beskrajno dosadnoj proslavi Četvrtog jula.

Njih pet bile su prijateljice, ali ne preterano bliske. Tako da su mogle da budu iskrene u vezi s nerazumnim roditeljima i bezobraznom decom. U vezi s bivšim muževima koji su se ponovo oženili i odlučili da više neće plaćati privatne škole za svoju decu. O malim poslovnim i kućnim uspesima, birokratskim pobedama ili nagradama koje su im deca osvojila. U stvari, to je verovatno bilo najbolje u vezi s klubom. Žene ne bi trebalo da se razmeću, a Ekslijevoj se sviđalo što ima priliku da sebi malo da oduška kad sve ide kako treba. Radovala se tim susretima, čak i kad je – a posebno u situacijama kad je – bila preopterećena poslom, kao što je bio slučaj poslednjih meseci. Ali večeras nije mogla da se usredsredi.

* * *

Sedele su u uglu, kao i obično, a ona je kasnila, kao i obično. Sela je na slobodnu stolicu, na stolu ju je već čekala čaša vina. – Za prefinjene dame – sve su nazdravile i podigle čaše.

– Za prefinjene dame. – Kuc.

Malo crnog humora. Inicijali mogu da označavaju i *prezrene dame*. Da li stvarno preziru sebe? Verovatno ne. Ali Ekslijeva je uvek u glavi čula glasić, a pretpostavljala je da ga i ostale čuju: deca te više i ne smatraju za pravu majku. Bićeš sama do kraja života. Najgore od svega, bilo je tu i reči za koje je znala da ih ostale ne čuju: u porukama ima nekog značenja. Nešto se sprema, ali si suviše glupa da to shvatiš.

Morala je da prestane s tim dvoumljenjem pre nego što se potpuno raspadne. Nije bilo nikakvog značenja. Nije mogla da analizira nepostojeće informacije. Taj prokleti glas. Muškarci ga ne čuju. Oni očekuju uspeh čak i kad omanu; žene očekuju neuspeh čak i posle uspeha.

Linet, mršava crnkinja koja radi kao producent u *NBC-u*, pogledala ju je u oči. – Jesi li dobro, mala? Izgledaš napeto.

– Dobro sam. – Ekslijeva pokuša da se nasmeje.

– Jesmo li pronašli Osamu? – Sve su znale da Ekslijeva radi u Agenciji, mada nisu znale šta.

– Pitate pogrešnu ženu – rekla je. – Ja sam samo sekretarica.

– Znam da si glavna tamo.

– Da sam glavna, stvari bi bile drugačije. – Šala nije bila preterano duhovita, ali Linet se ipak nasmešila, a nedugo zatim i Ekslijeva.

– Istina. – Linet je podigla čašu.

* * *

Agencija i Združena antiteroristička grupa radile su noć i dan u mesecima nakon bombaškog napada u Los Anđelesu. Ali istražitelji nisu uspeli da identifikuju bombaše, a još manje da otkriju kako su neprimećeno prikupili tri tone amonijum-nitrata. Ili su ga prokrijumčarili preko granice ili su malo-pomalo gomilali zalihe živeći godinama u Americi. Ekslijeva nije znala šta je od toga gore. A brinula se da su napadi smišljeni kao diverzija. Čak ni vlada Sjedinjenih Država nije imala neograničene resurse. FBI je angažovao neke od najboljih agenata na ovom slučaju, povukao ih je s drugih otvorenih istraga. Ekslijeva je shvatala zašto; porodice poginulih želele su odgovore i hapšenja po svaku cenu. Samo se nadala da ta cena neće uključiti još jedan napad.

Ona i Šafer su gledali unapred. Proveli su proleće i leto pretražujući baze podataka koje je Združena antiteroristička grupa koristila da prati pokrete i komunikaciju svih poznatih pripadnika Al Kaide, pretraživali obrasce koji su promakli

njihovim analitičarima. Zasad nisu otkrili mnogo. Tokom godina obaveštajci su prikupili dokaze da Al Kaida ima makar jednu prikrivenu mrežu u SAD. Mreža X, tako su je zvali neki ljudi u Agenciji. Dve ili tri ćelije, ukupno između šest i dvadeset agenata. Poslatih još pre 11. septembra. Al Kaidino tajno oružje. Čekaju naređenja da pokrenu veliki napad, verovatno hemijski, biološki ili radiološki. Ili nuklearni, daleko bilo. A prošlog meseca je Državna bezbednost presrela imejl koji je nagoveštavao da je Al Kaida nekako unela nuklearni materijal u SAD. Ali poruka je bila nepotvrđena i niko nije znao kako – ni da li je – to povezano s Mrežom X.

Eklijeva to nikako ne bi pomenula prefinjenim damama. A posebno ne jutarnji telefonski poziv od pre dve nedelje. Sipala je još jednu čašu vina i odlučila da pokuša da se opusti. – Devojke – rekla je. – Drago mi je da vas vidim.

Grečen, sitna sedokosa žena, nagnula se prema njoj. – I...

– I šta?

– Ne foliraj se, Dženifer. Kako je bilo na sastanku?

Eklijevoj nije bilo do takvog razgovora. – Zar to nije pravo čudo?

– Šta to? – pitala je Grečen.

– Nas pet, sve smo privlačne. Sve finansijski stabilne, sve prilično normalne.

– Govori u svoje ime – kazala je Linet, smejući se.

– Ne, stvarno. A jedva da napabirčimo, koliko... dva sastanka mesečno? I to ne svaka. Već ukupno.

– Hej – rekla je En, advokatica. – Pozvana sam na izlazak prošle nedelje na onoj konferenciji u Atlanti. Mislim, oženjen je, ali skinuo je burmu pre nego što me je pozvao. Mislila sam da je to simpatično.

Ovog puta smeh je bio gorak. Prefinjene dame su u barovima dobijale mnogo predloga od oženjenih muškaraca – ili, što je još gore, na poslu. Dobijale su pozive za koktele od večitih neženja koji su verovatno bili prikriveni homoseksualci. Jedino nije bilo pravih poziva za izlaske s razvedenim muškarcima njihovih godina. Osim ako nisu želeli više dece, takvi tipovi su obavezno završavali sa ženama najmanje deset godina mlađim od njih.

– Ne oteži – rekla joj je Grečen. – Kako je bilo?

Eklijeva se obično prepuštala takvim ispitivanjima bez mnogo otpora, mada je potajno želela da manje vremena razgovaraju o muškarcima. Ništa se nikad ne menja, pa kakva je onda svrha toga? Ali večeras nije imala stomak za Grečenina pitanja. Želela je da sedi i pije vino.

– Mora da je bio dobar – rekla je En. – Izgledaš umorno.

– Pusti je na miru – rekla je Linet. – Makar dozvolite dami da popije vino.

* * *

Eklijeva je neprestano razmišljala o Velsovom telefonskom pozivu. Pronašla je broj – pripejd mobilni kupljen u Nešvilu, što je značilo da je mogao da zove s bilo kog mesta. Mogla je da pozove prijatelja u FBI-ju da joj to proverí. Ali nije bila sigurna da je spremna na to.

Poziv nije pomenula nikom u Agenciji, čak ni Šaferu. Plašila se da će, ako to uradi, izgubiti kontrolu. Počeće da joj prisluškuju telefon, nadziru stan. Uostalom, Vels je bio begunac. Dato je imao nekoliko snagatora koji su tražili Velsa po SAD, bez znanja FBI-ja – mada su pravila Agencije strogo zabranjivala operacije na američkom tlu. Dato je nekako ubedio nadređene da CIA sme da traži Velsa zahvaljujući izuzetku od pravila koji predviđa istrage ograničenog obima u slučaju propusta u unutrašnjoj sigurnosti.

Eklijeva je pretpostavila da je potraga za Velsom ograničena i u cilju zamazivanja očiju, tako da bi Dato imao opravdanje za slučaj da se Velsu nešto dogodi. Nije mislila da Dato doživljava Velsa kao ozbiljnu pretnju. U stvari, možda mu je bilo drago što je Vels na slobodi. Tako će ipak dobiti pohvale za slučaj da Vels spreči neki napad, a okrivíće Šafera ako Vels zabrlja ili umre. Ali nije bila sigurna jer je Dato odbio da njoj i Šaferu da izveštaj o potrazi – mada joj je rekao da ga obavesti ako joj se Vels javi.

– Želim da budem *lično* obavešten – rekao joj je. – Jasno, Dženifer?

Nepoštovanje direktnih naređenja Vinija Data nije bila dobra ideja. Ali Eklijeva nije marila. Bila je sigurna da Vels nije izdajica. Želela je da ga zaštiti najbolje što može, da ga spase od boravka u nekoj zatvorskoj ćeliji. Ako pronađe nešto važno, javíće se.

U međuvremenu, želela je da zna gde je sad, šta radi, šta misli o agencijskim igrama? Šta misli o Sjedinjenim Državama nakon godina odsustva? A šta o njoj? Misli li na nju onako kako ona misli na njega? Stalno joj je bio u glavi, a njegov poziv naveo ju je da pomisli kako i on isto oseća, ali nije mogla da bude sigurna. Možda ju je pozvao jer nije imao kome da se obrati. Ipak, kad je spustila slušalicu, shvatila je da je poziv uopšte nije iznenadio; podsvesno ga je očekivala.

Zbunjivala ju je ogromna žudnja prema Velsu. Bila je u osnovi razumna osoba, a ipak se nekako zaljubila u čoveka s kojim je provela samo dve nedelje u poslednjih deset godina, čoveka koji je verovatno izgubio razum negde u brdima Avganistana. Ali u onom džipu nije izgledao ludo; smeđe oči bile su mu potpuno smirene. U svakom slučaju, razlikovao se od svih koje je poznavala.

U ciničnijim trenucima pitala se da nije zapala u romantičnu fantaziju. Snažan ćutljiv muškarac koji će je odvesti nekud. Ako se ispostavi da je odbegli agent, još bolje. Volela bi da može da prefinjenim damama kaže nešto o ovoj situaciji. Svidela bi im se ironija. Uvek se ponosila što ne meša posao i osećanja. Žene tako lako bivaju okarakterisane kao cmizdravice kojima se ne može verovati pod pritiskom. Čak je i tokom razvoda samo Šafer znao koliko je povređena. Sad je prekršila pravila zbog čoveka koga verovatno više neće videti. Da ulog nije tako veliki, smejala bi se sama sebi.

Na trenutak je odlučila da telefonski poziv shvati kao san. Tako nije morala da ga

prijavi.

Grečen ju je tapnula po ramenu i to ju je probudilo iz sanjarenja. – Hajde, Dženifer. Pričaj.

Dobro. Ispričaće im o sastanku. – Nema šta da se priča. Zove se Čarls Li, kardiolog iz Džordžtauna. Razveden. Izašli smo prošle nedelje.

– Gde?

– *Olivs*.

– Vrlo lepo.

I tako predvidivo, pomislila je Ekslijeva. *Olivs* je bio preskup restoran na uglu Šesnaeste i K, s poznatim šefom kuhinje i skupom vinskom kartom. Pretpostavljala je da je Vels nikad ne bi odveo onamo.

– I... kako je bilo?

– Dobro. Naučila sam mnogo o stentovima. I lekovima za snižavanje holesterola. Treba sve da proverite holesterol. Jeste li znale da više žena umire od srčanih bolesti nego svih drugih, uključujući i rak?

Linnet je odmahнула glavom. – Tako gadno, ha?

– Samo da pomenem da nisam uspevala da dođem do reči.

– Znaš da moraš da ihпустиš da pričaju o sebi na prvom sastanku – rekla je Grečen. – Je l' te zvao?

– Nego šta. – Zvao, poslao cveće, ponovo zvao. Doktor Li je uporan. Dovoljno uporan da je razmišljala da mu pruži još jednu priliku, uprkos stomaćiću i ćeli. Dobri doktor se makar trudio.

– Pa i to je nešto... – rekla je Grečen kad je Ekslijevoj zazvonio telefon. Javila se.

– Spakuj se za put u toplije krajeve i dolazi ovamo. – Bio je to Šafer.

Škljoc.

* * *

Bilo joj je drago što je dobila izgovor da ode. Brzo se pozdravila i stigla u Lengli sat kasnije, gde je zatekla Šafera kako sedi za njenim stolom, s koferom pored noge.

– Šta te je toliko zadržalo?

– Elise. Postavila sam brzinski rekord dolazeći ovamo.

– Imam pravu poslasticu. Hajde. – Uzeo je kofer i izašao iz njene kancelarije, idući ispred nje. Očigledno da ona nije bila jedina koja gubi razum.

Šafer je i u idealnim okolnostima bio nepouzdan vozač. Večeras je šetao iz trake u traku, vozio prebrzo i nije održavao rastojanje, dok su vozili na jug, a zatim obilaznim putem istočno prema vazduhoplovnoj bazi Endruz.

- Kuda idemo, Elise?
- Ti si analitičar. Analiziraj.

Osetila je kako crveni od besa. Šafer mora da je bio nervozan. Obično nije tako detinjast.

- Elise. Ovo nije jebena ekskurzija.
- Mirno, mirno.

- Dobro - rekla je. - Izgleda da idemo prema *Endruzu*. A rekao si mi da spakujem stvari za toplo vreme. Rekla bih Gvantanamo.

- Gvantanamo? - nasmeja se Šafer. - Ma daj, tamo sve vrvi od novinara. Misliš li da tamo držimo ikog važnog?

- Pa kuda onda idemo?
- Daleko, daleko.
- Kuvajt? Oman?
- Na nepostojeće mesto.
- Dijego Garsija - rekla je.
- Svaka čast.

Dijego Garsija je američka mornarička baza na nekom britanskom ostrvu u Indijskom okeanu, hiljadu šeststo kilometara udaljenom od južnog roga Indije, a još udaljenijem od Afrike. Ta baza nije bila tajna, ali ni preterano poznata javnosti. Pentagon je uvek poricao da tu drži pripadnike Al Kaide, uglavnom da bi umirio Britance. Ekslijeva je znala da Pentagon laže; u Dijegu je bilo pritvoreno nekoliko operativaca Al Kaide.

- A zašto, ako smem da pitam? - kazala je. - Ili opet moramo da se igramo kviza?
- Pre mesec dana zarobili smo nekog u Bagdadu. Pakistanskog nuklearnog fizičara.

- Zašto mi to nisi rekao?
- Sad ti govorim.
- I?
- I ima neke zanimljive informacije. Mislim da treba da ga posetimo.

* * *

Sedeli su na gornjoj palubi *Galaksija C-5* u vazduhoplovnoj bazi *Endruz*, ispred dvojice mrguda na čijim propusnicama je pisalo *gospodin Smit* i *gospodin Džouns*. Ispod njih, četa rendžera sedela je u ogromnom avionskom prostoru za prtljag, pored paleta punih zaliha hrane, municije i dva oklopna vozila.

- Može li ova stvar stvarno da leti? - pitao je Šafer.

- Plašiš se?
- Samo ne mogu da poverujem koliko je veliki. Jesi li znala da može da ponese dva tenka M-1? Najveća ptica koju vazduhoplovstvo ima.
- Otkad to avione nazivaš pticama?
- Imamo sreće što su nam dozvolili da letimo njime. Obično ne prevoze civile. Morao sam da potegnem neke debele veze.
- Nisam znala da ti je ostalo toliko veza.

Šafer se nagnu prema Ekslijevoj dok su se avionski motori uključivali. - I nije - tiho je rekao, nadglasan bukom motora. - Zapamti to, Dženifer.

Ekslijeva nije znala šta da kaže. Je li Šafer preterivao ili je stvarno imao probleme? Tih zvuk pretvorio se u urlanje, a snaga motora zatresla je ceo avion. Ekslijeva je osećala kako avion polako ubrzava, mada bez prozora nije mogla da vidi mlazne motore. Šafer joj je dodao slušalice i malu belu pilulu. - Malo vitamina A?

- Vitamina A?

- Pilula za spavanje. Vidimo se sutra.

Ubacio je pilulu u usta. Trenutak kasnije krenula je za njim u zemlju snova.

* * *

Telefon Ekslijeve zvonio je i zvonio; znala je da je Vels zove, ali nije mogla da odgovori. Zemljotres joj je zgrabio krevet, trajajući duže nego što bi trebalo, i kad god bi pokušala da se javi, krevet bi odskočio.

Zatim je telefon prestao da zvoni i obuzeo ju je strah. Izgubiće Velsa...

Probudila se. Na trenutak se uspaničila jer nije znala gde je. Neko joj je dodirnuo rame i zacvilela je.

- Jesi li dobro?

Svet se smirio kad je čula Šaferov glas.

- Koliko dugo sam spavala?

Pogledao je na sat. - Deset sati. Nismo još stigli. Prespavala si film.

Tek posle nekoliko trenutaka shvatila je da se on šali. Pretpostavljala je da pilule za spavanje još nisu prestale da deluju. Avion se tresao; eto objašnjenja njenog sna.

Šafer je nagnuo glavu prema njoj. Imao je čudan izraz na licu.

- Šta je bilo?

- Ti i Vels izgledate isto kad imate košmare, jesi li to znala?

Ekslijeva je zatreptala. Otkud Šafer zna kako Vels izgleda dok sanja? Da li joj on to govori da zna za džip? Za poziv? Ili samo nagađa?

- I s njim si spavao? - pitala je.

Šafer se nasmejao. – Jednom sam ga u Lengliju video dok spava, to je sve.
– Ima li ikakve hrane u ovoj ptici?
– Sačuvao sam ti večeru. – Dodao joj je lanč-paket, zapečaćenu smeđu plastičnu vrećicu na kojoj je pisalo da sadrži špagete s mesom. Sumnjičavo je gledala paket.
– Nije loše. Samo ne zaboravi da podgreješ. I trebalo bi da protegneš noge.
– Verovao ili ne, letela sam i ranije.

Dodao joj je nekoliko listova papira. – Pre nego što sletimo, moraš ovo da potpišeš.

Prelistala ih je. – Izjava o tajnosti? Elise, imam sva postojeća odobrenja.

– Ne za ovo. Niko nije dovoljno ovlašćen za ovo.

Eklijeva je ponovo osetila grčenje u stomaku. Ovog puta ne zbog turbulencije. Ostavila je *Džeferson* daleko za sobom. – Šta ćemo raditi tom tipu?

* * *

Faruk Kan imao je loš dan. Mada Faruku dan i noć više nisu mnogo značili; njegova predstava o vremenu nestala je u nedeljama nakon što su mu specijalne jedinice stavile kapuljaču na glavu i odvele ga u podzemnu ćeliju u logoru Viktori. Mada je Farukov pasoš bio lažan, Gajgerov brojač bio je pravi, i Odred 121 odmah je shvatio njegov značaj.

Za nekoliko sati vest o njegovom zarobljavanju stigla je do visokih oficira u CIA i Centralne komande, koja upravlja američkim vojnim operacijama na Bliskom istoku. Bela kuća obaveštena je sledećeg dana ujutro. Pre podneva predsednik je potpisao naređenje o proglašavanju Faruka za ratnog zarobljenika kategorije C-1.

SAD su koristile odrednicu C-1 samo šest puta od 2001, kad su počele da oslobađaju pritvorene članove Al Kaide od zaštite koju je Ženevska konvencija nudila uobičajenim ratnim zarobljenicima. Pravno rečeno, ta odrednica je značila da vlada Sjedinjenih Država smatra da bi Faruk mogao da ima saznanja o neposrednom (kategorija C) i velikom (kategorija 1) terorističkom napadu. Kao rezultat toga, Faruk će biti izuzet od ženevskih pravila i prava koja je Vrhovni sud zahtevao za zatvorenike u Gvantanamu.

Laički rečeno, Faruk je bio do grla u govnama.

Naravno, SAD nisu mučile zatvorenike, čak ni takve kao Faruk. Civilizovane nacije ne muče zarobljenike. Ali mučenje je bilo prilično usko definisano u priručniku koji je opisivao dozvoljene metode ispitivanja za zarobljenike kategorije C-1. Priručnik, poznat i kao *Bela knjiga*, zbog boje korica, navodio je da ispitivači treba da odmere povrede nanete pritvoreniku u skladu s potencijalnom opasnošću od terorističkog napada. Odnosno, u *Beloj knjizi* je pisalo da islednici mogu da urade bilo šta što ne

izaziva „teške i trajne“ povrede. Veznik je bio napisan kurzivom da bi uputstva bila sasvim jasna. Bile su dozvoljene teške povrede, sve dok nisu trajne. Psihotropske droge su takođe bile zabranjene ako su izazivale „teška i trajna“ oštećenja mozga ili mentalnu bolest. Isto pravilo važno je i za potpunu izolaciju, vezivanje i uskraćivanje hrane i vode.

Bela knjiga je takođe primećivala da je bol subjektivan koncept, različit od osobe do osobe. Zbog toga je bilo dozvoljeno izazivanje bola do izvesne mere, sve dok ne rezultira „teškim i trajnim“ povredama. *Bela knjiga* je takođe šturo navodila da „bol ne mora obavezno da zameni tradicionalnije metode ispitivanja. Pretnja bolom je često delotvornija od samog bola.“

* * *

Farukovo putovanje počelo je u Bagdadu.

Vezali su mu ruke iza leđa iako je još uvek bio na kolenima, na krovu, nedaleko od Zaidovog tela. Neki čovek u američkoj uniformi stavio mu je kapuljaču na glavu i vezao mu je oko vrata. Svet se zacrneo. Kapuljača je bila suviše čvrsto vezana. Verovatno nisu nameravali da je toliko stegnu. Nije mogao da diše. Plitko je udahnuo, zatim ponovo, boreći se za vazduh ispod kapuljače. Uskoro je počeo da dahće kao pas. Grlo mu se steglo od panike. Onesvestiće se. Umreće ovde. Disanje mu je postajalo sve brže, sve dok nije počeo da hiperventilira, a krov kao da mu je propadao pod nogama.

Samo mirno, rekao je sebi. Neće te ovako ubiti. Opusti se. Diši. Usporio je disanje. Nakon nekoliko minuta shvatio je da je još uvek živ. Usredsredio se na ostala čula, vikanje ljudi oko njega, grubu tkaninu kapuljače koja mu dodiruje lice, vlagu tamo gde je pljuvačkom isprskao unutrašnjost kapuljače.

Dvojica su ga uhvatila i podigla. Zateturao se. Trenutak kasnije osetio je udarac u veliki stomak. Zastenjao je i pao. Okrenuo se na stranu. Bol i iznenađenje bili su veliki i sad stvarno nije mogao da diše. Trljao je licem hrapavi krov, nadajući se da će moći da skine kapuljaču.

- Alah - rekao je. - Alah. - Osetio je ubod iglom u nogu. Srebrni mir raširio mu se mozgom i strah je nestao. Zatim je pao u tamu. Noćna mora je gotova.

* * *

Ali kad se probudio, shvatio je da nije gotovo. Otvorio je oči i nije ništa video, sem najcrnje moguće tame. Kao da je plivao u njoj, plivao u moru mraka. Kapuljača. Mora da još uvek nosi kapuljaču. Pokušao je da je skine... i shvatio da su mu ruke vezane iza leđa. Od te pomisli počela su da ga bole ramena. I noge, jer su mu zglobovi

bili okovani. A ipak su mu mlitave butine bile izložene svežem vazduhu. Stolica nije imala sedište, a pantalone su mu bile isečene. Začudo, izgledalo mu je da mu je mala štipaljka zakačena za desni kažiprst, a čičak-traka za levi zglob. Pokušao je da ih skine, ali nije uspeo.

I bio je žedan. Lizao je suve usne suvim jezikom.

- *Selam alejkum* - rekao je hrapavim glasom.

Nije bilo odgovora. Pokušao je ponovo, ovog puta glasnije. - *Alejkum selam*. Zdravo. - A onda je povikao: - *Alahu ekber*.

Ali niko nije odgovorio, i Faruk je iznenada shvatio da ništa ne čuje. Ni zvuk. Ni duvanje vetra, ni lavež pasa, niti zvuk automobilskih motora. Ni unutra nije bilo zvukova, ni cevi niti klima-uređaja. Uši kao da su mu bile ispunjene vatom, samo što nije bilo tako.

Jesu li ga Amerikanci zaboravili ovde, gde god da je bio? Hoće li umreti od žeđi?

Faruk se pribrao. Morao je da ostane usredsređen. Naučnik sam, pomislio je. Moram da koristim um. Zovem se Faruk Kan. Čafiri su me zarobili. Pre koliko vremena? Ne znam. Gde sam? Ne znam. Drogirali su me, uspavali, odveli nekud. Dobro. Udahnulo je i izdahnulo, i shvatio da je neko prorezao otvor u maski da bi mogao lakše da diše. Dobro.

Zašto mi to rade? Žele da saznaju čemu služi Gajgerov brojač. Naravno. Ona zver Zaid bio je u pravu. Trebalo je da ga ostavi u skladištu, mada bi ga Amerikanci u svakom slučaju pronašli.

Pokušao je da se opusti. Nije on neki nepismen seljak. Znao je da Amerikanci imaju pravila. Mogu da ga nateraju da nosi kapuljaču, ali ne smeju mnogo da ga povrede. Postavljaće mu pitanja, a onda će ga smestiti u avion za Gvantanamo. Ako ga pitaju za Gajgerov brojač, reći će im... reći će im da nije ni znao čemu služi. Treba da izmisli neko ime. Šiitsko ime će biti najbolje. Neka bude Husein. Reći će da se zove Husein. Sve dok im ne kaže ko je i šta je radio u Iraku, sve će biti u redu.

Amerikanci imaju pravila. Samo treba da ostane staložen.

* * *

Ali to je postajalo sve teže kako su se sekundi pretvarali u sate. Mislio je na svoju ženu Zinu, sinove i ćerke, na prljave betonske podove laboratorije u kojoj je radio, crni kamen Ćabe, koji je video samo na fotografijama. Na veličanstven trenutak kad je upoznao šeika Bin Ladena, na Zaida koji čačka nos dok čekaju da seljaci stignu s uranijumovim oksidom. Ili na olovnu kutiju koju je kupio od Dimitrija i kaos koji će izazvati. Nasmešio se kad se toga setio. Ali uvek ga je ometala žeđ, vraćala ga je u praznu crnu sobu. A bešika mu je postala neprijatno puna. A šta ako bude morao da isprazni creva? Jesu li mu zato razrezali pantalone?

- Svinje - rekao je naglas. - Ćafiri. Zovem se Husein. Husein Ali. - Podigao je glas. - Pustite me! - Ponovio je to desetak puta, stotinu puta, sve dok mu glas nije pukao, a lice mu se zacrvenelo ispod kapuljače.

Neko je morao da odgovori. Ali nije.

* * *

Možda su ga Amerikanci stvarno zaboravili. Ne, to je nemoguće. To je igra. Žele da ga preplaše. Ali Alah će ga zaštititi.

I tako je čekao, borio se protiv straha, lizao suve usne i sporo brojao do hiljadu i natrag. Ali užas mu se pojačavao u tišini, kao i žeđ.

- Molim vas - tiho je rekao. - Molim vas.

* * *

Kasnije, nije znao koliko kasnije, nije mogao ni da zamisli, bujica vode ga je pokvasila do kože. Ledena voda, bolno hladna, pekla ga je kroz kapuljaču i odeću. Tako je hladna. Faruk je ipak podigao glavu da pije, zahvalan zbog toga, zbog znaka da su znali da je tu.

- *Alahu ekber* - promrmljao je. Tražio je i Alah mu je dao. Pio je i pio, čak i nakon što se napio, plašeći se da vode više neće biti.

Ali hladna bujica nastavila je da teče, a olakšanje se ubrzo pretvorilo u novu vrstu jada. Vrpeljio se levo-desno, ali nije mogao da izbegne mlaz. Voda mu je natapala odeću sve dok nije mogla da primi nijednu kap više, zatim mu je natopila kožu. Curila mu je preko stomaka, niz noge, stopala. Osećao je kako mu barica na podu doseže do članaka.

Počeo je da podrhtava. Nije shvatio kako je bio blagosloven pre nekoliko minuta. Bio je suv. Kako je mrzeo te Amerikance i njihove trikove. Znao je da su mu se odnekud smejali. Trebalo bi da bude ljut. Ali samo je bio uplašen i promrzao. Koliko će ga držati ovde i šta će sledeće uraditi? - *Alahu* - rekao je - molim te za oprostaj. - I ponovio je: - Molim vas.

* * *

Kasnije ga je neko iglom ubo u leđa. Gotovo pre nego što je i primetio ubod, ponovo je pao u tamu. Probudio se na ulegnutom krevetu u nekoj maloj prostoriji,

pokriven tankim ćebetom. Seo je. Bio je go. Video je. Skinuli su mu kapuljaču, a prostorija je bila osvetljena. Ruke su mu bile vezane napred, ali noge su mu bile slobodne.

* * *

Na podu je ležala hrpa odeće, široka majica i donji deo trenerke s lastišom oko pojasa. Nespretno je obukao pantalone i majicu, i malo se obodrio. Shvatili su da nema svrhe da ga povređuju. Preživeo je test. Bar se nadao.

Drhtao je dok mu je kašalj potresao telo. Seo je na krevet i pokušao da razmišlja. Bio je umoran i gladan, i imao je temperaturu. Ali inače se osećao dobro. Ti Amerikanci su želeli da ga zaplaše. Ali nije pokleknuo. Čekao je još nekoliko minuta. Zatim je, osećajući se kao da nema drugog izbora, ustao i trgnuo vrata. Na njegovo zaprepašćenje, otvorila su se.

* * *

Morali su da čekaju Faruka. To je odgovaralo njegovom profilu, mislio je Sol. Videli su ga na monitorima dok je sedeo na krevetu i razmišljao. Bio je uzdrman i razboleo se, a merač koncentracije kiseonika u krvi i monitori pulsa pokazivali su da je teško podneo vreme provedeno u rupi, mada je polako uspeo da ovlada sobom. Sol nije bio iznenađen. Faruk je naučnik, a ne ubica kao Halid Šeik Muhamed. Rupa je bila zbunjujuća za svakog ko nije bio potpuno psihotičan.

Ali Sol je naučio da ne potcenjuje te tipove. Bili su veoma motivisani. Vera im je davala dodatnu snagu. Nikad se ne bi odjednom slomili, ne oni najvažniji. Odali bi ponešto, a onda bi počinjali ponovo da lažu. Bilo je potrebno vreme da se sve izvuče iz njih.

Sol je bio glavni ispitivač u Odredu 121, major antiterorističkog odreda *Delta*, koji je doktorirao psihijatriju na Djuku. Išao je do samih granica *Bele knjige*, znao je to. Čak i neki drugi ispitivači brinuli su se da njegovi metodi prerastaju u... reč na T... reč o kojoj nije voleo ni da misli. Ponekad, posle posebno iscrpljujuće seanse, i Sol je bio zabrinut. Nije želeo da se jednog dana pogleda u ogledalu i vidi Jozefa Mengelea. Pitao se šta bi njegovi roditelji ili supruga mislili ako bi videli na *CNN*-u ono što radi.

Ali Sol nikad nije ubio nijednog zatvorenika, niti ih povredio tako da ne mogu da budu izlečeni. Išao je do krajnjih granica, ali ako nije bilo jasno je li ta procedura dozvoljena, pitao bi pukovnika Jejtisa, vojnog advokata stalno raspoređenog u Odred 121. Ta pitanja nikad nisu bila u pisanoj formi; ni pukovnik nije želeo da završi na *CNN*-u. Ipak, Jejtsovo prisustvo kao da je iz islednika mamilo najgore. A i pažljivo su

nadgledali zdravlje zatvorenika, makar samo zato da bi se uverili da im tehnike deluju. Islednici iz Odreda 121 ispitali su blizu stotinu zatvorenika, a samo jedan je umro, od infarkta koji bi ga najverovatnije i inače zadesio.

Ispitivači iz Odreda 121 imali su druga ograničenja. Nikad nisu radili sami, i imali su dvomesečna odsustva dvaput godišnje. Jednom godišnje pregledali su ih vojni psihijatri i radili su testove ličnosti. Pravila su doneta kako bi ih sprečila da razviju kompleks boga – a Sol je znao da je ta opasnost prava. Kad imaš previše moći nad drugim ljudskim bićem, ne samo moći da ubiješ već moći da povrediš, to može da te opije. Pogledajte samo drugu stranu, kolju ljude pred kamerama. Ništa nije odvratnije od toga. Saul je ipak razumeo taj poriv, bolesno uzbuđenje kad naterаш drugo ljudsko biće da strepi i moli za život... ili da moli za smrt jer je bol nepodnošljiv.

Da, bio je na klizavom terenu, i znao je to. Ali klizao se samo dotle dok ne dobije potrebnu informaciju. Retko je imao moralne nedoumice. U kancelariji je imao pritiskivač za papir s ugraviranim citatom Džordža Orvela: „Ljudi mirno spavaju noću samo zato što postoje grubi ljudi koji su spremni da čine nasilje u njihovo ime.“ Slomio je Halida Šeika Muhameda. Osujetio je najmanje tri napada, spasio stotine civila. Nije im znao imena, a ni oni njegovo, ali ipak su postojali.

A ljudi koje je ispitivao, razni Faruci? Nisu bili nevini. Nisu bili irački seljaci nasumice uhvaćeni i dovedeni u Abu Graib. Bili su pravi teroristi, koji su znali opasnosti kojima se izlažu. Sol je prezirao tipove iz *Amnesti internešenela* koji su samo cmizdrili kako je prinuda nepravedna. Ako su ti slabići verovali da će ljudi poput Faruka odati tajne uz čaj i kolačiće, bili su naivniji nego što je mislio.

Pravi problem bio je što su se taktike koje su prvo isprobane u Odredu 121 suviše raširile, mislio je Sol. Prinudu bi trebalo koristiti samo u slučaju potrebe – pod strogim nadzorom i na zarobljenicima za koje se s razlogom veruje da imaju dobre informacije. Nije razumeo zašto su dvadesetdvo godišnji desetari iz Zapadne Virdžinije, koji nikad nisu učili osnovne tehnike ispitivanja, tukli pritvorenike u Abu Graibu, Gvantanamu i Bagramu u Avganistanu. Mada ga niko iz Pentagona nije pitao za mišljenje.

Tvrdnja da njegove metode ne treba koristiti jer nisu delotvorni bila je smešna. Naravno da su bili delotvorni. U stvari, čak i previše, zato i nisu smeli da se koriste u policijskim ispitivanjima. Nakon nekoliko nedelja s njim većina ljudi bi priznala bilo šta, čak i zločine koje nisu počinili, samo da bi se izvukli. Ta iznuđena priznanja bila su gotovo bezvredna, jer čak ni ispitivač nije mogao da utvrdi jesu li istinita.

Ali Sol nije pokušavao da rešava zločine. Pokušavao je da ih spreči. Zanimale su ga informacije o napadima koji se još uvek nisu dogodili. Mesta na kojima su skrivene bombe. Organizacija terorističkih ćelija. Prava imena i adrese operativaca. Konkretni proverljivi podaci. Nije mario koliko često su ga lagali, ukoliko na kraju dobije istinu. Laži su samo privlačile bol. Na kraju bi svaki pritvorenik to shvatio, a kad bi shvatio, govorio mu je ono što je želeo da čuje.

* * *

Faruk je izašao iz ćelije i ušao u veću prostoriju sa stolom u centru.

Ušla su dvojica krupnih ljudi. – Sedi – rekao je jedan na engleskom. Faruk nije imao razloga da se pretvara da ne razume. Seo je. Jedan je stajao iza njega, a drugi mu je vezivao noge za stolicu. Zatim su doneli tanjir s hlebom, činiju humusa i čašu soka od pomorandže.

Faruku je voda krenula na usta. Nikad nije bilo tako gladan, čak ni kad je bio dete i kad se majka trudila da im tri kilograma brašna potraju celu sedmicu. Pitao se je li hrana bezbedna. Jedan od muškaraca umočio je komad hleba u humus i pojeo ga. Na to je Faruk sagnuo glavu prema stolu i vezanim rukama ubacio hranu u usta. Predivna hrana ispuni mu stomak i odmah oseti nalet zahvalnosti prema tamničarima. Odmah je prigušio taj osećaj. Ne zahvaljaj ćafirima, reče sebi. Oni to i žele.

Nakon što je završio, ti ljudi su odneli tanjire i izašli, ostavljajući Faruka da sedi sam. Iznenada je osetio čudnovatu iscrpljenost. Samo je želeo da spusti glavu na sto i spava, a nekoliko minuta kasnije to je i uradio.

* * *

Bum! Svetla su se naglo upalila dok je Faruk pokušao da se rasani. Neki drugi čovek stajao je iznad njega. Neko ga je protresao otpozadi. Zašto je zaspao? I koliko dugo je spavao? Mora da su mu nešto stavili u humus. Ispao je glup. Obrisao je pljuvačku koja mu je curila iz usta.

– Budi se – rekao je čovek. Bio je visok, tamnokos, s urednom bradicom. Spustio je na sto debelu fasciklu. Faruk je tresao glavom. Morao je da se pribere.

Taj čovek seo je preko puta njega i izvadio kutiju marlbora iz sakoa. – Cigaretu?

– Ne – rekao je Faruk, mada je očajnički želeo jednu. Čovek je slegnuo ramenima.
– Kako želiš. Kako se zoveš?

– Husein. A ti?

– Moje ime nije važno. A mislim da me lažeš. Kako se zoveš?

– Husein. Husein Ali – rekao je Faruk. – Ja sam zemljoradnik iz Basre. Sve ovo je greška.

– Čak nisi ni Iračanin. Nemoj da me vređaš. – Bezimeni čovek hladno se osmehnu. – Poslednji put pitam. Kako se zoveš?

– Rekao sam ti – kazao je Faruk najiskrenije što je mogao. – Husein.

– Želiš li da se vratiš u rupu?

Samo to ne, pomisli Faruk. Molim te ne to. Progutao je pljuvačku i pokušao da ostane pribran dok je ispitivač vadio cigaretu iz kutije.

- Želiš li da se vratiš u rupu? Da ili ne?
- Naravno da ne - rekao je Faruk. - Ali zovem se Husein. - Sve dok ostane pribran, može da nadmudri Amerikanca.

* * *

Sad, rekao je Sol u sebi. Pokaži kopilanu ko je glavni. Otvorio je fasciklu. - Zoveš se Faruk Kan - rekao je. - Rođen si u Pešavaru, u Pakistanu, 1954. Pohađao si Univerzitet u Delftu u Holandiji u okviru studentske razmene. Diplomirao si fiziku, a zatim i magistrirao. Po povratku u Pakistan, zaposlio si se u državnoj službi.

Faruk je bio glup što je nosio pakistanski pasoš, makar i s lažnim imenom, mislio je Sol. Pakistanska obaveštajna služba ga je identifikovala i otkrila njegovu prošlost Odredu 121, mada bez mnogo detalja. Pakistanci nisu mnogo pričali o svom nuklearnom naoružanju, čak ni Amerikancima. Ali to nije bilo važno. Čim je CIA saznala Farukovo pravo ime, pronašla je dovoljno informacija za pravljenje psihološkog profila. Cilj je bio da Faruk poveruje da znaju sve o njemu i da bi laganje bilo uzaludno. Najbolji ispitivači izgledali su zatvorenicima kao sveznajući i svemoćni.

* * *

Faruk je zabacio glavu dok je taj čovek čitao. Morao je da se bori protiv mučnine. Kako taj Amerikanac sve zna?

- Zovem se Husein - bespomoćno je rekao.

Čovek s bradicom prestao je da čita, ustao je i ošamario Faruka. Faruk je zacvileo, koliko od iznenađenja toliko i od bola. Bilo je nepodnošljivo da ga šamaraju kao neku ženu. A ipak je zaslužio neku vrstu kazne zbog takve budalaste laži.

- Ne budi glup. Zoveš se Faruk Kan. Otpušten si iz državne službe 2000. Da li bi mi rekao zašto?

Faruk je ćutao.

- Nije ni važno - rekao je čovek. - Već znam. - Udaljio se i zapalio cigaretu. - Visok si 174 centimetra i težak 105 kilograma. Puls u stanju mirovanja ti je oko 90 otkucaja u minutu. Krvni pritisak ti je 170 sa 110. Lošeg si zdravlja i dosad si loše reagovao na stres. I to minimalan.

- *Alahu ekber* - mrmljao je Faruk u bradu. Kao da mu je sva krv istekla iz tela. Nije mogao da suzbije drhtanje. Bezimeni islednik duboko je udahnuo dim cigarete. - Da, Bog je veliki - rekao je. - Ali Bog nema nikakve veze s ovim. - Nadneo se nad Farukom, držeći mu cigaretu blizu lica.

- Faruče, pametan si. Obrazovan - rekao je. - Znaš da SAD imaju zarobljenički logor u zalivu Gvantanamo. - Čekao je.

- Da - promumla Faruk.

- I nije tajna da se tamo dobro ponašaju prema pritvorenima. Dobijaju tri obroka dnevno. Mogu da se mole. Možda si čak čuo da imaju i advokate?

- Da.

- Ali ti ne ideš u Gvantanamo.

Bezimeni je prineo zapaljeni kraj cigarete Farukovom oku.

- Ne. - Faruk se skupio na stolici, unezvereno je treptao, pokušavao da gleda u bilo šta osim u zažareni vrh cigarete na pet centimetara od oka.

- Drago mi je da se slažeš. Ne. Ne ideš u Gvantanamo.

Čovek je povukao poslednji dim cigarete, zatim ju je zgnječio na stolu i odbacio.
- Ne želim da te povredim - rekao je. - Ali moraš da mi kažeš istinu. I kazaćeš je. Reći ćeš mi sve što želim da znam.

Faruk je uspeo da procedi: - Postoje pravila - rekao je. - Ne smeš to.

Ali znao je da je to pogrešno još dok je govorio.

- Reći ću ti nešto što verovatno ne bih smeo - kazao je Amerikanac. - Postoji samo jedno pravilo. Ne smem da te ubijem. Bar ne namerno.

Zatim se nasmešio. Izraz na njegovim usnama uplašio je Faruka više od ičeg dotad. Ovaj čovek je šejtan u ljudskom obličju. Molim te, zamalo reče. Reći ću ti sve. Pričaću o Hadriju. O kutiji koju sam dobio od Dimitrija. Čak ću ti odati i najveću tajnu, gde je sad ta kutija. Samo me pusti na miru. Zatim je Faruk podsetio sebe da ne sme da se plaši. Ali možda bi mogao da oda nešto. Samo da više ne vidi taj osmeh.

- Faruče, slušaš li me?

Faruk klimnu glavom. Mrzeo je sebe što odgovara tom čoveku, ali volja kao da mu je malo popustila.

- Ne bi trebalo da te ubijem. Ali dozvoljeno mi je da te dovedem u stanje da poželiš da si mrtav.

Amerikanac je izašao. Čak i pre nego što je zatvorio vrata, Faruk je osetio kako mu kapuljača pada preko lica.

- Ne - rekao je. - Molim te. Pitaj me nešto. Reći ću ti. - Glas mu se pretvorio u vrisak. - Reći ću! Molim te.

Ali soba je pala u tamu, a Faruk je znao da ga čeka rupa.

* * *

Naredne sedmice bile su slične. Dok se ispitivanje nastavljalo, Farukova iskustva

sa zatočeništvom postajala su sve užasnija; davali su mu adrenalin sve dok mu srce ne bi tuklo toliko jako da je verovao da će eksplodirati. Dali su mu LSD i ostavili ga da izludi u tihoj sobi. Kad je pokušao da spava, udarali su ga i šutirali nevidljivi ljudi.

U međuvremenu, Sol je produžavao periode koje je Faruk provodio van samice da bi naglasio razliku između rupe i spoljnog sveta. Želeo je da Faruk shvati kako Sol može da ga spase ili uništi, da pretvori dan u noć, belo u crno.

Te lekcije bile su delotvorne i Faruk je na svakom ispitivanju odavao nove tajne. Rekao im je kako je upoznao Bin Ladena. Kako je zavrbovao trojicu zaposlenih u pakistanskom nuklearnom programu. Kako je upoznao nekog američkog agenta Al Kaide koga su vratili u SAD da bi pomogao pripreme za veliki napad. Sol nije očekivao da Faruk tako brzo otkrije toliko podataka; on jednostavno nije bio toliko čvrst kao Halid Muhamed ili ostali visoki oficiri Al Kaide, kojima su bili potrebni meseci da se slome. Ipak, Sol je verovao da Faruk nešto prećutkuje.

* * *

Dok je C-5 leteo iznad Indijskog okeana, Ekslijeva je čitala beleške s Farukovog ispitivanja i opis njegovog ponašanja u samici. Izveštaj je bio promišljen i objektivan: „Subjekat je vrištao 'Alah!' nekoliko minuta pre nego što je izgubio svest. Kad se povratio...” Ekslijeva je osetila kako i sama postaje bezosećajna i pomalo je želela da se avion vrati i odveze je kući.

- Šta misliš? - pitao je Šafer.

- Jasno mi je zašto sam morala da potpišem izjavu o tajnosti - rekla je. - Imamo li video-snimak?

- Ne.

Nije bila iznenađena. Pentagon je naučio nešto iz slučaja Abu Graib, mada ne onu lekciju koju su zaštitnici ljudskih prava priželjkivali. - Nisam ja od juče, Elise - kazala je. - Zнала sam da se takve stvari događaju. - Zadrhtala je. - Ali rekla bih da je drugačije kad čitaš izveštaje. To je sve.

Šafer je nešto progundao i ćutali su do kraja leta. Sleteli su u Dijego Garsiju tako lagano da Ekslijeva isprva to nije ni shvatila. Rendžeri su kličući istrčali iz aviona čim su se ogromna vrata na zadnjem delu otvorila. Ekslijevoj nikad nije toliko nedostajalo što više nema dvadeset pet godina, mada je utehu nalazila u tome što je Šafer izgledao gore nego što se ona osećala, neobrijan i zakrvavljenih očiju.

- Koji je danas dan?

Šafer je pogledao na sat. - Subota. Subota ujutro.

- Krenuli smo u četvrtak uveče.

Šafer razjapi usta i zevnu. - Let od devetnaest sati, a vremenska razlika u odnosu na Vašington je jedanaest sati.

Oprezno su hodali pistom. Ekvatorsko sunce pržilo je oklopna vozila parkirana unaokolo, svetlost se odbijala od retrovizora i prozora. Ekslijevoj je bilo drago što je ponela naočari za sunce. Kokosove palme i akacije koje su rasle pored piste izgledale čudno pored vojne tehnike. Topao vlažan vazduh podsećao ju je na Vašington, mada je zbog laganog morskog povetarca vlažnost bila podnošljivija. Svud oko njih rendžeri su istovarivali svoje stvari i dobrodušno gundali o letu. Za njih je Dijego bio samo još jedna baza. Ekslijeva je, ipak, imala neodoljiv nagon da bude negde drugde.

Neki vojnik išao je prema njima. – Gospodine? Gospođo? Vi mora da ste gospodin Šafer i gospođa Eksli. Molim vas, pođite sa mnom.

* * *

Faruk je sedeo u zlokobnom svevidećem mraku. Najcrnijoj tami u kojoj je ikad bio. Bilo je tako tamno da je zamalo mogao da ubedi sebe kako je tama svetlo. Ali nije bila. Sad je znao da ga je Alah napustio, ostavio da trune u kandžama ćafira. Ostala mu je samo tama. Ova prostorija i ona druga. To je, u stvari, bila ista prostorija, ali ova je mračna a druga svetla, i to je bilo sve.

– Ne mogu – rekao je. – Ne mogu to. Molim te. – Alahu, napustio si me. Napustio si me.

Suze su mu se slivale niz obraze. U ostacima svesnog uma znao je da su Amerikanci nekako sazidali ovu prostoriju da bi ga zatočili. Bila je to samo ćelija, posebno napravljena ćelija, tiha i mračna. Ponekad je pokušavao da zamisli kako je izgrađena. Ali nije mogao da dugo ostane pribran. Ubrzo bi ga tama progutala. Tama, i... varke. Nije znao kako to drugačije da nazove. Varko. Tako *bole*.

Faruk je Solu rekao mnogo, više nego što je nameravao. Ali Sol je želeo još. – Znam da to nije sve, Faruče – tiho bi rekao. I vratio bi mu kapuljaču. Faruk nije mogao da ga ubedi u suprotno, bez obzira na to koliko se trudio. Naravno da nije rekao Solu najveću od svih tajni, o Dimitrijevom paketu. I morao je da sačuva tu tajnu. U tami.

* * *

Sol je želeo da danas slomi Faruka, da priredi predstavu ljudima iz Lenglija. Nije osećao potrebu da skriva svoje metode od njih. Nisu bili pripadnici Crvenog krsta niti neki radoznali novinari. Bili su u istoj ekipi. Imali su odobrenja da to vide. Pa neka gledaju.

* * *

Poručnik je otpratio Ekslijevu i Šafera do masivne betonske zgrade na severnom kraju logora. ZGRADA 12. OGRANIČEN PRISTUP: NEOPHODNA PROPUSNICA I KATEGORIJE, pisalo je crvenim slovima na maloj tabli. Visok neljubazan čovek sa šeširom koji je visio čuvao je stražu ispred čeličnih vrata zgrade, pokušavajući da se zakloni od popodnevnog sunca.

- Gospodine Šafer, gospođo Eksli, ovde vas napuštam - rekao je poručnik. - Ali čekaću vas ovde kad završite. - Pokazao je na zgradu pored koje su upravo prošli.

- Hvala vam, poručniče.

- Nema na čemu, gospođo. - Okrenuo se i otišao. Jedva je čekao da se udalji od ove zgrade, zaključio Ekslijeva.

* * *

Čovek na infracrvenim monitorima jedva da se pomerao. Nisu mogli da mu vide lice, jer je bilo pokriveno kapuljačom. Ali čuli su njegove jecaje. - Je l' uvek ovako plače? - pitala je Ekslijeva.

- Počeo je da plače krajem trećeg ispitivanja - rekao je Sol. - Sad gotovo redovno plače posle nekoliko sati.

- A koliko je saslušanja imao?

- Osam. Lepo napreduje - kazao je Sol.

- Kad je pomenuo Velsa?

- Pre nedelju dana. Možemo ponovo o tome, ako želite. Vrlo rado priča o stvarima o kojima smo već razgovarali.

Sol im je pokazao zgradu pre nego što su došli ovamo. Rupa je bila u posebnom krilu na prvom spratu, posebno zvučno i svetlosno izolovana, rekao je. Obično su takve prostorije gradili u podzemlju, ali Dijego je koralno ostrvo pa nije bilo moguće kopati duboko.

- Molim te - rekao je čovek na ekranu. - Molim te. - Jecaji su učestali. Ako su ispitivači to primetili, ništa nisu rekli.

- Koliko dugo je tamo? - pitala je Ekslijeva što je nezainteresovanije moguće.

Sol je pogledao na sat. - Samo devetnaest sati. Ali izgleda da sve teže podnosi boravak u toj prostoriji.

- Zar se to ne događa uvek? - pitao je Šafer.

- Neki privremeno oguglaju, što otežava stvari. Ali Faruk... mislim da je na rubu potpunog sloma.

- I šta sad? - upitala Ekslijeva.

- Obično uvodimo dodatne elemente stresa u određenom trenutku ispitivanja.

Ponekad ranije, ponekad kasnije... ne želimo da budemo predvidivi. Mislim da je sad pravo vreme.

* * *

Mrak mrak mrak. Faruk je pokušao da broji do hiljadu, ali nije mogao da se usredsredi. Pokušao je da recituje delove Kurana, ali kad god bi izgovorio Alahovo ime, osećao se sve napuštenijim. Tako da je i s tim prestao, i samo je sedeo u mraku. Onaj Amerikanac je bio u pravu, mislio je. Ovo je bilo gore od smrti. U stvari, možda je već mrtav. Možda je umro na onom krovu u Bagdadu i sad je bio u paklu. Ali to je nemoguće. Služio je Alahu najbolje što je umeo. Mesto mu je bilo u raj.

- Dženet¹⁴ - glasno je rekao. - Dženet.

Dok je izgovarao te reči, snažan električni šok prodrmao mu je noge. Zabacio je glavu i zavrištao od bola. Mišići su mu se nekontrolisano grčili, neprekidno stezali i opuštali.

- DOSTA DOSTA DOSTA! - vrištao je.

Konačno je prestalo. - Hvala Alahu - rekao je. Trajalo je tek nekoliko sekundi, shvatio je. Hvala bogu. Ne bi mogao da podnese da je trajalo duže. Noge su mu podrhtavale od šoka, a mišići su mu bili... topli, kao da je trčao. Oprezno ih je protresao. Još uvek su ga slušale.

Zatim se bol vratio, prošao kroz levi list i butinu i preko struka do druge noge. - DOSTA! DOSTA! - Osetio je kako mu srce udara, ali nije mogao da se pomeri. Vreme više nije postojalo. Nije mogao da pogodi, čak ni da pretpostavi, koliko je šokova prošlo kroz njega.

Struja je prestala. Uspeo je da triput kratko udahne pre nego što je ponovo počela. Nekako ga je ovog puta više bolelo. Pokušao je da ubedi sebe da šokovi ne mogu da se nastave osim ako ne žele da ga ubiju... ali to saznanje mu nije pomoglo. Želeo je da ih zamoli da prestanu, ali reči su mu se rastopile na jeziku i samo je stenjao sve dok struja nije prestala da teče. Više nije mogao da izdrži. Reći će im bilo šta, sve, samo da ne mora da sedi ovde i čeka novu patnju. Žestoko je odmahivao glavom.

- Milost... milost... milost...

* * *

- Neka se malo smiri i onda ga izvedite odande - rekao je Sol gledajući kako se Faruk grči. - Mislim da je spreman.

Na Faruku su koristili tejzer, električni pištolj koji proizvodi udare od 50.000 volti koji izazivaju nevoljna grčenja mišića, rekao je Sol. Žice pištolja bile su zakačene za

Farukove zglobove na nogama i nije bilo potrebno bušiti kožu da bi se provela struja, tako da Faruk verovatno nije imao pojma odakle dolazi bol. – Probao sam na sebi i boli – rekao je Sol. – Ali je delotvorno.

* * *

Ekслиjeva se trudila da ostane mirna. Trebalo bi da bude oduševljenja. Slomili su visokog oficira Al Kaide. Ako je uopšte to *bio*. Ako su ga stvarno *slomili* i ne moraju da ga još mesec dana drže u rupi. Ali nije mogla da skine pogled s uzdrhtale gomile na ekranu. Ne znam mogu li više to da podnosim, mislila je. Boli ali je delotvorno. A šta da nije bilo delotvorno? Šta bi usledilo? Samo želim da živim u predgrađu s decom, radim četrdeset sati nedeljno i imam sređen anonimn život. Neko mora i ovo da radi, ali to ne moram da budem ja. Ili možda niko to ne bi morao da radi. Možda je svima bilo potrebno da se opuste i ponašaju se s tipovima s druge strane kao s ljudskim bićima.

A onda joj se oglasio glasić u glavi: čak ni ti nisi toliko glupa, Dženi. Zar stvarno želiš da ovaj tip baci atomsku bombu na Njujork?

Je li ju ovde doveo na pokaznu nastavu? Je li verovao da je ova tortura neophodna? Je li to čak bila tortura? Faruku će biti dobro, makar fizički. Više nije imala odgovora, samo pitanja, a više nije mogla da podnese pitanja. Iznenada je znala da će Vels umreti. Biće još jedna ljudska žrtva na oltaru ovog rata. Umreće i ona ga više nikad neće videti. Od te pomisli zgrčio joj se želudac i samo je želela da se vrati u svoju malu spavaću sobu, da legne na leđa i gleda u plafon, dok je Vels grli. Samo ne želi da bude ovde.

Šafer ju je potapšao po ramenu. – Jesi li dobro, Dženifer?

Nije bila dobro.

– Dobro sam – rekla je. – Samo razmišljam o tome šta će nam reći. Bravo, Sole.

Olbani, Njujork

Tap. Tap. Nečiji prst dodirnu Hadriju rame. Okrenu se i vide bezličnu prosjakinju koja stoji preblizu, s ulepljenom smeđom kosom vezanom u rep i prevelikim krstom oko vrata, i oseti njen pogan topao dah na obrazu.

- Oprostite, gospodine? Imate li malo sitnine da kupim hranu?

- Nažalost, nemam. - Hadri je čuo kako mu se omakao britanski akcenat. Nije voleo iznenađenja, čak ni mala.

- Molim vas, gospodine? Izgledate kao dobar čovek.

Hadri je iz džepa izvadio dolar da bi je oterao. Ženi oči zasjaše kad je videla novčanicu. Istrgla mu ju je iz ruke.

- Hvala vam, gospodine. - Hadri je odmahnuo glavom i okrenuo se, čuvši poslednje reči, skoro šapat: - Moliću se za vas.

Molitve nevernika. Razmišljao je o ženinom obećanju dok je otvarao staklena vrata prljave autobuske stanice u Olbaniju, ulazeći tamo po treći put od jutros. Hoće li njena molitva pomoći ili odmoći njegovom cilju? Polako je prošao kroz glavni hodnik autobuske stanice, patike su mu škripale na prljavom podu. Pored patika, bio je odeven u farmerke i plavu majicu s kratkim rukavima, što je u ovoj smešnoj zemlji, gde su se svi ponosili time što se oblače kao siromasi, predstavljalo kamuflažu.

Pola sata kasnije, pošto je, činilo mu se, sto puta obišao stanicu, naručio je kafu i svalio se na žičanu stolicu, koja se klatila pod njegovom težinom. Prošavši rukom kroz kratku tamnu kosu, Hadri je razmišljao o stvarima koje ga nerviraju. Kafa je bila kisela i hladna. Vazduh ustajao i topao. I bio je okružen Amerikancima. Oznojenim debelim jadnim Amerikancima. Žene u jeftinim belim uniformama i s mrežicama za kosu prolazile su pored njega, poluotvorenih usta, bezubih osmeha. Do kraja dana će zaraditi nekoliko dolara, dovoljno da prehrane porodice ako budu imale sreće. Ova stanica je imala svetlo i tekuću vodu, ali njen odvratan očaj podsetio je Hadrija na najbednije delove Islamabada.

Gotovo je sažaljevaao te budale. Njihova nevernička religija zamagljivala je istinu: bili su samo sluge Jevreja koji upravljaju Sjedinjenim Državama. Kad bi samo shvatili da je Alah jedini bog, a Muhamed njegov prorok. Kad bi samo ustali protiv ove pokvarene zemlje i njenih šejtanskih vladara. Ali zaglibili su u obožavanje Isusa. A i većina Amerikanaca nije bila tako siromašna, podsetio se Hadri. Uživali su u životu, podržavali američke ratove. Ne, Sjedinjene Države nikad neće moći da se iskupe, ne pre onog dana kad će Al Kaida dokazati da su samo budale protiv islama.

Hadri je verovao da je takav dan blizu, verovao je kao što veruje u kucanje svog srca. Zato je pokušao da se ne prepusti razočaranjima, kao što su loše vesti koje je upravo primio od Tarika Durana iz Montreala. Tarik bi trebalo da manje brine o svojoj ženi, a više o poslu, mislio je Hadri. Tarik je briljantan biohemičar i posvećen borbi, ali Hadri je bio zabrinut. Pristupio je Al Kaidi zbog usamljenosti, bio je čovek koga je umalo slomila surovost Zapada.

Nije verovao takvim regrutima, kao što nije verovao ni fanaticima koji su žudeli da se dignu u vazduh. Bili su dve strane medalje. Fanatici su bili nerazumni, ali jaki. Ljudi kao Tarik bili su slabi i skloni panici. Snažan muškarac ne bi dozvolio da mu žena prihvati posao među ćafirima. Tariku je bilo potrebno da zauzda Fatimu, ili da se razvede, a ne da se beskorisno žali na situaciju, kao da je ona muž, a on žena. U stvari, Hadri nije mario šta Tarik preduzima u vezi s Fatimom sve dok ne prekida posao.

Hadri je sipao dve kesice šećera u kafu da prikrije gorčinu. Faruk Kan je pre mesec dana nestao u Bagdadu posle američke racije i otad nije odgovarao na Hadrijeve poruke. Plašio se najgoreg. Ako su Amerikanci uhvatili Faruka živog, možda su saznali za pakete koje je Al Kaida poslala u Ameriku. Hadri je morao da zna je li Faruk odao tajnu.

I tako je Hadri došao u Olbani da bi izveo neku vrstu eksperimenta. Sad mu je bio potreban pomoćnik. Nesvestan. Neko kome je bio potreban novac. Neko ko će izvršavati naređenja bez pogovora. Neko nevažan. Autobuska stanica, pored auto-puta koji se protezao do istočnog kraja ovog ružnog grada, izgledala je kao logičan izbor. Ali Hadri nije pronašao nikog pogodnog. Nikad ne bi takav posao poverio nekoj ženi, a muškarci koji su se muvali tuda bili su stari i iznureni. Bio mu je potreban neko mlađi. Možda neki crnac. Sve bi uradili za novac, a Olbani ih je bio pun.

* * *

Napustio je stanicu i šetao oronulim centrom Olbanija. Eno. Neki crnac sedi na stepeništu napuštene poslovne zgrade, plavi kačket navučen mu je na čelo, između nogu poluskrivena boca u papirnoj kesici. Neprijateljski je gledao Hadrija koji mu se približavao. – Zdravo – rekao je Hadri. Odgovorio mu je ljutit pogled. Jasno je da ovaj crnac ima svoje probleme.

– Izvinjavam se što vas uznemiravam, gospodine.

– Mogu li nekako da vam pomognem? – Čovekove reči bile su ljubazne, ali ton nije.

– Možda će vam izgledati čudno, ali zamolio bih vas za uslugu.

Prezrivo se nasmešio. – Uslugu. – Crnac je izgovorio tu reč s nevericom. Kakva drskost. Hadri se trudio da ostane smiren.

– Platiću vam. – Na crnčevom licu pojavio se tračak zainteresovanosti. Hadri nije

bio iznenađen. – Treba mi neko da preuzme paket.

Zainteresovanost je nestala, zamenio ju je bes. – Nemate pametnija posla nego da me zavlačite? – Crnac je ustao, nadvisivši Hadrija. – Znaš da sam upravo izašao iz zatvora i sad 'oćeš da me vratiš...

Crnac je mislio da on radi za vlasti, shvatio je Hadri.

– Nisam pozornik... policajac – rekao je. – Saslušajte me, molim vas.

– Baš me briga ko ste – rekao je čovek. – Samo mi se sklonite s očiju.

Hadri je odlučio da se povuče. Dok se udaljavao, čuo je mrmljanje iza leđa: – Jebeni turbandžija.

Kako mrzi ovu zemlju.

* * *

Hadri se osetio poraženim dok je sedeo u motelskoj sobi u Kingstonu te večeri. Nije očekivao da će imati toliko problema da pronađe pomoćnika. Ali triput su ga odbili. Ti ljudi nisu budale. Videli su da je stranac.

Moraće da reši taj problem do sutra. Nije želeo da ga u Albaniju upoznaju kao Arapina koji je tražio uslugu, zato je odlučio da odsedne osamdeset kilometara od grada u ovom oronulom motelu. Naravno da može da dovede nekog od svojih ljudi da preuzme paket, ali to bi značilo izlaganje nekog operativca opasnosti i ugrožavanje bezbednosti čitave ćelije. Imao je premalo pouzdanih ljudi u Sjedinjenim Državama. A sad je ovo shvatao kao lični izazov. Trebalo bi da bude sposoban da nasamari nekog Amerikanca da mu obavi posao.

Uzdahnuo je i uključio stari televizor. Raspoloženje mu se popravilo kad je počela repriza emisije *The Apprentice*. Uživao je u tim takozvanim rijaliti-programima, Amerikanci padaju ničice pred lažnim bogovima novca i slave. Emisija se završila i Hadri je pogledao na sat. Vreme je za večernju molitvu. Pogledao je kompas, raširio ćilim u pravcu Meke i tiho se molio, dodirujući pod čelom, klečeći pred Alahom. Posle rituala osećao se smireno i bistre glave, spreman za san i sutrašnji posao. Zatim mu je na um pala ideja koju mora da je poslao Svemogući. Ili možda – Hadri je morao da se osmehe – gospodin Donald Tramp. Ti Amerikanci su znali da je drugačiji od njih. Zato se neće više truditi.

* * *

Sutra posle podne, nakon malo istraživanja i zaustavljanja kod *Kinkosa*, Hadri se vratio na ulice Albanija, polako se vozeći kroz oronule četvrti severno od centra. Na zapuštenom parkingu na oronulom sivom ford fokusu sedeo je neki zdepasti čovek, s

neizostavnom papirnom kesom u ruci. Rukavi su mu bili zavrnuti da bi mu se videli moćni beli bicepsi. Dobro. Hadriju je već bilo dosta crnaca. Nije ih voleo, a to osećanje kao da je bilo obostrano. Hadri, koji je danas bio obučen u košulju i bež pantalone, parkirao se pored fokusa i izašao iz kola. – Zdravo, prijatelju moj. – Ovog puta nije skrivao britanski naglasak.

Čovek ga je sumnjičavo gledao.

– Mogu li da saznam vaše ime?

– Toni.

– A vaše prezime?

– Diferi.

– Toni Diferi, drago mi je što sam vas upoznao.

Hadri je pružio ruku, a čovek ju je trenutak kasnije stisnuo.

– Ja sam Bokar – rekao je Hadri. – Da li biste voleli da budete na televiziji?

– A?

– Ja sam lovac na talente. Radim za novi rijaliti-šou koji traži učesnike.

Toni je gledao Hadrija kao da mu je upravo saopštio da je vanzemaljac.

– A što ja?

– To je britanski šou. Želimo raznovrsne učesnike. Ne uobičajene holivudske tipove. *Raznovrsnost*. – Amerikanci vole tu reč.

– Ti to ozbiljno?

– Potpuno, gospodine. Potpuno. – Hadri je izgovorio tu reč s najizraženijim londonskim naglaskom koji je mogao da izgovori. Počeo je da se zabavlja. Sad je sledio problematičan deo. – Ali moraćemo da vas proverimo.

Tip je izgledao zgranuto. – Proverite?

– Da se uverimo da ste kadri, da imate dobre izgleda da pobedite.

– Naravno.

– Morate da obavite pet zadataka. Dobra stvar je da ćete za svaki biti plaćeni, a dobićete i pedeset dolara za učešće. Loša stvar je da ćete biti odbijeni ako ne izvršite makar jedan zadatak. Jeste li zainteresovani?

Toni je bio i te kako zainteresovan, Hadriju je to bilo jasno. Zamalo je zgrabio olovku iz Hadrijeve ruke da bi potpisao ugovor na deset strana ispunjen pravnim frazama, koji je Hadri jutros odštampao. Davanje uputstava trajalo je samo pet minuta. Diferi je pažljivo slušao, čak je i pozajmio Hadrijevu olovku da bi nažvrljao kratak podsetnik. Zatim je uzeo ključ ormarića D-2471, upalio motor fokusa i odvezao se. Odredište mu je bilo skladište na Central aveniji, sedište *Kapitol erija self storidža*.

* * *

Operacija *Marljivi jazavac* počela je nedelju dana ranije, pošto je Faruk Kan jecajući odao ostatak svojih tajni ispitivačima u Dijego Garsiji. Čitajući beleške islednika, Ekslijeva gotovo da nije poverovala koliko informacija je Faruk odao: detalje o bankovnim računima i imejl adresama; lokacije Al Kaidinih sigurnih kuća u Islamabadu; imena trojice simpatizera zaposlenih u pakistanskom nuklearnom programu. Ispostavilo se da je Faruk najveća riba koju su Amerikanci ulovili poslednjih godina. Najveće iznenađenje bilo je otkriće da je Faruk od ruskog fizičara Dimitrija Georgova kupio kilogram plutonijuma 239 i još kilogram veoma obogaćenog uranijuma. Agencija i Združena antiteroristička grupa bacile su se odmah na pronalaženje Gorgova, ali samo su saznale da je ubijen pre tri meseca u Moskvi. Ubistvo je zvanično ostalo nerešeno. Ali Ruska državna bezbednost, koja je nasledila KGB, izvestila je u odgovoru na diskretan upit da je u vreme smrti Dimitri bio veoma povezan s kriminalnom grupom iz Ismailovskog, najgorom bandom u Moskvi.

Dimitri je bio zavisnik od kockanja, ljubitelj kurvi od 2.000 dolara, kako su im javili Rusi. Pravi šmeker, mislila je Ekslijeva. Ipak, njegova smrt bila je loša vest za Al Kaidu, koja se verovatno nadala da će ponovo sarađivati s njim. A još gora za Agenciju, koja se nadala da će Dimitri potvrditi Farukovo priznanje. Mada je, pošto je videla Farukovo ispitivanje, Ekslijeva bila sklona da mu veruje.

U svakom slučaju, Farukove informacije su dosad bile pouzdane. Prevelika platnena torba u ormariću D-2471 u *Kapitol erija self storidžu* bila je dovoljno stvarna. Kao i tragovi radijacije koji su curili iz olovom obloženog aluminijumskog kofera u torbi. Faruk je rekao ispitivačima da je kupio plutonijum i uranijum letos i da je materijal predao tajanstvenom čoveku po imenu Omar Hadri. Otad nije čuo ništa novo.

Zatim je, neposredno pre puta u Irak, Hadri rekao Faruku da je Al Kaida prokrijumčarila materijal kroz Meksiko u Sjedinjene Države. Ekslijevoj je to zvučalo logično. U pustinji Arizone nema detektora radijacije, nema agenata carine, nema prevoznika koji bi ostavili dokumentaciju. Najbolji šverceri imaju gotovo stopostotnu mogućnost da pređu granicu neotkriveni, a Al Kaida je sigurno angažovala najbolje.

Ekslijeva je odmahнула glavom dok je zamišljala oprezne poteze Al Kaide. Hiljaditi put čudila se strpljenju tih džihadista. Bili su spori i uporni, i nikad nisu odustajali. U poslednje vreme je razmišljala da proda stan i ode u Virdžiniju da bude bliže deci. Sad se, dok je čitala ovaj izveštaj, ponovo pitala da li da ponudi stan na prodaju, i to brzo. Logan serkl nalazio se na kilometar i po od Bele kuće, a nuklearni napad nije baš dobar za cene nekretnina.

* * *

U dva po podne u Dijego Garsiji Faruk Kan je rekao Solu gde su skriveni plutonijum i uranijum. Na Istočnoj obali tad je bilo tri ujutro. U nedelju. Nije važno.

Zaštićene telefonske linije usijale su se u kućama širom predgrađa u Virdžiniji, manje od devedeset sekundi pošto je šifrovana poruka stigla do Lenglija i Bele kuće. Predsednik je čuo vesti kad se probudio četiri sata kasnije, jer su morali da poštuju naređenje da niko ne sme da mu prekine san osim u slučaju iskrnavanja neprijatelja na američko tlo.

Združena antiteroristička grupa počela je istragu pre nego što je svanulo, a operacija je nazvana *Marljivo jazavac*. Obveštajci kao da imaju nepisano pravilo da najozbiljnijim poslovima dodeljuju najbesmislenija imena, pomislila je Ekslijeva. Ime nije bila jedina besmislica na tom prvom sastanku u nedelju ujutro. FBI i Agencija su se čitav sat svađali oko toga ko bi trebalo da rukovodi operacijom. Konačno su se saglasili da postave dva zapovednika: Vinija Data, starog prijatelja Ekslijeve, i Senforda Kidžiurija, zamenika direktora FBI-ja. Kad su prevazišli sukob oko birokratske slave, Dato i Kidžiuri bacili su se na posao i poslali pedeset pripadnika Odreda za nuklearnu opasnost - ili NEST¹⁵ - u Olbani. Ministarstvo energetike oformilo je ovaj odred 1975, posle lažnog upozorenja na nuklearni napad u Bostonu, kad su shvatili da im je potreban specijalizovan odred koji može brzo da istraži pretnje nuklearnim oružjem. Odred je imao oko hiljadu pripadnika, mada je samo desetak bilo u stalnom radnom odnosu. Ostali su bili dobrovoljci, uglavnom naučnici iz vladinih nuklearnih laboratorija u Los Alamosu i Ouk Ridžu. NEST je sarađivao i s nekoliko penzionera, koji su bili dovoljno stari da uživo vide snagu atomske bombe tokom testiranja na otvorenom pedesetih godina dvadesetog veka.

Ekslijeva se divila hrabrosti tih naučnika, ma koliko da su bili stari. Preuzeli su na sebe nezavidan zadatak da traže nuklearne i prljave bombe, i čak i još nesrećniju dužnost deaktiviranja oružja koje pronađu. Radili su s agentima antiterorističkog odreda FBI-ja, kao i s komandosima Specijalnih jedinica, koji su imali tajna predsednička ovlašćenja da na licu mesta ubiju svakog za koga veruju da ima nuklearno naoružanje. Tokom Hladnog rata samo su najviši obaveštajni i vojni oficiri znali za NEST. Sad je zavesa delimično podignuta. Ipak, vlast je preduzimala vanredne mere kako javnost ne bi saznala za nuklearne pretnje, nadajući se da će tako obeshrabriti prevare i ucene. NEST i FBI nikad nisu otkrivali pretnje, čak ni one - ili posebno one - koje su smatrali ozbiljnim.

Naučnici u NEST-u bili su odeveni u civilnu odeću tokom misija i nosili su detektore radijacije u akten-tašnama i velikim torbama. Ti detektori mogli su da zabeleže neuobičajene nivoe alfa i gama zračenja na udaljenosti od trinaest metara. Slali su bežične signale minijaturnim prijemnicima koje su naučnici nosili kao slušalice. Takođe su imali i više kamiona koji su izgledali kao obična dostavna vozila, ali unutra su se nalazili veći detektori koji su mogli da zabeleže radijaciju s udaljenosti od nekoliko desetina metara. U svojim skladištima u vazduhoplovnoj bazi Nelis, nedaleko od Las Vegasa, imali su mnogo neuobičajene opreme za deaktivaciju bombi: robote na daljinsko upravljanje, najmoćnije rendgene na svetu, uređaje za sečenje koji koriste mlazeve vode pod pritiskom umesto metala. U stvari, sva njihova oprema bila je napravljena od plastike i nemagnetskih metala kao što je aluminijum, pošto bi snažna

magnetna polja mogla da pobrljave kompjuterske čipove u nuklearnom oružju.

* * *

Sve do sada najozbiljnija pretnja koju su istraživali dogodila se u oktobru 2001. SISMI, italijanska vojna obavještajna služba, upozorila je Agenciju da je Al Kaida prokrijumčarila bombu od deset kilotona – ili takozvanu kofer-bombu – u Njujork.

To je najmanja vrsta nuklearne bombe, jedva upola moćna kao *Debeljko*, bomba koju su Sjedinjene Države bacile na Nagasaki na kraju Drugog svetskog rata. Ipak, ta bomba je imala dovoljno snage da uništi centar Menhetna i ubije 200.000 ljudi. Većina civila jednostavno nije shvatala šta nuklearno oružje može da uradi, mislila je Ekslijeva. Zavidela im je. Preterano razmišljanje o Al Kaidinoj želji da baci atomsku bombu bilo je kao zamišljanje smaka sveta, ili sopstvene smrti – svest o sopstvenoj beznačajnosti koja je mogla da postane opsesija. Ekslijeva se živo sećala potrage koja je usledila posle upozorenja SISMI-ja. NEST je panično angažovao stotine naučnika da provere svaku ulicu na Menhetnu, svaki aerodromski terminal, svaki sprat u Empajer stejt bildingu. Ali nikad nisu našli bombu. A ni CIA ni druge obavještajne agencije nisu nikad mogle da potvrde italijansku dojavu. Do Božića 2001. istraga je obustavljena. NEST i Združena antiteroristička grupa su četiri meseca kasnije izveštaj proglasili lažnim. Dato, u to vreme zamenik direktora operacija, odleteo je u Rim da kaže SISMI-ju da im izvori nisu pouzdani. Ekslijeva je želela da može da prisustvuje tom razgovoru.

Takođe je želela da joj ta epizoda s bombom u koferu ulije poverenje u NEST-ovu sposobnost da pronađe bombu ako ništa drugo ne upali. Ali znala je da nije tako. NEST-ovi naučnici tokom potrage nisu se trudili da prikriju svoja ograničenja. Uprkos opremi, imali su malo izgleda da nasumice otkriju bombu. Odmah su se suočili s problemom: plutonijum i uranijum su samo umereno radioaktivni dok ne detoniraju. A gradovi su puni radioaktivnih tačaka: rendgeni u zubarskim ordinacijama, skeneri u bolnicama, pejsmejkeri, koje pokreću male količine plutonijuma. Čak je i sveže obrađen granit emitovao dovoljno radijacije da izazove lažnu uzbunu.

Tri dana posle početka potrage Sten Kapur, bucmasti fizičar iz Los Alamosa, koji je kad god bi došao u Vašington, pretio Ekslijevoj da će je odvesti na večeru, rekao je nešto što joj se urezalo u pamćenje. Tokom nekog sastanka, neko, nije se sećala ko, pitao je kakvi su izgledi da NEST pronađe bombu ako postoji.

– Pronalaženje bombe u Njujorku je kao traženje igle u plastu sena. Plastu igala, da budem precizniji – rekao je Kapur. Niko nije želeo to da čuje. Ali Kapur, koji je predvodio NEST-ov tim u Olbaniju, govorio je istinu, mislila je Ekslijeva. Bez tačnih obavještajnih podataka svi fizičari sveta ne bi mogli da pronađu bombu. Jedini način da se pobeđi bio je da se uđe neprijateljevu glavu.

* * *

Ekслиjeva je osetila čudnu drhtavicu dok je gledala fotografije platnene torbe na podu ormarića D-2471, koji su nazivali tako iako je to bila ostava veličine garaže za jedan auto. U nedelju posle Farukovog priznanja predsednik je razmišljao da naredi evakuaciju Albanija. To se ispostavilo kao nepotrebno pošto je NEST izvestio da je kofer u torbi bio premali da bi sadržao nuklearno oružje.

Posle provere skladišta D-2471 neutronske skenerom i modifikovanim skenerom za kompjuterizovanu tomografiju, NEST je pretpostavio da je u koferu četiri kilograma eksploziva C-4, postavljenog oko dve male olovom obložene kasete s plutonijumom ili uranijumom. Drugim rečima, kofer je bio minijaturna prljava bomba koja može da ubije na stotine ljudi u okolini Albanija ako bi vetar duvao u pogrešnom smeru. Ali NEST nije mogao da proceni koliko radioaktivnog materijala sadrži bomba, jer su olovne obloge zadržavale gotovo sve alfa i gama zrake koje je materijal emitovao. U međuvremenu, vojni inženjerci su izvestili da je kofer opremljen sigurnosnim mehanizmom, koji će izazvati eksploziju ako se pomeri ili otvori bez odgovarajućeg ključa.

Posle dvodnevne rasprave predsednik je odlučio da ne dira bombu i potpisao je naređenje o nacionalizaciji skladišta na osnovu nejasno definisane „pretnje po nacionalnu bezbednost“.

Čak ni pravna služba Bele kuće nije verovala da je to naređenje zakonito, a Džoi O'Donel, vlasnik *Kapitol erija self storidža*, nije lako prepustio svoje vlasništvo. Ali Kidžiuri, zamenik direktora FBI-ja, objasnio je Džoiu, ne preterano ljubazno, da nema drugog izbora. Može da bude dobar Amerikanac i prihvati milion dolara koje mu nudi vlada, što je dvostruka vrednost objekta. I to bez poreza. Ili može da štiti svoja ustavna prava tako što će podneti tužbu i razljutiti sve od FBI-ja do predsednika. – Upravo si dobio na lutriji, Džoi – rekao je Kidžiuri. – Uzmi ček i idi na odmor. Ili da ti proverimo porez?

Džoi je odabrao ček i odmor. Čak i pre nego što im je predao zgradu, odred inženjerije došao je da ojača zidove i plafone oko skladišta D-2471 i obloži ih čeličnim i olovnim pločama debljine 15 centimetara. Do kraja septembra čitava zgrada dobila je nov krov i zidove dovoljno debele da izdrže eksploziju.

* * *

Uz novi krov, *Kapitol erija self storidž* dobio je i nove radnike. Niko od prethodnih zaposlenih nije se žalio zbog otkaza; svi su dobili mnogo veću otpremninu nego što su očekivali. Komandosi odreda *Delta* koji su ih zamenili bili su besprekorno ljubazni prema mušterijama, mada njihovi južnjački naglasci nisu baš odgovarali mestu koje se nalazi severno od Njujorka. U međuvremenu, tehničari FBI-ja i CIA započeli su ne baš

neprimetno takmičenje ko će postaviti moderniju opremu za praćenje. Pošto su pravila sprečavala Agenciju da deluje u Sjedinjenim Državama, trebalo je da posao prepusti federalcima. Ali to ograničenje uklonjeno je predsednikovom odlukom o operaciji *Marljivi jazavac*, ili je Dato tako tvrdio. Suprotstavljeni timovi tehničara obezbedili su *Kapitol erija self storidž* bolje nego... pa, bolje nego što bi iko mogao da zamisli, mislila je Ekslijeva. Četiristo kamera, senzori toplote i senzori pokreta bili su postavljeni svuda po zgradi. Čak ni bubašvaba nije mogla da priđe bombi na manje od pet metara a da se ne oglase tihi alarmi. A nek je bog u pomoći onom ko bi otvorio, raspitivao se ili predugo gledao skladište D-2471.

Šteta što Združena antiteroristička grupa nije imala pojma ko bi to mogao da bude. Prostor je dva meseca ranije iznajmio neki muškarac koji se predstavio kao Loran Kabila, a tako se zvao pokojni i nepopularni bivši predsednik Konga. „Loran“ je platio unapred i u gotovom za trogodišnji najam. Više nije dolazio. Potpuno očekivano, ni na torbi ni u skladištu nije bilo otisaka prstiju ni DNK.

Svako dovoljno sposoban da prokrijumčari nuklearni materijal u SAD verovatno je dovoljno pametan da nosi rukavice.

I tako su Dato i Kidžiuri odlučili da uhapsu svakog ko pokuša da iznese torbu iz skladišta. U suprotnom, dozvoliće mu da ode i pratiće ga. Naravno, dozvoljavajući kuriru da uđe u D-2471 umesto da ga odmah uhapsu, agenti su rizikovali detonaciju bombe u skladišnom centru. Ali ako ga odmah uhapsu, prekinuće vezu do ostatka ćelije. A očajnički im je trebalo više informacija o operacijama Al Kaide u SAD. S druge strane, nisu smeli da rizikuju da bomba napusti centar.

Ekslijeva je shvatala tu odluku. Kao analitičarka, želela je što više informacija. Ali da joj je porodica živela u Albaniju, želela bi da se predsedniku sudi za izdaju ako bi dozvolio Al Kaidi ma i najmanju priliku da preuzme prljavu bombu.

* * *

Ekslijeva je odlučila da napusti kancelariju pre mraka bar jednom te nedelje, da sebi pruži priliku da bude na svežem vazduhu, možda da odšeta do parka. Ali ne danas. Želela je da pročita ponovo izveštaj s Farukovog ispitivanja, od korica do korica. U tom trenutku shvatala je da joj se događa nešto stvarno loše. Nije bilo svrhe da laže sebe. Otkako se vratila iz Dijego Garsije, upala je u mentalni ćorsokak. Oduvek je bila opsednuta poslom, ali kako su ulozi rasli, sve više je *uživala* u prilici da vidi ono što drugi ne vide i čuje ono što drugi ne čuju. Čak i Farukovo ispitivanje – mučenje; eto, rekla je. Brzo je odbacila gnušanje dok je gledala Sola kako radi. Bio je predobar u lomljenju Faruka i deo nje je uživao u gledanju genija u svim pojavnim oblicima.

Ti si samo deo mehanizma, govorio joj je glasić u glavi. Odrekla si se života zbog toga. Sad se odričeš i moralnih načela. Ali bar jednom je zanemarila taj glas. Dobro, ja sam deo mehanizma, mislila je. Ali deo najmoćnije mašine u istoriji, mašine koja je

prisutna svud u svetu, koja može da te smakne s krova u Iraku i sakrije te pre nego što iko primeti da te nema, koja vidi kroz oblake i čuje kroz zidove.

Uf. Kakva glupost. Kakvo sranje. A ipak je bila ponosna. Sad bar znam kako se to događa, mislila je. Znam kako moć kvvari ljude.

* * *

Preplašilo ju je kucanje na vrata. Podigla je pogled i videla Šaferovo malo telo kako ulazi u njenu kancelariju.

- Elise. Upravo sam mislila na tebe.

- Sve najbolje, nadam se.

- Uvek.

- *Qué pasa?*

Ekслиjeva uzdahnu. Šaferov najstariji sin učio je španski celo leto. Sad je Šafer počeo da ubacuje nasumične španske fraze u razgovor. Svaka promumlana reč bolela je Ekслиjevu i podsećala je na sopstvenu udaljenost od dece. Pored toga, kao neko ko je vredno radio da bi naučio tri jezika, duboko je prezirala ubrzane kurseve stranih jezika. Podigla je izveštaj. - Pitam se da li da prodam stan. Da li će prljava bomba umanjiti vrednost nekretnina.

- Verovatno ne - rekao je Šafer. - Jedanaesti septembar je nešto najbolje što se ikad dogodilo vašingtonskom tržištu nekretnina.

- Ne bi trebalo da tako govoriš.

- Ali istina je.

I bila je. Agencija i Ministarstvo odbrane angažovali su desetine hiljada ljudi posle napada, što je diglo cene nekretnina u Vašingtonu u nebesa. Još jedna slučajna posledica 11. septembra. Bin Laden sigurno nije očekivao da će se državni službenici obogatiti kad napadne Pentagon.

- Jesi li posle stotog čitanja saznala nešto što nisi posle devedeset devetog? - pitao je Šafer. - Nešto genijalno?

- Genijalnost prepuštam tebi, Elise. Ipak... - Zaćutala je, nesigurna želi li sad da priča o Velsu.

Šafer nije baš poznat po strpljenju. - Šta? Šta?

- Reci mi nešto. Imamo carinsku i imigracionu službu. Imamo rendgene u lukama. Trošimo, da kažemo, deset milijardi dolara na to svake godine? Kako onda neko još uvek može da uđe peške iz Meksika?

- Je li to retoričko pitanje? Jer znaš odgovor, baš kao i ja - rekao je. - Želimo otvorenu granicu da bi Meksikanci mogli da dođu i rade poslove koje smo mi suviše lenji da sami radimo. - Nakrivio je glavu. - Sad mi kaži ono što si stvarno želela. Nisi

mislila na ovo.

- Nikad me ne puštaš da se izvučem, zar ne? - Šafer ju je dobro poznavao. Morala je to da mu prizna.

- Gukni.

- Mislićeš da sam opsesivna.

- I jesi. Zato te i volim.

- Mislim da Farukovo svedočenje potvrđuje da nam je Vels rekao istinu.

Šafer je nabrao nos na pomen Velsovog imena, kao da je naleteo na izlivenu kanalizaciju. - Džon Vels? - rekao je. - Gospodin Nevidljivi? Najveća greška u mojoj karijeri?

- On je prvi koji nam je pomenuo Hadrija. Faruk je to potvrdio. A Faruk je potvrdio i da se sreo s Velsom proletoš u Pešavaru.

Šafer je odmahnuo glavom. - Sjajno. I gde se krije otkako je pobjegao pre pet meseci?

- Nije pobjegao. Sakrio se. - Jer si ga pustio, umalo da kaže.

- Pobjegao, sakrio se, kako god. Nema ga. Izgleda da veliki Vinsent Dato ima pravo u vezi s Gospodinom Nevidljivim. Ne verujem da mu Al Kaida veruje više nego mi.

- Misliš li ikad na njega? - Bilo je to jače od nje. - Kako se oseća. Oni mu ne veruju. Mi mu ne verujemo.

- Znao je u šta se upušta kad se prijavljivao.

- Sigurno nije očekivao da će biti na tajnom zadatku tako dugo. Niko nije to očekivao. Mislim, mora da je najusamljeniji čovek na svetu. - Setila se šta je Vels rekao kad joj se javio one noći: - *Ne znam koliko dugo ću moći da izdržim ovo.*

Gađenje na Šaferovom licu vratilo ju je u stvarnost. - Boli me uvo da li je Džon Vels usamljen, Dženifer. Od njega želim upotrebljive podatke. Odnosno, podatke koje možemo da upotrebimo za delovanje.

- A šta ako samo čeka? Kupuje vreme?

Šafer je grickao usnu. Nagnuo se prema njoj i tiho rekao: - Dženifer, želiš li nešto da mi kažeš?

Odmahnula je glavom. Pogledao je po kancelariji. - Želiš li da obavimo ovaj razgovor na nekom drugom mestu?

- Ne. - Bilo joj je krivo što je pomenula Velsa.

- Onda da pređemo na veselije teme - kazao je Šafer. - Zašto je Hadri rekao Faruku gde je skrivena bomba?

- A zašto ne bi? Faruk zna više o nuklearnim bombama od ostatka Al Kaide zajedno. Verovatno je trebalo da dođe ovamo i sastavi je.

- Ali već je sastavljena, zar ne? - rekao je Šafer. - Nalazi se u skladištu i čeka da je

neko uzme.

Ekslijeva je bila zbunjena. – Dakle, Al Kaida...

– Ima bar još jednu osobu koja ume da radi s plutonijumom.

– A zašto je Hadri onda rekao Faruku gde je bomba? To je velika operativna greška.

– Možda Faruk nije jedini koji zna – kazao je, glasno razmišljajući. – Možda Hadri želi da bude siguran da bomba neće istruliti u skladištu ako ga uhapsimo.

– Mogao je to da sakrije na sto načina. Obaveštavanje ljudi je najnebezbedniji sistem. Nelogično je.

– Onaj koji je napravio tu bombu pakleno je logičan.

– Zanimljiv izbor reči.

– Ako želiš da se sprdaš, samo napred. Imam pametnija posla. – Šafer je krenuo ka vratima.

– Opusti se, Elise. Izvini.

Zastao je. – Samo mrzim nelogičnosti – rekao je. – A ovo nije nelogičnost. Taj Hadri se igra s nama.

– Postoji još nešto – rekla je Ekslijeva. – Ta bomba je premala.

– Imali su samo toliko materijala.

– Možda plutonijuma. Lako je pronaći C-4. Zašto nisu napravili veću? Ova će ubiti manje ljudi nego automobil-bomba.

– Možda je u pitanju atentat – rekao je Šafer. – Stavi je u *Valdorf* tokom prikupljanja donacija za PSAD-a. – Iz Ekslijevoj potpuno nepoznatih razloga, svi u Vašingtonu su uporno koristili izraz PSAD – skraćenicu za „predsednika Sjedinjenih Američkih Država“ – umesto da samo kažu predsednik.

– Ako je u pitanju neka takva meta, čemu onda prljava bomba? Dovoljan je i paket plastičnog eksploziva. Mrtvac je mrtvac, zar ne?

Šafer se namršti i povuče kosu. Ekslijeva požele da nije to uradio. Jednog dana će iščupati komad skalpa. Konačno je klimnuo glavom. – Mrtvac je mrtvac. Tako je. Nema potrebe za plutonijumom u tako maloj bombi. Šta to onda radi?

– Možda je pogrešio.

Šafer žestoko odmahnu glavom. – Suviše je pametan za takve greške – kazao je. – Mislim da ne želi da niko zna šta radi. Čak ni njegovi ljudi.

– Voli da kontroliše.

– Čuva tajne što je bolje moguće. Zna da su mu ljudi ranjivi, da možemo da uhvatimo svakog kao Faruka.

– Zašto je onda ispričao Faruku?

– Prvi sam pitao, Dženifer.

I Šafer izađe, ostavljajući je s još jednim pitanjem bez odgovora.

* * *

S cigaretom u ruci, Toni Diferi je ušao u kancelariju *Kapitol erija self storidža*, neprivlačnu prostoriju žutih zidova, s crnim plastičnim stolicama i automatom za grickalice koji je nudio kesice bajatog čipsa. Major Rik Heris, vitak crnac, sedeo je za pultom, trudeći se da izgleda kao da mu je dosadno dok igra pasijans na starom *del* kompjuteru, gde je Džoi O'Donel držao bazu podataka.

- Gospodine, ovde je zabranjeno pušenje - rekao je Heris. Sestra mu je umrla od raka pluća, a jedno od dece mu je imalo astmu.

- Naravno - promrmljao je Diferi gaseći petom polupopušeni marlboro.

- Mogu li da vam pomognem?

- A-ha - rekao je Diferi. - Tražim ormarić D-2471.

Heris umalo nije pao sa stolice. To nije bio tip kakvog je očekivao. Nekako je uspeo da ostane pribran. - Naravno. To je na drugom spratu, idete glavnim hodnikom do drugog kraja. Mogu da vam pokažem.

- Mogu i sam.

- Nema problema. Pokažite mi ključ.

Diferi je bez problema pokazao ključ. D-2471. Heris je pritisnuo zeleno dugme i otključao čeličnu kapiju koja je odvajala kancelariju od skladišta. Diferi je ušao nekoliko sekundi kasnije. Heris je čekao dok nije nestao iz vidokruga, zatim je uključio mali mikrofon prikačen za grudi.

- Proglašena uzbuna - kazao je. - Ponavljam, uzbuna. *Ovo nije vežba*. Osumnjičeni je belac, srednje visine, bela majica s kratkim rukavima, debeljuškast, četrdesetak godina.

Gotovo nevoljno, major je uhvatio sebe kako gleda u kutiju ispod pulta u kojoj se nalazilo zaštitno odelo.

* * *

Diferi se s mukom popeo uza stepenice, dahćući dok je otvarao vrata na drugom spratu. Nije imao dovoljno kondicije. A ni vremena. Njegov novi prijatelj, Bokar, rekao mu je da mora da utvrdi šta se nalazi u torbi i da mu javi do šesnaest i trideset.

- Samo pogledam i vidim šta je unutra? - pitao je Diferi.

- Upravo tako.

- Nije u pitanju droga ili nešto ilegalno.

- Ne. Ništa ilegalno.

- To mi ne zvuči preterano teško. A onda...

Diferi nije u potpunosti razumeo tu igru, ali mislio je da će lako odustati ako mu se ne sviđa ono što bude video u torbi. Čak i da je sve bilo šala, već je dobio pedeset dolara. Ti holivudski tipovi su puni love, nema sumnje. Pored toga, nije mu se dogodilo ništa ovako zanimljivo otkako je prvi put nešto povalio, a to je bilo odavno. I pošto je došao do daha, nastavio je da hoda prolazom u skladištu tražeći broj D-2471.

* * *

Eklijevoj zazvoni telefon. - Dođi do sportskog bara - kazao je Šafer. - Nešto se događa u Albaniju.

Zaštićene satelitske veze dale su Agenciji prikaz u realnom vremenu onog što se događa u skladištu, a slika je prikazivana u velikoj prostoriji s trista televizora s ravnim ekranima, i svaki je prikazivao različitu satelitsku sliku. Ta prostorija je zvanično bila poznata kao Zaštićeni komunikacioni centar Združene antiterorističke grupe. Ali kad je Dato zatekao jednog od tehničara kako u nekom uglu u subotu uveče gleda omiljene *Majami dolfinse*, Šafer je to mesto prozvao sportskim barom. To ime se zadržalo.

Sportski bar nalazio se na deset minuta hoda od kancelarije Eklijeve. Ili pet minuta trčanja. Potrčala je.

* * *

Diferi je nekoliko puta pogrešno skrenuo pre nego što je pronašao D-2471, nedaleko od severoistočnog ugla drugog sprata skladišnog centra. Zastao je ispred odeljka, a zatim stavio ključ u bravu, pitajući se šta će zateći. Možda je tamo TV ekipa. Možda torba puna novca, paketići novih stotki, kao u filmovima. Ili možda ključ nije pravi.

Ali vrata su se lako otvorila, i kad je Diferi upalio svetlo na plafonu, video je samo ogromnu platnenu torbu koju mu je Bokar pomenuo. Oprezno je zakoračio u prostoriju i zatvorio vrata. Zalupila su se za njim i zapitao se nije li se možda zaključao. Ali kad je pritisnuo kvaku, vrata su se glatko otvorila, a hodnik ispred izgledao je baš kao i pre nekoliko trenutaka. Ponovo je zatvorio vrata, pitajući se zašto se preplašio. Mnogo puta je gledao rijaliti-programe s kaskaderima. To je stvarno uvrnuto. Ali ovo je samo torba u skladištu.

Na putu do skladišta Diferi je video pet ili šest znakova za zabranu pušenja, ali ovde ih nije bilo. Ko jebe tipa na recepciji. Izvadio je cigaretu i zapalio je.

* * *

Svega nekoliko civila ušlo je u skladište pre nego što se pojavio onaj čovek. Nisu ih evakuisali; Dato i Kidžiuri naglasili su da centar treba da radi normalno sve dok neko ne pokuša da odnese torbu. Komandosima je bilo zabranjeno da prilaze odeljku D-2471. Ali svi su bili zabrinuti. Ako bomba eksplodira, komandosi će evakuisati civile iz zgrade, milom ili silom, i odvesti ih u privremeni centar za dekontaminaciju organizovan kilometar i po odatle. Tamo će proveriti u kojoj meri su bili izloženi radijaciji.

NEST-ove kompjuterske simulacije predviđale su verovatnoću od 70% da niko od civila neće biti izložen štetnim nivoima radioaktivnosti ukoliko svi napuste zgradu tri minuta posle eksplozije. Naravno, to je značilo da je verovatnoća štetne izloženosti 30%, ali tu nije bilo pomoći.

* * *

Ekslijeva je u sportskom baru zatekla desetak zvaničnika Agencije kako gledaju monitore. U odeljku se nalazio zbunjeno belac koji je pušio cigaretu i gurkao platnenu torbu nogom.

- Ovaj tip? - rekla je Šaferu. Izgledao je kao neki mehaničar, možda nezaposleni kamiondžija. Nije ličio na teroristu.

- Znaš koliko i ja.

- A šta je s Državnom bezbednošću? - Državna bezbednost imala je softver za prepoznavanje lica koji je mogao da uporedi fotografije lica osumnjičenog s članovima Al Kaide.

- Nema ničeg. Verovatno je u pitanju neki pion - rekao je Šafer. - Koga su angažovali za slučaj da nadgledamo.

- Simpatičan izraz - rekla je Ekslijeva. - „Pion“ je bio u špijunskom žargonu neko zamenjiv, neko ko može da bude uhapšen ili ubijen bez posledica. - Ne shvatam - kazala je. - Ako su se toliko namučili da unesu tu stvar, zašto se sad tako ponašaju?

Tip na ekranu je šutnuo torbu, a zatim čučnuo pored nje.

- Najebali smo - rekao je Šafer.

Znala je o čemu razmišlja. Agencija i FBI bili su u bezizlaznoj situaciji. Tip u odeljku verovatno nema pojma sa čim se igra. S druge strane, imao je ključ. Možda je pravi operativac Al Kaide, pravi vernik koji slučajno izgleda kao kamiondžija. Neće to znati dok ga ne uhapsu. Ne smeju da idu prebrzo, jer će upropastiti operaciju. Ali ako idu presporo, rizikuju da dozvole tom tipu da se dignu u vazduh, u slučaju da je reč o nekom naivčini.

Ekslijeva se osećala kao kad je sa sedamnaest godina učila da koristi ručni menjač

brzina. Pusti gas, pritisni kvačilo, ubaci menjač u brzinu. Lako.

Ali ona to nije umela. Uništila je kvačilo na bratovom starom džipu. Čoveče, kako je taj dan bio gadan. Još i gori jer je njen brat bio toliko zauzet sopstvenim problemima da gotovo nije ni obratio pažnju kad mu je rekla šta je uradila.

Ponovo se usredsredila na ekran. Onaj tip se i dalje igrao torbom. – Hoćemo li ga pustiti da je otvori? – pitala je Šafera.

– Ako imaš neku bolju ideju, sad je vreme da je izneseš.

Nije imala.

* * *

Diferi je ugasio cigaretu na betonskom podu. Vreme je da se baci na posao. Oprezno je otvorio veliku platnenu torbu – kad je povukao crni plastični rajsteršlus, ukazala se glatka metalna površina aluminijumskog kofera.

Pokušao je da izvadi kofer iz torbe. Bio je teži nego što je očekivao. Iskliznuo mu je iz ruke. Zastenjao je i pustio ručku, a kofer je pao na pod i udario ga u koleno.

– Prokletstvo – zakukao je. Uzvik je odjeknuo odeljkom i ponovo je pomislio da ode i kaže Bokaru kako nije mogao da otvori kofer. Ne. Oduvek je želeo da bude na televiziji i neće upropastiti ovu priliku.

Ponovo je pokušao, okrećući kofer na stranu. Pronašao je digitalnu bravu s tastaturom umesto ključaonice. Kao što je Bokar i rekao. Na crvenom ekranu treperilo je vreme: 15.47:05... 15.47:06... Sranje. Ima manje od sat vremena da stigne do centra grada. Pritisnuo je znak za funtu tri puta na tastaturi, baš kao što mu je Bokar rekao. Sat je nestao, a zamenio ga je treperav niz crtica. Diferi je izvadio izguljen novčanik iz džepa i pronasao ceduljicu sa šifrom koju mu je Bokar dao. 4308512112-9447563-01072884.

Pažljivo je uneo cifre. Preznojio se dok je završio, i to ne od toplote zagušljive prostorije. Nadao se da je pravilno uneo šifru. Triput je pritisnuo znak za funtu, kao što mu je rečeno. Šifra je nestala i počelo je odbrojavanje.

10... 9... 8... 7...

Sranje.

6... 5... 4... 3... 2... 1...

S mukom je ustao i pokušao da se udalji.

* * *

Eklijeva nije, kao ni svi ostali koji su gledali u Lengliju, tačno mogla da vidi šta se događa u odeljku D-2471. Kamere su bile dovoljno dobre da zabeleže užas na

tipovom licu dok se povlačio unazad. Zatim je bomba eksplodirala. Eksplozija je odjeknula u komunikacionom centru, a monitori su se zacrnili.

Svi začutaše. Ekslijeva nije mogla da prestane da misli na uspaničeni pogled koji je videla. Taj tip nije bio terorista. Nije mu bilo mesto tamo. Upravo je gledala kako umire nevin čovek. Radioaktivno oružje je prvi put u istoriji eksplodiralo na tlu SAD. A ona i ostali u ovoj prostoriji su to dozvolili. Njihovim greškama nema kraja. Šaferova šala o pionu sad je delovala nezamislivo bezosećajno.

Zatim je tišinu prekinula zvonjava telefona. Komunikacioni centar postao je užurban kao neki kasino u novogodišnjoj noći, tehničari su nešto vikali komandosima u centru. Misija nije bila gotova. Odred *Delta* i policija Albanija morali su da evakuišu svakog u prečniku od četiristo metara dok naučnici NEST-a ne utvrde koliko radijacije je isпустиła prljava bomba. Pored toga, moraće da otkriju ko je bio tip u odeljku i da utvrde njegovo kretanje i saučesnike što je pre moguće. Mada je Ekslijeva bila gotovo sigurna da će trag – ako išta pronađu – na kraju voditi do Omara Hadrija.

Osetila je ubilački bes umesto stida. Tokom dugogodišnjeg službovanja u CIA nikad nije bila toliko besna. Znala je da neće lakše dobiti rat ako ga shvati lično, ali to je bilo jače od nje. Taj Hadri se igrao s njima i ubijao Amerikance iz zabave. Moraju da ga unište. – Uradiću sve što bude potrebno – promrmljala je sebi u bradu.

Šafer ju je čuo. – Da – kazao je.

* * *

Hadri je prao zube u motelskoj sobi u Kingstonu kad je čuo prve vesti.

– Ovde je Skot Jorn s najnovijim vestima na *Kanalu 2*, najpopularnijoj informativnoj stanici u Vašingtonu. Policija Albanija evakuiše delove zapadnog Albanija nakon eksplozije u skladištu na Central aveniji. Vlasti savetuju svima u okolini da ostanu u kućama najmanje naredna dva sata. Policija zasad nije iznela detalje o prirodi eksplozije, ali uskoro ćemo se javiti s novim informacijama...

Dakle, Faruk je Amerikancima rekao za bombu, pomisli Hadri. Inače ne bi evakuisali grad. Nadgledali su skladište i znali su šta je unutra. Ili su mislili da znaju. Iznenadiće se kad uđu. Hadri se kratko osmehnu dok je gledao svoj odraz u ogledalu. Bio je mudar što je preduzeo mere opreza.

Ali osmeh mu nestade dok je mislio na Farukovu izdaju. Morao je da pretpostavi da je Faruk sve odao Amerikancima. Najmanje jedna pakistanska ćelija bila je otkrivena. I verovatno svi nuklearni tehničari koje je Faruk zavrbovao. Hadri je pažljivo organizovao operacije. Možda će biti u stanju da na vreme uništi ćelije kako bi spasao druge operative u Pakistanu. Ali nije mogao da porekne da je Farukovo hapšenje ozbiljan udarac.

Oseti pritisak u plućima. Podsetio je sebe da nema prave razloge za zabrinutost.

Bomba je sigurno ubila onu budalu Diferija. Ipak, želeo je da se što više udalji od Albanija.

Otišao je u spavaću sobu i počeo da ubacuje stvari u kofer. Zatim se zaustavio. Staloženo, pomisli. Uvek staloženo. Ispraznio je kofer na krevet i počeo ponovo da se pakuje, uredno slažući odeću.

* * *

Obučeni u zaštitna odela, naučnici NEST-a ušli su u odeljak D-2471 za sat vremena, pokušavajući da ne povraćaju dok su prolazili pored ostataka Tonija Diferija razbacanih svud po prostoriji.

Iznenadilo ih je ono što su zatekli. Ili, tačnije rečeno, ono što nisu zatekli. Umesto radioaktivne peći koju su očekivali, detektori su im uhvatili samo nizak nivo alfa talasa i gotovo nimalo gama talasa. Nije bilo plutonijuma-239. Ni obogaćenog uranijuma. Ni cezijuma-137 niti kobalta-57. Jedino su pronašli tragove plutonijuma-238, izotopa plutonijuma koji gotovo da je smeo da se jede, kao i nekoliko grama niskoobogaćenog uranijuma. To je bilo dovoljno da objasni tragove radijacije koje su pronašli kad su prvi put skenirali odeljak. U okolini nisu pronašli nikakve tragove biološke ili hemijske kontaminacije. Nije bilo antraksa, velikih boginja, sarina niti nervnog gasa VX.

Ova prljava bomba izgledala im je čisto.

* * *

Raspoloženje u Engliju postalo je malo manje sumorno kad su stigle vesti. Posle konsultacija s Belom kućom, Dato i Kidžiuri odlučili su da otkazu evakuaciju i okrive lokalnu policiju za preteranu reakciju. Gradonačelnik i policija Albanija pristali su da preuzmu odgovornost za dodatnih 35 miliona dolara federalne pomoći. Eksplozija će biti okarakterisana kao konvencionalna, što je bilo prilično tačno, a *Kapitol erija self storidž* ostaće u vlasništvu savezne vlade na neodređeno vreme. Nacionalni mediji će za dvadeset četiri časa zaboraviti bombu, a za nedelju dana čak i lokalne novine posvećivaće joj poneki pasus. U Americi ljudi neprestano dižu sebe u vazduh. Drugim rečima, niko na svetu, osim Tonija Diferija, neće morati da zna kako su Agencija i federalci uprskali stvar. To je bila dobra vest.

- Loša vest je - rekao je Šafer Ekslijevoj - što smo se vratili na početak. Nuklearni materijal ušao je u SAD, a mi nemamo pojma gde je.

Vratili su se u kancelariju oko dva po podne. Prethodnih nekoliko sati proveli su u paničnim telefonskim razgovorima koji su vođeni između Bele kuće, Albanija, Englija i vazduhoplovne baze Nelis, čak i Dijego Garsije. Pozivi su bili puni

birokratskih opravdavanja, ali uprkos tome, nadležni su našli vremena da razgovaraju o onom što se dogodilo u Albaniju i šta je to moglo da znači. Razmatrali su tri mogućnosti, a nijedna nije bila zadovoljavajuća.

Prva je bila da je Dimitri, ruski fizičar, prevario Faruka Kana, prodao mu pogrešan izotop plutonijuma, atomsko đubre umesto obećanog blaga. Bela kuća se držala te teorije. Napokon, predsednik je zvanično posmatrao Al Kaidu kao oslabljenu i u povlačenju, jedva vrednu pažnje u poređenju s Iranom i drugim problemima. Činjenica da su navodno prokrijumčarili prljavu bombu u Ameriku nije se slagala s tim gledištem, pa je Bela kuća tražila dokaze da to opovrgne.

Možda su optimisti u Aveniji Pensilvanija 1600 bili u pravu, mislila je Ekslijeva. Jedini problem s njihovom teorijom bio je taj što je Faruk bio obučeni fizičar koji je Solu tačno objasnio kako je proverio kupljeni materijal.

Druga mogućnost bila je da je Faruk jednostavno slagao Sola o količini radioaktivnog materijala koji je kupio od Dimitrija, u nadi da će – kao što pritvorenici ponekad rade – ispasti važniji nego što jeste. Beloj kući se sviđala i ta teorija. U svakom slučaju, to je lako moglo da se proveriti. Faruka su već ponovo bacili u rupu. Ako ih je slagao, ubrzo će saznati. Ekslijeva nije čak želela ni da zamišlja šta je Sol radio ljudima koji pokušaju da ga prevare.

Postojala je i treća teorija, ona koja se nije sviđala Beloj kući. Teorija da Faruk nije slagao Sola o tome gde je skrivena bomba. Ne namerno, u svakom slučaju. Teorija da je neko drugi slagao Faruka. Neko – nazovimo ga Omar Hadri – potrudio se da napravi lažnu prljavu bombu, možda više od jedne. A zašto bi Hadri to radio? Da bi sakrio lokaciju prave bombe i napravio kontrašpijunsku zamku kako bi otkrio da li su SAD otkrile njegove operativce. Ako je treća teorija bila tačna, Faruk nije imao ništa novo da im kaže, bez obzira na to šta Sol radio.

Što je značilo da je nemoguće ući u trag bombi. Najgore od svega bilo je što je Hadri, zato što je Združena antiteroristička grupa otkrila karte započinjanjem evakuacije posle eksplozije, znao da su nadgledali skladište. To je značilo da je Faruk progovorio i da su vlasti svesne da je Al Kaida unela prljavu bombu u Sjedinjene Države. Što će ga verovatno navesti da brzo deluje.

Ne, treća teorija uopšte nije bila utešna.

Šafer i Ekslijeva su u potpunosti verovali u to.

11.

Vels podiže glok i nacilja metu.

Umirio je pištolj i pritisnuo obarač. Glok mu odgovori kako jedino ume, kratkim praskom. Zatvarač se vratio unazad, izbacujući čauru, a oružje mu je trznulo u ruci kao da je bilo ljuto kad je opalio. Vels je kontrolisao trzaj i ponovo pritisnuo obarač. I ponovo. I ponovo. I ponovo, ovog puta niže.

Konačno je spustio pištolj i pogledao prema meti. Četiri hica probila su papir, na svega dva centimetra od centra. Peta rupa bila je petnaest centimetara ispod, i malo udesno. Nije loše s udaljenosti od petnaest metara.

Otkako je dobio Hadrijevu poruku, Vels je vežbao pucanje u maloj streljani *Ameriken klasik marksmen* u otvorenom tržnom centru u Norkrosu, nekoliko kilometara od njegovog stana. Zaboravio je kakvo je zadovoljstvo imati pištolj u ruci. Nije razmišljao o ljudima koje je ubio; radije se sećao odlazaka s ocem, Herbertom, u lov svake jeseni.

Jednom godišnje išli bi pešice u planine Montane, tražili jelene i severne jelene. Vels je gotovo mogao da nanjuši jaku crnu kafu koju su kuvali svakog jutra, da čuje kako slanina cvrči u tiganju. Nije jeo slaninu otkako se preobratio. Još uvek mu je nedostajao taj ukus. On i otac išli su duboko u planine, tražili čeku gde mogu u tišini da čekaju na savršen hitac. A morao je da bude savršen, jer je Herbert dozvoljavao Velsu da ubije samo jednog jelena svake sezone; ako bi promašio, vraćao bi se kući praznih ruku. Nema svrhe ako je lov suviše lak, govorio je tata.

Tokom treće lovne sezone Vels je konačno pogodio jelena. Još se seća kako mu se puls ubrzao kad je video da je pogodio. Jelen je krenuo unatrag, zatim se zaneo udesno i pao. Čist pogodak. Vels se, pre povlačenja obarača, pitao hoće li ga ubistvo jelena mučiti. Ali od tog trenutka nikad nije oklevao da puca. Nije mogao da se pretvara kako mrzi ubijanje. Životinje ubijaju i bivaju ubijene; to je prirodni poredak.

* * *

Odložio je glok i uzeo makarov koji je kupio na sajmu oružja u Šambliju pre dve nedelje. Pištolj je bio isti kao onaj koji je ostavio u kolibi onog dana kad je upoznao Hadrija. Dok ga je držao, ispunile su ga neočekivane uspomene iz Severozapadne provincije: smrad kanalizacije tokom letnjih dana; devojčica umotana u crnu burku koja drži oca za ruku dok prolaze kroz pijacu u Akoha Hataku; poluprazna boca blek džoni vokera koju je jedne noći pronašao ispred džamije i iznenađujuće rezak miris viskija kad je otvorio bocu i prosuo sadržinu.

Gotovo da nije mogao da poveruje da je napustio Pakistan pre samo šest meseci. Obično nije mislio o tom mestu ili šeiku Gulu ili Nadžiju i drugim džihadistima koje je tamo upoznao. Kao da su bili deo drugog života. Možda je to zbog načina na koji je otišao, nestao je tako brzo. Ili je možda zaboravljanje Provincije bilo lako jer je život tamo bio toliko težak. Možda jednostavno nije želeo da zna šta će ugledati ako se osvrne.

Sad je gledao unapred, spremao se za ono što ga čeka. Pored pištolja, na sajmu je kupio i poluautomatsku pušku, kinesku verziju kalašnjikova. Ali ostala mu je u stanu, pošto ju je nelegalno prepravio iz poluautomatske u automatsku.

Za borbu izbliza kupio je sačmaru, korišćenu ali u savršenom stanju, i toliko je skratio cevi da je kratež sad bio tek nekoliko centimetara duži od gloka. I nju je morao da ostavi kod kuće. I krateži su ilegalni. I to s razlogom. Na daljini većoj od tri metra bili su beskorisni, ali izbliza su bili smrtonosni kao granata. Uz malo sreće, mogao je da ubije dvojicu ili trojicu jednim hicem.

Nabavka prigušivača bila je mnogo složenija. Prodavci na sajmu u Šambliju nisu želeli da razgovaraju o njima, a Vels nije želeo da navaljuje i na kraju naleti na agenta Agencije za oružje u civilu. Ali napravio je jedan kod kuće zahvaljujući priručniku koji je kupio na sajmu. Znao je da neće dugo trajati i da nije najprecizniji. Ali bar malo je utišao makarov.

U svakom slučaju, nije planirao da koristi prigušivač osim u krajnjoj nuždi. Više je voleo noževe kad je želeo tišinu. Kupio ih je nekoliko, uz futrole za pištolje, dimne bombe i suzavac, stvari zabranjene u Džordžiji. U prodavnici u Mejkonu koja se oglašavala kao „specijalizovana za odbranu doma“ kupio je policijske voki-tokije, s glasovnim komandama, koji se nose na ramenu. I još pancirni prsluk, pancirnu jaknu, zaštitnu masku za slučaj da mora da se brani. U prodavnici vojnih viškova imao je sreće da pronađe zelenu kamuflažnu uniformu, a za noćni rad crnu fantomku, crne pantalone, crnu jaknu s kapuljačom i crne kožne rukavice.

U prodavnici bolničke opreme nedaleko od bolnice *Atlanta dženeral* kupio je opremu za hitnu medicinsku pomoć: zavoje, povidon jod, sredstvo za zgrušavanje krvi, gazu, rukavice od lateksa, skalpele, udlage, fiziološki rastvor, hirurške makaze, špriceve. Čak i *sipro*, *demerol* i *vajkodin*, koje je naručio preko internet apoteke u Kostariki. Obuka u odredu *Delta* podrazumevala je naprednu prvu pomoć na bojnopolju i tokom ratovanja u Čečeniji Vels je nameštao kosti i zbrinjavao rane od šrapnela. Kupio je nekoliko knjiga o hitnoj medicini da bi se podsetio.

Spremao se, tu nema dileme. Samo je želeo da zna za šta.

Gledao je makarov u ruci, osećao hrapav metal drške. Makarov je manji i lakši od gloka i ponekad bi mu se izgubio u ruci. Ipak, voleo je da ima pištolj koji može da zatakne za pojas. Povukao je zatvarač makarova, ubacio metak u cev i nanišanio metu, zamišljajući Hadrijevo lice u centru.

Prvi hitac otišao je oko sedam centimetara udesno. Makarov nije bio tako dobro podešen kao glok. Vels ponovo nanišani. Ovog puta pogodio je previsoko. Izdahnuo je i

stao potpuno mirno, zamišljajući putanju metka, video ga je kako prodire u Hadrijev obraz, tik ispod oka, krv prska, Hadri pada onoliko brzo koliko mu gravitacija dozvoljava. Stisnuo je obarač. Pravo u centar.

Vežbao je još pola sata, zatim ispraznio pištolje i stavio ih u futrole. Kad je odlazio, kupio je ulje i krpicu od jelenske kože. Nije mislio da im je potrebno čišćenje, ali u svakom slučaju je želeo da ih rastavi i proverri.

- Jeste li dobro pucali danas? - Oglasi se vlasnik, visok bradat tip po imenu Rendal.

- Polako se vraćam u formu.

Rendal se nasmeši. - Delujete mi kao profesionalac.

* * *

Kad se vratio u stan, rastavio je pištolje i prebrisao ih. Oštrio je noževe sve dok nisu bili oštri kao žileti. Konačno je naterao sebe da prestane. Hadri - ili njegovi ljudi - treba sutra da stignu na aerodrom *Hartsfield*, a Vels se nije sećao da je ikad bio toliko napet pre neke misije. Nije se plašio smrti, ali nije smeo da omane. *Nije smeo da omane*. Nije uspeo da spreči jedanaesti septembar, a ni bombu u Los Anđelesu. Ovog puta ne sme da omane.

Nije izlazio iz kuće od nesrećne noći s Nikol, šankerice iz *Rasti nejla*. Čak je i prestao da radi da bi se spremio za susret s Hadrijem. Novac mu nije bio problem; čak i pošto je kupio oružje i opremu, ostalo mu je još nekoliko hiljada dolara u rezervi. Koliko mu je bilo poznato, Nikol nije zvala policiju; prošao je pored kolega sezonaca da bi proverio traži li ga iko, ali nisu ga tražili. Ponekad se pitao da li se Nikol pomirila s bivšim dečkom. Ako jeste, smatrao je da je to njegova zasluga.

Ponovo je počeo da se moli pet puta dnevno, proučavao je Kuran sa strašću koju je pokazivao tokom godina provedenih u Provinciji. U stvari, vera mu je bila slaba. Ali nije smeo da dozvoli da Hadri uoči naprsline u njegovoj gorljivosti. Želeo je da bude siguran da će povratiti dnevni ritam molitve pre nego što mu stignu kolege džihadisti.

Uglavnom je razmatrao moguće scenarije: šta ako Hadri kod sebe ima bočicu s velikim boginjama? Šta ako kaže da Al Kaida ima nuklearno oružje, ali ne želi da kaže gde je? Šta ako dođe s desetak ljudi? Da li da ga ubije na mestu? Da sarađuje dok ne sazna sve? Da ga preda Agenciji? Želeo je da može da porazgovarao o ovom s Ekslijevom. Ali znao je da bi je pozivom samo uvalio u nevolju. Pozvaće je kad bude imao više informacija. Morao je da bude spreman, jer predstava samo što nije počela. Hadri je izgleda voleo da čeka, a zatim iznenada krene. Velsu je izgledao kao čovek koji iznosi plan u poslednjem trenutku. Kad su se sreli u Pešavaru, nije čak ni nagovestio bombaški napad u Los Anđelesu. Ali u nekom trenutku će morati da izloži svoje planove, a Vels će onda imati priliku da ga zaustavi.

* * *

Vels nije očekivao da će spavati te noći. Ali spavao je bez snova, i kad je alarm zazvonio, odmah se razbudio, kao onih vedrih jesenjih jutara u Montani kad je išao u lov s ocem. Skuvao je kafu i pognuo glavu pred Alahom. Zatim je pričvrstio bodež uz nogu i krenuo prema *Hartsfildu*, ogromnom aerodromu na jugozapadnom obodu Atlante.

Jutarnji saobraćaj na putu 285 bio je gori nego što je očekivao, ali krenuo je znatno ranije. Uključio je radio. U poslednje vreme ga je zabavljalo da sluša *WATK*, desničarsku radio-stanicu na samom kraju AM skale, čiji je voditelj jutarnjeg programa, Bob Lavel, bio sklon teorijama zavere. Poslednjih nedelju dana Lavel je isključivo pričao o eksploziji u Albaniju, onoj koju su svi već zaboravili.

- Zašto su onda evakuisali grad? - pitao se Lavel. - Kažem vam, ima tu dosta toga što mi ne znamo. - Lavel podiže glas. - Pažljivo me slušajte. Prekinite s poslom. Odložite svoje liberalne novine. Mislite bar jednom svojom glavom. Niko ne evakuiše grad zato što neki drugorazredni tupadžija raznese sebe u nekom skladištu. To nema smisla...

Vels je utišao ton. Lavel je grešio u vezi s mnogim stvarima - Vels je verovao da su ljudi sleteli na Mesec - ali bio je u pravu u vezi s Albanijem. Ono što se tamo dogodilo nema smisla. Vels je mislio da je su Agencija ili FBI nadgledali skladište zbog biološkog ili hemijskog oružja. Ali nije mu bilo jasno zašto su uopšte ikog pustili u skladište. Hadri bi verovatno mogao da ispriča ostale detalje, ali Vels nije nameravao da ga pita.

Lavel je još uvek urlao dok je Vels menjao stanicu. Nema svrhe da pokušava da objasni Hadriju zašto sluša *WATK*, čiji su voditelji mrzeli muslimane čak više nego federalce.

* * *

Vels je na *Hartsfildu* ostavio nož u kamionetu; mogao bi da mu stvara probleme na kontrolnom punktu. Nije bio ni na jednom aerodromu od proletos, a nije mu se sviđalo ni što je na ovom. Ovde verovatno ima mnogo više policije i federalnih agenata nego igde u Džordžiji. Stari prijatelji iz Englija mogli su bez problema da upozore upravu aerodroma na njega.

Za slučaj da su to uradili, dao je sve od sebe da izmeni izgled. Nije mnogo verovao komplikovanim maskama koje su uglavnom više privlačile pažnju nego što su je odbijale. Ali pustio je kosu od proletos, a danas je nosio kačket sa znakom *Red soksa* i

naočari bez dioptrije sa žičanim okvirima. Sve dok ne napravi neku glupost, neće biti problema. Aerodromsko obezbeđenje je bilo prezauzeto i uglavnom se brinulo da se ljudi kreću u redu. Da bi se dodatno zaštitio, rekao je Hadriju da će čekati u glavnoj dvorani na *Hartsfildu*, umesto na dolaznom terminalu, što bi zahtevalo da prođe kroz sigurnosni punkt. Nakon nekoliko minuta besciljnog šetanja uzeo je novine i pokušao da čita o najnovijoj pobedi *Brejvsa* – šestoj u nizu – ali nije mogao da se usredsredi.

Na kraju je odustao i prepustio se mislima. Razmišljao je o Ekslijevoj. U ovo vreme je verovatno bila u kancelariji. Nikad nije video njeno radno mesto, ali mogao je da zamisli. Verovatno se trudila da joj sto bude uredan, ali je verovatno u neredu, pun uobičajenih izveštaja, mapa i beležaka. U sefu drži fotokopije poverljivih dokumenata – ne bi joj dali originale. Verovatno ima slike dece i možda neke njihove crteže. Nadao se da je tako.

Više nije bila udata. Ako ima dečka ili ljubavnika, možda ima i njegovu sliku. Ali bio je siguran da bi to bilo diskretno. Nije bila osoba koja donosi privatni život na posao. Je li posao nosila kući? Gotovo svi u Agenciji bili su u braku. Nije mogao da je zamisli u nekoj groznoj avanturi na poslu, kakve sekretarice prepoznaju i pre nego što se dogode, a šefovi saznaju za njih za nedelju dana. One kakve se neizbežno završavaju time što se muž vrati svojoj ženi i deci. Ekslijeva nije toliko glupa. Sigurno nije. Ali Vels je bolje od ikog znao da mnogo usamljenosti može tako da izmeni ljude da ni sami sebe ne mogu da prepoznaju.

I je li imala ljubavnika? Dečka? Nakon što mu se onako poverila u džipu, nije ni mogao da zamisli da je u ozbiljnoj vezi s nekim drugim muškarcem. Uostalom, živela je sama. Kad ju je pozvao onog jutra pre mesec dana, ona se javila. I nije zvučala iznenađeno. Kao da je čekala da je pozove. Kao da je mislila na njega koliko i on na nju. Zažmurio je i zamislio ju je, samu u krevetu, kako spava gola ispod tankog pamučnog čaršava, kroz prozor ulazi vlažna vašingtonska noć, dok se ventilator sporo okreće iznad glave. Naježio se od te vizije, a na trenutak je gotovo mogao da je dodirne.

Otvorio je oči i pogledao na sat. Jedanaest i četrdeset. Hadri će za pet minuta stići *Deltinim* letom 561 iz Detroita.

* * *

Avion je stigao na vreme. Ali Hadri nije bio u njemu.

Čovek koji je sišao s pokretnih stepenica bio je mlađi, oko tridesetak godina, visok, glatko obrijan, u širokim pantalonama i širokoj majici s kragom. Osim maslinaste kože i oštre crne kose, potpuno se uklapao u gomilu poslovnih putnika. Imao je čak i laptop. Pravi profesionalac. Gledao je naokolo, video je majicu sa znakom *Džez festivala u Atlanti*, koju je Vels najavio u imejlu da će nositi – jednostavan i nepogrešiv način da se stupi u kontakt u javnosti – i krenuo pravo prema njemu.

- Ti mora da si Džek – rekao je čovek čistim finim engleskim jezikom, s tek

nagoveštajem saudijskog naglaska. – Ja sam Tomas.

Imena su bila tačna. Hadri možda nije ovde, ali to je njegov čovek. – Drago mi je što sam vas upoznao – rekao je Vels. – Kakvo je vreme u Detroitu? – Jednostavno pitanje, tek da potvrdi ono što je već znao.

– Sinoć je bilo oblačno, ali je jutros vedro.

Vels mu je pružio ruku i rukovali su se.

* * *

Ćutali su sve dok Vels nije izašao na put 285 i krenuo na istok, prema svom stanu. Čovek po imenu Tomas nagnuo se da pogleda u desni spoljni retrovizor, da vidi prati li ih neko.

– Možeš li da ubrzaš i pređeš u levu traku? – rekao je Tomas. Vels uradi tako. Nekoliko minuta kasnije Tomas mu je rekao da se prestroji udesno i uspori. Zatim da ubrza. Vels je pratio sva uputstva.

– Gde živiš? – pitao je Tomas kad su stigli do raskrsnice puta 285 i I-20.

– U Doravilu. Severoistočni deo Atlante. Dvadesetak kilometara odavde. Stižemo za dvadeset minuta.

– Gde tačno?

– Na kojoj adresi?

– Da.

Vels mu je rekao.

– Ne idemo u tvoj stan. Isključi se ovde i idemo na zapad, putem I-20.

– Prema centru.

– Da. – Tomas više nije govorio. A Vels je znao da čekanje još nije gotovo.

* * *

Vels skrenu na parking ispred jeftinog lokala *Denis* u jugozapadnom delu Atlante. Vozio je satima, beskraino kružio putevima koji su presecali grad. Sad su se praktično vratili na početak, nekoliko kilometara od *Hartsfilda*. Avioni koji prilaze aerodromu nadletali su ih u niskom letu. Vels se borio protiv sve većeg nestrpljenja, govoreći sebi da još nekoliko časova čekanja nije problem.

Parkirao se, a Tomas ga je poveo do kraja parkinga, gde je neki čovek stajao pored zelenog ševrolet lumina. Bio je niži od Tomasa i ležerno odeven, u farmerke i majicu sa znakom *Falkonsa*.

- Ovo je Sami – rekao je Tomas. Zagrlio je Samiju i promrmljao mu nešto na uvo.
- Sami. – Vels ispruži ruku. Sami nije reagovao, a Vels je na kraju povukao ruku.
- Daj mu ključeve. – Tomas se nije smešio.

Vels je bez reči bacio ključeve Samiju, koji ih je uhvatio i krenuo prema Velsovom kamionetu. Tomas je ušao u luminu mašući Velsu da ga prati.

Vels je mirno gledao kako njegov ford nestaje s parkinga. Ti ljudi se ne bi ovako trudili bez razloga. Hadri ga je stavljao na poslednji test pre nego što spusti most i pusti ga u zamak. Ili se bar tako nadao.

Ponovo su se vozili besciljno. Na malom digitalnom satu u ševroletu prošlo je pet sati, a gužva je postajala sve veća. Ali Tomas nije bio nestrpljiv. Vels je pretpostavljao da daje Samiju vremena da mu pretraži stan. Dobro. Neka im bude. Bez obzira na to koliko se trudili, ne mogu da idu dovoljno duboko da bi ga razotkrili. Konačno je Tomasu zazvonio mobilni. Javio se. – *Nam.* – Prekinuo je vezu i vratio telefon u džep.

- Čist je – kaza Vels.
  - Molim?
  - Moj stan. Osim oružja. A ono je za nas.
- Tomas se prvi put nasmeši. – To je i Sami rekao.

* * *

Prošli su pored Turner filda i zlatne kupole džordžijskog kapitola, a onda je Tomas skrenuo udesno u Četrnaestu ulicu, u centar naselja Midtaun, s gomilom poslovnih solitera i niskih stambenih zgrada. Pronašao je neku garažu i vozio je na gornje nivoe po kružnim rampama, klimajući sebi glavom kako je parking postajao prazniji. Na kraju se parkirao na najvišem spratu, usred mora praznog asfalta.

- Izlazi.
  - Tomase – upita Vels. – Jesmo li prijatelji? – Sad je govorio na arapskom, uživajući u tome kako reči glatko klize. Osim tokom molitve, nije govorio tim jezikom od Pakistana.
  - Rekao bih – kaza Tomas, takođe na arapskom. – Samo želimo da budemo sigurni.
  - Onda ćeš mi reći svoje pravo ime?
  - Kais.
  - Kais. Misliš li da ne znam da imaš pištolj ispod sedišta? Misliš li da nisam mogao da ga uzmem da sam želeo? – Vels se osmehnu Kaisu. I ja sam profesionalac, zamalo da mu kaže. Pokaži malo poštovanja.
- Kais se nije iznenadio. – Slobodno probaj.

Velsu se sviđao taj tip. Više nisu govorili. Vels izađe, a Kais je zaključao vrata i posegnuo ispod vozačevog sedišta, vadeći mali pištolj kalibra 22. Tutnuo je pištolj ispod košulje i izašao.

- Stavi ruke na haubu i raširi noge - kazao je Velsu, ponovo na engleskom. Brzo je pretražio Velsa. - Dobro.

- Jesi li ranije bio policajac?

- Nešto slično. Hajdemo. Neko nas čeka. Biće ti drago da ga vidiš.

* * *

Kad su napustili garažu, sunce je zašlo iza poslovnih zgrada na zapadu. Kais se sad kretao slobodno, uveren da ih ne prate. Za nekoliko minuta stigli su do parka Pijedmont, četrdeset hektara trave i drveća oko veštačkog jezera. Na travnatom brežuljku na rubu parka studenti goli do pojasa dobacivali su se frizbijem u sumrak. Džogerke u sportskim grudnjacima trčale su stazom u podnožju brežuljka. Iza njih, ne klupi je sedeo neki muškarac, mirno čitajući *Njujork tajms*.

Hadri.

Ustao je dok su mu Vels i Kais prilazili, stavljajući novine pod mišku. Sad je bio sto metara od njih, pa pedeset, dvadeset pet, deset. A onda su mogli da ga dodirnu. Ubij ga odmah, reče Vels sebi. Obori ga i slomi mu vrat. Ili uzmi Kaisov pištolj i upucaj ih obojicu.

Vels se, ipak, samo nasmešio i pružio ruku, kao Hadri kad su se prvi put sreli. Mislio je da verovatno može da smakne Kaisa, ali nije bio siguran može li obojicu. Možda i Hadri ima pištolj. Ponovo se setio odlazaka u lov u mladosti. Mogao bi da ispali samo jedan hitac u Hadrija. Morao je da bude siguran.

Na Velsovo iznenađenje, Hadri mu je ignorisao ispruženu ruku i čvrsto ga je zagrlio, brzo mu prelazeći rukom preko leđa.

Pustio ga je i povukao se korak unatrag. - Džalale. - Niko Velsa nije zvao tako od Pešavara. - *Selam alejkum*.

- *Alejkum selam*.

- Izgledaš drugačije.

- Da, ovaj... pustio sam kosu. Da se bolje uklopim.

Hadri je pogledao Velsovu majicu. - Jesi li išao na taj džez festival?

Njegov savršen engleski naglasak nije prijao Velsu. - Na nekoliko sati. Održavaju ga u ovom parku, tamo. - Pokazao je prema zapadu.

- Voliš li džez?

Vels je slegnuo ramenima. - Naravno. Bilo je zabavno. Da mi prođe vreme.

- Da ti prođe vreme?

- Dok sam čekao.

- A Kais? Nije bilo problema na aerodromu?

Kais je neprimetno odmahnuo glavom. Povukao se nekoliko koraka unatrag, ali ruka mu je ostala na kuku, opuštena, nekoliko centimetara od pištolja.

- Da se prošetamo, Džalale? Veče je tako lepo.

Polako su hodali trim-stazom, Kais nekoliko koraka iza njih, izvan domašaja zvuka.

- Lepo mesto - rekao je Hadri. - Čitao sam da su ga projektovali sinovi čoveka koji je izgradio Central park u Njujorku. Ali Central park je mnogo veći.

Vels je poželeo da zna da li ga Hadri to proverava ili samo razmišlja naglas.

- Prošao si kroz Njujork na putu ovamo, Džalale.

- Jesam.

- I šta misliš?

- O Njujorku? Mislim da je velika meta - iskreno je rekao Vels. Želeo je da zgrabi Hadrija za vrat i steže ga dok mu lice ne posivi, a oči mu ne iskoče iz glave.

- Zar ne misliš da je uzbudljiv? Tajms skver?

- Naravno. Uzbudljiv je.

- Ali nije po tvom ukusu?

- Odrastao sam u Montani, Omare. Tamo sam imao planine samo za sebe.

- A šta je s ovim?

- Lepo je, kao što si rekao. - Hadri je samo ćaskao, shvatio je Vels. Ćaskao o Americi. Čak i on ponekad mora da se opusti.

- Čudno je da su poneka mesta tako... lepa... a druga tako odvratna, zar ne, Džalale? Tvoj narod ovde živi suviše lako.

- Suviše lako - kazao je Vels. - Moraju da primete patnju sveta. Uopšte ne poznaju zlo. I to nije moj narod.

- Uvek kažeš pravu stvar, Džalale. Pravu. Uvek zvučiš kao jedan od nas.

To je bio taj trenutak, znao je Vels. Ako sad ne ubedi Hadrija, nikad neće. - Zato što jesam. Ne znam šta bih još rekao. Uradiću sve što zatražiš od mene.

Hadri je zastao i okrenuo se prema Velsu. - Želim da ti verujem, Džalale. Inače ne bih došao ovamo. Veruješ li u to?

- Da.

- Možeš da budeš mnogo koristan, meni, nama. Imamo velike poslove pred sobom. A imam tako malo dobrih ljudi... - Hadri začuta. Imao je probleme koje nije želeo da otkriva, pomislio je Vels.

- U svakom slučaju - nastavi Hadri. - Ti si jedinstven. Uklapaš se ovde - mahnuo je rukom prema gradu - bolje nego što bismo se ja i Kais ikad uklapali. To je veliki dar.

- Da.

- Nikad nam nisi dao povoda da sumnjamo u tebe. U Čečeniji, Avganistanu, Pakistanu.

- Uvek sam se trudio da radim ono što je neophodno.

- A ipak. Ne razumem te, Džalale. Razgovarao sam sa šaikom o tebi. I pošto smo te poslali ovamo, raspitao sam se o tebi kod ljudi koji su te poznavali u Provinciji. Sve te godine si izučavao, molio se i vežbao. Nikad nisi bio nestrpljiv...

- Bio sam nestrpljiv - reče Vels.

- Ako i jesi bio, nisi dozvolio nikom da to primeti. Nikad se nisi žalio. Nikad nisi pio, pušio, niti bio sa ženom. Savršen vojnik. Ali vidim tu disciplinu i to me plaši. Pitam se kako da znam boriš li se za nas ili za njih?

Vels je stegnuo Hadriju ruku i povukao sitnijeg čoveka k sebi. Kais je krenuo prema njima, ali Hadri mu je mahnuo da se udalji.

- Omare. Nisam taj savršeni vojnik. Oni ljudi koji su umrli u Los Anđelesu, koji se svakodnevno žrtvuju u Iraku. Mučenici. Oni su savršeni. Ja sam samo čekao. Samo sam želeo priliku da služim. A ako moram doveka da čekam...

Tu je zastao. Postigao je cilj. Nema potrebe da ide dalje. Pustio je Hadrija, ali on se nije udaljio. Umesto toga, nagnuo se prema Velsu i zagledao mu se u lice. Konačno je klimnuo glavom. - Želiš priliku da služiš? Onda ćeš je dobiti.

Vels je pognuo glavu. Pokretni most je spušten. Ušao je. Sve te godine, sve to čekanje, konačno se isplatilo. Je li ovakav osećaj ustati iz mrtvih? - Hvala ti, Omare.

Hadri ga je potapšao po grudima. - Moram da idem. Kais će ti objasniti misiju. On je moj predstavnik.

- Hvala ti - ponovi Vels. - *Alahu ekber.* - Bog je veliki.

- *Alahu ekber.*

Hadri je otišao uzbrdo. Prešao je preko parka i nestao.

- Izgleda kao da tačno zna kuda ide. - Vels tiho reče Kaisu.

- Uvek tako izgleda.

* * *

Sami je čekao u garaži u Velsovom kamionetu.

- *Selam alejkum* - reče Sami.

- *Alejkum selam.*

- Dakle, s nama si.

- *Inšalah.*

Sami se nasmešio i dobacio Velsu ključeve.

* * *

Vels je vozio rendžer, Kais je sedeo pored njega. Sami ih je pratio u lumini.

- U kom si hotelu?
- Nisam u hotelu. Ostajemo u tvom stanu.
- Komšije će se čuditi.
- Nećemo dugo ostati.

Vels je čekao na dodatna objašnjenja, ali nije ih bilo.

- Ko te je obučavao, Kaise?
- Saudijski Muhabarat. I proveo sam šest meseci u Kvantiku s vašim FBI-jem.
- Nije ni čudo.
- Hvala.
- Dakle... - reče Vels na arapskom. - Ti i Sami niste došli u Atlantuu samo da biste me videli, zar ne?

Kais se nasmeja. - Ne. I ne samo da bismo trošili benzin.

- Hoćeš li mi onda reći kakva je misija u pitanju? Ili da nagađam?
- Nećeš moći da pogodiš. - Kais je bio mnogo opušteniji sad kad je Hadri proverio Velsa.
- Centar za zarazne bolesti?
- Ne.
- Predstavništvo CNN-a? Zgrada Koka-Kole?
- Ne. Uostalom, Omar voli koka-kolu. To je jedino što pije.
- I ja - kaza Vels. - Džordžija doum? Tarner fild?
- Nikad nisam ni čuo za ta mesta - reče Kais. - Slušaj, tu smo samo ti, ja i Sami. I ovo nije mučenička misija. Omaru smo potrebni živi.
- Onda... mora da je nešto jednostavno. Atentat.
- Vrlo dobro. Na koga?

Vels nije imao predstavu. Gradonačelnika Atlante? Nekog naučnika? Jednog od senatora iz Džordžije? Beznačajni su. A neko stvarno značajan imao bi na stotine čuvara.

- U pravu si, Kaise. Ne mogu da pogodim.
- Jesi li čuo za Hauarda Vesta? Generala?

Hauard Vest rukovodio je tajnim vojnim operacijama i antiterorističkim snagama devedesetih godina dvadesetog veka. Vels ga je jednom sreo, na nekoj sahrani poginulog oficira *Delte*. Vest je kratko govorio, a zatim helikopterom otišao da radi ono

što generali rade.

Penzionisao se nekoliko meseci posle toga – Vels se nije tačno sećao kad. Sad je radio kao „konsultant“. To je značilo da je zarađivao šestocifrene čekove od kompanija koje su prodavale špijunsku opremu. Zauzvrat ih je povezivao sa starim prijateljima iz Pentagona. Držao se po strani. Vels nije znao da živi u Atlanti.

Napad na njega bio je sjajan način da Al Kaida proglasi jednakost sa SAD. Lovite naše vođe? I mi ćemo vaše. A pošto je penzionisan, imaće manje obezbeđenja nego neki aktivan general. Ali ubistvo Vesta nije bio veliki posao koji je Hadri planirao, pomisli Vels. „Omaru smo potrebni živi“, rekao je Kais. Atentat je bio diverzija, most je bio samo napola spušten. Hadri je Velsu nudio pogodbu: ubij Vesta, ili pogini pokušavajući, i mi ćemo ti verovati. Ubij Vesta i s nama si. Ako ga ne ubiješ, više me nećeš videti.

Vels se zgrbi od bola. Osećao se kao neka lutka kojoj su prejako povukli konce. Hadri ga je ponovo nadmudrio. Ali možda će uspeti da se izvuče.

- Možemo da stignemo do Velsa – reče Kaisu. – Ipak, biće potrebno malo planiranja. Kad Omar želi da to obavimo?

- Večeras.

- Večeras. – Dok je to izgovarao, Vels oseti kako se oko njega steže omča.

12.

Vels otvori vrata svog stana i vide da je Sami poređao njegov arsenal, pištolje i noževe, na kuhinjski sto, u očekivanju objašnjenja. Pored toga, sve je izgledalo kao i obično, što ga nije iznenadilo. Kao i Kais, Sami je bio profesionalac, bivši jordanski policajac.

- Da li da klanjamo akšam-namaz? - upita Vels, koristeći arapski naziv za večernju molitvu.

- Šta je s komšijama? - upita Kais. Kroz zid se čuo televizor koji grmi u susednom stanu, smenjivanje šala i nasnimljenog smeha.

- Vendel ima skoro osamdeset godina - каза Vels. - I gotovo je gluv. Samo treba da budemo tihi.

Prostro je ćilim i sva trojica izgovoriše večernje molitve. Zatim su jeli. Vels je usput svratio u neku prodavnicu i kupio gotove sendviče i ogromne papirne šolje s kafom. Bio je izgladneo, i pretpostavljao je da su i oni. Ali nije bio zadovoljan dok je gutao bajatu ćuretinu, samo je mislio na sat koji otkucava. Progutao je poslednji zalogaj i pogledao na sat. Devet. Imao je četiri sata, najviše šest. Bez obzira na to koliko se trudio, nije video izlaz. Ne može da ubije Vesta. A Hadri mu neće verovati ako Vest ostane živ.

Da je imao nedelju dana, čak i jedan dan, mogao je da upozori Ekslijevu. Zatim bi Agencija i FBI mogli da postave zamku. Mogli bi da uhvate Kaisa i Samija, a puste Velsa. Mogli bi da objave da su Kais i Sami ubijeni u kući, a da je Vels ranjen. Hadri bi morao to da prihvati; ne bi mogao da proveriti. Ali Vels sad nije mogao da upozori Vesta. Kais i Sami ga neće ostaviti samog večeras. Znali su da je prava svrha misije provera Velsove odanosti. Naravno, mogao bi da ubije Samija i Kaisa.

Ali onda bi izgubio informacije koje oni imaju i prekinuo vezu s Hadrijem. Bilo bi bolje da ih prijavi, ali ni to nije bilo sigurno. Teško da bi mirno sedeli dok on uzima telefon i zove policiju.

Pitao se da li da dozvoli da Vest umre, da sam povuče obarač ako Kais to bude zahtevao. Ovo je rat, a Vest je nekad bio vojnik. I to ne običan vojnik. General. Imao je skoro sedamdeset godina. Proživio je pun život. Možda bi čak imao razumevanja.

Odbacio je tu pomisao. Mora da se pobrine da Vest preživi ovu noć. Zbog sebe, a i zbog generala. Postoje neke linije koje ne može da pređe. Ne može da ubija ljude koje bi trebalo da štiti. Nije mogao da se igra boga i žrtvuje jednog od svojih zemljaka u nadi da će spasti ostale. Ne. Morao je da spase Vesta bez razotkrivanja identiteta koji je toliko mučno stvarao.

* * *

Koliko god da se trudio, nije video izlaz. Da pozove policiju? Ne može. Da ubije Kaisa? Ne može. Da ubije Vesta? Ne može. Da upozori Vesta? Ne može. Da pozove Ekslijevu? Ne može. Da pozove policiju? Ne može...

Ponovo je posvetio pažnju kuhinji dok je Sami na stolu širio plan četvrti Bakhed. Tehnički gledano, četvrt je bila deo Atlante, severozapadni kraj grada. U stvarnosti, Bakhed je bio bogato predgrađe gde su gradski bogataši živeli u prevelikim kućama odvojenim od vijugavih ulica s drvoredima. Vels je tamo dosta radio kao baštovan.

- Ovde je. - Sami je pokazao na crvenu nalepnicu, nekoliko desetina metara od raskrsnice Nortsajd drajva i Maunt Vernon rouda.

Kais je izvadio iz akten-tašne žut koverat. - U katastru stoji da ju je platio dva miliona i sto hiljada dolara 2001. godine - reče. - Tri sprata, s gostinskom kućom pored.

- Dva miliona i sto? Plate u vojsci su bolje nego što se ja sećam. Imamo li njegove slike?

Kais je izvadio Vestovu sliku skinutu s interneta. Vels je prepoznao generala, visokog čelavka s debelim naduvenim usnama i veoma naboranim čelom. - Kako znamo da će večeras biti tamo? Mora da mnogo putuje.

Kais je pogledao drugi papir. - Biće tamo. Udruženje proizvođača oružja Džordžije mu večeras dodeljuje nagradu za životno delo. U gradiću Rozvelu.

- To je severno odavde.

- A sutra po podne govori u *Siti klubu* u centru grada. Biće kod kuće.

Vels je morao da se složi. - Šta je s telohraniteljima?

- Samo jedan - reče Sami.

- Siguran si?

- Posmatrao sam ga. Kad izlazi, vozi džimsi... - arapski sleng za GMC suburban.

- Vozač mu je ujedno i telohranitelj i spava u kući.

- Verovatnije u gostinskoj kući - reče Kais.

* * *

Začetak plana oblikovao se u Velsovoj glavi. Možda može da razdvoji Kaisa i Samija.

- Da - reče Vels. - Verovatno u gostinskoj kući. - Okrenuo se prema Samiju: - Jesi li siguran da Vest nema još telohranitelja?

- Stalno sam viđao samo jednog.

Hadri je stvarno želeo da svi prežive, pomisli Vels. Bio je iznenađen što je Vest

imao tako slabo obezbeđenje, ali već neko vreme je bio u penziji, a anonimnost mu je bila najbolja odbrana.

- Kuća ima ogradu i kapiju - reče Sami. - Fotografisao sam je prošle sedmice. - Rasprostro je fotografije po stolu. Ograda je bila od cigle, s vrhom od ukrasnih šiljaka. Iza nje, na brežuljku, tridesetak metara dalje, nalazila se velika džordžijanska kuća. Prilaz je odvajao kuću od gostinske kuće. Sami je pokazao na ogradu. - Ali visoka je samo dva metra i nema bodljikave žice.

- Ne u Bakhedu - kazao je Vels. - Komšije to ne bi odobrile. Koliko je imanje?

- Sto dvadeset metara dugačko i šezdeset široko. - Oko osamdeset ari, razmišljao je Vels.

- Dovoljno veliko da nam omogući mir - kazao je Vels. - A šta je sa psima?

- Mislim da ima jednog. Čuo sam ga nekoliko puta.

Vels je odmahnuo glavom. Psi su bili pravi problem, najveći dosad. Psi znače buku. - Je l' oženjen? Ima li porodicu?

- Razveo se - kazao je Kais. - Otprilike godinu dana posle penzionisanja. Žena mu živi u Hjustonu.

- Samo jedna žena? - Našali se Vels.

Kais se nasmeši. - Samo jedna.

Dobro. Manje mogućnosti za grešku. - A Hadri želi da to uradimo večeras? Mora da bude večeras?

Kais klimnu glavom. - Rekao je da ćeš razumeti.

Vels je mogao samo da klimne glavom. - Razumem.

Pokazao je na mapu. - Poznajem taj deo grada s posla. Mesto izgleda privatnije nego što jeste. Maunt Vernon, to je veliki put, ima dosta saobraćaja... možemo da presečemo preko nekoliko travnjaka i vratimo se istim putem ako budemo želeli. Da obavimo sve pre spavanja i pošaljemo Kaisa u Detroit.

* * *

Razgovarali su o misiji dva sata. Vels bi voleo da je imao više vremena za planiranje i više informacija. Tlocrt Vestove kuće, uključujući i spavaću sobu. Broj policijskih kola i patrola privatnog obezbeđenja koje krstare krajem i njihove uobičajene rute. Ima li Vest pištolj, i gde ga drži. A oni nisu čak ni znali ima li kuća alarm i je li povezan s ogradom.

Morali su brzo da rade, da brzinom nadoknađuju nedostatke informacija i ljudstva. Morali su da odu odatle pre nego što ih policija uhvati. Vels je računao da su, u najboljem slučaju, imali pet minuta od ulaska u kuću, čak i ako ne postoji alarm. Moraju da planiraju da sve obave za tri minuta. Bekstvo je praktično bilo nemoguće kad se

protivnici pojave. Posebno na neprijateljskoj teritoriji, a Bakhed je bio upravo to.

- Ako čujemo sirene, odmah idemo - reče Vels. - Smesta.

Polako je uvodio Kaisa i Samija u svoj plan, dozvoljavao im je da razrađuju pojedinosti kako ne bi shvatili da je ideja njegova.

- Dosta - rekao je konačno Kais. - Osećam se kao da sam ponovo u FBI-ju. Znaš da sve pada u vodu kad uđemo. Tako se uvek događa.

- Naravno - kaza Vels. - Ali moramo da se pretvaramo da neće. - Velsu su se, nevoljno, sviđali ovi momci. A kad se sutra ujutro probude na putu za Gvantanamo, moći će da krive samo sebe.

* * *

Sami je doneo odeću za sebe i Kaisa, crne pulovere i crne pantalone slične onim koje je Vels kupio u prodavnici vojnih viškova.

- Izgledamo kao pantomimičari - našali se Vels kad su se obukli.

- Pantomimičari? - začudi se Sami.

- Tipovi obučeni u crno koji... ma, zaboravi.

Sami je doneo i svoje pištolje, kalibar 45 s prigušivačima, kao i hekler i koh kratkocevnu automatsku pušku s trideset dva metka u okviru. Hekler i koh bio je neprecizan i upadljiv, ali ipak gadno oružje. Džihadisti nisu mogli da odole automatskom oružju, prisetio se Vels; gledali su previše akcionih filmova. Četrdesetpetice su bile prava stvar; ispaljivale su podzvučne metke, a s prigušivačima su bile maksimalno tihe.

Vels nije pitao Samija odakle mu oružje. Izgledalo je potpuno novo, i na trenutak se pitao stoji li Agencija iza ovog, proverava li njegovu odanost ovom suludom zaverom. Možda ga Vini Dato čeka u kući umesto Vesta.

Ali Hadri je poslao Kaisa i Samija, a da je Hadri Agencijina krtica, SAD bi odavno uhvatile Bin Ladenu i uništile Al Kaidu. Ne. Oružje je bilo pravo i napunjeno, a Vest je bio sam u toj kući. Umreće večeras ukoliko Vels ne uspe da ga spase.

* * *

Krenuće i rendžerom i luminom, za koju je Kais rekao da ju je nemoguće povezati s njima ako je ostave. Sami ju je obrisao da ukloni otiske prstiju. Ostaviće pištolje i fantomke u prtljažniku lumine za slučaj da ih neko zaustavi, mada je Vels mislio da policija može u svakom slučaju da pronađe neki izgovor da pretraži auto. Trojica, dva Arapina, vozaju se po Bakhedu posle ponoći obučeni kao specijalci... Ne,

bolje im je da pažljivo voze.

- Učini mi uslugu - Vels kaza Samiju. - Poštuj ograničenja brzine.

- *Nam.*

Pomolili su se još jednom, zamolili Alaha za blagoslov, za priliku da neverničkog generala pogode islamskim gnevom. Vels se nadao da Alah ne obraća na ovo više pažnje nego na Velsove molitve pored roditeljskih grobova.

Krenuli su nešto pre ponoći, Vels i Kais u kamionetu, Sami iza u lumini. Uprkos opasnosti - ili baš zbog nje - Velsove ruke mirno su držale volan, disanje mu je bilo mirno i lako. Više nije bilo važno kako je došao dovde. *On* više nije bio važan. Važna je samo misija.

* * *

Išli su na zapad putem 285, širokim auto-putem na kojem nije bilo nikog osim ogromnih šlepera koji su jurili kroz noć. Zatim na jugozapad Maunt Vernonom i jugoistočno Pauers ferijem, i ponovo jugozapadno Maunt Paranom. Saobraćaj se proređivao kad god bi skrenuli, sve dok konačno nisu ostali sami. Onda su napravili spor zaokret oko bloka u kojem je bila generalova kuća, tražili su policijske patrole ili kuće s previše upaljenih svetala, osluškivali lavež pasa ili bračne svađe. Ali dobri građani Bakheda listom su spavali, ili se pretvarali da spavaju.

Vels je pogledao na sat. Jedan i trideset tri. Sad ili nikad.

- Sad - reče Kaisu.

- Sad.

Vels ispruži levu ruku kroz prozor, znak za pokret, i parkira kamionet ispred napola ozidane kuće od cigala, nedaleko od Vestove kuće. Sami otvori prtljažnik lumine. Uzeli su oružje i maske. Vels je izvadio svoj glok i četrdesetpeticu s prigušivačem za Samija; Kais je uzeo drugu četrdesetpeticu i hekler i koh. Ušli su u ševrolet. Sami je obišao oko ugla i zaustavio se ispred Vestove kuće.

* * *

Sami je povukao ručnu kočnicu, ali je ostavio upaljen motor. Navukli su fantomke i rukavice. Vels je stavio glok u futrolu na kuku. Sami je prebacio hekler i koh preko grudi kao negativac u nekom filmu Stivena Sigala.

- Najviše pet minuta - reče Vels. - I izlazimo ako čujemo sirene.

- Znamo - kaza Kais.

- *Nam.*

Vels ponovo pogleda na sat: 1.34:58... 1.34:59... 1.35:00.

- *Alahu ekber* - reče Vels. - Idemo.

Izašli su iz kola. Tiho su zatvorili vrata i potrčali prema ogradi.

Vels je prvi stigao do nje. Podigao se i preskočio je u jednom neprekinutom pokretu, zatim lagano doskočio. Ukoliko je ograda imala alarm, nije se oglasio, prava sreća. Komšije će spavati nekoliko sekundi duže. Kais ga je brzo pratio, ali Sami se zaglavio kad se njegov hekler i koh zapetljao u šiljke na ogradi, što se u filmovima nikad ne događa.

Travnjak je bio bujan i zelen i savršeno pokošen, kao fudbalski teren pred početak sezone. Vels je pogledom potražio psa, ali nije ga bilo. Zatim je začuo lajanje. Buka se pojačavala dok je Vels trčao uzbrdo prema velikoj beloj kući.

Stigao je do prednjeg trema i pogledao na sat: 1.35:20. Daće sebi petnaest sekundi da obije bravu na ulaznim vratima. Ako ne uspe, moraće da razbiju prozor. Ali kad se uhvatio za kvaku, vrata su se otvorila. Bila su otključana. Čudno, ali nije imao vremena da razmišlja o tome. Pas je sad glasno i neprekidno lajao. Zvučao je kao da je bio kod vrata. I kao da je veliki. Moraće brzo da se pobrinu za njega.

Kais je iza njega stigao do trema baš u trenutku kad se Sami iskobeljao iz ograde, a Velsu nije smetalo to kašnjenje. Sami je potrčao uzbrdo, ukoso od kuće i prema gostinskoj kući, kao što su se dogovorili.

- Pas - rekao je Vels. Kais je klimnuo glavom i podigao pištolj. Vels je pritisnuo kvaku i nogom otvorio vrata.

Pas je izleteo napolje, veliki mišićavi rotvajler, jurio je prema Kaisu s razjapljenim čeljustima. Kaisov prvi hitac pogodio je psa u grudi i oborio ga. Zacvileo je i nastavio da ide, štiteći svoj prostor. Kais ga je ponovo pogodio među oči, veliki metak zdrobio je rotvajleru lobanju, razneo krzno, mozak i krv po tremu. Srušio se i ostao nepomičan. Kaisu oči zasjaše ispod crne maske.

* * *

Prekoračili su pasji leš i ušli u kuću. Vels je zatvorio vrata i obojica su zastala dok im se oči ne naviknu na mrak. Kais se okrenuo prema Velsu - a Vels je zamahnuo glockom, držeći teški pištolj za cev. Kais je pokušao da rukom odbije udarac, ali glock se prebrzo spustio. Drška pištolja udarila ga je u slepoočnicu, tik pored oka, u najmekši deo lobanje.

- *La* - rekao je Kais. Ne. Lice mu se opusti. Zatetura se, ali ne pade.

Vels je morao ponovo da ga udari. U isto mesto. Ovog puta je osetio kako pištolj pomera kost. Kais je zastenjao, slično rotvajleru, i onesvestio se pre nego što je pao na pod.

* * *

Velsov plan bio je jednostavan. Da podeli džihadiste. Da sredi Kaisa i po mogućnosti ga ostavi živog za ispitivanje. Da sredi Samija pre nego što stigne do Vestovog telohranitelja. Da razoruža stražara pre nego što zapuca, a onda pronade Vesta i objasni mu šta se događa. Da pozove Ekslijevu i sve joj kaže. Da Agencija smisli izgovor da ubedi Hadrija da su Kais i Sami umrli u akciji. Možda i da insceniraju Velsovu smrt. Da sve to urade pre nego što se pojave atlantski policajci i raznesu mu glavu.

Pa, „jednostavan“ je možda pogrešan pridev za ovaj plan. Ali to je bilo najbolje što je smislio u ovim okolnostima, i dosad je imao uspeha. – FBI! – povikao je prema stepeništu, nadajući se da se Vest neće preplašiti i pucajući sići niza stepenice. Ili još gore, dobiti infarkt.

– FBI! Generale, molim vas da ostanete mirni...

Ali nije bilo odgovora.

– Generale...

Kuća je bila tiha. Možda se Vest krio u spavaćoj sobi, pozivao policiju... ali Vels nije očekivao da se jedan general tako ponaša, čak ni penzionisan. Sad to nije ni važno, rekao je sebi. Moram da krenem. Okrenuo se i potrčao prema gostinskoj kući.

* * *

Dok je pretrčavao travnjak, čuo je iz gostinske kuće štektanje Samijeve automatske puške, pet ili šest hitaca, pauza, a onda još pet ili šest, koje je odjekivalo u vlažnoj džordžijskoj noći.

Stigao je do kućice nekoliko sekundi kasnije i zatekao Samija kako mu se ceri, dok opušteno drži heklar i koh u rukama. Vels je video treperenje svetala u komšijskim kućama. Toliko o planu.

– Sami...

– Nećeš poverovati šta se dogodilo, čoveče – reče mu Sami na arapskom. – Gde je Kais?

– U kući, traži Vesta.

Sami se okrenu prema kući. – Pogledaj – kaza Velsu. Vels uđe u kućicu.

Sami je bio u pravu. Vels nije mogao da poveruje. Ne bi to očekivao ni u najluđim snovima. Ali tako se dogodilo. Nije čudo što su ulazna vrata bila otključana. Nije čudo što je u kući bilo tiho. Nije čudo što je Vesta napustila žena posle penzionisanja.

Desetak metaka iz heklera i koha raznelo je Vesta i telohranitelja, ali nedovoljno da prikrije šta se događalo u gostinskoj kući pre Samijevog dolaska. Telohranitelj je ležao go na krevetu. Kondom s lubrikantom visio mu je s vrha mlitavog penisa. Vest je nosio crnu kožnu pseću ogrlicu s nitnama i nešto što je ličilo na kožni korset. Jedna ruka bila mu je lisicama vezana za krevet; druga mu je mlitavo visila pored tela. Očigledno je telohranitelj pokušavao da ga oslobodi kad je Sami stigao. Nije uspeo. A ni Vels.

* * *

Vels opet pogleda na sat: 1.36:43. Mada to više nije bilo važno. Vest je mrtav. Telohranitelj je mrtav. Nikad neće moći da objasni policiji šta se ovde dogodilo večeras. Nikad neće moći da objasni Samiju šta se dogodilo Kaisu. Imao je samo jedan izlaz iz ove zbrke, i nije imao vremena za gubljenje. Izašao je iz kućice. Sami se okrenuo prema njemu.

- Možeš li...

Vels podiže glok i upuca ga. Jednom u prsa, a zatim u glavu, za svaki slučaj. Ostavio je hekler i koh, ali zgrabio je Samijevu četrdesetpeticu. Dobar prigušivač može da mu koristi.

Potrča prema kući. U daljini začu sirenu. Morao je da dokrajči Kaisa. Kais je sad znao da nije odan Al Kaidi, i zato će pokušati da okrivni Velsa za ovaj napad i natovari mu Agenciju na vrat. Agencija bi možda mogla da utvrdi da ga je Kais prevario, ali ne ako bi Kais postepeno odavao Velsa, pretvarajući se da želi da ga zaštiti. Ne, nije smeo da rizikuje. Kais mora da umre.

Vels prekorači mrtvog rotvajlera i uđe u predvorje. Kais je ležao onesvešćen na podu tamo gde ga je Vels ostavio. Dok ga je Vels gledao, Kais tiho zastenja, kao da se već pomirio sa sudbinom. - *Inšalah* - tiho mu reče Vels.

Još jednom upuca Kaisa četrdesetpeticom u potiljak. Tih prasak. Još jedan mrtvac. Zatim je Vels uradio nešto što mrzi. Prevrnuo je Kaisa i nanišanio mu u lice. Udaljio se da mu krv ne popraska noge i pucao je sve dok Kaisov nos, usta i oči nije pretvorio u krvavu kašu. Neprepoznatljivu kašu. Vels je pretpostavljao da će ga nadzorne kamere s *Hartsfilda* prikazati s Kaisom, a da će policija proveriti te trake čim bude imala priliku. Ali Kais nije nosio dokumenta, a posle ovog što je Vels uradio, trake im neće mnogo pomoći.

* * *

Otrčao je do kuhinje u zadnjem delu kuće. Sirene su postale glasnije. Otvorio je kuhinjska vrata i istrčao u vrt iza kuće. Preskočio je ogradu i doskočio na šljunak u

nedovršenom dvorištu napola ozidane kuće.

Skinuo je fantomku i potrčao prema nedovršenoj kući i niz prilaz do ulice, gde je parkirao kamionet. Kuće na toj strani još uvek su bile u mraku. Prava sreća.

Ušao je u rendžer, stavio kačket sa znakom *Red soksa* na glavu i odvezao se. Dok je skretao u Maunt Vernon, video je policijski auto koji juri prema njemu s uključenom sirenom i rotacionim svetlima. Policajac u kolima oštro ga je pogledao, ali nije usporio. A Vels se slobodno odvezao u noć.

* * *

Kad se vratio u stan, seo je za kuhinjski sto, pokušavajući da smiri levu šaku koja mu je pomalo podrhtavala. Adrenalin je nestao i bio je umoran. I više nego umoran. Potpuno iscrpljen.

U aprilu je rekao ispitivaču Volteru da se ne seća koliko je ljudi ubio. Lagao je. Sećao se svakog. Sad je morao da doda još dvojicu na taj spisak. Setio se prvog jelena kog je ubio pre mnogo godina. Ne, nije mrzeo ubijanje. Ali smučilo mu se, smučilo mu se što je bio dobar u tome. Smučilo mu se što je znao da će ponovo to uraditi. Predugo je gledao smrt oko sebe.

Istisnuo je misli o smrti iz glave i stegnuo šaku u pesnicu. Kad ju je ponovo otvorio, podrhtavanje je nestalo. Nije bio kriv za ovo večeras. Hadri ga je stavio u nemoguću situaciju. Uradio je sve što je mogao. Nije mogao da zna da će Vest biti s telohraniteljem. – *Ne pitaj, ne pričaj*¹⁶ – promrmeljao je u praznoj kuhinji i osetio kako mu se na licu pojavljuje podmukao osmeh.

Razmišljao je da pozove Ekslijevu, da se preda, da pokuša da objasni šta se dogodilo. Ali to je bilo nemoguće. Stvari su otišle predaleko večeras. Bio je umešan u ubistvo generala. Nije bilo šanse da mu progledaju kroz prste. Čak i da mu Agencija poveruje, neće imati drugog izbora do da ga zatvori. Ili da učine da nestane. Ne, nikad se neće iskupiti osim ako ne dovede Hadrija, mrtvog ili živog. Ništa manje ne bi ga opravdalo kod Agencije. Ništa manje ga ne bi opravdalo pred samim sobom. Sva ta ubijanja morala su da imaju neku svrhu.

Sredi negativca, spasi zemlju, osvoj devojkju. Stvarno jednostavno.

– Da, na dobrom sam putu – reče naglas u praznoj sobi.

* * *

Dobra vest je što će policija i FBI imati mnogo problema da shvate šta se dogodilo večeras, pomisli Vels. Pored toga, moraće da drže detalje ubistava dalje od medija. Nije imalo smisla da unište Vestovu reputaciju.

Tako da će Hadri znati samo da su Kais i Sami umrli pored Vesta i telohranitelja. Hadri neće verovati Velsu više nego ranije, ali neće mu verovati ni manje. Vels je računao da će mu se Hadri javiti uskoro ili nikad više. A njegova sledeća misija, ako je bude, neće biti probna. Hadri je danas u parku izgledao kao da nema dovoljno vremena.

Vels je tačno znao kakav je to osećaj.

13.

Mačka je bila u bednom stanju.

Kad ju je Tarik uzeo iz azila za životinje prethodne sedmice, bila je mršava ali zdrava, energična prugasta mačka čije krzno je bilo mešavina crne, smeđe i bele. Za razliku od većine lotalica, nije se plašila ljudi. Pokušavala je da se igra s njim na putu do kuće. Čak i kad ju je zatvorio u kavez u plastičnom mehuru u podrumu, nije se odupirala.

- Zavolećete je - kazala je žena u azilu. - Dobro ste odabrali.

* * *

I ta žena je bila u pravu, mada joj se razlozi ne bi svideli. Tri dana posle izlaganja aerosolu jersinije pestis mačka je ležala na leđima i tiho mjaukala. Tarik je jedva smogao snage da je gleda. Krzno joj je bilo prljavo i masno od krvi koju je povraćala. Zelene oči su joj se zagnojile. Na stomaku je imala otvorene rane. Jedva da je mogla da okrene glavu kad je ušao u mehur i prišao kavezu.

Dosta, pomislio je Tarik. Stavio je špric u bočicu natrijum-pentobarbitala i pažljivo odmerio dva mililitra tečnosti. Uhvatio je mačku za zadnju levu nogu i potražio venu na stomaku. Pod normalnim okolnostima, odupirala bi se. Sad je samo slabašno mahala šapama i zažmurila. Tarik je pronašao venu i zabio iglu u nju. Mačka je omlitavila nekoliko sekundi kasnije.

- Sirota mačka - reče Tarik. - Žao mi je.

Nije uživao u mučenju životinja, posebno ne mačaka. Više bi voleo da sprovodi oglede na psima, ali psi su prirodno imuni na kugu. Nije imao izbora. I uprkos patnji zbog grozne smrti mačke, nije mogao da sakrije ponos koji je osećao zbog brzog napretka istraživanja. Prestao je da ispituje ostale bakterije, čak i antraks, da bi se koncentrisao na kugu.

Voleo bi da je uspeh mogao da pripíše svom napornom radu. Ali istina je bila da je bakterija koju je dobio iz Tanzanije izgleda pripadala posebno otpornom soju. Bacili su brzo rasli u rastvoru od mozga i srca i ostajali živi satima pošto bi ih premestio u razblažen rastvor šećerne podloge koji je lako proticao kroz nebulajzer. Bakterije su bile i mnogo otpornije na temperaturne promene nego što je Tarik očekivao.

Bez hromatografa i provere lančane reakcije polimera nije mogao da bude siguran, ali sumnjao je da ova vrsta jersinije pestis sadrži i pPCP1 i pMT1 plazmide. To su bili delići DNK koji proizvode enzime koji ugrožavaju imuni sistem i sposobnost krvi

da se zgrušava. Tarik je nedelju dana ranije, kad je video kako miševi i pacovi umiru, počeo da uzima doksiciklin, antibiotik koji se koristi u borbi protiv kuge. Koliko mu je poznato, dosad nije bio izložen bacilima, ali ništa nije želeo da prepusti slučajju.

Dok je gledao u krvav mačji leš, bilo mu je drago što je uzeo lek. Pažljivo je izvadio telo iz kaveza i stavio ga u veliku staklenu teglu sa sonom kiselinom, gde će se rastvoriti. Sutra će otići u azil po drugu mačku.

Mada bi bilo bolje da ode u prodavnicu kućnih ljubimaca. Tamo postavlja manje pitanja. Iznenadio se što ga je žena za pultom pitala za ime kad je otišao po mačku.

- Nisam baš siguran - konačno je promucuo.

Da, prodavnica ljubimaca je prava stvar, pomisli Tarik. Ali ako i dalje bude uspešan, uskoro će morati da se mane mačaka. Naredni subjekti biće majmuni, jer im je respiratorni sistem sličniji ljudskom. Nažalost, majmune nije bilo lako nabaviti, kompanije za obezbeđivanje biološkog materijala prodavale su ih samo ovlašćenim istraživačkim centrima, a retko su se prodavali kao ljubimci. Video je oglase nekih uzgajivača u SAD na internetu, ali nije bio siguran može li i sam da pređe granicu, a kamoli s majmunom u prtljažniku. A i podozrevao je da bi ga agenti carine - možda čak i policija - posetili ako bi pokušao da prosledi narudžbinu preko interneta.

Tarik je verovao da i bez majmuna sad ima dovoljno veštine da zarazi ljude u prostoriji bez ventilacije - ako bi uspeo da pronađe način da neprimetno ispusti aerosol. Naravno, to nije značilo da bi mogao da izazove epidemiju. Bili su mu potrebni meseci da dokuči kako da stvori dovoljne zalihe bakterija za veliki napad. I brinuo se da bi mu bili potrebni meseci ili godine da prevaziđe tehničke probleme u vezi s masovnim prskanjem. Bilo je mnogo lakše napraviti nekoliko mililitara aerosola u laboratoriji nego raspršiti stotine litara tečnosti iz aviona za zaprašivanje ili iz kamiona.

Ali napredak je bio vidljiv. Dnevno je provodio šest, osam ili deset sati u podrumu, sve manje je spavao što je bio uzbuđeniji. Znao je da treba da se smiri - zaprepastio se koliko iscrpljeno izgleda kad se pogledao u ogledalu u kupatilu - ali samo je mislio na kugu. Kugu i Fatimu.

Uzbuđenje bi mu splasnulo kad je mislio na nju. Fatima se prošlog meseca još više udaljila od njega, dolazila je kasno s posla, jedva se smešila kad je pokušavao da razgovara s njom, odbijala ga je u krevetu. Prošle nedelje zatekao ju je kako ponovo šapuće u telefon kad se iznenada pojavio iz podruma.

- Šta te se tiče? - kazala mu je. - Ionako po ceo dan provodiš dole.

Tad ju je nekoliko puta udario.

- Molim te, Tariče - rekla je. - Šta se to događa s tobom?

Ti i tvoje grešno ponašanje, eto šta se događa, pomislio je Tarik. Poželeo je da može s nekim da razgovara o njoj, ali Hadri je bio jedina osoba kojoj je dovoljno verovao, a on mu je uvek ponavljao da se usredsredi na rad. - To je tvoj problem - rekao mu je Hadri kad su poslednji put razgovarali. - Izbori se s tim.

Dobro. Izboriću se s tim, pomisli Tarik. I to već noćas.

* * *

Tarikova zaliha kiseonika polako se praznila. Vratio se u vazdušnu komoru i svukao odelo, zatim skinuo zaštitnu masku i sonom kiselinom prebrisao boce s kiseonikom. Kad ih je očistio, izneo ih je iz mehura u otvoreni deo podruma. Tamo ih je prikačio na pumpu s kiseonikom da ih napuni.

Istuširao se i polako obukao, uživajući u naletu moći koju je osećao zbog baratanja kugom. Nije želeo da napusti podrum. To mesto je pripadalo samo njemu i niko nije mogao da mu ga oduzme.

Konačno je krenuo uza stepenice. Dok je išao da se suoči sa suprugom, obuzela ga je čudna drhtavica. Fatima bi trebalo da ga podržava, da podržava njegov rad, a ne da pokazuje nepoštovanje kasnim povratkom kući. Predala mu se kao dobra muslimanska supruga, ćerka Prorokova, i održaće reč koju je dala njemu i Alahu. U tom trenutku gotovo da nije mario voli li ga, sve dok ga poštuje.

Osetio je mešavinu besa i olakšanja kad je otvorio vrata na vrhu stepeništa i zatekao je kako sedi za kuhinjskim stolom, piše nešto u beležnicu. Njegova predivna supruga. Ipak, pobesneo je kad je video da na sebi ima suknju koja joj otkriva noge. Kad ju je kupila? Izgledala je kao ćafir. Upozorio ju je na nedolično oblačenje kad je počela da radi u advokatskoj kancelariji i prestala da nosi hidžab. Ali odbacila je njegove primedbe, rekla mu je da treba da se uklopi na radnom mestu. Dosta je toga, pomisli Tarik. Odsad će raditi kako ja kažem.

- Zdravo, dušo moja - kazao je i prišao da je poljubi. Sklonila je usne i okrenula mu obraz. - Kako je bilo na poslu?

Nije mu odgovorila.

- Dušo moja, već smo mnogo puta razgovarali o ovom. Zašto toliko kasniš? Moraš da se javiš...

- Tariče...

- Fatima. - Na trenutak je zastao zbog besa na njenom licu, ali odlučio je da nastavi. - Slušaj me...

- Tariče! - povikala je. - Dosta mi je slušanja! Sad slušaj ti mene!

Glas joj je odjekivao malom kuhinjom, i zanemio je od neverice. Nikad ranije nije podigla glas na njega.

Odmakla se od stola i ustala. Primetio je mali crn prtljag pored njenih nogu, jeftin platneni kofer koji nije ranije video. Pokušao je da ne misli šta to znači. Shvatio je da je zavaravao sebe. Nije samo želeo da ga ona poštuje. Želeo je da ga ponovo voli, da mu se smeši kao kad su se tek upoznali.

Duboko je udahnula, skupljajući snagu. Kuhinja je bila sablasno tiha, a Tarik se osetio kao da iznenada poseduje nadljudska čula vida i sluha. Čuo je sporo kapanje vode iz neispravne česme nad sudoperom i video tanane tamne maljice na breskvama koje je uvek držala u činiji na pultu, teksturu jeftine krpe za sudove u sudoperi. Podigao je pogled i shvatio da mu svetlost sijalice peče oči.

Kad je Fatima ponovo progovorila, glas joj je bio tih i odlučan.

- Tariče. Ne mogu da živim s tobom...

Misli mu se svedoše na jednu reč: ne. - Dušo moja. Naravno da možeš da živiš sa mnom.

Gorko se nasmejala. - Zar ne vidiš da si potvrdio moje reči? Kažem ti da ne mogu da živim s tobom, a ti mi ne daš ni da završim rečenicu...

- Zar me ne voliš, Fatima?

Bolan izraz pređe joj preko lica. - Znaš li zašto sam se udala za tebe, Tariče? Mislila sam da si naučnik. Da ćeš razumeti moderan brak. Ali loš si kao i ostali. Čak i gori.

- Ne smeš tako da govoriš. - Pokušao je da ostane smiren.

- Tariče. - Glas joj zadrhta. - Misliš li da želim ovo? Pokušala sam od proleto desetak puta da razgovaram s tobom, sto puta, ali ti ne slušaš.

- Želim da razgovaram...

- Kažeš da želiš da razgovaraš, ali ne želiš. Odeš u onu rupu - pokazala je optužujuće prema vratima podruma - i ne vraćaš se satima. Danima. Ne govoriš mi šta radiš. Nikad mi ne dozvoljavaš da dovodim goste. Osećam se kao zarobljenica u ovoj kući.

- Nisi zarobljenica...

- A ti se menjaš, Tariče. Ne spavaš...

- Spavam...

- *Ne spavaš.* Drugačiji si nego pre samo mesec dana. Ne znam šta dole radiš - ponovo je pogledala vrata podruma, a Tariku se zgrčio želudac - ali počeo si da me plašiš. Prošle nedelje si me istukao. Nikad nisam mogla to ni da zamislim.

- Nisam te istukao...

Zavrnila je rukave i pokazala mu modrice veličine kreditne kartice na levoj nadlaktici. - Kako bi nazvao ovo?

Obuzeše ga bes i stid. - Nisam mislio... - Ali čak i dok je to izgovarao, osećao je kako steže pesnicu. Uzela je kofer. - Napuštam te, Tariče. Biće bolje za oboje.

Sad je stid nestao. Ispunjavao ga je čist bes. Setio se kad je pronašao mrtvu majku u krevetu u njihovom stanu u Sen Deniju. Žuta boja ljuštila se sa zidova, a i Halidine oči bile su žute, igla joj je još uvek bila u ruci. U tom trenutku je izrazito mrzeo majku. Ali ovo je bilo gore.

- Ne možeš da odeš - kazao je. - Kuda bi otišla?

- Misliš li da nemam prijatelje?

- Kakve prijatelje? - pitao je. - Neću ti dozvoliti. Pripadaš meni.

Tad mu se prezrivo nasmešila. - Misliš da nemam ljubavnika? Siroti mali Tarik...

Je li stvarno to rekla? Udario ju je snažno, u lice.

- Dosta je, Tariče...

Ponovo ju je udario. Zateturala se unatrag i udarila u kuhinjski pult. Ali samo je protresla glavom i ispravila se, žestoko ga gledajući smeđim očima. Bila je sitna, visoka jedva sto pedeset centimetara, ali učinilo mu se da je dvaput veća od njega.

- Da, ljubavnika - rekla je. - Ćafira. Pravog ljubavnika, a ne takvog kao ti...

I Tarik je znao da mu se nikad neće vratiti. Podigao je ruku da je ponovo udari, ali i ona je podigla ruku. - Nemoj...

Pljunuo ju je, bela pljuvačka pala joj je na obraz.

- Kučko. Bezvredna kurvo. Nevernici su ti ispunili glavu đubretom. Ne dam ti razvod.

Pljuvačka joj je polako tekla niz obraz. Podigla je ruku i obrisala njegov otrov. Nепrestano ga je gledala u oči.

- Onda ću reći policiji šta radiš dole. - Ponovo je pokazala na podrum. - Zar ne misliš da bi ih to zanimalo?

- Rekla si da ne znaš.

- Naravno da znam. Misliš li da sam budala? Možda ću im u svakom slučaju kazati.

* * *

Zatim je nož iz fioke završio u njegovoj ruci. Veliki kasapski nož s crnom plastičnom drškom. U glavi je čuo grozničavog boga i pokorio mu se. Fatima je počela da vrišti i pre nego što joj je zadao prvi ubod, zasekao joj je stomak tako da joj je krv poprskala čistu belu bluzu.

Okrenula se da beži, ali ju je ubo u leđa i pala je, a on preko nje. Nепrekidno ju je ubadao, zarivao joj nož u sitno telo, ubadao u leđa i vrat, rezao kožu, salo i kosti, sve dok nije prestala da vrišti i dok on nije bio prekriven krvlju. Nепun minut kasnije bila je mrtva.

* * *

Prestalo je da mu zuji u ušima. Neka ptica je cvrkutala u noći, iza uvek spuštenih

roletni. Ustao je i pogledao svoju ženu.

- Bože, oprosti - tiho je rekao. Zar ju je stvarno ubio? Nije mogao da veruje u to, a ona je ipak nepokretno ležala, raširenih nogu, krv gusta kao farba pravila je baricu na belom linoleumskom podu kuhinje.

Ispustio je nož. Bes je već jenjavao. Nije želeo da je povredi. Zar nije znala da je voli? Nije trebalo da ga izaziva, nije trebalo da mu to radi. *Ona* je kriva.

Kleknuo je pored nje i pomazio je po kosi. - Izvini, Fatima - kazao je.

Šta da radi? Jesu li je komšije čule kako vrišti? Šta je s ljudima s njenog posla? S ljubavnikom? Svi mora da znaju da je nameravala da ode. Uskoro će doći policija. Tarik će moći da ih zavarava nekoliko dana, da im kaže da je otišla u Montreal da poseti prijatelje. Ali ljubavnik, ko god da je bio, neće lako odustati. Na kraju će se policija vratiti s nalogom za pretres. A prvo će pretražiti podrum.

Bože dragi. Šta je uradio? Njegovi planovi, rad. Sve će izgubiti. Zbog te kurve. Ispuni ga sažaljenje, prema njoj i sebi. Ništa mu više nije preostalo, ništa do nekoliko dana za rad, nedovoljno da se osveti celom svetu.

Ali nije mogao da odustane. Ne još, u svakom slučaju. Možda može da spase svoje planove, da odnese bakterije nekuda daleko od ove sive kuće, negde gde ih policija neće naći. Makar dok ne pronađe način da upotrebi bakterije kuge koje je uzgojio.

Otvorio je slavinu, pustio vruću vodu i prao ruke i lice sve dok mu se crvena boja nije sprala s tamne kože. Znao je da će uskoro ponovo biti krvav. Moraće da odnese Fatimino telo u podrum i obriše pod. Ali u ovom trenutku samo je želeo da bude čist. Izvadio je mobilni telefon iz džepa. Ukucao je broj koji je smeo da koristi samo u slučaju krajnje nužde. Telefon je triput zazvonio.

- *Bonjour, mon oncle.*¹⁷ - Nije bilo odgovora, a Tarik se pitao da nije pogrešio broj. Zatim je začuo Hadrijev glas, miran kao i uvek. - *Bonjour.*

Tarik odmah oseti olakšanje. Sve će biti u redu.

14.

- Jesmo li sigurni da smo u pravom stanu?

- Sigurni smo. Otprilike.

- Ako grešimo, upropastićemo nekom dan.

- Upropastićemo nekom dan kako god da okreneš - reče Šafer. On i Ekslijeva stajali su u Komunikacionom centru i gledali prenos iz Fletbuš avenije u Bruklinu na glavnom monitoru dijagonale dva metra. Tačno na vreme, dva kamiona njujorške gradske čistoće pojaviše se na ekranu vozeći se polako niz ulicu. Zvuk dizel-motora grmeo je iz zvučnika pored ekrana. Ekslijeva pogleda na sat: 5.12 ujutro. Kreću za tri minuta.

- Prerano je za ovo - rekla je Šaferu. Osećala je kako joj bubnji u slepoočnicama, što je bila sigurna najava gadne glavobolje.

- Prerano je za bilo šta.

- Isključite zvuk - breću se Vini Dato na tehničare. Hvala bogu te je buka prestala.

Ulica je izgledala prazna u ovo doba, ili onoliko prazna koliko je to moguće u Njujorku. Sat vremena pre svitanja jedina svetlost, nezdravo narandžastog odsjaja, dopirala je od uličnih svetiljki. Metalne roletne prekrivene grafitima štitile su zatvorene prodavnice. Crne kese za đubre bile su nagomilane ispred *Čerčs frajd čikena*, nudeći gozbu pacovima koji su se tiskali na pločniku. Na raskrsnici Fletbuša i Klarendona đubretari su zastali iza tamnocrvenog taksija koji je tražio poslednju mušteriju za tu noć.

Ali mirnoća ulice bila je varljiva. U tom trenutku na Fletbuš aveniji bilo je više policajaca i agenata nego igde drugde u Njujorku. Đubretarski kamioni su u svojim čeličnim stomacima umesto đubreta prevozili po desetak agenata. Beskućnik koji je ležao ispred *Čerčsa* u stvari je bio njujorški policajac. Snajperisti su pokrivali ulicu s krovova oko raskrsnice.

Predmet njihove pažnje bila je kuća od crvenih cigala, pedesetak metara od ugla Fletbuša i Klarendona. Faruk Kan je još jednom bio zaslužan - ili kriv - za ono što će se dogoditi. Dve nedelje ranije, na osnovu informacije dobijene od Faruka, elitni pakistanski vojni odred upao je u sigurnu kuću Al Kaide u Islamabadu i uhapsio dvojicu. Jedan je odmah propevao i ispričao ispitivačima o spavaču Al Kaide u SAD, nekom Egipćaninu koji je 2000. godine ušao u zemlju na osnovu studentske vize. Doušnik se čak setio i Egipćaninovog imena: Ala.

Združena antiteroristička grupa pretražila je imigracione dosijee i utvrdila da je te godine devet Egipćana s tim imenom ušlo u SAD na osnovu studentske vize.

Četvorica su otišla kad su im vize istekle. Dvojica od preostale petorice još uvek su živela ilegalno u SAD, ali bez skrivanja, kako su podaci pokazivali. FBI je u roku od dva dana pronašao i uhapsio obojicu. Nijedan nije imao veze s Al Kaidom, ali obojica su odmah odvedena u savezni pritvor pre deportacije. Nisu imali sreće.

Preostala trojica nisu se pojavljivala na spiskovima vozačkih dozvola, poreskih obveznika, naloga za hapšenje niti biračkim spiskovima. Bili su oprezni. Ali u ovom slučaju nedovoljno oprezni. Združena antiteroristička grupa prosledila je informacije sa zahteva za vize egipatskom Muhabaratu. Egipćani su za manje od dvadeset četiri sata pronašli porodice trojice nestalih. Jedan je lako oslobođen sumnje; poginuo je u saobraćajnoj nesreći. Drugi je živio pod lažnim imenom u SAD, radio je u nekoj prodavnici u Detroitu. Slao je novac svojoj porodici u domovini i nije imao veze s teroristima ni u Egiptu ni u SAD. FBI ga je uhapsio i saslušao, a zatim poslao u Kairo na osnovu vanrednog naloga za deportaciju koji je potpisao prijateljski nastrojen savezni sudija. Kad se pobunio, rekli su mu da se smatra srećnim što nije prebačen u Gvantanamo. Prestao je da se buni.

I tako je ostao samo jedan. Ala Asad. Inženjer, diplomac Univerziteta u Kairu i član Muslimanskog bratstva, egipatske grupe koja je nešto između političke partije i terorističke organizacije. Alina porodica priznala je da je putovao u Al Kaidine logore u Avganistanu pre nego što je dobio američku vizu. Nestao je pošto je ušao u SAD, kazali su. Nikad im nije pisao ni slao novac.

Ali lagali su. Ala je pogrešio. Napravio je razumljivu grešku, ali ipak grešku. Ostao je u kontaktu s porodicom. Kad je Muhabarat pregledao listu telefonskih poziva Asadovih, pronašao je pozivanje mobilnog telefonskog broja u Njujorku. FBI je za nekoliko sati ušao u trag tom telefonu, pripejd modelu kupljenom pre dve godine u nekoj prodavnici u Kvinsu. Telefonu bi bilo nemoguće ući u trag da je Ala platio kešom. Ali neobjašnjivo ga je platio kreditnom karticom na ime Hosni Nakla, Fletbuš avenija 1335, stan 5L, Bruklin, Njujork. „Hosni“ je imao i njujoršku vozačku dozvolu, na kojoj je slika odgovarala Alinim fotografijama u kući Asadovih u Kairu. I tako je Združena antiteroristička grupa odlučila da u cik zore poseti stan 5L.

Uobičajena uspešna istraga, pomislila je Ekslijeva. Malo sreće i mnogo napornog rada. I sve se odigralo brzo, jedna domina je pala na drugu, kao što obično biva s najplodnijim istragama.

* * *

Istovremeno, istraga u Olbaniju i Atlanti stajala je u mestu. Ubistva u Atlanti bila su posebno gadna. Ubice su ostale neidentifikovane, a motivi nepoznati. Isprva su Ekslijeva i svi u Združenoj antiterorističkoj grupi pretpostavili da su ubistva povezana s terorizmom. Ali generalov skriveni život naterao ih je da se predomisle.

FBI, koji je vodio istragu, otkrio je da je general Vest spavao s najmanje pet vojnih

lica tokom svoje karijere. Jednom je naterao nekog narednika da se penzioniše pošto su raskinuli vezu. Sva petorica su imala alibije, ali sigurno je bilo i drugih prikrivenih ljubavnika. Neki od njih mogao je da ubije Vesta iz osвете. Razmatrali su i pljačku koja je krenula loše; policija je pronašla 200.000 dolara u sefu u Vestovoj spavaćoj sobi.

Ono što je dodatno zakomplikovalo istragu bilo je dokazima potkrepljeno saznanje da Vest i telohranitelj nisu ubili Arape. Ubio ih je treći strelac, a zatim pobjegao. Ali zašto? Teroristi ne ubijaju svoje. Možda je treći unajmio drugu dvojicu da mu pomognu da se osveti, a zatim ih ubio kako ne bi progovorili.

Bar je tako glasila teorija FBI-ja. Ekslijeva i Šafer i ostali u Agenciji koji su znali za Velsa imali su svoje sumnje. Ali na hitnom sastanku dva dana posle ubistava Dato ih je upozorio da nikom ne pričaju o Velsu. – On je naš – kazao je Dato. – Nema dokaza da je uradio ovo. Nema potrebe da ga pominjemo federalcima.

Još jedna laž, pomisli Ekslijeva. Vels ne pripada nikom, a sigurno ne Agenciji. Ali nije se usprotivila. Ako Vels nije bio umešan u pucnjavu, objavljivanje njegovog imena uništilo bi mu lažni identitet. A ako je bio umešan... Ekslijeva nije želela da misli o tome.

U međuvremenu, Datov tim je još uvek tražio Velsa. Koliko joj je bilo poznato, nisu imali tragove, mada nije bila sigurna da bi Dato otkrio sve njoj ili Šaferu. Ekslijeva im nije pomogla. Još uvek nije pomenula Velsov jutarnji poziv. Prošlo je previše vremena, rekla je sebi. Da to sad pomene, samo bi se uvalila u nevolje. Ali znala je istinu. Nije želela da Velsa prebace u samicu na Dijego Garsiji. Javiće im se kad bude spreman. Javiće se njoj.

* * *

I tako FBI nikad nije čuo za Velsa. A to nije bio jedini problem s kojim su se susreli istražitelji iz Atlante. Pentagon je navaljivao da se pojednostavi o onom što se dogodilo u kući proglase tajnom, tvrdeći da bi otkrivanje previše informacija ugrozilo nacionalnu bezbednost. Pentagonovu pravu motivaciju – stid zbog Vesta – nije bilo teško prozreti. Ali FBI je odlučio da se ne raspravlja. Čak je i treći strelac ostao strogo čuvana tajna. Nedostatak informacija stvorio je vakuum koji su blogeri ispunjavali neverovatnim teorijama, mada niko nije ni naslutio pravu priču. Čak su i najluđi teoretičari zavere imali ograničenja.

Združenu antiterorističku grupu takođe je mučila i eksplozija u Olbaniju. Bomba nije imala nikakav prepoznatljiv potpis. Tajmer, kofer, baterija i žice mogli su da budu kupljeni u bilo kojoj prodavnici elektromaterijala. Eksploziv je bio vojni, ali po celoj Južnoj Americi i Istočnoj Evropi prodavao se vojni eksploziv za pravu cenu. Otpadni radioaktivni materijal nije se poklapao sa uzorcima iz ruskih laboratorija koje su imali u Ministarstvu energije.

Istražitelji iz Olbanija uspeali su da identifikuju čoveka koji je poginuo u eksploziji. Zvao se Toni Diferi, nezaposlena propalica s desetak hapšenja zbog provala i

šverca cigareta, ništa što bi objasnilo kako je završio raznet u paramparčad u odeljku D-2471. Najbolja pretpostavka bila je da ga je čovek po imenu Omar Hadri prevario da otvori taj kofer. Dok ne uhvate Hadrija, neće znati kako. Diferi zasigurno nije mogao da im kaže.

* * *

Bilo je 5.14. Minut do polaska. Đubretarski kamioni na ekranu stali su i isključili motore. Ekslijeva je pijuckala kafu.

- Misliš li da je u pitanju prava stvar? - upita Šafera.

- Znam koliko i ti. - Verovatno je u pitanju laž, pomisli Ekslijeva, ali nije se raspravljala. Šafer je bio posebno osetljiv ovog jutra. - Da pretpostavimo da je u pitanju istina. Problem je...

Šafer učuta. Na ekranu su se videli ljudi u crnim pancirnim jaknama, s kevlarским šlemovima i plastičnim štitnicima za lice kako iskaču iz kamiona. Zastali su na trenutak ispred ulaznih vrata zgrade, a zatim su razvalili bravu i utrčali unutra.

* * *

Upad je protekao glatko. U 5.22 ujutro četiri agenta izašla su iz zgrade vodeći nekog zbunjenog čoveka u majici i donjem delu trenerke, s vezanim rukama i nogama. Ugurali su ga u neobeleženi kombi i odvezli se, praćeni s dva policijska automobila. U Komunikacionom centru začuo se usklik oduševljenja.

- Malo je rano za uzbuđenje, zar ne misliš? - Šafer promrmlja Ekslijevoj. - Čak ne znamo jesmo li uhvatili pravog tipa.

Šafer je verovatno bio u pravu, ali nije želela da to čuje. Posle svega što je pošlo po zlu poslednjih meseci, Združenoj antiterorističkoj grupi bio je potreban uspeh. - Zar ne možeš bar malo da budeš srećan? - kazala je. - Ako smo pogrešili, pustićemo ga. Uvek može da unajmi advokata i tuži nas. Kao i svi ostali.

- Da pretpostavimo da smo u pravu. Da je on stvaran - rekao je Šafer. - Neko je pažljivo organizovao te ćelije...

- Hadri - rekla je Ekslijeva.

- Naravno, Hadri, ko god da je. Neko. Džon Vels. Bilo ko.

Ekslijeva je spustila ruku Šaferu na rame i okrenula ga da mu vidi lice. - Ne veruješ u to - kazala je. Šafer je odmahnuo glavom. - Ne. Ali što vreme više prolazi, sve više se pitam. Zašto nas ne pozove?

Ekslijeva je osetila kako joj bubnji u slepoočnicama dok razmišlja o Velsu.

- Zna da bismo ga uhapsili ako ga nađemo - kazala je.

- Ili se pretvorio u prokletu krticu. Toliko dugo je živio u podzemlju da ne zna ništa drugo. Želi da se zauvek skriva.

- Javio bi nam da zna išta. Sigurna sam u to.

- Kako možeš da budeš sigurna u išta u vezi s Džonom Velsom?

Veoma dobro pitanje, na koje nema odgovor.

- Zaboravi Velsa - rekla je. - Vрати se Hadriju. Ili kako god da se zove.

- Taj, kako god da se zove, veoma je dobar. Nemamo njegovu sliku, ni biografiju, ništa. A mreža mu je bez mane. Imamo četiristo ljudi koji rade pet meseci na slučaju bombaškog napada u Los Anđelesu. Prokleta diverzija, eto šta je to. Kakve tragove imamo? Isto je i u Olbaniju.

- Mreža mu nije bez mane. Danas se to pokazalo.

- Čak i ako smo uhvatili pravog čoveka, to je čista sreća.

- Imali smo sreće. Tako to ide, Elise. A možda je ovaj tip karika koja nedostaje.

- Kladam se da nije. U dolar. Kladam se da je naš novi prijatelj Ala čekao na taj telefonski poziv otkako je došao ovamo. Zato je postao nepažljiv. Dosadilo mu je. On je nesposobnjaković. Hadri je suviše pametan da bi poverio nešto važno jednom nesposobnjakoviću.

- Nemoj više da se kladiš, Elise - rekla je Ekslijeva. - Još uvek mi duguješ stotku za Velsa. I možeš da pričaš šta ti je volja. Drago mi je što smo uhvatili tog tipa. - Pokušala je da ostane mirna, ali je osećala kako joj se diže pritisak.

- Možda.

- Možda? Prvi put smo uhapsili Al Kaidinog spavača u Americi, a ti želiš da nismo?

- Dženifer, opusti se.

- Mrzim kad mi muškarci kažu da se opustim.

- Onda nemoj. Ali razmisli - kazao je Šafer. - Hadri nas vidi kako se približavamo. Mora da se spremi na najgore, da ćemo ga uhvatiti, uništiti Mrežu X. Mislim da će uskoro stupiti u akciju.

- Pre nego što bude spreman.

- Misliš pre nego što mi budemo spremni. Tako ćemo imati pet hiljada mrtvih umesto dvadeset hiljada. - Šafer se kiselo nasmejao. - Šteta je što nismo toliko blizu koliko on misli.

Ekslijeva pozele da udari glavom u najbliži zid. - Jesi li to rekao Datu?

- Reкао sam mu pre dva dana kako bi trebalo da nadziremo Alu, a ne da ga hapsimo. Da ne otkrivamo karte. - Šafer pogleda u glavni monitor. Kombi s Alom žurio je preko Bruklinskog mosta prema saveznom pritvoru u centru Menhetna. - Vidiš šta je mislio o tome.

- Pusti me da pogodim. Rekao je da nagađaš. Da su to samo pretpostavke. Da ne možemo da ostavimo spavače Al Kaide na slobodi. Posebno posle onog što se dogodilo u Albaniju. I Los Angelesu. Da nema dokaza da će išta što mi uradimo navesti Al Kaidu da promeni planove. I da ne možemo da znamo šta Ala zna dok ga ne ispitamo.

- Zaboravila si deo gde mi je rekao da bezrazložno dižem paniku.

- Istina je - kaza Ekslijeva. - Sve što je rekao je istina.

Ali smučilo joj se. Šafer je bio u pravu. Na kraju, posle svih tih godina, Agencija i FBI nabasali su na Mrežu X. Zapalili su fitilj.

- U pravu si - reče joj Šafer. - Samo nagađam.

- Kao i 2001.

Ništa se nije promenilo otad, pomisli Ekslijeva. Agencija i Združena antiteroristička grupa još uvek su se bavile malim razmetljivim operacijama umesto da pronalaze stvarno važne ljude.

- Dato me je podsetio da više ne dovodimo u pitanje naređenja Bele kuće. Mi smo instrument nacionalne politike. Radimo šta nam se kaže. Zaboravio sam to da pomenem.

Izvadio je novčanik, odbrojao pet novčanica od po dvadeset dolara i tutnuo joj ih u šaku.

- To ti je za Velsa.

Ekslijeva pocrvene. - Samo sam se šalila, Elise - kazala je. - Ne želim tvoj novac. - Pokušala je da mu vrati novčanice, ali on je stavio ruke u džepove.

- Zadrži ga - reče Šafer. - Možda će ti doneti sreću. Isterati krticu iz rupe.

- Mislila sam da ne veruješ u sreću.

- I ne verujem. - Otišao je.

* * *

U hotelu *Meriot* u Stamfordu, u Konektikatu, Hadri je video hapšenje u Bruklinu u lokalnim vestima. Izveštaj je bio štur - policija nije otkrila Alino ime niti pojedinosti - ali Hadri je znao koga su uhapsili čim je video zgradu.

Što je još gore, nije mogao da dokuči kako su ćafiri pronašli Alu. Samo je dvoje ljudi znalo njegov pravi identitet i adresu stanovanja. Jedan je bio sam Hadri, a drugi vođa Aline ćelije, neki Libanac po imenu Gazi, koji je živeo u Jonkersu, nedaleko od Njujorka. Hadri je morao da se uveri da li je Gazi bezbedan. Šta ako su Amerikanci već uhapsili Gazija i čekali da se Hadri javi?

Ne. Gazijeva žena i deca ubijeni su tokom izraelske invazije na Liban 1983. Mrzeo je Jevreje i Amerikance više od ikog koga je Hadri upoznao. Gazi bi pre umro nego što bi izdao braću iz Al Kaide. Ćafiri su na neki drugi način pronašli Alu. Na

sreću, on nije znao mnogo, samo broj mobilnog telefona koji će Hadri uništiti čim uzmogne, i imejl adresu koju Hadri više nikad neće koristiti. Trgnuo se kad je neko zakucao na vrata. Hadri pogleda u akten-tašnu u kojoj je držao pištolj. Da li ćafiri već dolaze po njega?

- Da?

- Sobna usluga.

Tako je. Doručak. Otvorio je vrata, još uvek napola očekujući da vidi postrojene agente FBI-ja s izvučenim pištoljima. Ali jedina osoba ispred bio je konobar s poslužavnikom. - Samo spustite to, molim vas.

- Da, gospodine.

Hadri je pogledao hranu: vruća kafa, kajgana koja se još uvek puši i čaša svežeg soka od pomorandže. U normalnim okolnostima bio bi gladan. Ali jutros je izgubio apetit. Samo prošlog meseca je izgubio tri agenta-spavača koje je Al Kaida imala u SAD. Uključujući i Kaisa, najboljeg operativca.

Hadri je objasnio Kaisu da misija u Atlanti služi da se proveri Velsova odanost. Upozorio je Kaisa da bude oprezan, da odmah ubije Velsa ako se oseti ugroženim. Tako da Hadri nije mogao da shvati šta se dogodilo. Vels mu se posle toga javio imejlom, objasnio da je misija pošla po zlu jer Vest nije spavao na uobičajenom mestu. Bio je van glavne kuće, imao je seks s telohraniteljem. Telohranitelj je ubio Kaisa i Samija pre nego što je Vels ubio njega i Vesta, rekao je Vels.

Priča je bila toliko neverovatna da je Hadri zamalo poverovao u nju. Zamalo. Želeo je da zna sme li da veruje Velsu. Beskrajno je razmatrao to pitanje, i još uvek nije bio siguran. Ali verovao je da je odgovor potvrđan. Još važnije, nije imao mnogo izbora, posebno posle onog što se dogodilo u Montrealu.

Još jedna nesreća, pomisli Hadri. Alah ga ovog meseca nije blagoslovio. Ludi Tarik Duran. Hadri je razumeo zašto je Tarik pukao. Supruga mu je dobila šta je zaslužila. Ali zašto Tarik nije sačekao? Hadri bi se rado pobrinuo za Fatimu i njenog ljubavnika ćafira kad za to dođe vreme. Umesto toga, Tarik je poludeo i sad mu je čitav rad u opasnosti. Montrealska policija ga je već ispitala u vezi s Fatiminim nestankom. Uskoro će doći da ga uhapsu. A pre toga Hadri mora da prenese Tarikove bakterije u SAD.

Vels je najbolji izbor. Hadrijevi ostali spavači mogli bi da imaju probleme na granici, ali Vels bi lako mogao da pređe. A Hadri je mislio da ima nepogrešiv plan, onaj koji će uspeti čak i ako je Vels američki agent. Plan koji će sve preokrenuti i zapanjiti svet.

Hadri je što pre morao da dobije dozvolu Ajmana el Zavahirija za novu operaciju. Zavahiri neće biti srećan zbog promene. Al Kaida je pripremala napade godinama unapred. Ovako važna operacija ne bi trebalo da se menja nekoliko dana pre početka, a novi plan će ostaviti Al Kaidu bez svih američkih spavača. Ali Zavahiri će razumeti. Bolje da njihovi ljudi veličanstveno umru nego da budu pohapšeni jedan po

jedan. Bolje da udare dok još uvek imaju snage za jak udarac. Taj napad možda neće biti lep kao prvobitan, ali ubiće podjednak broj ljudi.

Hadri je počeo da se moli. Nije mogao da vara sebe. Omča se stezala. Verovatno nikad neće videti Meku, svoj najveći san. Nikad se neće oženiti i imati porodicu. Verovatno će umreti u ovoj tuđoj zemlji, okružen nevernicima. A ipak se više plašio neuspeha nego smrti.

Po tome su, makar, on i Vels bili slični.

* * *

Vels je znao čim je telefon zazvonio. Hadri je bio jedina osoba koja zna za ovaj broj. Izvadio je telefon iz džepa, duboko udahnuo i prihvatio poziv.

- Džalale.

- *Nam.*

- Proveri imejl. - Škljoc.

- Kako ti kažeš, Omare - reče Vels prekinutoj vezi. Konačno, pomisli. Konačno je Hadri odlučio da ga iskoristi. Bio je siguran da je ovo prava misija, ona koju je tako dugo čekao. A čak i da ga Hadri ponovo iskušava, Vels je sad znao da će se ponovo sresti. Ovog puta dokrajčiče Hadrija. Čak iako bude morao da ga udavi golim rukama.

Vels je sad znao da je Hadri važan šraf u Al Kaidi, čak mnogo važniji za pravljenje planova od Zavahirija ili samog Bin Ladena. Hadri je samostalno kontrolisao mreže Al Kaide u SAD. Bez njega bi sposobnost Al Kaide da napadne Ameriku bila unazađena za najmanje pet godina. Možda i više. Ne zauvek, ali dovoljno dugo da major Glen Holms i Velsovi stari drugari iz specijalnih jedinica iskorene poslednje džihadiste u Severozapadnoj provinciji. Da uhvate Zavahirija i Bin Ladena. Da poraze Al Kaidu. Hadri je bio ključ.

U javnoj biblioteci u Doravilu Vels je proverio imejl. Naređenja su bila jednostavna. Vozi – Hadri je naglasio da Vels mora da vozi – do Montreala. Preuzmi neki paket u hotelu. Vozi natrag. Hadri je naveo i broj telefona osobe koju će sresti u Montrealu. Sastanak je za svega dvadeset četiri sata. Moraće brzo da deluje.

Kad se vratio kući, Vels je u torbu spakovao osnovne stvari: pribor za prvu pomoć. Baterijsku lampu. Crne kožne rukavice. Nož, privezan za nogu. Četrdesetpeticu koju je uzeo Samiju. Umotao je pištolj i prigušivač u plastičnu foliju i stavio ih je u posebne kese. Moraće da ih sakrije pre granice, ali želeo je da ovog puta ponese pištolj. Ostalo oružje je ostavio u stanu. Otarasio se gloka prošle nedelje, bacio ga je u reku Čatahuči, oko osamdeset kilometara od Atlante. Pištolj je potonuo u crnu vodu i nestao bez traga. Vels je pozeleo da može podjednako lako da zaboravi Kaisa i Samija.

Ubacio je i Kuran u torbu. Nakon svega što se dogodilo, svega što je uradio, nije bio siguran u šta veruje. Ipak, ta knjiga mu je bila kao stari prijatelj koga odavno nije video. Možda nisu više imali o čemu da razgovaraju. Ali nekad su se razumeli, a to je nešto značilo.

Poslednji put je pogledao stan na izlasku. Lusi je umrla, ali Riki je još uvek bio živ i mlitavo je plivao. Odlučio je da ribi da poslednji obrok. Nekako nije očekivao da ponovo dođe ovamo. Nije velika šteta. Poslužilo je svrsi.

U odlasku je pokucao na vrata prvog komšije, Vendela Harija, starca koji je svakodnevno gledao kvizove, a preglasani zvuk je kroza zid dopirao do Velsovog stana. Nisu bili pravi prijatelji, ali Vendel je bio jedina osoba u Atlanti koja bi mogla da primeti da ga nema. Vels je osetio čudan poriv da se oprostí s njim. Ali iako je Vels čuo Vendelov televizor kroz vrata, starac nije odgovorio na kucanje. Vels je sačekao nekoliko sekundi, a onda je otišao.

* * *

Vels je otvorio prozor dok je prolazio kroz predgrađa i ulazio u bujne zelene šume severoistočne Džordžije. Septembarški vazduh bio je topao i vlažan, a tamni oblaci na nebu obećavali su popodnevene pljuskove. Osećao je kako mu znoj curi niz leđa. Uključio je radio i birao stanice, ne potpuno siguran šta bi želeo da sluša. Zatim je začuo violine u „The Devil Went Down to Georgia“,¹⁸ neverovatno ljigavoj kantri pesmi koju izvodi Čarli Danijels bend i koju nije čuo od srednje škole.

Davo je došao u Džordžiju

da ukrade nekom dušu.

Pesma je izmamila Velsu osmeh, prvi pravi osmeh u poslednjih nekoliko nedelja. Na trenutak je jače pritisnuo gas, osećajući kako mali rendžerov motor brunda i kamionet juri napred, zatim je pomerio nogu i podsetio sebe da ne vozi prebrzo. Čak i kad se auto-put sveo na dve trake izvan predgrađa Atlante, saobraćaj je još uvek bio gust, a policije je bilo na svakom koraku. Ali ogromni znakovi i gladak put su ga smirili. Kroz Južnu Karolinu pevušio je „The Devil Went Down to Georgia“, pitajući se šta bi njegovi saborci iz Severozapadne provincije mislili o ovoj pesmi. Verovatno im se ne bi svidela. Prvi put otkako se vratio u Sjedinjene Države, osećao se kao pravi Amerikanac.

* * *

U Severnoj Karolini se nebo smračilo. Kiša je u naletima padala na vetrobransko staklo, a saobraćaj je mileo kroz tridesetak centimetara duboke bare. Ispred Darama Vels se zaustavio na velikoj *Mobilovoj* benzinskoj pumpi. Dok se rezervoar rendžera punio, pozvao je Eklijevu. Treba da je obavesti o Hadrijevoj poruci. Dok je zvao, već je zamišljao njen mazan glas. Ali prekinuo je vezu pre nego što je telefon zazvonio. Hadrijeva poruka bila je suviše uopštena da bi bila korisna. Taj hotel može da bude samo mesto za ostavljanje poruka. Kao i prilikom susreta u Atlanti, Hadri je sigurno preduzeo mere opreza kako bi se uverio da Velsa niko ne prati.

Vels nije želeo da uključuje Agenciju sve dok ne bude imao nešto konkretno, na primer paket – ili, još bolje, Hadrija. U svakom slučaju, niko u Lengliju mu ne bi poverovao. Čak bi mu i Eklijeva rekla da dođe i preda se. Ne. Da bi se iskupio, mora da donese paket, šta god da je u njemu. Vratio je telefon u džep.

Ostatak vožnje protekao je mirno. Južno od Vašingtona skrenuo je na put 495, koji će mu omogućiti da u najširem mogućem luku zaobiđe Lengli. Ponovo se borio s porivom da pozove Eklijevu. Kasnije će imati vremena da joj kaže sve što želi... ukoliko preživi.

* * *

Zatim je, prvi put u poslednjih nekoliko nedelja, pomislio na sina. Stegnuo je volan dok se sećao onog dana od pre skoro šest meseci kad mu je bivša žena zabranila da vidi Evana. Heder je bila u pravu. Vels je odabrao da napusti porodicu i ništa što bi rekao ili uradio ne može to da promeni. Na trenutak je zažmurio. Kad je otvorio oči, izbacio je porodicu iz glave i odlučio da misli samo o predstojećem poslu.

Nastavio je da vozi, udaljavajući se od oluje, mali beli kamionet tiho je jezdio

kroz noć. Kad je stigao do mosta Džordž Vašington, rendžerov digitalni sat pokazivao je 2.47, a vazduh je bio hladan i vlažan. Vels je bio umoran i ukočen od sati provedenih na tvrdom sedištu kamioneta, ali znao je da bi, ako bude potrebno, mogao da izdrži još jedan dan bez sna. U Avganistanu je jednom ostao budan neprekidno šezdeset pet sati.

Nosači velikog čeličnog mosta presijavali su se belo u mraku. S desne strane, prema jugu, soliteri na Menhetnu sijali su iznad reke Hadson. U daljini je nazirao Kip slobode. Shvatio je zašto je Hadri nazvao taj grad predivnim. Nije sumnjao da bi Al Kaida učinila sve da ga uništi. Skrenuo je na sever na put I-87, pratio znakove za Olbani. Nekoliko minuta kasnije stigao je do mosta Tapan Zi, koji se pružao preko Hadsona poput zmije koja pluta na vodi. Nasmehio se dok je prelazio reku, shvatajući da je mogao sve vreme da vozi zapadnom obalom Hadsona. Dobro. Zapamtiće tu prečicu za sledeći put kad ga Hadri bude slao iz Atlante u Montreal da preuzme neki tajni paket.

* * *

Sever. Izlazi su bili sve udaljeniji jedan od drugog. Vels je protrljao oči i odupro se porivu da ubrza. Auto-put je posle Albanija bio jezivo postapokaliptično prazan. Uključio je radio da prekine tišinu i nasmešio se kad je čuo neku Springstinovu pesmu na nekoj FM radio-stanici:

*Prst mi je na obaraču,
Večeras vera nije dovoljna.¹⁹*

Ali kako su kilometri prolazili, šum se pojačavao, sve dok Vels više nije mogao da razbere glasove i konačno je isključio radio i vozio se u tišini.

Sunce je izašlo, osvetljavajući planine Adirondaks, nizak lanac prekriven gustom šumom koga se sećao iz godina provedenih u Dartmutu. U januaru bi ta brda bila hladna i surova kao i planine u Montani visoke četiri hiljade metara. Ali sad su izgledala nežno i lako savladivo. Kao i mnogo šta u ovom svetu, bile su zamka za neoprezne.

U Čestertonu, sto pedeset kilometara od granice, zaustavio se i pronašao neki bezimen motel čija su crvena neonska svetla oglašavala slobodne sobe. Prilično je odmakao i želeo je da odrema pre nego što pređe granicu. Platilo je za sobu četiri dana unapred, zatim je legao i spavao bez snova naredna tri sata, sve dok ga alarm nije probudio. Istuširao se, obrijao i obukao, a zatim gurnuo torbu s pištoljem u jeftin drveni ormar.

Na izlasku je okačio na vrata znak ne uznemiravaj. Pištolj će ovde biti bezbedan dok se ne vrati. Čak i da spremačica zaviri u sobu, bio je siguran da će samo zameniti

peškire.

* * *

Prošao je Šamplejn, poslednji izlaz na I-87 pre američko-kanadske granice. Auto-put se podelio, a Vels je usporio dok se približavao graničnom prelazu. Pogledao je na sat: jedanaest i petnaest. Sunce je bleštalo na vedrom plavom nebu. Savršen topao septembarski dan, podsetnik da leto još nije gotovo. Osećao se osveženo, snažno i spremno.

Za prelazak kanadske granice nije potreban pasoš. Vels je pokazao vozačku dozvolu.

Graničar ju je ovlašno pogledao, zatim i njega. – Iz Džordžije? Duga vožnja.

– Meni kažete.

– Da li dolazite zbog posla ili zadovoljstva?

– Zadovoljstva, nadam se – nasmeši se Vels. – Treba da upoznam ženu s kojom sam se dopisivao. Zove se Dženifer. Iz Kvebeka je. Nadam se da je lepa kao na slikama koje mi je poslala.

Graničar klimnu glavom. – Koliko dugo nameravate da ostanete?

– Nekoliko dana. Zavisi kako se stvari budu razvijale.

– Jeste li rezervisali hotel?

– Nadam se da mi neće biti potreban.

– E, pa, srećno vam bilo. Zabavite se. – Graničar je vratio Velsu vozačku dozvolu i mahnuo mu da prođe.

* * *

Velsu telefon zazvoni dok je vozio preko mosta Šamplejn, na reci Sen Lorens, približavajući se soliterima u centru Montreala. Javio se. – *Nam.*

– Ovde Ričard. – Čoveku je glas podrhtavao. Ali rekao je pravo ime, ono koje mu je Hadri poslao imejlom.

– Karl – kazao je Vels.

– Da. Dobro. Jesi li blizu? – Vels nije mogao da prepozna naglasak.

– Da.

– Dobro. Evo novog plana.

Kako je i očekivao.

Čovek se nakašlja. – Vozi do Kvebeka. Nedaleko od hotela *De Vil* nalazi se velika

garaža. Lako ćeš je pronaći. Naći ćemo se na drugom nivou u četiri sata. Vozim beli kombi.

Reči su bile tačne, ali neobično izgovorene. Engleski nije bio maternji jezik tog tipa. – Pronaći ću. Vozim kamionet. Beli.

Škljoc. Amater, pomisli Vels. Ili profesionalac koji nešto muti.

* * *

Tarik je čekao da mu se ruke smire, zatim je odložio telefon u džep. Džalal je stigao, kao što je Hadri obećao. Sad je Tarik morao da održi obećanje i uruči mu paket.

Pobrinuo se za suprugu, zamotao je njeno telo u debele plastične vreće i ostavio je u podrumu sive kuće. Privremeno rešenje, bez sumnje, ali Tarik je ovih dana pravio samo kratkoročne planove. Policija je jutros ponovo dolazila. Nije im otvorio, ali znali su da je kod kuće. Neće dugo čekati pre nego što se vrate s nalogom za pretres.

Ali do tada će Džalal preuzeti svoj paket. Plan bi trebalo da bude uspešan, pomislio je Tarik. Tehnički, mehanizam dostave bio je jednostavan. Bakterije su spremne. Da, plan bi trebalo da bude uspešan. Samo da ne izgubi živce.

* * *

I tako se moja laž na granici u vezi s Kvebekom ispostavila kao istina, pomisli Vels. Stao je da kupi benzin, uzeo je mapu i uzdahnuo kad je video da mu je nova destinacija udaljena još dvesta pedeset kilometara. Pa, još nekoliko sati vožnje nije mu predstavljalo veliki problem. – Ćiha – rekao je kad je upalio motor.

Garaža u Kvebeku bila je ogromna i uglavnom prazna. Vozio je polako, pažljivo gledajući. Koliko je primetio, niko ga nije pratio, ali znao je koliko je teško uočiti pratioce. Konačno se parkirao. Naslonio je glavu na sedišta i odmah zaspao. Najbolje da čuva snagu.

* * *

Naglo se probudio. Okrenuo je glavu i video beli ford vindstar i nekog mladića za volanom kako pritiska sirenu. Čovek je otvorio suvozačeva vrata. Vels je izašao iz kamioneta i ušao u kombi.

Vozač je bio sitan i mršav, s podočnjacima ispod tamnosmeđih očiju i obrazima koji su se trzali. Nervozno je lizao usne dok su se rukovali. – Voliš džez – rekao je.

- Slušam ga svakog popodneva – kazao je Vels, izgovarajući odziv. Vozač kao da se malo opustio. Ubacio je menjač u brzinu i polako su krenuli. Vels je bacio svoju torbu na zadnje sedišta.

- Ja sam Tarik.

- Džon. Ili Džalal. Kako više voliš.

- *Selam alejkum, Džalale.*

- *Alejkum selam.*

Tarik je izveo kombi iz garaže i skrenuo prema auto-putu Kanada 40, koji povezuje Kvebek i Montreal. Bio je pažljiv vozač, stalno je gledao u retrovizor i davao žmigavac mnogo pre nego što je menjao trake.

- Vraćamo se u Montreal? – pitao je Vels. – Jesi li siguran da ne radiš za rafineriju nafte, imajući u vidu sav benzin koji trošimo?

Tarikove mršave ruke se ukočiše. Ako nije bio uplašen, sjajno je glumio. – Ne razumem šta govoriš.

- Bila je to šala... zaboravi.

Tarik je pogledao Velsa. – Možeš li da vežeš pojas, molim te?

Vels to uradi bez rasprave.

- Ti si vozač, Tariče. Uradiću šta god želiš.

Tarik je odmahnuo rukom i narednih nekoliko minuta su se vozili ćuteći.

- Žao mi je što si morao da čekaš – reče Vels ležerno.

- Da čekam? Ne, ne – zafrflja Tarik. – Upravo sam došao kad si me primetio.

Zašto smo se onda našli u Kvebeku umesto u Montrealu, pitao se Vels. Tarik nije koristio nikakve metode da se otrese eventualnih pratilaca. U stvari, vozio je toliko oprezno da bi svako mogao da ga prati. – Odakle si, Tariče?

- Odrastao sam u okolini Pariza. – To je bar objasnilo naglasak.

- Sad živiš ovde?

- Da. U Montrealu. – To je bilo ispitivanje, a ne razgovor. Tarik je bio suviše nervozan da i sam postavi neko pitanje. Vels je mogao da pređe na arapski, ali je odlučio da razgovaraju na engleskom kako bi nastavio da uznemirava momka.

- Radiš tamo?

- Studiram.

- Šta?

- Neuro... neuropsihologiju. – Ruke mu se ponovo trznuše. Vels počeo da se pita da li ih u Montrealu čeka Kanadska konjička policija.

* * *

Tarik se maksimalno trudio da izgleda uplašeno, mada skoro da nije ni morao da glumi. Hadri ga je upozorio da će ga Vels zapitkivati, i zajedno su smislili odgovore. Ako ne bude mnogo lagao, sve će biti u redu, kazao je Hadri. Samo je trebalo da ostane miran nekoliko sati, da preda paket Velsu i pošalje ga natrag.

Tarik se očajnički nadao da je Hadri u pravu.

* * *

- Sviđa li ti se? - upita Vels.

- Šta?

- Fakultet.

- Da.

- Jesi li oženjen?

- Više nisam. - Kao da se nasmešio, mada Vels više nije bio siguran ni u šta kad je ovaj momak u pitanju.

- Žao mi je što vam nije uspelo - kaza Vels.

Čekao je, ali Tarik ništa više nije rekao. - Tariče. Znaš ko me je poslao. Je li sve u redu? - Prešao je na arapski.

- Sve je u redu. Sve je kul. - Fraza je zvučala smešno iz Tarikovih usta. Tvrdoglavo je odmahnuo glavom, kao klinac koji dodaje nekom ceduljicu na času.

Vels je ubrzao stvar. - Šta je u paketu, Tariče?

- Ne znam. Stigli su juče. Nisam ih otvarao.

Vels je ponovo čekao. Tarik ponovo nije nastavio. Konačno ga je Vels upitao, što je mirnije mogao: - Oni? Ima više od jednog paketa? Koliko?

- Ne smem da pričam o tome.

- Odakle su? Ko ih je isporučio?

- Džalale, molim te.

- Postoji li još jedan kurir, Tariče?

Ali Tarik je samo odmahnuo glavom i ništa nije rekao.

* * *

Zabaci udicu i ne pričaj mnogo, Hadri je rekao Tariku. Baš me briga šta on misli da se događa. Samo treba da ponese paket kad pođe.

* * *

Hadri igra igru, pomisli Vels. Kao i obično. Zašto pakete, šta god da je u njima, nije poslao pravo u SAD? Zašto koristi ovog momka koji izgleda kao da će se ispo vraćati? Zašto više kurira?

Tarik je kruto sedeo na vozačkom sedištu i stezao volan. Vels je video da više neće pričati, osim ako mu ne stavi nož pod grlo. I koliko god Vels želeo da ima stvari pod kontrolom, morao je da bude strpljiv. Tarik je bio samo kurir. Preuzeće paket, preći granicu i čekati Hadrija.

* * *

Sunce je bilo nisko na nebu kad su stigli do Montreala. Tarik je skrenuo s autoputa u neku zapuštenu četvrt. Prošli su jarko osvetljen Muslimanski centar, s natpisima na engleskom, francuskom i arapskom. Tarik se, nekoliko minuta kasnije, parkirao ispred jednog oronulog motela.

- Sačekaj - kazao je i izašao. Ušao je u sobu 104. Vels je pretpostavljao da je Tarik iznajmio sobu kako bi je koristio kao skladište za tajanstveni paket. Lažna lokacija koju Vels nije lako mogao da pronađe. Mudro.

Pogledao je naokolo da bi video posmatra li ih iko. Ništa nije video. Ulica je bila pusta. Nije bilo helikoptera, ni dostavnih kamiona koji prolaze, niti parkiranih ford kraun viktorija. S druge strane, ako je ovo stvarno bila zaseda, policajci - ili Agencija - čekali bi dok ne preuzme paket od Tarika. Možda bi čak čekali dok ne stigne u Kvebek.

E, pa uhapsite me, pomislio je Vels. Nadam se da je ova ludost delo Agencije. Makar bih znao da je Lengli korak ispred mene, i blizu hvatanja Hadrija. Ali kad je ponovo pogledao oko sebe, bio je siguran da u blizini nema agenata. Niti Hadrija.

Tarik se pojavio iz sobe 104, noseći plavu platnenu putnu torbu, dovoljno veliku da sadrži sedmičnu zalihu odeće, dovoljno malu da stane na policu iznad sedišta u avionu. Pažljivo je spustio torbu na zadnje sedišta kombija. - Unutra je akten-tašna. Ne otvaraj je.

- Šta ako me pretraže na granici?

- Omar je rekao da je to tvoj problem. Rekao je da je siguran kako ćeš smisliti nešto.

- Drago mi je što ima toliko poverenja u mene - kazao je Vels. Tarik više ništa nije rekao tokom duge vožnje do Kvebeka, a Vels nije navaljivao.

* * *

Garaža u Kvebeku bila je gotovo prazna kad su stigli do belog kamioneta. Velsu nikad nije bilo toliko drago što ga vidi. Izašao je iz kombija. Na njegovo iznenađenje, Tarik ga je pratio. – Neka ti se Alah osmehne, Džalale – reče Tarik na arapskom. Potapšao se po srcu. Vels je odgovorio na isti način.

- I tebi, Tariče.
- I nek nam pomogne da pobedimo.
- *Inšalah.*

Vels pruži ruku Tariku. Sitni čovek ga nespretno zagri. Vels izvadi plavu torbu iz kombija i odnese je u kamionet. Mahnuo je Tariku, zatim se naslonio na kamionet i gledao kombi kako odlazi.

Kad je kombi nestao iz vidokruga, Vels je seo za volan, ali neko vreme nije palio motor. Ako je ovo zaseda, daće policajcima dovoljno vremena da ga uhapse bez borbe. Ali garaža je ostala prazna i Vels je konačno upalio motor i iz Kvebeka se odvezao u noć.

* * *

Na satu u kamionetu bilo je 1.04 kad je Vels stigao do pustog graničnog prelaza. Osećao se kao da je vozio čitavu večnost, ali u stvari je tek bio započeo povratak kući.

Graničar je dugo gledao njegovu vozačku dozvolu. – Imate li pasoš?

- Ne, gospodine.
- Kad ste ušli u Kanadu?
- Juče ujutro.
- Iz Džordžije ste?
- Atlanta.
- Dugo ste putovali, a ostali kratko.
- Išao sam da posetim devojkicu u Kvebeku – kazao je Vels. – Upoznali smo se preko interneta. Nije ispalo baš najbolje. Bila je duplo deblja nego na slici koju je poslala.
- Šteta, čoveče. – Graničar se nasmejao. – Ne možeš da veruješ tim Kanađankama. – Pogledao je na zadnje sedišta. – Šta je u torbama?
- Samo odeća. Nadao sam se da ću ostati malo duže. Uzeo sam slobodnu nedelju.
- Nema droge, oružja, ničeg sličnog?
- Ne, gospodine.
- Pa, više sreće sledeći put. – Graničar je vratio Velsu vozačku dozvolu. – Dobro

došli kući. Vozite pažljivo. – Vratio se bez problema.

* * *

Pola sata kasnije zaustavio se i pišao pored puta, gledajući u noćno nebo. Ovako daleko na severu nije bilo previše zagađenja. Sjaj zvezda podseti Velsa na Avganistan. Pitao se hoće li ikad više videti te planine i šta bi mislio da ih ponovo vidi. Možda će on i Ekslijeva jednom otići tamo na odmor. Avanturistički turizam. Uzeo je telefon i pozvao broj koji mu je Hadri poslao imejlom. – Ostavite poruku – kazao je Hadrijev glas.

– Obavljeno – rekao je Vels. – Vraćam se večeras kasno u Atlantu.
Škljoc.

* * *

U motelskoj sobi u Čestertaunu Vels je seo na krevet i pažljivo otvorio plavu torbu. Unutra je bilo nekoliko majica... farmerke... i nešto prljavih čarapa i donjeg veša. I akten-tašna od tvrde plastike obezbeđena digitalnom bravom.

Pitao se kako bi to objasnio na granici. Podigao je torbu, osećajući da je teška, možda desetak kilograma. Nedovoljno velika za atomsku bombu. Ali unutra je moglo da bude dovoljno plutonijuma za pravljenje bombe. Dovoljno antraksa da uništi grad. Sarin. VX. Velike boginje. Bilo šta. Pandorina akten-tašna. Vels ju je još neko vreme proučavao, a onda je odustao. Verovatno bi mogao da obije bravu, ali zašto da to radi? Ako ga Hadri koristi kao varku, torba će biti prazna ili zaštićena bombom. S druge strane, ako sadrži nešto važno, onda Hadri mora da je dobije. A tada... Nož vezan oko Velsove noge zaigra kao da je živ. Hadri neće preživeti taj sastanak.

Legao je na krevet. Spavaće tri sata i krenuće na put pre svitanja. Ali prvo mora nekog da pozove.

* * *

Ekslijeva se javila posle drugog zvona. – Džone?

– Pet po podne. Na vodi.

– Biću tamo.

Prekinuo je vezu.

Pristala je bez oklevanja. Voleo ju je zbog toga.

Jonkers, Njujork

- Skreni kod znaka - rekao je Gazi. - Treća kuća.

Hadri je zaustavio ford ekspedišen ispred lepo održavanje kuće u Jonkersu, severno od Njujorka. Crni linkoln bio je parkiran na prilazu, ispred garaže.

- Sviđa ti se? - pitao je Gazi. Kupio je ovu kuću pre tri godine i bio je na nju ponosan kao i svaki pripadnik prve generacije imigranata. Gazi je bio jedini spavač Al Kaide koji je neskriveno živio u SAD, bivši libanski vojni stručnjak za eksplozive koji je legalno emigrirao 1999. Otad je proveo godine prilagođavajući se američkom životu. Radio je kao vozač, redovno je plaćao porez i čak je jednom bio porotnik. I nikad nije zaboravio dan kad je izraelska granata 1983. pala na njegovu dnevnu sobu u Bejrutu i razmazala mu porodicu po zidovima. Nikad nije ni zaboravio ni oprostio. Krivio je SAD koliko i Izrael. Jevreji nisu ništa bez Amerikanaca. Gazi je dugo čekao na Hadrijeva naređenja.

* * *

- Veoma lepo - reče Hadri. U stvari, Hadri nije mario za zelenu fasadu kuće niti za bočne obloge od aluminijuma. Ali nije video potrebu da objašnjava svoje mane Gaziju, koji će ionako uskoro biti u raju.

Hadri je otvorio prtljažnik ekspedišena i njih dvojica izvukoše čelični sanduk iz vozila. - Težak je - progundā Gazi na arapskom.

- Obložen je olovom - reče Hadri. Uzeli su sanduk iz skladišta nedaleko od Hartforda. U garaži su ga spustili na čist betonski pod. Gazi je zatvorio vrata. Bili su sami sa sandukom. I s vozilom koje je Hadri nazivao „Žuća“. Hadri je polako obišao Žuću, proučavao ga je. Kao što je Gazi i obećao. Gume su bile izlizane, a boja izbledela, ali bio je registrovan i imao je prave tablice. Niko ga ne bi dvaput pogledao. Savršeno.

- Spremno je? - upita Hadri.

Gazi je stavio ključ u kontakt-bravu. Žuća je upalio bez problema. Gazi je pustio da motor radi jedan minut pre nego što ga je ugasio i dodao ključeve Hadriju.

- Jesu li se komšije ikad raspitivale o njemu?

Gazi je odmahnuo glavom. - Znaju da radim kao taksista. Misle da mi možda služi za nov posao.

- I služi.

* * *

Žuća je spolja izgledao potpuno obično. Ali ispod sedišta su se nalazili drveni sanduci s debelim sivim ciglama C-4, ukupno hiljadu kilograma. Hadri je isprva želeo da iskoristi to vozilo za konvencionalan bombaški napad, kao onaj u Los Anđelesu, ali posle Alinog hapšenja morao je da promeni planove.

Debeli crni kablovi vodili su od detonatora na sanducima do akumulatora pored vozačevog sedišta. Da bi sprečili mogućnost slučajne eksplozije, nisu povezali žice na akumulator. Kad ih povežu, Žuća će postati bomba na točkovima, manja ali mnogo moćnija od bombi s amonijum-nitratom koje je Hadri upotrebio u Los Anđelesu. Tona C-4 može da sruši tridesetospratnicu.

Hadri kleknu ispred sanduka i unese niz cifara u digitalnu bravu. Tačno je znao šta je unutra, ali želeo je još jednom da pogleda. Brava se otvori. Hadri izvuče malu čeličnu kutiju zatvorenu običnim katancem. Okrenuo je brojčanik i otvorio kutiju. I evo ga. Božji dar. Dve zapečaćene tegle, u prvoj šest komada sivog metala, u drugoj prljavožut prah.

- To je to? - upita Gazi. Zvuči razočarano, pomisli Hadri.

- Biće dovoljno.

U stvari, Hadri se pre skorašnjih problema nadao da će povećati zalihe plutonijuma i visokoobogaćenog uranijuma. Možda čak i prikupiti dovoljno materijala da bi ostvario svoj san o atomskoj bombi. Zatim je ruski naučnik Dimitri umro. Faruk je nestao. A sad su mu ćafiri za petama. Bolje je da iskoristi ono što mu je Alah ponudio pre nego što prilika propadne. Zaključao je kutiju i vratio je u sanduk, gde je čak ni najosetljiviji detektori radijacije ne mogu pronaći. Kad C-4 eksplodira, razneće i sanduk, a plutonijum i uranijum će se razleteti kilometrima unaokolo. Veoma prljava bomba. Usred Menhetna.

- Diži - kazao je. Njih dvojica utovariše sanduk u Žuću i lepo ga smestiše među sanduke sa C-4.

- *Alahu ekber* - tiho reče Gazi. Bog je veliki.

- *Alahu ekber*. - Hadri je bio zadovoljan današnjim poslom. Prva polovina plana bila je spremna. Ostatak će biti moguć kad Vels dostavi paket. Hadri je kratko pomislio na sudbinu koja očekuje tog Amerikanca. Ako je Velsova privrženost Al Kaidi bila prava, umreće kao mučenik, pomisli Hadri. Ako nije... samo će umreti. U svakom slučaju, Vels će uskoro biti u Alahovom svemogućem zagrljaju. Trebalo bi da bude zadovoljan.

* * *

Odsečeno od ostatka Vašingtona rekom i auto-putem, naselje Kenilvort je svet za sebe, puno zavisnosti i siromaštva. Sjajna kapitolska kupola udaljena je jedva tri kilometra od niskih zgrada u Kenilvortu. A kao da je u drugoj galaksiji.

A ipak, iza sirotinjskog naselja krije se potpuno neočekivana oaza. Kenilvortska vodena bašta, izgrađena 1882, bujna močvarna šuma, dom je daždevnjaka, kornjača i čak ponekog armadilja. Vels bi voleo da se pretvara da je baštu odabrao za sastanak s Ekslijevom zbog njene lepote. U stvari, mesto je odabrao jer je bilo najskrovitije u celom Vašingtonu. Ako je Ekslijeva nameravala da ga oda, agentima bi bilo teško da se sakriju.

Ali dok je vozio auto-putem 295, približavao se bašti, bio je siguran da će Ekslijeva biti sama. Bezgranično joj je verovao od one noći u džipu. Možda čak i od dana kad ju je upoznao na obuci pre mnogo godina, kad su oboje bili mladi i u braku.

Pretpostavljao je da je ipak, nakon svega, zadržao veru. Ne u Agenciju niti Alaha, čak ni u Ameriku, već u nju.

* * *

Provezao se ispod pešačkog mosta prekrivenog ogradom od pletene žice, da bi vozači bili zaštićeni od dece iz komšiluka koja su imala običaj da bacaju kamenje na put. Takav je Kenilvort. Izvadio je pištolj iz torbe, odvrnuo prigušivač i ubacio ga u džep jakne. Telefon mu je zazvonio. Izvadio ga je iz džepa, očekujući Ekslijevu. Broj je imao pozivni 914. Vestčester. Nedaleko od Njujorka.

- Džalale. - Hadri.

- *Nam.*

- Gde si?

- U glavnom gradu.

- Budi oprezan. - Hadri se nasmeja.

- Večeras se vraćam kući.

- Nažalost ne. Potreban si mi u Njujorku. Što je pre moguće.

Vels se osećao kao tokom prvih nekoliko nedelja u vojsci, zbunjen naređenjima koja su delovala besmisleno. Hadri je sigurno imao dobru predstavu o njegovom rasporedu. Zašto nije zvao ranije, pre nego što je Vels stigao u Njujork? Ali nije bilo svrhe da se svađa.

- Njujork?

- Bronks. - Hadri mu je dao adresu.

- Vidimo se tamo - reče Vels. Prekinuo je vezu, i dok je to radio, uočio je nešto čudno. Hadri ga nije pitao za paket. Nije ništa ni nagovestio.

* * *

Deset minuta kasnije skrenuo je na parking u parku. Nije bilo znakova da ga neko prati. Odmah ju je video, naslonjenu na zeleni kombi, prekrštenih ruku. Imala je na sebi tamnoplavu košulju i sive pantalone koje su joj isticale vitke bokove.

Parkirao se pored nje. Nije se nasmešila, ali kad je izašao iz kamioneta, krenula je prema njemu i čvrsto ga zagrlila. – Džone – kazala je. Malo se udaljila da ga pogleda. Pribio ju je uz kombi i poljubio, grleći je. Usta su im se spojila lako kao dva oblaka i osetio je njeno telo na svom, njene dojke na prsima. Konačno ga je odgurnula.

– Nisi došao zbog ovog – rekla je.

– Ne *samo* zbog toga.

Uhvatio ju je za ruku i poveo u park. Okruživale su ih šuma i močvara. Nestali su zvuci grada, a vazduh je postao vlažan i bogat. Čutke su hodali prema reci Anakostija, skoro su se dodirivali, srećni što su jedno kraj drugog. Konačno se staza završila na obali mutne reke.

– Kako znaš za ovo? – pitala je Ekslijeva, gledajući kako voda sporo teče na jug. – Nikad nisam čula za ovo.

– Dolazio sam ovamo nekoliko puta posle obuke. Kad sam bio na kursu stranih jezika.

– S Heder.

– Ljubomorna si?

Nasmešila se. – Zašto bih bila ljubomorna?

Zadrhtao je kad je povetarac dunuo s reke.

– Jesi li dobro, Džone? Izgledaš umorno.

– Suviše sam vozio – kazao je. – Hadri me je poslao u Montreal da donesem neku aken-tašnu. – Rekao joj je šta se dogodilo s Tarikom dan ranije i kako sumnja da postoji još jedan kurir.

– Ne znaš šta je unutra?

– Zaključana je. Nisam ni pokušavao da je otvorim.

– A gde se nalaziš s Hadrijem? U Vašingtonu?

– Ne. Išao sam na jug, ali upravo mi se javio. Promena plana. Rekao mi je da se okrenem i odem u Njujork. Nešto će se dogoditi. Već se događa.

– I Šafer misli tako.

Pogledao ju je, a zatim u reku. – Da li bi mi rekla?

Škrto se osmehnula. – Nadala sam se da ćeš ti znati.

– To je kao u starom Rimu, zakoljemo ovcu i gledamo iznutrice. Pokušavamo da otkrijemo kakvu nam katastrofu bogovi sad spremaju.

- Oni nisu bogovi.

- Ali žele da budu - kazao je. - Besni paganski bogovi koji bacaju munje jer im se može.

- Veruješ li u Boga, Džone? Ne u boga s malim b, već s velikim?

Pitanje ga je zateklo. Gledao je vrapce koji nadleću reku, razmišljao o Kuranu u prtljažniku, ljudima koje je ubio. - Da - konačno je rekao. - Ali nisam siguran veruje li on u mene.

- Ozbiljna sam...

- I ja sam. Može li čovek da uradi sve što sam ja uradio i da se oseća uzvišeno? Mirno? A to je za mene Bog. Rekao bih da sam ga odavno ostavio iza sebe.

- Kao dete sam verovala - reče Ekslijeva. - Zatim je moj brat poludeo i prestala sam. Izgledalo mi je tako surovo da neko tako siđe s uma. Sećam se kako sam se jednom, dok su lekovi još uvek delovali, našalila s njim: „Kako to da nam Bog nikad ne kaže da idemo u kupovinu? Kako to da uvek kaže: 'Voda je zatrovana, imaš čip u mozgu, dolaze vanzemaljci'?" Nasmejao se, iskreno se nasmejao, a i ja sam. Izgledalo je tako besmisleno. Ali sad kad imam decu, želim ponovo da verujem, ako ne zbog sebe, ono zbog njih, da verujem da postoji nešto više od ovog.

- Znam šta misliš. - Vels joj dodirnu ruku. - Dženi. Zna li iko da sam ovde?

- Vraćamo se na posao, ha? Ne. Čak ni Šafer. Opasan si, Džone. I više od toga. Upravo rizikujem karijeru. Možda ću otići i u zatvor.

- Žao mi je, Dženi.

- Nisi ti kriv. Gde si bio od aprila?

- Uglavnom sam čekao.

- Gde?

Nije želeo da joj kaže, ali znao je da ne može da laže. - U Atlanti.

- Nisi samo čekao.

Pogledao ju je postrance. - Kaži svom prijatelju Datu da nisam ubio Vesta - rekao je. - Pokušao sam da ga spasem, ali nisam uspeo. Hadri je to organizovao. Da proverim moju odanost.

- I prošao si - kazala je. - Hadri ti veruje. Zato te je poslao po tu torbu.

- Ipak mi ne veruje. Nešto nije u redu. Poigrava se sa mnom. Mislim da sam neka vrsta mamca. - Zastao je. - Da li se ovo uklapa s tvojim informacijama?

Odmahnula je glavom. - Ali uhapsili smo spavača prošle sedmice. U Bruklinu. I mislimo da imaju prljavu bombu. - Rekla mu je za Faruka Kana, eksploziju u Albaniju, Šaferove sumnje da Al Kaida planira da brzo deluje.

- I kad će podići nivo gotovosti? - pitao je Vels.

- Više to ne radimo. Ne bez konkretnih podataka. Pobeđujemo u ovom ratu, sećaš se? Nema potrebe da uznemiravamo ljude.

- Prljava bomba nije konkretan podatak?
- Ne ako ne znamo gde je. Već smo se obrukali u Albaniju.
- Možda je u onoj torbi u mom prtljažniku.

Odmahnula je glavom. - Detektori radijacije na granici bi to zabeležili. A primetio bi da je torba obložena olovom. Bila bi teška kao tuč.

Ćutao je. Minut kasnije ga je pogledala. - O čemu razmišljaš, Džone?

- Razmišljam da je vreme da krenem. - Natrag u Njujork. Dan je još uvek bio topao, ali drveće na drugoj obali bacalo je duge senke.

Podigla je glas. - Ideš sa mnom.

- I da prekinem vezu s Hadrijem?

- Daj mi adresu. Uhvatićemo ga.

- Neće biti tamo. Znaš to. Tamo je neko od njegovih ljudi, čeka me. Ako se ne pojavim, neće ni on. A svi u Engliju će se češkati kad bomba eksplodira. Već sam to video. Nije mi se svidelo. - Krenuo je prema stazi koja je vodila do parkinga.

- Kaži to Viniju. Odvešćemo te večeras tamo.

* * *

Ali Ekslijeva je znala da laže. Dato nikad ne bi upotrebio Velsa za tako osetljivu operaciju. Iz istog razloga je Dato insistirao da Združena antiteroristička grupa odmah uhapsi Alu Asada. Niko ne bi krivio Data ako bi zatvorio Velsa dok se Agencija ne uveri da je odan. Direktor CIA nije okrivljen zato što nije sprečio terorističke napade; Džordž Tenet, koji je vodio Agenciju 11. septembra, dobio je na odlasku u penziju odlikovanje od predsednika SAD. Ne, direktor bi bio kriv ako bi obrukao Agenciju - ili Belu kuću. A puštanje Velsa na slobodu, pošto je već jednom bio pobegao, moglo bi ga bude sramotno.

Dato nikad ne bi to dozvolio. Za nekoliko nedelja mogao bi da ubedi Data. Ali nisu imali nekoliko nedelja. Dato nije loš čovek, mislila je Ekslijeva. Samo birokrata koji je, kao i mnogi u Engliju, više zabrinut za sopstvenu karijeru i reputaciju nego za sve ostalo.

Vels kao da joj je čitao misli.

- Ako stvarno to misliš, onda ga pozovi - kazao je i okrenuo se da se udalji odatle.

Ekslijeva je iznenada znala šta treba da radi. Na neki način je odmah to znala čim je videla kamionet kako se parkira. - Onda idem s tobom.

Pogledao ju je, kao da želi da proceni koliko je ozbiljna. Zatim je odmahnuo glavom. - Ne budi luda.

Bila je umorna od muškaraca koji je smiruju. Čak i ovog. - Jebeni naduvenko -

kazala je. – Posmatraču te. Ako bude problema, pozvaću konjicu. Ako ne bude, čekaću te dok se igraš vojnika.

– Ne radi to...

– Nema diskusije. Ili polazim ili zovem Data. Odmah. – Izvadila je telefon.

Vrana je zakreštala u šumi iza njih. Vels se okrenuo i pogledao u nebo. – Imaš li ga? – pitao je.

– Šta?

– Pištolj? Imaš li pištolj?

– Ne.

Kad se okrenuo prema njoj, držao je pištolj, veliku sivu četrdesetpeticu. U levoj ruci cilindričan predmet. Polako je stavio prigušivač na cev. Reka i park bili su pusti. Nikog u okolini. Ne, pomislila je. To je nemoguće. Ne može to da uradi. Neće.

– Džone – rekla je. Zadržala je dah.

* * *

A onda joj je dodao pištolj.

Izdahnula je. Zna li šta je upravo uradio? Je li ona jednostavno pogrešno procenila situaciju? Ili je nameravao da je preplaši, da je podseti na godine koje je proveo na terenu dok je ona radila u kancelariji? Nikad neće saznati, a nije mogla da ga pita. U svakom slučaju, strah, koji je sad nestajao, podsetio ju je da se ne poznaju toliko dobro koliko je ona želela da misli.

Odagnala je strah i usredsredila se na pištolj. Bio je teži nego što je očekivala. Držala ga je obema rukama da bi ga umirila.

– Kad si poslednji put pucala? – pitao ju je. Nije mogla da se seti. Naučila je da puca tokom obuke, naravno, ali to je bilo odavno. Agencija nije terala analitičare da vežbaju. – Pre nekoliko meseci – mirno je rekla. – Idem svake godine u streljanu.

Gledala je pištolj i prisećala se obuke. Pomerila je zatvarač da bi ubacila metak u cev, a onda ga ponovo pomerila i metak je ispao. Vels ga je uhvatio u vazduhu i stavio u džep. Pomerila je sigurnosnu kočnicu. Ponovo je pomerila zatvarač, a onda ga vratila na mesto.

Vels je uzeo pištolj, ponovo pomerio zatvarač i vratio joj ga.

– Pucaj – kazao je. – U reku. Čvrsto drži. Trznuće se.

Oklevala je.

– Ako ne možeš sad, sigurno nećeš moći ni kad neko bude stajao ispred tebe – kazao je.

Podigla je pištolj i povukla obarač. Kao što joj je rekao, pištolj je imao jak trzaj.

Zbog toga je ustuknula jedan korak, ali ruke su joj ostale mirne. Hitac je s prigušivačem zvučao šuplje, kao udarac rukom u drveni sto. Zvuk je brzo minuo, bez odjeka. – A šta je s tobom? – pitala je.

– Šta je sa mnom?

– Gde ti je pištolj?

Podigao je nogavicu da joj pokaže nož vezan za nogu.

– Snaći ću se – kazao je. – Slušaj. Moram nešto da ti kažem o tom pištolju.

– Slušam.

– Ako budeš u situaciji da ga upotrebiš, *pucaj prva*. Ne glupiraj se. Nemoj nikom da govoriš da se ne pomera. Ništa slično. Ni reči. Samo pucaj. Jer ako dođe do toga, a ti budeš čekala, biće prekasno.

– Kako ću znati da je vreme?

– Znaćeš.

Ništa nije rekla, samo je klimnula glavom. Nije bila sigurna da bi mogla da puca u nekog bez upozorenja. Ali Vels joj nikad ne bi dozvolio da krene s njim da je to priznala.

– Dobro – kazao je. Nagnuo je glavu prema njoj i otvorio usta da je poljubi.

Ali ona je samo odmahнула glavom.

– Kad sve bude gotovo – rekla je.

– Kad sve bude gotovo.

Zatim su se okrenuli i krenuli prema parkingu. Prema Njujorku.

Vels je skrenuo sa auto-puta Major Digan pravo u srce Bronksa, u duge tamne blokove zgrada koji su tek počinjali da učestvuju u renesansi Njujorka. Nije više bilo prodaje droge na otvorenom, ali žene u suknjama veličine maramica naslanjale su se na kola, tražile mušterije. Ispred jarko osvetljenih prodavnica muškarci su u grupama pili alkohol iz ogromnih boca.

Probijao se kroz ulice zakrčene kolima parkiranim na obe strane, dotrajanim američkim limuzinama sa zatamnjanim staklima i *no fear* nalepnicama na vetrobranima. Konačno je pronašao adresu koju mu je Hadri dao. Dok se parkirao, video je u retrovizoru da se Ekslijeva parkirala ulicu iza. Nije baš vešta. Trebalo je da se proveze pored njega i parkira se ispred. Ta omaška ga je podsetila da odavno nije bila na terenu. Ovde joj, ni izbliza, nije bilo mesto.

Ali dozvolio joj je da pođe i sad je bio odgovoran za nju, što je u ovom trenutku bio nepotreban problem. Zažmurio je i prisetio se njenog obećanja. „*Kad sve bude gotovo.*“ Ako prežive ovo veče, pronaći će neku mirnu sobu s velikim drvenim krevetom i vodiće ljubav sve dok se oboje ne zadovolje. To će potrajati.

Zadrhtao je i nakašljao se iz dubine pluća. Vožnja ga je dotukla; osećao se kao da tri dana nije spavao. A negde oko Nju Džersija javila mu se gadna glavobolja. Adrenalin će ga držati dok se sve ne završi.

Otvorio je vrata, ponovo se nakašljao i pljunuo šlajm na asfalt. Digao je ruke od pokušaja da predvidi Hadrijeve planove. Večeras će okončati Hadrijeve igre. Pogledao je levo i desno. Ulica je bila pusta. Izašao je iz kamioneta i otišao do zgrade, nogu pred nogu.

Zgrada je bila trošna i siva, cigle prekrivene obiljem grafita čije značenje Vels nije mogao da dokuči. Ulazna vrata bila su malo podalje od ulice, crna s malim prozorom od stakla ojačanog pletenom žicom.

Vrata se lako otvoriše, mesingana kvaka bila je labava kao da je neko obio vrata. Ušao je u uzan hodnik slabo osvetljen treperavim fluorescentnim svetlom.

- Džalale.

Neki nepoznat čovek sedeo je na vrhu uzanog stepeništa, s cigaretom u ustima, ležerno držeći pištolj u krilu.

- *Nam.*

- Dođi.

Čovek je bez reči ustao i krenuo. Vels je dozvolio da se ulazna vrata zatvore i krenuo za njim.

* * *

Ekslijeva je sedela u kombiju, boreći se protiv poriva da utrči u zgradu i lupu na sva vrata dok ga ne pronađe. Prekrila je digitalni sat u vozilu da je ne bi izluđivao spor protok vremena; nikad joj nije bilo tako dosadno, a istovremeno je bila i nervozna. Vels je ušao oko ponoći. Prošla su već četiri sata a njega nema. Nikog nema. Zgrada je bila mirna otkako je ušao. Gde je, pitala se. Šta radi? Nije mogla još dugo da čeka. Možda još jedan sat? Do zore? Možda je već trebalo da ode, ali nije želela da mu ugrozi lažni identitet koji je gradio godinama.

Da Agencija samo nije odgurnula Velsa. Da je samo mogao da ubedi Data u svoju vrednost. Da se samo nije toliko dugo krio. Trebalo je da nosi mikrofon. Ovo naselje vrvi od policije i agenata FBI-ja. Mada ni to ne bi umanjilo opasnost s kojom se suočio. Sad je bio na drugoj strani, na mestu gde niko ne bi mogao dovoljno brzo da mu priskoči u pomoć ako upadne u nevolju. Hadri bi – ili ko god da je bio tamo – mogao da mu uperi pištolj u glavu i povuče obarač u trenu. Svi policajci na svetu ne bi mogli to da spreče. Nije čudo što Velsu Dato nije bio od velike koristi, kao i ostatak birokrata iz Lenglja.

Ekslijeva je podigla pogled dok je crni linkoln taun kar prolazio pored njenog kombija. Linkoln se zaustavio ispred zgrade i parkirao na kolovozu s upaljena sva četiri žmigavca. Zadržala je dah. Vrata su se otvorila. Neki čovek u plavom sakou – neobičan prizor za ovaj kraj u ovo doba – izašao je, brzo pogledao oko sebe i ušao u zgradu.

* * *

Stan 3c bio je mali i neuredan, sobe su bile u nizu, dnevna soba bez prozora, a mala spavaća soba izgledala je kao rudarsko okno. Zidovi oblepljeni narandžastim tapetama koje su se ljuštile bili su buđavi, a frižider je proizvodio izluđujućii električni zvuk. Na slomljenom stočiću nalazio se mali televizor na kome je bez tona prikazivan DVD s hadžiluka, hodočašća u Meku. Ali čak i džihadisti oko Velsa izgledali su kao da im je to dosadno.

Vels je sedeo na ulegnutom kauču u dnevnoj sobi, ruke su mu bile vezane napred. Nakratko je zaspao pošto su mu stavili lisice, umor ga je savladao, sve dok ga pomisao na Ekslijevu nije razbudila. Sad gotovo da nije ni govorio, čuvao je snagu dok je čekao Hadrija. Ljudima oko njega to kao da nije smetalo. Bilo ih je sedam, ali samo dvojica su se predstavila. Gazi je bio najstariji i verovatno vođa, krupan čovek s kratko podšišanom bradom i tamnim podočnjacima. Čovek koji je sačekao Velsa zvao se Abu Rašid – Rašidov otac. Neprestano je pušio i tresao pepeo na pod, cigaretu je spuštao samo da bi pljunuo u sudoperu. U stvari, sva sedmorica su pušila, a vazduh u sobi bio je težak i zagušljiv, što je pogoršavalo Velsov kašalj. Poželeo je da neko otvori prozor.

Vels je video da, možda s izuzetkom Gazija, ova sedmorica nisu imala profesionalnu obuku. Nisu bili ni izbliza oprezni kao Kais i Sami. Samo trojica su imala pištolje ležerno zadenuće za pojas: Gazi, Abu Rašid i neki tamnopusi Arapin s dugom bradom, čije ime Vels nije znao. Najvažnije je bilo to da Abu Rašid nije pronašao Velsov nož, jer ga nije detaljno pretresao.

Ali Vels nije imao nameru da išta pokuša. Ne još. Ne dok ne vidi Hadrija.

- Vode? - upita ga Gazi.

- Molim te - reče Vels.

Gazi ga je zabrinuto pogledao. - Jesi li dobro? Deluješ bolesno.

- Ne bi mi škodilo da odspavam. - Vels je pijuckao vodu koju mu je Gazi ponudio i zatvorio oči, isključujući čkiljavu svetlo u sobi. Oko njega su ljudi tiho razgovarali na arapskom o svetskom prvenstvu; čitav sat su raspravljali o izgledima Jordana.

- Kad dolazi Hadri?

- Uskoro, prijatelju, uskoro.

A onda je Vels čuo korake na stepeništu.

* * *

Hadri je ušao u stan i zatvorio vrata. Nosio je hiruršku masku preko nosa i usta.
- Džalale.

- Omare. Prijatelju moj. *Selam alejkum*. - Vels je počeo da ustaje. Na trenutak je osetio talas nesvestice. Čemu služi maska, pitao se.

- Nemoj da ustaješ - reče Hadri. - Čuvaj snagu.

Vels je ipak ustao. Obuze ga silovit kašalj.

- Žao mi je zbog Kaisa i Samija...

- Ti si ovde. To je jedino važno. Jesi li doneo paket?

- Evo ga. - Akten-tašna je stajala na kuhinjskom pultu. Hadri se nasmešio. - Znao sam da te neće zaustaviti na granici.

Hadri je uneo šifru u digitalnu bravu. Otvorila se.

- Tvoja tajna je ovde - rekao je. - Dođi i uveri se.

Gurnuo je torbu preko oštećenog drvenog poda prema Velsu. Moja tajna nije u ovom stanu, pomisli Vels. Sedi napolju u zelenom kombiju.

Seo je na kauč i uzeo torbu.

- Gazi, hoćeš li me odvezati? - ležerno je rekao. - Ne mogu ovako da je otvorim.

Gazi je pogledao Hadrija. Trenutak kasnije Hadri je klimnuo glavom, a Gazi je otključao lisice.

Vels je otvorio akten-tašnu. Unutra nije bilo ničeg. Prešao je rukom preko unutrašnjosti torbe, tražio lažno dno. Ali ništa nije pronašao. Ipak je bio samo mamac. Umorno je odmahnuo glavom. – Ne shvatam – rekao je. – Ko je kurir? Gde je paket?

Hadri je pokazao na Velsa. – Ti.

– Ali... – Vels se ponovo zakašlja. Pogledao je Hadrijevu masku. I iznenada je shvatio.

– Zaražen sam. – Te reči izađoše tiho kao poslednje note neke simfonije koja je predugo trajala. Hadrijev osmeh bio je jedini odgovor koji je Velsu bio potreban. Razmatrao je mogućnosti. Antraks se ne prenosi sa osobe na osobu. Velike boginje imaju duži period inkubacije.

– Kuga, zar ne? – Trudio se da mu glas ostane miran, kao da je u pitanju puka radoznalost.

– Vrlo dobro, Džalale.

Na trenutak, samo na trenutak, Vels je osetio kako ga obuzima najveća panika. Video je kako mu se pluća pune krvlju, koža gori s unutrašnje strane. Nezamisliva patnja. Ali trudio se da ostane miran i čekao je da strah prođe, znajući da mu je smirenost jedina nada u borbi protiv Hadrija. Panika je nestala, a kad je progovorio, glas mu je bio miran.

– Ali zašto ovako? Zašto samo nisam doneo bakterije?

– Šta bih radio s bočicom kuge? Nisam naučnik. A kuga je osetljiva. Makar van tela. Ili mi je Tarik tako rekao.

– Mislio sam da je Tarik neuropsiholog.

– On je molekularni biolog. I to veoma dobar. Mada je imao neke privatne probleme. – Vels nije bio siguran, ali kao da se Hadri nasmešio iza maske. – Rekao je da najbolji način da bude siguran da će bakterije preživeti jeste da te zarazi.

Vels se ponovo silovito zakašlja.

– Izgleda da je bio u pravu – reče Hadri.

Vels pogleda naokolo. – Sedmorica. Gde ćeš ih poslati?

Hadri je razmišljao. – Pretpostavljam da sad mogu da ti kažem, Džalale. Četvorica ostaju ovde, uglavnom u metrou. Tajms skver, Grand central. Ostala trojica idu u Vašington, Los Anđeles i Čikago. Mnogo letova avionom. Sedam mučenika. Osam, uključujući i tebe. Šeik će biti zadovoljan.

Sedmorica koja iskašljavaju oblake kuge u punim vagonima metroa. U avionima boing 767 i erbas 320. U robnim kućama i poslovnim zgradama. Koliko li će ljudi zaraziti pre nego što umru? Hiljade? Desetine hiljada?

– Ali... zar se kuga ne leči antibioticima?

– *Nam.* Ako se otkrije na vreme. Ali za tri dana će tvoji sunarodnici imati na umu nešto drugo. A bakterije se brzo šire. A ti to znaš bolje od ikog drugog. Bolnice će biti pune pre nego što Amerikanci shvate šta smo uradili.

- Još jedan napad?

Sad je Vels bio siguran da se Hadri smeje. Brbljiv je, pomisli Vels. Razgovara s mrtvacem.

- Antraks? - naglas se upita Vels. - Velike boginje?

- Džalale. Ne razmišljaš jasno, ako smem da kažem. Zar bih upotrebio biološki napad da odvratim Amerikance od biološkog napada?

- Dakle bomba. Kao u Los Anđelesu.

- Ne baš. Ova je posebna.

Velsu temperatura kao da je porasla. Obrisao je znoj koji mu je iznenada orosio čelo. - Prljava bomba? - Agencija je ipak bila u pravu.

- Ja je zovem Žuća.

- Žuća?

- Žuća bi te zadivio, Džalale. Žao mi je što nećeš biti živ da to vidiš.

Vels se pitao može li da izvuče nož, pređe preko cele sobe i prereže Hadriju grkljan pre nego što ga obore. Verovatno ne. Između njih su sedmorica. U svakom slučaju, Hadrijevo ubistvo ništa ne bi promenilo. Drugi su sigurno znali gde se nalazi prljava bomba. Vels čak nije mogao ni da se ubije kako bi sprečio širenje kuge. Kašljao je satima u ovoj sobi; već je zarazio ostale.

- Hoćeš li mi nešto reći, Džalale? - Hadri se oglasi iza maske. - Sad kad je tvoje mučeništvo izvesno. Istinu. Jesi li jedan od nas?

Vels nije oklevao. - *Nam. Srcem i dušom. Alahu ekber.*

Hadri je posle toga izašao.

* * *

Ekslijeva je dobovala prstima po volanu kombija, slušala iste bajate vesti koje je WCBS emitovao čitave noći. Linkoln je bio petnaest minuta parkiran na kolovozu. Očajnički je želela da uđe u tu zgradu. Ali uzdržavala se. Vels će uskoro izaći, mislila je.

Vrata zgrade se polako otvoriše i čovek u sakou izađe. Sam. Ušao je u linkoln i polako se odvezao. Toliko o njenoj intuiciji. Isključila je radio i razmatrala mogućnosti. Rekla je Velsu da će pozvati konjicu ako dospe u nevolju. Morala je da pretpostavi da je sad u nevolji, da ga drže zarobljenog i da ga je čovek u sakou obišao.

Ali nije znala u kom je stanu. Ako pozove Agenciju, Združena antiteroristička grupa će opkoliti zgradu i početi da provaljuje vrata. Operativci Al Kaide će znati da su otkriveni i odmah će ubiti Velsa. Ne. Mora da uđe i sama pronađe taj stan. Zatim će odlučiti šta da radi.

Iz kasete je izvadila pištolj i prigušivač koje joj je Vels dao. Držala je pištolj obema rukama. Ovo je ludo. Čak nije ni znala koliko ih je. Šta će njena deca ako je neko ubije?

Da uđe u stan pun terorista? Ludost.

A ipak je počela da stavlja prigušivač na cev pištolja. Ludost ili ne, nije mogla da dopusti da on tamo umre. Otkriće gde je. I šta onda, kazao je zlobni glasić u njenoj glavi, onaj koji je mrzela. Šta onda?

Ignorisala je taj glas i dovršila postavljanje prigušivača. Ostaviće poruku na Šaferovoj telefonskoj sekretarici na poslu, objasniće mu šta se dogodilo i gde je. Uvek je proveravao poruke čim se probudi. U najgorem slučaju, Združena antiteroristička grupa izgubiće samo tri sata. Bilo kako bilo, Al Kaida neće napasti odmah, dok su ulice puste. Šta god da planiraju, neće to izvesti pre jutra.

Pokušala je da zadene pištolj za pojas pantalona. Bio je preveliki. Odvila je prigušivač i ponovo pokušala. Još uvek je preveliki. To je siguran znak da joj je mesto u kancelariji, a ne ovde. Ali zbog razočaranja je samo postala odlučnija da im svima dokaže da greše. Datu. Hadriju. Šaferu. Čak i Velsu. Tim muškarcima koji su mislili da je njihov rat suviše važan da bi se ona borila u njemu.

Ispraznila je torbicu, ruševine svog života, ruž, novčanik, mobilni telefon, čokoladicu, kozmetičko ogledalce, pakovanje papirnih maramica, sve je to popadalo na sedište i prljav pod kombija. Sreća što je ponela veliku crnu kožnu torbu. Vratila je prigušivač na pištolj. Ubacila je metak u cev. Ubacila je pištolj i ključeve kombija u torbu, a sve ostalo gurnula pod sedište. Ako je ti tipovi uhvate, bolje je da bude bez ikakvih dokumenata, posebno značke CIA. Pozvala je Šaferovu govornu poštu i ostavila poruku.

Zatim je, pre nego što je stigla da razmisli, pre nego što se prizvala pameti, izašla iz vozila na pustu crnu ulicu.

* * *

Vels je gotovo osećao kako se bakterije u njemu razmnožavaju. Čuvao je snagu i još uvek je verovao da može da preživi ako dobije prave antibiotike. Temperatura mu nije bila previsoka. Nije iskašljavao krv. Ali za nekoliko sati će proći tačku bez povratka. Ako se Ekslijeva ili policija ne pojave pre toga, uzeće nož i ubiti što više ljudi u ovoj prostoriji. Komšije će zbog buke sigurno pozvati policiju. Ako preživi dok ne stignu, reći će im šta se dogodilo.

Ekslijeva. Nadao se da će biti razumna i pozvati profesionalce. Da će biti pametnija od njega. Nije mogao da krivi višu silu što je došao u ovakvu situaciju, samo svoju tvrdoglavost. Želju da propadne slavno. Da ga samo Dato nije tako pritisnuo u aprilu. Da je samo ubio Hadrija u Atlanti. Da je...

Ništa od toga nije sad bilo važno. Umirao je u ovom prljavom stanu, bakterija u njegovoj krvi bila je dokaz da su on i Agencija toliko loše poznavali jedno drugo, koliko i zajedničkog neprijatelja. Nikad nije zadobio Hadrijevo poverenje, i nikad neće. Hadri

je svojim pitanjem na rastanku pokazao da je sumnjao – ili se makar pitao da li – Vels još uvek radi za Agenciju. Koristio je Velsa kao kurira, uz makar malo ironije, kao završni ubod nožem. Možeš da umreš za nas, ali nikad nećeš biti jedan od nas. Vels je uvek mrzeo ironiju, omiljeno piće nabeđenih intelektualaca. Sad ju je još više mrzeo.

Nije važno. Još uvek ima nož. Ne suprotstavljaj se pištoljima nožem, glasi izreka marinaca. Ali mislio je da će biti dovoljno. Bio je brži od ovih amatera, a ruke su mu sad bile slobodne. Kao što je i očekivao, Gazi se nije trudio da ga ponovo veže pošto je Hadri otišao. A i Ekslijeva je bila u blizini. *Sve zavisi od toga s koje strane puške se nalaziš.* Njegovi otac i majka leže u grobovima u Hamiltonu. Nedostajali su mu, ali nije bio spreman da im se već sad pridruži. Protrljao je zglobove. Samo je želeo da uzme nož, ali se uzdržao. Pogledao je na sat. Skoro je pet ujutro, noć će se uskoro završiti. Čekaće Ekslijevu do zore. Zatim će izvesti nekoliko neironičnih uboda nožem.

* * *

Ekslijeva je ušla u zgradu i razgledala slabo osvetljen hodnik na prvom spratu. Otkopčanu torbu nosila je na levoj ruci, blizu tela, tako da je brzo mogla da izvadi pištolj. Ipak, neće biti brza kao neko s futrolom. Setila se šta joj je Vels rekao u Kenilvortu, što joj je sad delovalo kao iz drugog sveta. *Pucaj prva. Znaćeš.*

Oči su joj se privikle na polutamu i videla je bubašvabu kako trči hodnikom. Pratila ju je, trenutno ignorišući stepenice. Hodala je polako, odupirući se iskušenju da se okrene i vidi da li se neko bešumno šunja iza nje. Bila je lovac, a ne plen.

Na kraju hodnika čula je tihu muziku iz stana 1f, neku duhovnu melodiju koja dopire ispod vrata. Oklevala je, a onda je tiho zakucala. U stanu je čula teške korake koji se približavaju vratima, a onda zastaju. Ekslijeva ponovo zakuca.

– Huarde? – glas neke starice šaputao je iza vrata. – Jesi li to ti?

– Ne, gospođo – rekla je Ekslijeva što je tiše mogla.

– Huarde?

– Pogrešna adresa, gospođo. Izvinite zbog uznemiravanja.

Vrata se odškrinuše, zadržana lancem. Stara crnkinja u kućnoj haljini proviri, iza debelih plastičnih naočara videle su joj se kataraktične oči. – Gde je Huard?

– Gospođo, molim vas da se vratite na spavanje – prošaputa Ekslijeva, misleći: molim vas, ne dižite glas.

– Zašto ste mi kucali na vrata?

– Tražim nekog.

– Huarda?

– Ne, gospođo. Nekog drugog. Muškarca.

– A ko ga ne traži. – Žena se široko osmehnula bezubim ustima.

- Muškarca iz ove zgrade. Sa sprata - pokaza Ekslijeva. - Možda ste ga čuli kad je došao večeras. Nedavno.

Osmeh se pretvorio u mrštenje. - Čula sam nekog kako lupa.

- Zna li na kom spratu?

- Trećem. Možda drugom.

- Laku noć, gospođo. Hvala vam.

- Ako vidite Hauarda...

- Reći ću mu.

- Obećavate?

- Obećavam.

Vrata se zatvoriše, a Ekslijeva ponovo osta sama.

* * *

Bešumno se popela stepenicama. Sve dosad, nikad nije dovoljno cenila časove baleta na koje ju je majka terala da ide u osnovnoj školi. Moraće sutra da zahvali majci. Ako bude imala priliku. Na vrhu stepeništa je zastala. Ovde su radile obe sijalice, bacale su oštro svetlo na prljave žute zidove hodnika. Desetak opušaka ležalo je na gomilici pored njenih nogu. Neko je ovde sedeo večeras, pušio. Čekao.

Sprat je bio tih, svi stanovi u mraku. Napolju prođoše neka kola, glasna muzika čula se iz zvučnika. Ekslijeva pribi uza zid. Zatim buka prestade i zgrada utonu u tamu.

Ponovo je pogledala opuške. Naravno. Gde ima cigareta, ima i dima. Počela je da njuška. Tamo. Slabašan miris ustajalog dima nakon sati provedenih u ovom hodniku. Polako je krenula unapred, pratila je jasan miris, kao da prati trag bačenih mrvica hleba.

Kad je krenula stepenicama prema trećem spratu, miris se pojačao. Stavila je ruku u torbu i pronašla pištolj. Otkočila je sigurnosnu kočnicu, ne vadeći pištolj iz torbe. Pela se polako i tiho.

* * *

- Dže-ri! Dže-ri!

Neka žena. U hodniku. Pokucala je jednom, sačekala, zatim je besno počela da udara u vrata kao da želi pesnicama da izbaci vrata iz šarki. - Džeri, odmah izlazi! Džeri!

Vels je odmah prepoznao glas. Kako ga je pronašla? Nije važno. Nagnuo se unapred, približio ruke nožu. Osećao je kako mu adrenalin raste u krvi, kako nadjačava

bakterije. Gazi je izvukao pištolj i primakao se Velsu. Suviše blizu, pomisli Vels. Ne zna da je suviše blizu.

- Šta znaš o ovom? - upita ga Gazi na arapskom.

- Ništa.

Gazi pištoljem udari Velsa iznad uva. Zvezde su mu zaigrale pred očima od bola. Zastenjao je i nagnuo unazad, ali ruke su mu ostale napred.

- Je li s tobom?

- Kunem se da ništa ne znam.

- Samo jedna žena - rekao je Abu Rašid gledajući kroz špijunku. - Tamo nema više nikog.

- Dže-ri! - Ekslijeva je vikala ispred. - Ostavi tu kurvu i ODMAH izlazi ili zovem policiju!

Ponovo se začulo kucanje, a zatim i udarac.

- Pijana je - kazao je Abu Rašid. - Bacila je torbu.

- Jebiga - kazao je Gazi. - Luda Amerikanka. Otarasi je se.

- Kako?

- Ne znam. Samo je se otarasi.

* * *

Neki bradati Arapin je otvorio vrata. Drugi je stajao iza njega, s cigaretom u ustima.

- Ti nisi Džeri - kazala je Ekslijeva. *Pucaj prva*. Nagnula se nad torbu i stavila ruku unutra opipavajući pištolj.

- Ovo nije stan koji tražite - rekao je taj čovek. Počeo je da zatvara vrata.

* * *

Sad. Vels se zakašlja, nagnu i desnom rukom krenu ka nožu. Dok se uspravljao, otvorio je nož na rasklapanje. Drugom rukom uhvati Gazija za ruku, gurajući pištolj od sebe.

- Ekslijeva!

Gazi zapuca. Prekasno. Metak promaši Velsa, prođe kroz kauč i završi u zidu. Vels zari nož Gaziju u stomak, oseti kako sečivo reže salo i mišiće, zatim podiže nož nagore, gadno mu parajući stomak. Kad je nož prodro do kraja, Vels krenu nadole, nastavlajući sve do creva. Gazi zavrišta, ispusti pištolj i pritisnu stomak rukama, dok je

krv liptala, crna na oskudnom svetlu.

* * *

Kad je Vels uzviknuo, čovek na vratima se na trenutak osvrnuo. Čula je neprigušen hitac iz stana. Bez oklevanja je podigla torbu i pritisnula obarač četrdesetpetice. Pištolj je opalio kroz torbu, odjek mu je bio utišan prigušivačem i kožom. Metak se zari čoveku u kuk, gurajući ga ka vratima.

Pokušao je da zatvori vrata, ali Ekslijeva podiže pištolj u torbi i ponovo pritisnu obarač. Ovog puta pogodi ga posred grudi. Zateturao se unazad, bradata usta formirala su tiho krznato O dok je padao. Ekslijeva izvadi pištolj iz torbe da bolje nacilja drugog čoveka, onog s cigaretom u ustima. Ali on je već posezao za svojim pištoljem.

Ponovo je zapucala, i istovremeno čula još jedan pucanj iz stana. Ovog puta joj je pištolj poskočio u ruci i pogodila ga je u vrat dok je potezao pištolj iz pojasa. Počeo je da pada, cigareta mu je ispala iz usta... a onda ga je Ekslijeva čula kako puca i istovremeno osetila strašan bol u levoj nozi. Metak ju je izgleda pogodio tik iznad kolena. Više nije mogla da stoji. Vrisnula je i pala unapred, prema stanu. Uхватила se za vrata levom rukom dok je onaj čovek umirao, krv mu je lila iz vrata... a onda se pojavio treći – debeo bos Arapin prilazio je dvojici u hodniku, krenuo je prema pištolju na podu. Ekslijeva zaboravi na bol u nozi i usredsredi se na debelog. Povukla je obarač dok se saginjao i hvatao pištolj. Ali teški sivi pištolj joj se oteo i hitac je otišao iznad njegove glave.

Trzaj ju je gurnuo unazad, izgubila je ravnotežu i pala ispustivši pištolj. Pao je u hodnik, podalje od nje. Puzila je prema njemu. Noga kao da joj je gorela i vrištala je. Debeli je podigao pištolj. Osmejak mu se pojavi na licu dok se okretao prema njoj i dizao oružje. Ekslijeva se okrenu prema njemu i poče da podiže ruke, mrzeći sopstvenu nemoćnu besmisleni predaju, a onda je vrh debeljkove glave eksplodirao i on je nepristojno pao na prvu dvojicu koju je ubila.

Zatim je Vels povikao. Činilo joj se da je veoma daleko.

- Ekslijeva! Ostani tu! - Kao da je imala neki drugi izbor. Hodnik se okretao, sve brže, smračilo joj se pred očima i onesvestila se.

* * *

Dok je Gazi vrišteći padao, Vels se bacio prema makarovu koji je Gazi ispustio pored kauča. Zgrabio je pištolj, okrenuo se oko sebe i video dvojicu koja su gotovo skočila na njega. Desnom rukom je pucao; hitac je pogodio jednog u grudi i probio mu srce, a krv mu je liptala kroz košulju. Čovek je zastenjao i prevrnuo se, trzajući nogama dok je umirao.

Drugi, neki mršav Pakistanac koji čitave noći nije progovorio ni reč, prišao je Velsu i skočio na njega, dovoljno blizu da može da mu vidi kapilare u očima i oseti mu topao očajnički dah. Pakistanac zgrabi makarov obema rukama. Vels ga udari levom rukom u bradu. Uhvatio ga je za mršav vrat i Pakistancu ispade pištolj. Borio se za vazduh, beznadežno je cimao Velseve zglobove dok je otvorenih usta preklinjao za vazduh. Vels oslobodi desnu ruku. Ruku koja je držala Gazijev pištolj. Gurnu pištolj Pakistancu u usta, gledajući kako mu se oči iskolačuju trenutak pre nego što mu je razneo mozak.

Pogledao je prema vratima, gde su još dvojica ležala na gomili, a treći je upravo zgrabio Abu Rašidov pištolj. Imao je vremena za samo jedan hitac. Naciljao je dok je debeljko ustajao. Pritisnuo je obarač.

Čovek pade. Jedan hitac, jedno ubistvo.

- Ekslijeva! - povikao je. - Ostani tu!

* * *

Sve je brzo bilo gotovo. Soba je bila tiha, grub drveni pod umrljan krvlju i mozgom. Gazi je još uvek stenjao, ali sad slabije. Vels je bio siguran da će uskoro biti mrtav. Ostala petorica već su umrla. Nije video sedmog džihadistu, saudijskog studenta koji se prethodne noći hvalio da je pročitao *Mein Kampf*. Ali čuo je momka kako u maloju spavaćoj sobi preklinje na arapskom: - Molim vas.

- Dolazi ovamo - kazao je Vels. Osećao je kako ga adrenalin napušta, a kuga se vraća. Saudijac se pojavi na vratima podignutih ruku.

- Lezi. - Vels mu pokaza na ugao. - Stavi ruke na potiljak.

- Molim vas. - Saudijac je plakao.

- Lezi.

Saudijac leže na stomak i stavi ruke na glavu. Vels je ustao i krenuo prema njemu. Prst ga je svrbeo na obaraču. I ovaj zaslužuje da umre. Podigao je makarov i naciljao.

Nemoj, pomisli. Zadrži makar malo ljudskosti. Već je hladnokrvno ubijao ljude. Ali nikad ovako. Nikad kad su se već predali. Spustio je pištolj i vratio se s ivice provalije.

Čuo je Ekslijevu kako tiho ječi u hodniku, a komšije su se uznemirile. Vreme je za pokret. Uzeo je lisice i vezao Saudijca za čelični radiator u uglu sobe.

* * *

Prekoračio je tela i izašao u hodnik. Osećao se kao da se vratio iz mrtvih. Ekslijeva je ležala bleđa i tiha, zatvorenih očiju, leva nogavica pantalona bila joj je tamna od krvi. Vels je pocepao košulju i napravio priručni podvez oko noge da bi zaustavio krvarenje. Zatreptala je i otvorila oči.

- Dženifer. Dženi. - Tiho je stenjala. Nagnuo se da je zagrlji. Bila je hladna. - Bićeš ti dobro. - Nadao se da je u pravu. Kašalj ga preseče i on se okrenu. Mada ju je zasigurno već zarazio, zahvaljujući poljupcu u Kenilvortu. - Uspeli smo, Dženi.

- Samo ti me zoveš Dženi - prošaputala je. - Zašto?

- Ne poznaju te kao ja. - Pomazio ju je po kosi. - Moram da idem.

- Hadri?

- Obećaj mi da ćeš izdržati.

Slabašno je klimnula glavom.

- Obećaj - kazao je.

- Obećavam. - Poljubio ju je u obraz dok je zatvarala oči.

* * *

Proverio je šaržer Gazijevog pištolja da vidi koliko metaka je preostalo. Šest. Trebalo bi da bude dovoljno. Treba da ubije samo jednog čoveka. Vratio je okvir i stavio pištolj u jaknu. Ako kaže komšijama za kugu, uspaničiće se. Ima dovoljno vremena da prime antibiotike. Pozvaće policiju iz kola. Već je kroza zidove zgrade čuo sirene u daljini. Potrčao je niza stepenice onoliko brzo koliko su mu zaražena pluća dozvoljavala.

Ulica je bila pusta, zora je tek počela da rudi. Sirene su bile udaljene najmanje kilometar; u ovom času je čak i njujorška policija sa svojih trideset pet hiljada policajaca bila nedovoljna. Vels zadržta od noćne hladnoće i krenu prema rendžeru.

U kamionetu je drhtavom rukom izvadio iz torbe čistu košulju i pribor za prvu pomoć. Svukao je majicu preko glave. Zatim je pronašao bočicu s antibiotikom ciprofloksacinom i ubacio šest belih pilula u usta. Progutao ih je nasuvo i seo uspravno. Ciprofloksacin je moćan antibiotik širokog spektra; Vels nije bio siguran deluje li protiv kuge, ali se nadao da je kupio sebi nekoliko sati. Ipak, uskoro će morati u bolnicu.

Setio se kviza *Prava cena* koji je gledao kao dete, u kojem je Bob Barker govorio učesnicima da moraju da pogode cenu nagrade što približnije, bez precenjivanja. „Najbliži pravoj ceni, bez precenjivanja, dobija nagradu“, uvek je govorio Barker. Vels je pretpostavljao da sad igra istu igru s kugom. Što bliže, ali bez precenjivanja.

Stavio je ključ u kontakt-bravu i motor je oživeo. Izašao je na ulicu. Skrenuo je desno kod prvog semafora – na jug – zatim ponovo desno. Na zapad. Prema Menhetnu. Bio je siguran da će Hadri odmah aktivirati prljavu bombu zvanu Žuća, šta god da je to bilo, čim sazna šta se dogodilo s njegovim ljudima. A to će biti uskoro. Mediji će naširoko izveštavati o krvoproliću u stanu 3c.

* * *

Vels je prešao preko mosta Vilis i ušao u Menhetn dok mu se sunce dizalo iza leđa. Vreme je da pozove konjicu. Uzeo je mobilni i pozvao policiju. Telefon je zapištao. Prazna baterija.

- Hitna služba, izvolite.

- Prijavljujem pucnjavu u Sto četrdeset šestoj ulici u Bronksu.

Čuo je dispečerku kako prebacuje vezu. – Da, gospodine. Policija je na licu mesta.

- Pobrinite se da imaju zaštitnu opremu. Stan je zaražen kugom.

- Kugom?

- Da.

- Gospodine, jeste li sigurni...

- Jesam. – Vels prekide vezu.

Nije znao kako da stupi u vezi sa Šaferom ili Datom, ali nije zaboravio broj za hitne slučajeve u Lengliju, gde uvek neko dežura. Pozvao ga je. Neki muškarac javio se

posle prvog zvona.

- Dežurni. - Čudna tradicija koja postoji od nastanka Agencije.

- Ovde Džon Vels.

- Kako mogu da vam pomognem, gospodine Velse?

- Moram da razgovaram s Vinijem Datom. - Telefon je ponovo zapištao.

- Ovde nema nikog s tim imenom - mirno je rekao čovek. - Jeste li sigurni da ste okrenuli pravi broj?

Vels u besu udari volan. Naravno da taj tip nije mogao samo da mu prebaci vezu. Verovatno nikad ranije nije čuo Velsovo ime. A Vels više nije imao šifre za hitne slučajeve koje agenti koriste da potvrde identitet.

Gadno se nakašljao i pljunuo veliku grudvu šlajma na suvozačko sedišta. Makar je još uvek bio siv. Ako počne da iskašlja krv, čak ni antibiotik mu neće pomoći.

- Halo? Halo? - Čovek je prekinuo vezu. Vels je ponovo pozvao.

- Dežurni.

- Molim vas. Dajte mi Data. Ili Elisa Šafera.

Čovek je oklevao. Datovo ime je bilo javno poznato, ali Šaferovo nije. - Hoćete li mi ponoviti svoje ime?

- Džon Vels. Ja sam agent. Moj kod je *Red soks*.

- Izvinite, gospodine Vels. Nema načina da proverim vaš kod. Koji god da je. Ako imate nešto drugo da mi kažete, samo izvolite.

- Slušajte, ne znam nove kodove, ali vas molim da mi verujete.

- Gospodine Vels, neko će vas pozvati. Možemo li da vas nađemo na ovom broju?

- Ne. Baterija je skoro prazna.

- Gospodine Vels...

- Kažite im da pokrenu potragu za Žućom.

- Kakvim žućom?

- To je prljava bomba - kazao je Vels. Osetio je nesvesticu i slabost. Antibiotik i kuga su ratovali u njemu, a kuga se odupirala. U najmanju ruku. - Znam da ovo zvuči besmisleno, ali to je sve što znam. Žuća. A u Montrealu živi čovek po imenu Tarik koji je zaražen plućnom kugom, on je naučnik...

- Hvala vam, gospodine Vels. Neko će vas pozvati.

Škljoc. Vels je video da se baterija telefona ispraznila. Čak i da taj tip prenese poruku, Agencija ne može da stupi u kontakt s njim. Neko vreme je prepušten sebi.

* * *

Hadri je na putu do kuće zastao da pojede odrezak s jajima u nekom non-stop restoranu na Aveniji Webster. Bio je gladan kao vuk. Jedva da je mogao da iščeka da njegovi ljudi započnu putovanja ovog jutra. Ništa više ne može da zaustavi njegov plan.

Tek što se parkirao u Gazijevu garažu kad je čuo prve vesti na radiju. „Prekidamo program zbog najnovijih vesti na 1010 WINS-u. Dogodila se pucnjava u jednoj stambenoj zgradi u Sto četrdeset šestoj ulici u Južnom Bronksu. Policija je blokirala četvrt, a susedi kažu da su najmanje dva čoveka izneta na nosilima. Ostanite uz nas. Emitovaćemo najnovije vesti kako ih budemo dobijali.“

Hadri je odmahnuo glavom, prvo polako, a zatim sve brže, sve dok mu se nije zamaglilo pred očima i morao je da prestane. – Ne – tiho je rekao. – Ne. – Ostao je da sedi u linkolnu i duboko je disao, pokušavajući da se smiri. Kako je mogao da bude tako glup? Šta li je taj Amerikanac uradio?

Morao je da pomisli na najgore, da je Vels poubijao njegove ljude i pozvao policiju. Posle toliko godina Vels ga je prevario, uništio mu trud. Kuga sad neće napustiti stan. Hadri je prokleo sebe zbog nadobudnosti. A Džon Vels, taj lažljivi nevernik. Alah će ga sigurno poslati u najvrelije paklene vatre, a Hadri zaslužuje da mu se tamo pridruži zbog propuštene prilike.

Nije u pitanju bila samo kuga, pomislio je. Žuća je bio registrovan na Gazijevo ime. Policija će ga lako pronaći čim identifikuje Gazija. Bomba mora da eksplodira ovog jutra, pre nego što policija sve poveže. Pogledao je u digitalni sat u linkolnu: 6.29. Hadri nije, sve do sada, planirao da pogine u napadu; nameravao je da ostavi Žuću u garaži pored mete i bude u Meksiku u vreme kad bomba eksplodira. Ali sad nije smeo da rizikuje. Moraće sam da aktivira bombu. Želudac ga je zboleo na tu pomisao. Odagnao je strah. Obećao je raj svojim džihadistima; sad će i sam saznati da li ga Alah očekuje. I Hadri je, s tim na umu, izašao iz kola.

* * *

Velsovu poruku su u Lengliju preneli Džou Svajgertu, noćnom šefu dežurne službe. Upozorenje ga je zabrinulo; osoba koja je pozvala znala je agencijske procedure, ali ne i trenutne šifre. A informacija koju im je dojavio nije imala smisla, pomisli Svajgert. Dnevna zapovest koja je navodila najveće trenutne pretnje nije pominjala nikakvog Žuću.

Ponovo je pročitao poruku i uzdahnuo. Dežurna služba dobija ovakve pozive nekoliko puta godišnje od ludaka koji su nekako došli do njenog broja telefona. Učitao je Agencijin poverljiv imenik nivoa III i potražio Velsovo ime. Nije ga pronašao, ali znao je da odsustvo sa spiska ne mora ništa da znači. Imenici se nisu završavali s nivoom III.

Pogledao je na sat: 6.32. Za tri godine je probudio Data samo dvaput: jednom kad je Faruk priznao Solu za prljavu bombu i drugi put kad je neki agent poginuo u

sumnjivoj saobraćajnoj nesreći u Pekingu posle sastanka s krticom na visokom položaju u kineskoj vladi. Svajgert nije planirao da zove Data ili Šafera osim ako ne sazna još nešto.

* * *

Hadri se probijao kroz Bronks auto-putem Major Digan. Gužva se već stvarala, svuda su bili dostavni kamioni puni povrća, ogromni *Mekdonaldsovi* šleperi s ogromnim slikama big mekova na stranicama. Hadri je vozio polako. Nameravao je da stigne do mete u osam sati. Želeo je da je mogao duže da čeka, da bude siguran da će zgrade u centru biti pune ljudi, ali nije imao izbora. Oholost ga je već koštala previše. Bolje je da udari ranije nego da ga uhvate i da propusti priliku.

* * *

U 7.03 Vels je parkirao rendžer na taksi stanici u Četrdeset četvrtoj ulici u Menhetnu, nedaleko od Jedanaeste avenije. Ignorisaó je sirene taksista dok je prao ruke i lice poslednjim zalihama vode koju je sinoć kupio. Bio je bolestan i slab, a kašalj je učestao. Uskoro će mu biti potrebni intravenozni antibiotici, mnogo snažniji od ciprofloksacina, ukoliko želi da ima ikakvu priliku da preživi.

- Nagrada može da bude tvoja - promrmljao je sebi u bradu. Pitaó se hoće li ikad više videti Evana. Verovatno ne. Ali i mnogi drugi očevi i majke neće videti svoju decu ako danas ne uspe da pronađe Hadrija. - Čuvaj ga, Gospode - promrmlja. - Šta god da se dogodi danas, čuvaj ga, molim te. - Nije mu bilo važno da li se moli muslimanskom ili hrišćanskom bogu, a pretpostavljao je da ni Bogu nije važno.

Nabio je kačket na čelo, zatakao Gazijev pištolj za pojas i prekrío ga košuljom. Izašao je iz kamioneta, trepćući na mutnom jutarnjem svetlu. Naslonio se na kamionet, nesiguran kuda da krene. Čuo je na radiju o pucnjavi u stanu 3c, ali zasad nije bilo znakova policijske blokade, nije bilo barikada na ulicama niti zavijanja sirena. Očigledno je da je Ekslijeva još uvek u nesvesti, a niko nije povezao njegov poziv Lengliju s krvoprolićem u stanu. Agencija i njujorška policija će ubrzo povezati stvari, bio je uveren. Verovatno u narednih nekoliko sati. Ali nekoliko sati možda neće biti dovoljno.

Pitaó se da li da ode u najbližu policijsku stanicu, da objasni ko je, da ih zamoli da raspišu poternicu za Hadrijem. Ali policajci neće raspisati poternicu odmah, ne na osnovu reći nekog raščupanog tipa s ulice koji je rekao da je agent CIA i pričao im o kugi i prljavoj bombi. Njegovo pojavljivanje bi čak moglo da uspori proces raspisivanja poternice. Posebno što bi policajci prevashodno bili zainteresovani za njega kao osobu koja je pucala u onom stanu. Ne. Kad policija izda poternicu za njim ili Hadrijem,

predaće se i primiti potrebne antibiotike. Dotad će ostati na ulicama i pokušati da pronađe Žuću, šta god da je u pitanju.

Ali kuda da krene? Ujedinjene nacije i Njujorška berza su suviše dobro čuvane. Empajer stejt bilding? Sedište *Sitigrupa*? Sedište *Vornera*? Grand central? Zatim se Vels setio šta mu je Hadri rekao kad su se sastali u Atlanti, u parku Pijedmont. „Zar ne misliš da je uzbudljiv? Tajms skver?“ Tajms skver je bio jedino mesto koje je Hadri pomenuo. To je najpoznatija adresa na svetu. I mnogo lakše dostupna od ostalih. To je mesto napada. Naravno, možda greši. Hadri možda mrzi Empajer stejt bilding iz razloga koji Velsu nisu poznati. A Vels čak ne može da bude siguran da će prepoznati Žuću kad ga bude video. Ali nije imao drugog izbora. Mogao je da ode na Tajms skver. Ili da se preda.

- Tajms skver - glasno je rekao. Četiri ulice na istok. Okrenuo se i pošao prema izlazećem suncu.

* * *

Policajcima u Sto četrdeset šestoj ulici nije bilo potrebno mnogo vremena da bi shvatili kako je masakr u stanu 3c mnogo više od sukoba narko-bandi. Policija je odmah poslala antiterorističke odrede da prečešljaju zgradu. Obavestili su i Nadzorni centar FBI-ja u Njujorku i zatražili informacije o ljudima u stanu. FBI je javio da se nijedan od njih ne pojavljuje na glavnim spiskovima terorista, ali da to ne mora ništa da znači. Detektivi su žudeli da ispitaju ženu koju su pronašli u hodniku. Nažalost, bila je u operacionoj sali. U međuvremenu, čovek koga su pronašli vezanog za radijator odbio je da govori.

Velsovo upozorenje o kugi preneto je komandnom centru u policijskoj upravnoj zgradi na Menhetnu. Policajci na licu mesta bili su upozoreni, a jedinica za biološku opasnost poslata je u zgradu da izmeri kontaminaciju, što je uobičajena praksa kad se primi upozorenje u vezi s biološkim terorizmom. Ipak, policajci u stanu nisu paničili; lažne dojave bile su česte u Njujorku.

Jedinica za biološku opasnost bila je jedna od samo šest civilnih jedinica u SAD opremljenih eksperimentalnim uređajima za merenje lančane reakcije polimeraze, sposobnim da otkriju kugu. Testiranje je trajalo oko sat vremena.

U 7.26 rezultati su potvrdili prisustvo kuge.

* * *

Zvanična snežna grudva počela je da se kotrlja. Stan 3c proglašen je mestom mogućeg terorističkog napada biološkim oružjem. Zgrada je stavljena u karantin, nikom

nije dozvoljeno da uđe ili izađe. Upozoreni su i doktori koji su operisali ženu iz hodnika. Uzeta joj je krv za analizu, kao i bezimenom koga su zarobili u stanu. Policija je prosledila obaveštenje FBI-ju, Združenoj antiterorističkoj grupi i Beloj kući. A Džo Svajgert, dežurni u Engliju, shvatio je da je bolje da pronađe Vinija Data i kaže mu da se javljao čovek po imenu Džon Vels.

Ubrzo je Združena antiteroristička grupa shvatila šta će se uskoro dogoditi na ulicama Njujorka. U 7.41 svim policajcima i agentima FBI-ja u Njujorku poslato je cirkularno obaveštenje o tome da postoje podaci o neposrednoj opasnosti od terorističkog napada, verovatno atomskom, takozvanom prljavom bombom. Tačan način dopremanja bombe bio je nepoznat, ali taksije, kamione i teretna vozila kompanije *Jelou* trebalo je smatrati posebno opasnim. Bombaš je takođe bio nepoznat, mada se verovalo da koristi ime Omar Hadri.

Posebno obaveštenje poslato je o Džonu Velsu, belom Amerikancu, visokom sto osamdeset pet, teškom oko devedeset kilograma, tamnih očiju i kose, očevicu šestostrukog ubistva u Bronksu tog jutra. U Engliju, Agencija se trudila da pronađe Velsovu sliku koju bi poslala policiji i televizijskim stanicama. Obaveštenje je savetovalo policajcima da smatraju Velsa naoružanim i opasnim, i upozorilo ih da je možda zaražen kugom.

Predsednik SAD je odmah naredio povećanu gotovost vojnog odbrambenog centra za biološki rat i tajnih vojnih timova koji su imali zadatak da se odupru nuklearnim napadima na teritoriji SAD. Pres-sluzba Bele kuće pozvala je televizije i zamolila ih da u osam i trideset obezbede termin za saopštenje od posebne važnosti za naciju.

Postojala su samo tri problema u vezi s tim aktivnostima.

Niko nije imao Hadrijevu sliku.

Niko nije znao šta je to Žuća.

A ionako su zakasnili.

* * *

Hadri je u 7.43 skrenuo u Žuću iz Central parka u Sedmu aveniju. Saobraćaj je mileo, ali čak ni najgora njujorška gužva ne bi mogla da ga spreči u ostvarenju cilja, pomislio je. Pogledao je kroz četvrtasto vetrobransko staklo svog vozila ćafire koji su se laktali na trotoarima, žurili u kancelarije da bi napunili džepove.

Kad bi samo znali kakva ih sudbina čeka, oganj i pepeo, smrtonosan dim. Tad se ne bi toliko trudili da se obogate. Ali za njih je prekasno. Pogledao je u sanduk, zatim u detonator, skriven na podu, gde niko ne može da ga vidi. Ti ljudi će morati da se nadaju Alahovoj milosti, pomislio je. Pritisnu gas. Žuća krenu napred.

* * *

Vels se naslonio na zapadni zid kioska za prodaju pozorišnih ulaznica, na pešačkom ostrvu na severnom rubu Tajms skvera, u Četrdeset sedmoj ulici, između Sedme avenije i Brodveja. Posle podne su u kiosku turistima prodavane ulaznice s popustom za brodvejske predstave, ali ujutro je bio zatvoren, jedino prazno mesto u vrtlogu koji se protezao od Četrdeset sedme do Četrdeset druge. Umesto da se probija kroz masu, Vels je odlučio da čuva snagu i čeka kod kioska, gde je mogao da vidi vozila koja idu na jug prema trgu na raskršću Brodveja i Sedme avenije.

Znao je da neće još dugo moći da ostane ovde, i to ne samo zbog kuge. U poslednjih pet minuta policijske sirene zavijale su na istoku, severu, jugu, posvuda. Gledao je kako su dva policajca izvukla pištolje i naredila vozaču nekog taksija parkiranog na kolovozu, pored sedišta *Morgan Stenlija* na uglu Četrdeset sedme i Brodveja, da izađe iz kola. Pročulo se. Uskoro će zaboraviti na njega. Ali ne još. Zadrhtao je i okrenuo se prema Sedmoj aveniji.

Nekako je znao da je Hadri blizu. Žuća. To mora da je neko vozilo, mislio je. Taksi bi se uklapao, ali to je suviše očigledno. Hadri je bio toliko zadovoljan kad je to pomenuo u onom stanu. Nije taksi. A nije ni kamion. Kamion je preveliki, teško ga je sakriti. Žuća mora da bude nešto drugo, nešto što je dovoljno veliko da preveze poveliku bombu bez privlačenja pažnje. Ali šta?

Policijski auto skrenuo je u Četrdeset sedmu i zaustavio se ispred njega. Policajci su ga radoznalo gledali. Vozač je otvorio prozor.

- Je l' ti dobro, druže? Izgledaš bolesno.
- Dobro sam - kazao je Vels. Trudio se da ne kašlje.

* * *

Pedeseta ulica... Četrdeset deveta... Četrdeset osma...

Držeći obe ruke na volanu, Hadri je pokušao da obuzda adrenalin dok je Žuća išao na sever. Saobraćaj je bio toliko gust da su ljudi na trotoarima išli brzo koliko i vozila, ali to sad nije bilo važno. Ništa ne može da ga zaustavi. Ruke su mu se tresle, ali ne od straha. Trebalo bi da bude uplašen, znao je to, ali osećao je samo uzbuđenje. Svet će dugo pamtititi ovaj dan.

* * *

Saobraćaj se zaustavio na uglu Pedeset sedme ulice i Sedme avenije. Tri crna

linkoln taun kara, dostavno vozilo *UPS-a*, rendž rover, stara folksvagen džeta i mali školski autobus – deca u Montani zvala su ga kratki autobus. U autobusu je bio samo vozač, ali bio je spušten kao da vozi neki težak teret.

Vels je pogledao i odmah je znao. Hadri. Ironičar. Naravno. Niko ne obraća pažnju na školski autobus.

Žuća je bio drugi na semaforu, na zapadnoj strani Sedme avenije, iza nekog linkolna. Možda dvadesetak metara dalje. Tri sekunde ako potrči. Deset ako hoda. Vels natuče kačket na čelo i krenu na istok, prema Sedmoj aveniji. Hadri je bio delimično u pravu, pomisli; ponovo su se sreli, ali ne u raj. Na Tajms skveru.

– Hej, družo – rekao je policajac. Vels je nastavio da hoda, prošao je iza policijskog automobila i kroz povorku taksija koja se polako kretala Četrdeset sedmom.

Petnaest metara. Nakašljao se, gadan kašalj protresao mu je pluća i nije želeo da ga prikriva. Ako ne stigne do autobusa, ljudi oko njega imaće veće probleme od kuge.

– Hej. Tebi govorim. – Policajac još uvek nije vikao. Vels je stigao do severne strane Četrdeset sedme i skrenuo udesno, probijajući se kroz masu ljudi u odelima koji su išli na zapad, prema sedištu *Morgan Stenlija*. Deset metara. Nije dovoljno blizu, još ne. Hadri sigurno drži detonator u krilu. Izvadio je pištolj iz pojasa i držao ga ispod jakne.

Osvrnulo se i video kako policajci izlaze iz automobila. Počeo je da trči prema autobusu.

Sedam metara. – Stani! – čuo je policajce kako viču, ali nadjačala ih je preglasna sirena *UPS*-ovog kamiona. Sad je video Hadrija za volanom praznog autobusa, kako sedi uspravno, uzdignute glave, kao da već vidi raj.

Tri metra.

* * *

Samo nekoliko sekundi, pomisli Hadri. Upaliće se zeleno, voziće dva bloka, a na središtu trga, kod Četrdeset pete ulice... sve će biti gotovo. Nekoliko sekundi. Dva bloka. Detonator je još uvek na podu. Nije dozvolio sebi da ga dodirne kako ne bi pao u iskušenje da aktivira bombu ranije. Želeo je da ovo bude savršeno.

A onda je video čoveka u crvenom kačketu sa znakom *Red soks*a kako trči prema autobusu s pištoljem u ruci.

Hadri zaurla u naletu čistog životinjskog gneva. Posegnuo je za detonatorom... Velsov prvi hitac pogodi ga u grudi i odbaci ga prema prozoru. Hadri nije osetio bol, samo ogroman gnev. Neće dozvoliti da mu ćafiri oduzmu ovo. Posegnuo je za detonatorom koji je bio veoma blizu. Ali Vels je napredovao, pucao, i dok je otvarao vrata autobusa i uskakao unutra, Hadri je znao da je omanuo.

Vels se nadne nad Hadrija, duvao je vrelo, bolestan, prljav dah Hadriju u lice, i

Hadri je znao. Vels je anđeo smrti. Trudio se da ostane ljut, ali crni vetar ga je odneo i zatvorio je oči. Mlaz krvi iscurio mu je iz usta. Poslednji bolan dah protrese mu pluća. Umro je.

* * *

Vels je osetio udar metka i pre nego što ga je čuo. Mišići na leđima kao da su mu se rasprsi. Zgrčio se i pao unapred. Na Hadrija. Policajci. Rade svoj posao. Sređuju negativca. Tako su mislili. Ne. Mora da preživi. Nije dovde došao da bi umro. I on je uradio svoj posao. Sve te godine u divljini. Pokušao je da podigne ruke, ali nije uspeo.

Osećao je krv, svoju vrelu prljavu krv, kako mu polako teče niz leđa. Dok je zatvarao oči i svet se zacrnjavao, mislio je na Ekslijevu.

Epilog

Ekšlijeva se probudila. Levo koleno joj je gorelo kao da joj je ajkula odgrizla pola noge. Ali kad je otvorila oči, videla je svoje stopalo u vazduhu. Noga joj je bila u držaču. Bolnički krevet. Pored nje su stajale dve žene, jedna u belom lekarskom mantilu, druga u bolničarskoj uniformi. Hirurške maske skrivale su im usta.

Kad joj se vratila svest, bol u nozi pretvorio se u agoniju. Vatra u njoj neprestano je gorela, svaki nerv u kolenu slao je zasebnu poruku bola u mozak. – Boli – procedila je.

Pored noge, i ostatak tela ju je silno bolelo. I mada se tek probudila, osećala je neopisiv umor, kao da je danima trčala. Stisnula je pesnice od bola i bolničarka je pogladi po ruci, pažljivo izbegavajući infuziju koja joj je bila zabodena u lakat.

Doktorica priđe. – Upucani ste – rekla je. – Sećate li se?

Sećala se. – U hodniku.

– Hoćete li malo leda?

Klimnula je glavom. Čak je i govorenje predstavljalo ogroman napor; usta su joj bila suva kao barut. Bolničarka joj je rukom u rukavici ubacila komad leda u usta. Ekšlijeva ga je sisala, hladni komadić raja. Počela je da se priseća sati provedenih u kombiju, Velsa koji izvikuje njeno ime...

– Šta se dogodilo? – Panika se uvukla u nju, zamenila bol. Vels. Gde je? Poslednje čega se seća jeste da se nadneo nad nju u prljavom žutom hodniku.

– Kako se zovete? – pitala je doktorica.

– Džen. Eksli.

Doktorica klimnu glavom. – Ja sam doktorica Tompson. Džuli. Imam dobre vesti za vas, gospođo Eksli. Deca su vam ovde.

– Gde ovde? – Ponovo je je oblizala suve usne.

– Na infektivnom odeljenju u *Belvjuu*. Njujork. Ovde ste već šesnaest sati. Ali želimo da se uverimo da niste zarazni pre nego što uvedemo Dejvida i Džesiku.

Kad je doktorica drugi put pomenula njenu decu, Ekšlijeva je osetila kako je obuzima čudna seta. Ne bi trebalo da je vide ovakvu. Umalo nije umrla, ostavila ih. Predugo nije bila s njima. Lekovi, bol i stid spojili su se u njenom umu i osetila je kako joj vrele suze teku niz obraze. Doktorica je – Ekšlijeva joj je već zaboravila ime – skinula rukavice i stavila hladnu ruku na njeno čelo.

– Nema razloga za zabrinutost – kazala je. – Bili ste zaraženi nekom gadnom bolešću, ali izgleda da smo vas izlečili na vreme. Verovatno možete da ih vidite sutra.

Ekšlijeva ponovo pomisli na Velsa. – A gde je Džon?

Doktorica pogleda bolničarku. – I on je ovde. Veoma je bolestan.

Veoma bolestan. Ekslijeva zažmuri.

– Znam da vas mnogo boli – kazala je doktorica. – Moramo dobro da odmerimo dozu lekova koje vam dajemo, ali ako vas previše boli, recite. Kad vam bude bolje, čeka vas mnogo ljudi koji žele da razgovaraju s vama. Da vam zahvale. U međuvremenu, pokušajte da spavate. Molim vas.

* * *

Naredni dan prošao je u magnovenju, Ekslijeva se povremeno budila dok su joj sestre prilagođavale doze lekova. Doktori su joj nakratko doveli decu i majku, a njena radost kad ih je videla nadjačala je stid. Ipak, bilo joj je drago kad su otišli. Na licima im je videla da su bili zaprepašćeni njenim stanjem. Iscrpli su je pokušaji da se smeši pred njima. Izgubila je svest gotovo čim su se vrata zatvorila za njima.

Kad se ponovo probudila, Šafer je čučao pored kreveta.

– Elise – zakreštala je. Prvi put je osetila kako joj se vraća snaga, mada joj je koleno gorelo kao da će se rasprsnuti.

– Dženifer. – Prvi put kao da je ostao bez reči. Kršio je šake i skakutao po sobi na tankim nogama.

– Šta se tamo dogodilo? – pitala je. – Neće da mi kažu.

– Bilo je nategnuto, ali uspela si, Dženifer – kazao je. – Ti i Vels.

– Šta su mislili kad su rekli da sam možda zaražena?

– Verovatno ne bi trebalo da ti to govorim, ali Vels te je zarazio kugom.

Kuga. Sve ju je zbolelo od te reči. Šafer joj je protrljao rame. – Sve je u redu. Mislimo da smo pronašli svakog ko je bio izložen, ovde i u Kanadi.

Kanada? Ekslijeva je odlučila da ništa ne pita.

– Moram da ga vidim, Elise.

– U lošem je stanju – kazao je Šafer. – Bio je izložen duže od tebe, i upucan je u leđa.

– Hadri?

– Ne. Policija. – Čudan smešak pojavi se na Šaferovom licu. – Stvari su se na kraju zakomplikovale, ali sve je ispalo kako treba. Naš momak je junak, a i ti si. Predsednik dolazi ovamo sledeće nedelje. U međuvremenu Dato sve zasluge pripisuje sebi, a ja mu dozvoljavam.

Pomen Datovog imena razbesneo je Ekslijevu, ali to osećanje je ubrzo nestalo. Bila je preumorna. Šafer kao da joj je čitao misli. – Štedi snagu, Dženifer. Da nije on, bio bi neko drugi.

- Preživeće. Zar ne, Elise? - U magnovenju je zamišljala kako žrtvuje nogu da bi Vels preživeo. Ili obe noge. Sigurno. Kome su potrebne noge?

- Neću da te lažem. Kažu da su šanse pola-pola. Ali bolje mu je nego juče.

* * *

Sutra ujutro osećala se snažnijom i zamolila je da je odnesu do njegovog kreveta. Odbili su, ali je insistirala. I tako su odgurali njen krevet do neke sobe koju su čuvala četiri njujorška policajca u plavim svećanim uniformama i s belim rukavicama. Počasna straža.

Vels je ležao na boku, s dripom zabodenim u ruku, cevi s kiseonikom virile su mu iz nosa, a kateter virio ispod čaršava u visini struka. Bio je bled i ispijen, i disao je polako, ali neprekidno pištanje monitora pulsa i oksimetra iznad glave ohrabrilo je Ekslijevu.

- Znam da ne izgleda sjajno, ali mnogo mu je bolje - kazala je doktorica Tompson. - Mumlao je pokušavajući nešto da kaže. Mislimo da bi danas mogao da dođe svesti.

Vels se trgnuo i uzdahnuo.

- Možete li da me približite? - pitala je Ekslijeva.

* * *

Vels je stajao ispred sjajnog belog solitera, najvećeg kog je ikad video. Mermerni zidovi izgledali su beskrajno. Očajnički je želeo da uđe tu, iako nije znao zašto. Nešto ga je vuklo, nešto neodoljivo. Uostalom, bio je preumoran da bi se odupirao. Potražio je ulaz, ali zgrada nije imala ni vrata ni prozore, samo taster za zvono. Pritisnuo ga je. Počelo je da pišti i neki čovek u plavom sakou i s hirurškom maskom stvorio se pred njim.

Molim te, reče Vels u sebi. I nekako je znao da ga je taj čovek razumeo.

Čovek je pokazao na Velsov pojas, gde je bilo zataknuto desetak pištolja. Makarovi, četrdesetpetice, glokovi, čak i nekoliko starih revolvera. Pištolji su se pretvarali jedan u drugi pred Velsovim očima. Bili su živi, shvatio je. Nikad ranije nije video žive pištolje. A ipak ga to nije iznenadilo.

„Skinu ih“, rekao mu je čovek.

„Ne mogu“, odgovorio je Vels. Pogledao je nadole. Ispod njega se nalazila beskrajna provalija ispunjena ljudima, dizalicama i bagerima koji grade neonski grad. Ne znaš kako je ovde dole.

„Skini ih“, ponovio je čovek. Mermerni soliter iza njih izgubio je sjaj i počeo da nestaje. Vels je očajnički posegnuo za čovekom u sakou, ali on je podigao prst, samo jedan, i bol je preplavio Velsa, šireći se od leđa preko ramena na celo telo.

Vels podiže pogled. Soliter je gotovo nestao. Znao je da nikad neće ući ako ne odbaci pištolje. Pokušao je da ih skine, ali nije mogao; zakačili su se za njega kao pijavice.

Zgrada je nestala. Čovek je odmahnuo glavom i ljutito mahnuo rukom. A Vels je pao.

* * *

Sleteo je na leđa, na tvrdu kamenitu zemlju. Neonski grad je nestao, a nebo je bilo crno. Zatvorio je oči i video zvezde, ali kroz maglu, kao svice. Gledao je sopstveni mozak kroz debelu zavesu. Ponovo je osetio nalet bola u leđima. Pogledao je u zvezde. Bile su mutne, suviše mutne. To nisu bile zvezde kojih se sećao iz Avganistana.

Avganistan.

I kad je shvatio tu reč, sve mu se vratilo, sve, odjednom, jasno i opako kao bunovan san, osim što je bilo stvarno; sećao se svega, a bol od rane na leđima pekao ga je kroz morfijum, ili fetanil, ili šta god da su mu dali, i... otvorio je oči. I video nju.

- KRAJ -

Zahvalnost

Ne bih mogao da napišem ovu knjigu bez svog brata Dejvida, koji mi je pomogao da smislim ideju o agentu CIA ubačenom u Al Kaidu i načine da ispričam ovu priču. I on je pisac, ali kad sam ga pitao smem li da pokušam da napišem ovu knjigu, podržao me je. Zbog tog ohrabrenja i ideja koje mi je stalno davao ne mogu dovoljno da mu zahvalim.

Zahvaljujem i:

Elen i Harvijju, svojim roditeljima,

Marku Tavaniju, uredniku koji stvarno uređuje,

Heder Šreder, koja je nekako ubedila *Rendom haus* da potpiše ugovor na osnovu tri glave i koncepta, dajući mi samopouzdanje (i ugovornu obavezu) da završim knjigu, i Metjuu Snajderu, koji je izveo sličan trik s filmskim pravima,

Džonatanu Karpu, koji je otkupio prava,

Pilar Kvin, Dirdri Silver, Endruu Rosu Sorkinu i Dženifer Vanderbes, koja mi je dala mudre i pažljive kritike prve verzije,

Dorijan i Eriku Nerenbergu, koji su mi pokazali auto-put Bjuford,

Daglasu Olivantu, Keli Pipin i drugim vojnicima i oficirima kojih ima previše za nabranje, koji su mi ispričali svoje priče (i častili me ručkovima) u Bagdadu i Nadžafu,

Zajnebu Obeidiju i svim drugim prevodiocima i vozačima u bagdadskom predstavništvu *Tajmsa*.

I, na kraju, svim ratnim izveštačima i fotografima koji svakodnevno izlažu život opasnosti. Radio sam s njima samo nekoliko meseci, ali moje poštovanje prema njima svakodnevno raste.

1 Dugogodišnji urednik vesti američke televizijske kuće NBC.

2 Pakistanska tajna služba u svetu se obično naziva engl. skraćenicom ISI (*the Inter-Service intelligence*).

3 Psalam 23. Citati iz Starog zavjeta dati su u prevodu Đure Daničića.

4 Engl.: Terrorist Threat Integration Center.

5 Engl.: *Sawtooth* - zub testere.

6 Citati iz Kurana dati su u prevodu Besima Korkuta.

7 Nevernik, nemusliman.

8 ANFO - engl. skr. od *ammonium nitrate/fuel oil* (amonijum-nitrat/lož-ulje), međunarodni naziv za vrstu eksploziva napravljenog od tih sastojaka.

- 9 Šp.: kurva.
- 10 Šp. pederčina.
- 11 Oružje za masovno uništenje.
- 12 Srednjovekovni kartografi tim izrazom obeležavali su neistražena područja.
- 13 Auto-put koji razdvaja crnački, sirotinjski centar Detroita od belaćkih predgrađa.
- 14 Raj u islamu.
- 15 Nuclear Emergency Search Team.
- 16 Politika američke vojske u vezi s homoseksualnošću u njenim redovima.
- 17 Fr.: Dobar dan, striče.
- 18 Engl.: Đavo je došao u Džordžiju.
- 19 Stihovi iz pesme „Devils & Dust“.

